

Načrtna štampa mesečno 25 Din, en letno 250 Din.

Uredništvo:
Ljubljana, Karlova ulica 4. Telefon 1100.
3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon 440.
Gorje: Kocencova ul. 2. Telefon 190.
Rokopisi se ne vračajo. - Osnovni po tarifni.

JUTRO

Upraviteljsko Ljubljana, Prešernova ul. 16.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Ispraviteljski oddelki: Ljubljana, Prešernova ulica 4. Telefon št. 2402.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocencova ulica št. 2. Telefon št. 190.
Računi pri pošti čez avtomat: Ljubljana št. 11.842; Praha št. 78.180; Wies Nr. 105.241.

Ljubljana, 24. avgusta. Brez pretiravanja se more reči, da je pozornost vsega sveta te dni obrnjena na polet »Grofa Zeppelina«, ki mu je za cilj — obkrožitev zemeljske oble, prva svoje vrste. Prav tako brez pretiravanja se lahko trdi, da se poletu pripisuje povsod velik pomen, dasi so v ocenjevanju tega pomena sodbe še zelo različne, mnoge pa celo še nedoločne, ker se ne v polni meri dopustne.

Eno je gotovo: Prvi del poleta, iz Amerike v Evropo in iz Evrope čez Sibirijo do Tokia se je dr. Eckenerju zelo dobro posrečil. To se priznava od vseh strani, tem lažje, ker dosedanj polet niso bili izvedeni ravno prvotno. Pri tem ni treba misliti samo na oni primer, ko se je moral Zeppelin vrniti, še preden se je spustil prav na ocean, ter pristati v Franciji. Tudi prejšnji poleti se ne morejo imenovati rekordni, zakaj čas, v katerem je dr. Eckener dospel v Ameriko, ni za mnogo diferenciral od časa, ki ga potrebuje najhitrejši parnik, da premeri pot iz zapadne francoske luke v New York. Krožni polet po mediteranskih deželah in po Podonavju je povzročil celo obilo jeze in razočaranja, ker Zeppelin ni plul čez velika mesta ob napovedanem času ali pa se jim je moral celo popolnoma izogniti. Pokazalo se je pri tem, da Zeppelin ne more urediti svojega prihoda niti točno po napovedanem času niti po napovedani poti, kar kaže na znatno problematičnost njegove uporabnosti za redno pošto, odnosno potovalno zvezo.

S poletom iz New Yorka čez ocean, Evropo in Sibirijo si Zeppelin v veliki meri retabliral svoj ugled, dasiravno še ni pojasnjeno, kaj je vzrok, da se je izognil velikim ruskim mestom, kar je povzročilo v Rusiji veliko nejevoljo. Pot čez azijski kontinent je absolutno v tako kratkem času in tako brez zaprek ter nezd, da je povsem razumljivo veselje, v katerem so ga sprejeli v Tokiu. Saj so se Japonci s tem za ogromno približali Evropi in vzhodni Ameriki in sami od sebe se morajo spriti tega uspeha pojaviti načrti za ureditev rednih zračnih prometnih zvez čez Sibirijo in Rusijo na eni ter Tihi ocean na drugi strani.

Zeppelin se nahaja sedaj na svoji drugi etapi, na poletu čez Veliki ali Tihi ocean, ki je v svojih vremenskih, odnosno vetrovnih odnošajih močno sličen Atlantskemu. Tudi tu prevladujejo v severnem delu vetrovi od zapada proti vzhodu in je sprito tega polet od Azije v Ameriko mnogo lažji nego polet v obratni smeri.

Stvar tehnikov je, da ocenijo pomen zrakoplova Zeppelinovega tipa s tehniško-strokovne strani. Eno pa je jasno tudi lajku: Uspeh Zeppelinovega poleta zavisil od cele vrste uspehov v drugih področjih moderne tehnike, zato se je mogel izvršiti šele takrat, ko so tudi druge panoge dosegle ogromen napredek. Nemogoča bi bila Zeppelinova grandiozna pot brez nezd ali brzokne sploh popolnoma nemogoča brez brezličnega brzokna, ki prinaša posadki v vsakem času točna poročila o vremenskih razmerah v pokrajinah, skozi katere je namenjen polet. In taka poročila bi bila nemogoča brez zadostne organizacije vremenskega opazovanja in brezličnega sporočanja. Zato zahtevajo polet čez katerekoli dele zemlje, bodisi na kopnem ali na morju, smotnega sodelovanja mnogih faktorjev na mednarodni osnovi. Kakor ni Zeppelin uspeh samo ene tvornice in enega konstruktorja, tako polet ni uspeh samo poveljnika in posadke, marveč dolge vrste dosedanjih tehniških iznajd in uspehov in kompliciranega, mnogostanskega sodelovanja mnogih narodov in držav. Ako naj ima Zeppelinov uspeh več nego samo pomen epizode, danes tako čislana rekorderstva, se morajo tehnične usposobljenosti vsega podjetja organizirati na mednarodni osnovi in se nasloniti na sodelovanje mnogih faktorjev.

Šele ako se izvrši ta organizacija brezhibno, bo morda mogoče premostiti prepad, ki še zija med Zeppelinom sedanega tipa in med tipom rednega potniškega in poštne letala.

Rekonvalescenca angleškega kralja

London, 24. avgusta. a. Angleški kralj Jurij V. in kraljica sta sinoči odpotovala iz Londona v San Dringham, kjer bo ostal kralj do svojega popolnega okrevanja. Kralj in kraljica sta se odpravila na King Scroos v zaprtih avtomobilih. Na postaji ju je čakala posebna kompozicija, ki je kralja prepejala do postaje Wolferton, ki je najbližja postaja do kraljevega posestva Norfolk. Čeprav so bile prepovedane vse manifestacije, se je vendar zbralo obistnost po ulicah, da vidi kralja.

Nova rumunska carinska tarifa

Bukarešta, 24. avgusta. a. Pomočnik ministra zunanjih del Grafeneu je izjavil novinarjem, da bo nova rumunska carinska tarifa pred uveljavljanjem predložena zainteresiranim državam v vpogled. Nova carinska tarifa bo tvorila osnovo za trgovinske pogodbe s tujimi državami.

Pred uveljavljanjem novih šolskih zakonov

Zakoni bodo objavljeni še le v začetku septembra — Sporazumna akcija katoliških in pravoslavnih cerkvenih krogov — Vesti o odgoditvi pričetka šolskega leta

Beograd, 24. avgusta. a. Prosvetni minister g. Boža Maksimović je odpoval sinoči na Bled, od koder se vrne v ponedeljek 26. t. m. Danes je bil sprejet v avdijenci od Nl. Vel. kralja.

Beograd, 24. avgusta. p. Kakor izve vaš poročevalec, še ni računati, da bi bili novi šolski zakoni objavljeni že v prihodnjih dneh, kakor so poročali nekateri listi. Vzrok je deloma v tem, da se želi, naj bi bili vsi šolski zakoni, ki tvorijo celoto in kot taka fundamentalno osnovo vse bodoče prosvetne politike v državi, objavljeni in uveljavljeni istočasno. Obenem je treba temeljito proučiti predloge in misli, izražene povodom razprave o srednješolskem zakonu v Vrhovnem zakonodajnem svetu. Dalje se doznava, da sta katoliški episkopat in pravoslavni sinod sporazumno, podvzela korake v tem pravcu, naj bi bila državna prosvetna politika v skladu z zahtevami cerkvenih krogov.

Dgromna škoda v Skoplju in okolici

Voda je na dveh krajih poškodovala železnico — V Skoplju porušeni okrog 800 hiš — Konferenca pri ministr. predsedniku

Skoplje, 24. avgusta. p. Po vestih iz Skoplja sinočnja poplava ni povzročila ogromne škode samo v Skoplju, temveč tudi v njegovi bližnji in daljni okolici. Tako je bila poškodovana železniška proga med Gjevogljem in Skopljem. Na porušene dele proge so bili takoj poslani delavski oddelki s tehničnim osebjem, da vzpostavijo železniški promet.

Posebna komisija s velikim županom Naumovićem na čelu pregleduje povzročeno škodo. Občinski odbornik Ristić je izjavil novinarjem:

»Nesreča je velika. Neurje je uničilo kakih 800 hiš. Ravnotolilno družin je ostalo brez krova in hrane. Sreča v nesreči je v tem, da so med temi rodbinami mnogi kmetje, ki imajo na polju še nekaj koruze. Občina bo prožila ponesrečenim rodbinam pomoč po svojih sredstvih, potrebno pa je, da prisrsko in pomoč z izdatnejšimi sredstvi tudi država. Občina bo obubožane rodbine spravila v šole, kavarne in druge hiše, kar pa še ne bo zadostovalo. Včeraj

Silna neurja tudi v Bosni in Dalmaciji

Neprestani hudi nalivi — Žrtve strele — Velika škoda na polju Hudi viharji na Jadranu

Sarajevo, 24. avgusta. d. Ze dva dni divja nad okolič Sarajeva in po vestih iz pokrajine tudi v ostali Bosni silno neurje s prelomi oblakov, ki je povzročilo znatno škodo. Pripetilo se je tudi več nesreč. Tako je včeraj zahteval v Sarajevu prelom oblakov dve človeški žrtvi. Nekega otroka, ki se je igral v bližini potoka, je voda odnesla, kasneje pa je izplavila nekega novorojenčka. Iz Posavine poročajo, da je strela ubila tamkaj nekega seljaka. Tudi v okolici Sarajeva je bil ubit neki seljak od strele.

Iz finančne službe

Beograd, 24. avg. p. »Službene novine« objavljajo danes ukaz, s katerim se upokojujeta gg. Tomo Kalin in Josip Jug, računski inspektorja v I-II pri dosedanjih delegacijah ministrstva financ v Ljubljani.

V višjo skupino so pomaknjeni gg. Angelo Savnik, šef oddelka v Ljubljani, Mate Kisić, Ivan Ditz, Maks Lašan in dr. Ljudevit Valjavec, vsi v Ljubljani, Franc Gabrijelić v Krškem, Avgust Sedlar v Mariboru in Hinko Perne v Ptujju. Nadalje so pomaknjeni v višjo skupino Franc Meškovec, Aleksander Podobnik in Viktor Jurek iz Ljubljane. Za računski inspektorje v I-II sta imenovana Adolf Potokar in Ivan Funderle, doslej revizorja v II, za višje knjigovodje v I-II Rajko Setina in Alfred Biber, dosedanja knjigovodje, ter Franc Fermin, dosedaj revizor. Za računski podinspektorje v II-II so postavili Viktor Bišof, Franc Gabrovšek in Peter Glazar, knjigovodje. Za knjigovodje v II-II so imenovani Josip Kolbezen, Ivan Sporn, Franc Širc, Franc Žitnik in Mirko Osana, knjigovodje v III-II.

Poslaniki v Beogradu

Beograd, 24. avgusta. p. Danes je prišel z Bleda v Beograd poljski poslanik Babiniski. Prihodnje dni se ponovno vrne na Bled, kjer ostane s svojo rodbino še do konca avgusta.

Beograd, 24. avgusta. p. Davi je prišel v Beograd naš dunajski poslanik dr. Milan Milojević. Nocoj je dr. Milojević odpotoval nazaj na Dunaj. Danes je prišel v Beograd tudi naš poslanik v Budimpešti Rade Luković.

Iz Narodne banke

Beograd, 24. avgusta. a. Guverner Narodne banke Ignat Bajloni, ki se je včeraj vrnil iz Pariza, je davi prevzel poše iz rok podguvernerja Andrije Radovića. Guverner Bajloni je nato odredil, da se skliče seja upravnega odbora Narodne banke za ponedeljek, 26. t. m. Na seji se bo razpravljalo o tekočih poslih in bodo izvoljeni dežurni člani upravnega odbora za mesec septembra.

Tako predstavnik katoliške, kakor tudi predstavnik pravoslavne cerkve žele nekatere spremembe v osnutkih šolskih zakonov. To stališče cerkvenih krogov je zagrebski nadškof dr. Bauer predložil tudi na najvišjem mestu.

V zvezi z verjetnostjo, da bodo šolski zakoni objavljeni še le v začetku septembra, so se pojavile vesti, da bo tudi začetek šolskega leta pomaknjen za pol meseca nazaj in da se bodo šole pričele šele sredi septembra. V prosvetnem ministertvu vaš poročevalec danes ni mogel dobiti potrditve te vesti. Izjavili so mu, da se je o tem pač govorilo, ni jim pa še znano, da bi bil v tem pogledu storjen že definitivni sklep, ker se prosvetni minister nahaja na Bledu.

(Tudi prosvetni oddelek pri velikem županu v Ljubljani do sinoči še ni dobil nikakega poročila o odločitvi pričetka šolskega leta, Op. ur.)

se je govorilo, da je bilo mnogo človeških žrtve, vendar se doslej ni izvedelo niti za eno človeško žrtve. Vsi pogrešani so se našli.

Beograd, 24. avgusta. a. Po poročilu, ki ga je danes popoldne poslal veliki župan v Skoplju, ni bilo tekom sinočne poplave nikakih človeških žrtve. Ravnotako ni nikakih uradnih poročil o človeških žrtvah v škopskem srezu in okolici.

Beograd, 24. avgusta. a. Zaradi poročil iz južnih krajev in iz Moravske doline o poplavih, ki so se tamkaj odigrale po prelomu oblakov, je predsednik vlade Živković pozval na konferenco gg. ministr. Uzunovića, dr. Drinkovića in dr. Frangeša. Po pregledu poročil je konferenca sklenila, da se izdajo velikim županom v prizadetih oblasteh nujne navedbe, kako naj predstavniki zainteresiranih ministrstev ugotovijo pravo stanje stvari, prožijo potrebno pomoč ter predložijo obširna poročila in stavijo predloge. Ugotovljeno je, da so bila prva poročila o škodi in žrtvah pretirana.

Neurje je povzročilo mnogo škode zlasti na polju.

Dubrovnik, 24. avgusta. d. Včeraj popoldne je pihala ob obali silna burja. Kakor se je doslej doznalo, ni povzročila nikjer posebne škode, vendar pa mnogike zelo neugodna presenečenja. Tako se je nahajal pred vhomom v dubrovaško mestno luko na odprtem morju ribiški čoln, ki ga je zajela pred večerom burja ter ga prevrnila. Le s težavo je rešil ribiče motorni čoln, ki je bil poslan na pomoč iz mestne luke.

Sodba v komunističnem procesu

Beograd, 24. avgusta. a. Danes ob 11.30 je predsedujoči sodnik Državnega sodišča za zaščito države dr. Ogorelica razglasil obsodbo proti obtoženim komunistom iz Slavonskega Broda. Državno sodišče za zaščito države je ugotovilo, da so krivi in se kaznujejo: Milisav Belovuković in Florijan Hotelić za dejanja po čl. 1., točka 1. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi vsak na 2 leti robije ter za dejanja po čl. 91 b srbskega kazenskega zakona vsak na 2 leti zapore, skupno na 3 leta in 4 mesece robije. Oba sta obsojena na kazen brez izgube državljske časti. Ostoje Djaković in Franjo Luc sta obsojena po čl. 1. točka 1. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi vsak na 3 leta robije in po čl. 91 b srbskega kazenskega zakona na 3 leta zapore, skupno na 5 let robije. Slavko Cvetković je obsojen po čl. 1. točka 1. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi na 4 leta robije in po čl. 91 b srbskega kazenskega zakona na 3 leta zapore, skupno na 5 let robije. Rude Milutinović in Marin Poparić sta oproščena.

Zakon o pospeševanju kmetijstva

Beograd, 24. avgusta. p. Vrhovni zakonodajni svet je imel nocoj sejo, na kateri je razpravljalo o načrtu o pospeševanju kmetijstva. Razprava je prišla do poglavja o živinoreji in se bo nadaljevala v ponedeljek.

Kongres mednarodne univerzitetne federacije za DN

Beograd, 24. avgusta. a. Začetkom septembra se sestane v Zenevi kongres mednarodne univerzitetne federacije za Društvo narodov; zasadal bo vzporedno s skupščino Društva narodov in bodo na njem zbrani predstavniki univerzitetnih združenj iz 36 držav. Našo delegacijo bo vodil dr. Milenko Milić iz Beograda, a sestojala bo iz dr. Kazimirja Antića iz Zagreba, Milana Glasierja iz Zagreba, Borisa Pešarevića in Dušana Vojvodića iz Beograda ter Marijana Zajca iz Ljubljane.

„Zeppelin“ v borbi z viharji nad Oceanom

Naletel je ravno na središč e strašne nevihte, ki jo je premagal brez škode — Proti večeru bo dosegel ameriško celino

Tokio, 24. avgusta. od. Zrakoplov »Zeppelin«, je po startu v Tokiju letel sprva pod zelo ugodnimi vremenskimi prihlkami, ki so mu omogočile brzino do 150 km na uro. Nekaj minut pred 6. uro pa je zavozil kljub poskusom, da bi se ognil, v središču strašne nevihte, ki je trajala skoro celo uro in grozila uničiti zrakoplov. Po izjavi kapetana dr. Eckenerja je bila nevihta ena najbolj silnih, kar jih je doživel na svojih zrakoplovnih vožnjah. Med treskom in gromom je bil silen veter, ki je v kratkih presledkih udarjal ob obod zrakoplova in metal zračno ladjo po zraku kakor žogo. Posebno kritičen je bil položaj, ko je zrakoplov zavozil v mrtvo cono in je nato veter v hipu vrzel zrakoplov kakih 200 m globoko ter ga skoro zalučal v morje.

Potniki in posadka so opazovali divjanje nevihte z mešanimi občutki, ker so se bali, da bo pod silnim pritiskom vsak trenutek povzročil obod zrakoplova, naka bi sledila katastrofa. Naipogumneje se je vedla lady Drummond-Hay, ki se je ves čas šaljila.

Ob 23. uri se je nahajal zrakoplov zopet v mirnem ozračju in javil, da se nahaja na 148 stopinj 30 minut vzhodne dolžine in 35 stopinj 30 minut severne širine. Zrakoplov leti s štirimi motorji ter ima zelo ugodne zapadne vetrove, ki pospešujejo brzino poleta, da je dosegla že 160 km na uro.

San Francisco, 24. avgusta. o. Po brezličnih brzojavkah s krova »Zeppelina« leti ta že nekaj ur po gosti megli, ki onemogoča vsak pogled na gladino Tihga oceana. Zrakoplov leti v smeri proti Seattleu, kjer pričakujejo njegovega prihoda v prvih večernih urah. Od

Snowden neizprosno vztraja na svoji zahtevi

Ostale štiri države povišujejo svoje ponudbe — Dosedaj nudijo Angliji 36 od zahtevanih 48 milijonov

London, 24. avgusta. s. Kakor javljajo listi, je četvorica držav pripravljena dovoliti približno 50 odstotkov od 48 milijonov, ki bi jih Velika Britanija izgubila, ako ne bi stopile v veljavo kvote, ki so bile določene v Spaai. Snowden je očitno pripravljen zadovoljiti se s 40 odstotki, ako bi se Angliji pristvarnih dajatah dovolile koncesije. »Daily Chronicle« pravi v uvodnem članku, da je brezpogojno potrebno razjasniti Evropi, da je angleška vlada glede vprašanja dolgov šla do skrajnih mej. Kakor javlja dopisnik »Timesov« gled finančnih pogajanj, niso vsi delegati četvorice držav zadovoljni z nepopustljivimi stališčem Italije, kakor se je to zdelo pred nekoliko dnevi.

Haag, 24. avgusta. s. Štiri upniške države so včeraj predlagale Angliji zvišanje angleški anuitet, s katerim bi se doseglo 36 od zahtevanih 48 milijonov mark. Snowden je danes opoldne odklonil tudi to ponudbo. Nato so si delegati zopet prizadevali, da bi po razgovoru med Stresemannom, Briandom in Snowdenom dosegli razjasnitev položaja. Z ozirom na rezultat tega razgovora je bila za danes popoldne sklicana seja šestorice držav odgodena.

Danes ob 15. uri se je nadaljevala seja delegatov Francije, Belgije, Italije, Japonske in Nemčije in je trajala približno eno uro. Razprava o vprašanju stvarnih dajatev je domala končana, vendar pa še ni pismeno formulirana. Finančni strokovnjaki so dobili nalog, naj vnesejo v zapisnik rezultate teh razgovorov.

Angleško službeno poročilo

London, 24. avgusta. a. Po poročilih iz Haaga potekajo politična pogajanja ugodno. Sinoči so bili storjeni stvarni napori, da bi se dosegla rešitev finanč-

Sovjeti zbirajo močno vojsko ob Amurju

Bojeviti duh in odlična oprema ruskih čet — Kitajci pošiljajo vse razpoložljive čete na mejo

Sanghai, 24. avgusta. o. Zaupniki kitajskih nacionalističnih čet poročajo, da zbirajo Rusi na osekah Mandžurije - Arhunskeja in Krasnojarsk - Habarovsk velike vojaške sile, da bi od tur izveli ofenzivno proti Harbinu. Ruske čete so izborno opremljene, zelo bojevit in uverjene v uspeh pripravljajoče se ofenzive. Posebno močne so tehnične formacije in motorizirane čete, ki tvorijo jedro novooformene daljnovzhodne armade, določene, da izvede prvi napadalni sunek. Rusi nameravajo po zasedbi Harbina nadaljevati operacije do japonske interesne sfere v Južni Mandžuriji, nato pa zasesti Severno Mandžurijo.

Nankinška vlada poveča tem poročilom veliko pozornost ter je že naročila poveljnikom kitajske vojske ob meji, da poskušajo za vsako ceno odbiti ruski napad. V svrhu enotnega vodstva vojnih operacij je vlada

tu bo nadaljeval polet ob obali proti Los Angelesu, kamor bo dospel v ponedeljek okoli šeste ure jutraj.

»Zeppelin« je preletel že nad 3500 km in se bliža že polovici svoje poti preko Tihga oceana. Od včeraj zvečer so že skoro vse zapadne ameriške radio postaje v stalni brezlični zvezi z njim ter mu javljajo vsake tri ure poročila o stanju atmosfere in še ne prevoženih predelih proge.

Los Angeles, 24. avgusta. d. Tu se vrše mrzlične priprave za sprejem »Zeppelina«. Ker je pričakovati silnega navala gledalcev, so odredene obsežne varnostne odredbe, da bo zrakoplov varovan pred prevelikim navdušenjem zbranih gledalcev.

Pred velikim stolpom za pristanek, kjer bo prenočil zrakoplov, so naložili 2000 bomb s plinom, da bodo spopolnili zalogo plina na zračni ladji.

New York, 24. avgusta. d. Transkontinentalna letalska družba javlja, da bo poletelo osem mož posadke zrakoplova »Zeppelin« z njenimi letali iz Los Angelesa v New York, da bo s tem olajšan zrakoplov za polet preko Rocky Mountains. To gorovje bo zrakoplov preletel v Colorado, kjer je visoko do 4000 m.

Na krovu »Grofa Zeppelina«. 24. avg. g. Z ugodnim vetrom od zadaj plujemo s hitrostjo 140 km na uro preko Tihga oceana. Veter sam nas žene z 32 km na uro. Ostalo opravljajo 4 motorji. Delujejo samo 4 motorji, da si ustvarimo rezervno gomilnih snovi. Ob 11.50 greenwichkega časa, t. j. ob 12.50 srednjeevropskega časa, je bila naša pozicija 175 stopinj 30 minut vzhodne dolžine in 44 stopinj 10 minut severne širine. Na krovu je vse zdravo.

nega vprašanja. Sestanek šestih sil, ki je bil določen za včeraj, je bil odložen s pristanikom Snowdena. Na ta način se hoče dati francoskim, italijanskim, belgijskim in japonskim delegatom prilika, da izpreme svoje včerajšnje, še vedno nesprejemljive predloge. Od teh predlogih se je Snowden posvetoval s člani angleške delegacije, ki so ugotovili njih nesprejemljivost. Razen tega se v teh predlogih razpravlja samo o prvi točki angleških zahtev, to je v vsoti 48 milijonov mark, ki bi jih Anglija izgubila, ako bi se izpremenila kvota, ki je bila določena v Spaai ter sprejela razdelitev po Youngovem načrtu.

Rešilni obed

Haag, 24. avgusta. a. Briand, Snowden in Stresemann so danes obedoval skupaj. Njihovim razgovorom med tem obedom se pripisuje odločilen pomen za haaško konferenco. Predsednik haaške konference je prejel od Snowdena noto, v kateri le-ta prosi za podrobna pojasnila o predlogu, ki mu je bil stavljen glede povišanja angleških anuitet.

Izpraznitev Porenja

Haag, 24. avgusta. s. Angleški zunanji minister Henderson je poslal nemški delegaciji pismo, v katerem sporoča, da bo Anglija 15. decembra pričela z umaknitvijo svojih čet iz Porenja. Umik angleških čet pa ne bo odvisen od Youngovega načrta ali od drugih pogojev. Angleška vlada pa opozarja na to, da bo za popolno izpraznitev ozemlja, ki ga imajo zasedene angleške čete potrebovala približno 3 mesece. Francoska delegacija je dal poveljniku francoske porense vojske generalu Guillaumatu, ki se mudi v Haagu, nalog, naj izdela nov načrt, za čim hitrejši prevoz francoskih čet iz druge cone.

imenovala za vrhovnega poveljnika vseh kitajskih čet generala Changsionga. Sočasno je dirigirala tudi vse rezervne čete iz Mukdena in Kirina proti Harbinu, kjer imajo nalogo, vkopati se v strelske järke.

Slične vesti so sprejeli tudi diplomati v Pekingu, ki so že odredili vse potrebno za odhod njihovih državljanzov iz Harbina in Severne Mandžurije.

Nesreča nemškega potniškega letala

Fulda pri Schlüchternu, 24. avgusta. o. Pri zasilnem pristanku zaradi goste megle se je zaleto potniško letalo letalske črte Berlin-Frankfurt, v dreve in se popolnoma razbilo. Izpod razvalin so potegnili trupla pilotov in treh potnikov.

Negotovo stanje v Avstriji

Helmwehr napoveduje na jesen nove pohode — Zanimanje inozemstva naj služi avstrijski vladi kot opomin

Dunaj, 24. avgusta. Nesigurnost o nadaljnjem razvoju v napetosti med Helmwehrom in Schutzbundom traja dalje. Za jutri so socialni demokrati prijavili delavsko proslavo v Donawitzu. Stajarski Helmwehr je izdal parolo, naj se njegovi člani ne udeležijo te proslave. Kljub temu je deželna vlada odposlala v Donawitz večji oddelek orožništva. Prevladalo mišljenje, da bo proslava jutri potekala mirno in da ni pričakovati incidentov. Danes je odšel iz Gradca bataljon voljakov kot posadka v Bruck. Tudi orožniške postaje v okolici

so bile ojačane. Gorenje-avstrijski, štirski in štajerski listi napovedujejo na jesen nove pohode Helmwehra. Naglašajo, da bo treba komuniste prisiliti k umiku, ako tega ne bodo storili prostovoljno. Poročila o položaju v Avstriji v inozemskih listih označujejo poznavalci avstrijske politike kot pretiran, vendar pa se smatra ta interes inozemstva kot opozorilo vladi in obema nasprotujočima si skupinama. Nekri krščanski listi pripominja k inozemskim kritikam, da bo inozemstvo najlaže zasiguralo mir v Avstriji, ako ji nudi gospodarsko pomoč.

Krvavi poboji v Sveti deželi

Spopadi med Židi in Arabci v Palestini dobivajo vedno večji obseg — Številne žrtve narodnostnega boja

Jeruzalem, 24. avgusta. V mestu se še vedno nadaljujejo spopadi med Židi in Arabci kljub napornim poskusom policije, preprečiti demonstracije ter vstopaviti red in mir. Danes so se demonstranti obeh taborov zopet spoprijeli v bližini zidovja Salomonovega templja. V borbi je bilo ubitih nekaj Židov in Arabcev ter nekaj ranjenih 16 policijskih stražnikov. Dosedaj je bilo ubitih že 9 Židov, 2 Armenca in 13 Arabcev. V bolnicah pa se bori s smrtno je 16 smrtno ranjenih demonstrantov. Skupno število težje ranjenih pa znaša že 107 oseb, ki so vsi v bolniški oskrbi po raznih jeruzalemskih bolnicah.

Danes so bili odposlani v Jeruzalem deli vojaških posadk iz Jafa, Tel-Aviva

in Gaze. Vojaštvo je oboroženo s strojnimi in oklopniimi avtomobili. Nad Jeruzalemom je proglašeno obsedno stanje.

Ker so se pričeli pojavljati znaki, da bodo segli nemiri tudi v pokrajino, ki je že prišlo v zadnjih dneh do ponovnih manjših spopadov med Židi in Arabci, je naprosil vojaški guverner poveljstvo malteške luke naj pošlje v Jaffo nekaj vojnih ladij z mornariško pehoto.

London, 24. avgusta. a. Križarka »Sussex« je odplula z Malte v Jaffo zaradi neredov v Jeruzalemu. Oklopnica »Barham« čaka povelja, da takisto odpluje v Palestino. Avionska ladja »Courageous« je že pod paro in bo vkrcala bataljon pehote.

Interesantno pismo iz Slovenije

V Zagrebu izhaja kot naslednica bivše klerikalne »Narodne Politike«, »Hrvatska Straža«, ki predstavlja neke vrste glasilo »katoliške akcije«. V eni svojih zadnjih števil priobčuje »Hrvatska Straža« nad eno stran obsegajoče »Pismo iz Slovenije«. V pismu je sotrudenik g. N. S. zbral svoje vtise, ki so različni in mestoma zelo originalni. V Tivoliju ni bil iz smiselnega napram »nežni svoji duši«, češ da bi se tam mogel spomniti kakega Gregorčičevega stiha, pa bi mogel zapasti »u bolestnu nostalgiju i sentimentalnost«. Zato mu je bilo pa tem prijetnejše v hotelu »Union«, kjer je »uz kruglu pivo« na hitro in prav originalno razluščil problem »mladih in starih« klerikalcev v lapidarnem stavku: »Slovensko katoliško gibanje pokazuje u zadnje vrijeme dvije struje: mladi se na čelu sa Terseglovom kupe oko »Križa«, dok stari hoće naravno, da udrže stare pozicije u vlasti i vodjenju«. To je vsa razlika...

Inače so mu očitno najbolj prirasle k srcu tovarne za kože. Popisuje kar dve. Krani se mu zelo malo dopada. Na žalost je to »liberalna kula i katolički pokret« do danes nje mogao, da osvoji njegovo općinsku upravu. Interesantno je, da gre »katolički pokret« za usvajanjem občinskih odborov. Bivša klerikalna stranka je sicer to dela, a toda ona je kakor vse politične stranke razpuščena. Ali smo doslej mislili, da ima katoliški pokret tako rekoč duhovne cilje in da mu občinske blagajne niso cilj. Toda g. N. S. bo že vedel. Beseda ni konji.

Končno je prisel g. N. S. v Rogaško Slatino. Uživajoč »Stirio«, »Tempele« in »Donat« si je olajšal tudi srce, ki ga je pri njegovih potovanjih po naših krajih očitno zelo, zelo zabolelo, kajti »od slovenskih novina najviše se čita »Jutro«, liberalni, antiklatolički »leiborgani« pokojnog Žerjavi i gospodina Kramera. U Sloveniji, u najpobožnijem kraju naše države taj dnevnik tuče rekord i začudo ga drže i ljudi neorijentirani, u duši dobri vjernici. Danas mi reče jedan slovenski prepošt: »Taj je list srušio na vjerskom polju kod nas više nego čitava jedna legija otvorenih bezbožaca«. Poznam ovdje starog gospara iz Šmarja, — ima 40 godina, da svake godine posjećuje ovo lječilište — koji dnevno polazi jutrom prije kure crkvice Sv. Ane i komu je jedino dnevno štivo ljubljansko »Jutro«. Posljedica: molli dnevno krunicu (rožni venec) u crkvi a glasuje za urednika lista Kramera, koji bi se zacijelio veselje, kad bi sutra kao o Mexiku bile zatvorene sve katoličke crkve — možda bi izuzeo samo pagode i džamije. Antikršćanski liberalizam ima tri svoja naročita konja, na kojima jaši i dobiva utrke: novac, štampa i židove.

Masonerija (prostožidarji) radi ispod vode i na površini svuda pa i u Sloveniji, a naši se ljudi cijepaju i bave sitnicama...

Da tolče »Jutro« v Sloveniji »vse rekorde«, je resnica. A kaj naj rečemo gospodu proštu, ki proglašja, da ruši vevro list, ki vzgaja po izpovedi g. N. S. svoje čitatelje k molitvi rožnega venca!

Dva hotela prodana

Zagreb, 24. avg. 8. Danes dopoldne se je vršila dražba hotela »Royal« na lici št. 44, ki je bil last Milana Čanaka. Dražbi so prisostvovali pravni zastopnik Prve hrvatske štedionice kot glavne interesentinje, dr. Zvonimir Spanić, sodni svetnik dr. Dittinger s tajnikom in 4 policijski stražniki, ki so bili pozvani, ker je ob prihodu sodna komisija našla vse lokale zaprte in so jih morali polic. stražniki odpreti s silo. Dražba je bila odrejena že večkrat, vendar pa se ji je znal lastnik vedno izogniti, končno pa je bila danes izvedena na podlagi pravomočnega sklepa Stola sedmorice Hotel je kupil Valentin Pamić za 4.255.000 Din.

Dubrovnik, 24. avgusta. 8. Danes je bil na javni dražbi prodan star dobro renotiran hotel »Oda« za 5 in pol milijona dinarjev. Z neplačanimi davki bo moral kupec odšteti skupno 6 milijonov dinarjev.

Odpušteni kaznenec ubil finančnega stražnika

Podgorica, 24. avgusta. 8. Včeraj je Albanec Premuš ubil pred Humom, 14 km daleč od Podrožice, nekega finančnega stražnika, rodom iz Dalmacije. Premuš je bil pred kratkim izpuščen iz podgoriške kaznilnice in je bržkone svoje dejanje izvršil iz maščevalnih nagibov. Za njim je bila izdana tiralica, zdi pa se, da je že pobegnil preko meje v Albanijo.

Polovična vožnja za žene državnih uslužbencev

Beograd, 24. avgusta. p. Minister prometa je izdal tolmachenje, ki odreja, da imajo soproge uradnikov in državnih uslužbencev pravico do legitimacij za polovično vožnjo na vseh železniških in parobrodarskih progah, čeprav njihovi soprogi ne prejemajo zanje draginskih doklad.

Ratifikacija kronskih konvencij s CSR

Beograd, 24. avgusta. a. Danes 24. t. m. je bila izvršena izmenjava ratifikacijskih listin o konvencijah, ki se nanašajo na ureditve medsebojnih terjatev in dolgov, nastalih pred 26. februarjem 1919 v predvojni avstro - ogreški kronah med upniki in dolžniki kraljevine SHS na eni strani in Češkoslovaške na drugi strani. Te konvencije so bile sprejete v Pragi 7. novembra 1928.

Prodaja ogromnega gozda

Beograd, 24. avgusta. 8. Brodski občini je ministrstvo dovolilo, da sme na dražbi prodati komplekse hrastovega gozda, ocenjenega na 10,5 milijona Din.

Obsodba mariborskih izdelovalcev muškateleca

Vseh šest obtožencev obsojenih — Denarna kazen od 300 do 3000 Din — Zanimivi razlogi pismene sodbe

Maribor, 24. avgusta. V znani mariborski aferi zaradi fabriciranja muškateleca je te dni bila izdana pismena sodba, s katero so obdolženci kletni mojster Ivan Gerlič, delavec Franc Kovačič, profesor veronauka Alojzij Resman, posestnik Ivan Lorbek ter kaplan in podravatelj Cirilove tiskarne Franc Hrstelj, vsi stanujoči v Mariboru, ter v posestnik Robert Košar, stanujoči pri Sv. Bolniku 10, proglašeni krivi, da so v letu 1928, sporazumno umetno priridili večjo količino muškateleca vina, ki so ga nato prodajali gostilničarjem Katarini Stehlikovi, Alojziji Reibenschuh in Ivanu Hönigsmannu kot pristno vino »muškatelec«, ne da bi to vino res bilo muškatelec in so torej ponarejali živila v trgovini in prometu z namenom prevare ter jih namerno prodajali pod imenom, sposobnim za prevvaro.

Obsojeni so:

Gerlič na 600, Kovačič in Resman vsak na 300, Lorbek na 2.000, kaplan Hrstelj na 1.500 in Košar na 3.000 Din denarne kazni ter v solidarno povzročilo stroškov kazenskega postopanja in morebitne izvršitve kazni vsak zase ter da plačajo zasebni obdolženci Milki Pihlerjevi 910 Din odškodnine. Oproščen je bil samo zadržni revizor Ignac Tirš, ker ni bil član zadrge.

Razlogi sodbe

navajajo dejanski stan cele muškatelece afele tako, kakor ga je ob priliki prve razprave opisalo »Jutro«. Osrednja štajerska vinarska zadruga v Mariboru je lanko jesen prodala omenjenim gostilničarjem večjo količino muškateleca vina. Nekaterim pivcem se je pristnost vina zdelo sumljiva in so poskrbeli za njegovo analizo. Izvedenica inž. Mohorič in inž. dr. Cafazura sta vino analizirala in soglasno ugotovila, da preiskana pijača nima niti vonja niti okusa po pravem muškatecu in da pri obeh le vonj spominja nekoliko nanj. O preiskanim vinu, ki ga je poslalo okrajno sodišče v Maribor izvedenica inž. Mohorič, je ta že izjavil, da je preiskana tekočina brez dvoma alkoholizirana in sicer v taki meri, da je razrušeno naravno razmerje med alkoholom in glicerinom v prvotnem vinu. Prav isto domnevo je izrazil tudi izvedenec dr. Cafazura navajajoč, da je tudi v pijači, ki jo je on preiskal, razmerje med alkoholom in glicerinom tako naravno, da bi ta ugotovitev ne izključevala možnosti, da je bil navadnemu vinu dodan ekstrakt v obliki alkoholne raztopine, ki je mogel povzročiti vonj slodeč muškatecu.

Obdolženci

so krivdo seveda v celnem obsegu zanikali in se zagovarjali, da je zadruga prodala navedenim gostilničarjem čisto pravi muškatelec, ki ga je nakupila v jeseni 1928. v množini kakih 70 hl v Ljutomeru, v Kamnici in od obdolženca Košarja. Ves ta muškatelec da je prišel v en sod, deloma pa da so ga odjemalci takoj po dovozu odpejali domov. Obdolženci so trdili, da je muškatelec bil izvršen in so se ljudje kar trgli zanj, glede preiskanih vzorcev pa so se zagovarjali, da so bili lahko od strank pripravljene, zlasti pa da sta sumljiva vzorca, ki sta jih izvedenec izročila oha zakonca Pihlar, ki sta zadrugi in njenemu naselstvu sovražna. Priznali pa so obtoženci, da je zadruga res nakupila tekem l. 1928. večjo količino sladkorja in alkohola ter se je obdolženec Lorbek nekoč peljal celo v Zagreb k tvrdki Arko, da se informira o cenah špirta. Zanimivo je priznanje obdolženca Gerliča, da je l. 1927. namočil večjo količino belega v špirt, katerega je nato zlij v sod pravega muškateca z vsebino kakih 60 hl. S tem je baje hotel izboljšati okus muškateleca — po nauku nekega starega kletarja...

Kako so ponarejali

Priča Franc Pihlar, bivši podnačelnik vinarske zadrge, je priznal, da je v letu 1927 vedel, da se muškato vino ponareja v kleti zadrge. Na to misel ga je pripravil obdolženec Gerlič, ki je nekega dne pozval njega in obdolženca Košarja, naj mu nabavi bežez in špirt, da bo napravil poskus za muškatelec. To se je takoj zgodilo in kmalu nato je Gerlič že dal Pihlarju pokusiti pripravljeno vino, ki je imelo močan okus po bežgu. V toku močnega vrenja pa je ta okus prešel v vonj po muškatu... V maju 1927. je priča Pihlar kot podnačelnik vinarske zadrge tudi pisal obdolženca Košarju važno pismo, v katerem je izrazil bojazen, da ne bi bilo priporočljivo delati poskusov v zadrugi zaradi nevarnosti, da kdo ne izda cele zadeve, in pa, ker so težave tudi z dobavo špirta. Če se špirt dobavi za zdrugo, je treba plačati za vsak liter po 20 Din mestne trošarine, kar si lahko prihranijo, če se poskus vrši na Košarjevem domu pri Sv. Bolniku, kamor bi v ta namen odšel mariborski kletar Gerlič. Za vinarsko zadrugo — pravi pismo — bi bil tudi težaven izvoz, čemu nabavlja toliko špirta, dočim Košar lahko naide nekaj posestnikov, ki si bodo špirt razdelili z izgovorom, da ga rabijo za rum. V Mariboru vse pazi na zadrugo in bi lahko najmanjši sum škodoval...

V juniju 1928. je obdolženec Lorbek po svojih ljudeh nabavil bežez in špirt. Pihlarjeva žena Milka, ki je bila knjigovodkinja zadrge, je dobavilec bežga osebno izplačala. Zadruga je vino tudi sladkala, ter le nakupila večjo množino sladkorja, pri mariborskem trgovcu Šmidu. Obdolženec Lorbek pa je kupil kakih 150 l špirta pri trgovcu Perhavcu. Za ponarejanje vina v kleti — je zatrieval priča Franc Pihlar — so vedeli vsi člani naselstva, vsi obdolženci. Priča je redno poročal na sejah o izvršenih poskusih, s čimer so se vsi strinjali in jih odobraval. O kakovosti kupljenega muškateleca je bilo zaslišanih več gostilničarjev, ki so izjavili, da so gostje muškatelec res radi pili...

Na podlagi ugotovljenega dejanskega stanja je sodišče prišlo do prepričanja, da so obdolženci krivi prestopka, ki ga jim očita obtožba. Predvsem sodišče ni moglo iti

preko soglasnega mnenja

obeh mariborskih izvedencev, ki sta preiskovala vzorce vsak zase, ne da bi vedela, za kaj prav za prav gre. Dejstvo, da sta njuni mnenji skoro dobesedno skladni,

izključuje vsak pomislek. In njuno mnenje je v polnem obsegu potrdili tudi ljubljanski izvedenec inž. Turk. Identiteta vina je pri mariborskih izvedencih striktno dokazana po pričah. Sporne vina pa za časa kazenskega postopanja ni bilo nikjer več, je bilo že vse razprodano...

Muškatno vino

Je posebnost, ki se v večjih množinah prideluje le v nekaterih krajih. Množina 60 hl se že lahko označuje za zelo velik kvant. Prodajna cena 11 Din, ki so jo navajali obdolženci, je izredno nizka in vzbujala nehotne pomisleke, da bi prodano muškato vino moglo biti tako izvrstne kvalitete, kakor to trdijo obdolženci. Pri tem je seveda tudi neumljivo, zakaj je obdolženec Gerlič skušal izboljšati okus muškateleca s tem, da mu je po lastnem priznanju prilil alkohol, v katerem se je prel namakal bežez.

Obdolženci očitno niso po izstopu Pihlarju iz zadrge računali s tem, da bo Pihlar nedopustno mahiniranje obdolženec z vinom izdal. Priča Pihlar je odkritosrčno priznal, da je on uvedel v letu 1927. ponarejanje muškateleca in je prav natančno opisal, kako se je vse zgodilo. Kakor so obdolženci točno vedeli za ravnanje zadrge v kleti l. 1927., tako so morali tudi vedeti, kaj se je godilo 1928., zlasti še zategadelj, ker se v kleti ni zgodilo isto nič novega. Saj je priča Pihlar izrecno poudaril, da je obdolženec l. 1928 svaril in opozarjal na riziko ponarejanja, kar dokazuje tudi njegovo pismo. Razsodba končuje s ugotovitvijo, da se je prvotnemu vinu dodal alkoholni ekstrakt z vonjem po muškatu, s čimer se je vino ponarejalo in nato še krivo označilo pri prodaji. S tem so bili podani vsi zakoniti znaki prestopka po zakonu o ponarejanju živil. Olajšilno je bilo pri odmeri kazni smatrati pri vseh obdolženecih neoporečnost, obtežljivo pa družbo in nevarnost, da bi lahko povzročili kupcem dodatno škodo. Pri obdolženecih profesorju veronauka Resmanu, kaplanu Hrstelju in Košarju je obtežljiva tudi višja naobrazba.

Muškatelska afera s tem seveda še ni zaključena, ni pa še znano, kdaj se bo vršila vzključna razprava.

Divji merjasci na Hrvatskem

Podsused, 24. avgusta. 8. Ze nekaj let se v tavlajo od časa do časa v okolici Podsuseda črede divjih merjascev, ki povzročajo veliko škodo. Pred 12 dnevi so opazili čredo 6 ali 7 divjih prašičev v okolici Ivanca v občini Bistri. Seljaki so priredili lov nanje, vendar brez uspeha. V pretekli noči pa se je posrečilo ubiti enega. Podsusedski mesar Fr. Strujan, ki je odšel z dvema gozdarjema na lov, je namreč opazil nekoliko pred polnočjo merjaseca v koruzi, nakar se mu je z največjo opreznostjo približal ter oddal nanj dva strela. Pogodil ga je v glavo in v trebuh. Gozdar Matija Ciglaric je opazil še drugega ter je ustrelil parkrat nanj, vendar pa je zver pobegnila. Merjasec, ki ga je ustrelil Strujan, tehtal nad 80 kg. Nocoj so privedli seljaki večji lov, ker povzročajo divji merjasci veliko škodo na polju.

10. oktobra poseti Macdonald Zedinjene države

Washington, 24. avg. o. Po poročilih ameriških listov bo predsednik Macdonald dospel v Zedinjene države 10. oktobra, kjer se bo sestal s predsednikom Hooverjem in razpravljaj z njim o pomorski razorožitveni konferenci. Ameriška javnost pričakuje, da bo nekaj dni po prihodu Macdonalda v Zedinjene države, povabila angleška vlada predstavnike ostalih petih pomorskih velebil na skupne razgovore za pripravo velike pomorske razorožitvene konference, ki se bo vršila v Londonu.

† General Liman v. Sanders

Moskovo, 24. avg. o. Tu je umrl v 74 letu starosti, nemški general Liman von Sanders, ki je med svetovno vojno vodil obrambo Galipolija pred napadi Angležev in Francozov. Bil je eden najboljših nemških poznavalcev razmer v Turčiji. Leta 1913. pa bi bila kmalu izbruhnila zaradi njega vojna med Nemčijo in Rusijo, ko ga je poslal 13. novembra cesar Viljem II v Carigrad, da bi reorganiziral turško suhozemsko vojsko in jo pripravil za njegov pohod proti Bagdadu.

Uspeh ruske znanstvene ekspedicije

Moskva, 24. avg. o. Ruska znanstvena polarna ekspedicija, ki je odšla z ledokolomcem »Sedov« je prispela do 82 stopinj 14 minut severne širine. Na vsej tej poti je bilo morje nezamrznjeno. S tem je ekspedicija postavila nov rekord v prodiranju s parnikom proti severnemu tečaju in po prostem morju prodrla dalje, kakor l. 1899. ladja »Vojvoda Abruški«, ki je prodrla do 82 stopinj in 4 minut severne širine.

Ameriška novinarka v Dubrovniku

Dubrovnik, 24. avgusta. 8. Semkaj je dopisnica ameriške novinarka Marta Rod, dopisnica velikih ameriških listov. Iz Dubrovnika bo odpotovala v Beograd in na Bled, nato pa v Češkoslovaško.

Polet Moskva - Newyork

Moskva, 24. avgusta. o. Sovjetsko letalo »Sovjetske zemlje«, ki leti iz Moskve preko Sibiri, Beringove ceste, Kamčatke, Aljasko in Kanade v Newyork, je priletelo v Celjabin, kjer je vkrcalo večeraj bencin in nato nadaljevalo polet proti Kurganu, kamor je dospelo danes ob 4. uri 50 minut zjutraj. Letalo je doslej že preletelo 1500 km.

Aretacija onasnih francoskih falsifikatorjev

Marseilles, 24. avgusta. a. Tu sta bila aretirana šefa ponarejevalske tople, ki je od l. 1924. naprej falsificirala bone narodne obrambe. Ponarejevalci so ponaredili bone v skupnem znesku 6 milijonov frankov.

Pismo iz Češkoslovaške

H. — Praga, 22. avgusta. Predvsem je omebne vreden fakt, ki je praktično označil odnošaje češkega tiska do Jugoslavije. Češki dopisni urad (CTK), ki je s pogodbi zvezan z vsemi pomembnejšimi oficijelnimi in policijskimi tiskovni uradi, je pred nekoliko dnevi prinesel vest, prejeto od madžarskega dopisnega urada, da je Jugoslavija zaprla mejo proti Madžarski za blagovini in osebnim promet in da so tiste dni v Monostru slišali bobnenje letalskih motorjev. Vest je zvenela tedaj bojevito in je prišla v Prago pozno zvečer, ko CTK ni bilo tehično voč mogoče doseči kontrolo na jugoslovenski strani. »Narodni Listy« so vest kontrolirali pri svojem poročevalcu v Jugoslaviji in jo takoj zavrgli. Tudi nekatere druge redakcije je sploh niso objavile, druge pa so jo sicer priobčile, do dale pa so z veliko rezervno, da je ta vest gotovo madžarska izmišljotina. Jugoslovenska poročevalska služba je drugi dan demantirala madžarsko raco in so češki listi ta demanti v celoti objavili in v naložbah ali opombah obsodili nemoralno madžarske mahinacije.

Glasilo demokratske stranke »Narodny Listy« so te dni objavili razburjen dopis nekega svojega naročnika, ki so mu italijanske objemne oblasti v Postojni odvzele ta list. S tem incidentom se je pečal skoro ves češki tisk. Je v resnici čudno, da so izmed čeških listov ravno »Narodni Listy« v Postojni prepovedani, ko so vendar doslej bili vedno strogo nevtraln in si morda edini izmed čeških listov niso nikdar dovolili napadov na Italijo. Uredništvo je pismu svojega naročnika dodalo, da bo incident imel za posledico diplomatsko intervencijo.

O londonskih »Times« se ne more trditi, da bi nekritično in za vsako ceno pisale v prospeh Češkoslovaške in Jugoslavije. Med vojno in po vojni do smrti lorda Northcliffea so bile »Times« res na čelu onege tiska, ki je tema državam izkazoval dragocene in prijateljske usluge. Ko pa so z vodstva lista odšli naši prijatelji, predvsem Wickham Steed, in se je z garnituro sodelavcev spremenil tudi duh vodstva, »Times« niso postale naravnost naše sovražnice, vendar tega lista nismo mogli več šteti med svoje prijatelje. Naši dve državi sta jim postali polagoma celo neprijetni in vse češče so odpirale svoje stolpe našim izrazitim nasprotnikom.

Zato je tem bolj zanimiva sprememba, ki je nastopila v tem oziru pri listu. Uredništvo je poslalo v Srednjo Evropo posebno poročevalca z nalogo, da opiše politične razmere v Češkoslovaški, Jugoslaviji, Avstriji, Madžarski itd. Te dni je izšel prvi članek tega poročevalca o Češkoslovaški. Češki listi so ta članek z zadovoljstvom zabeležili, dasi le tu pa tam izrazil živahno debato. Zanimivo in važno za nas je, da poročevalca zanimajo predvsem finančni in gospodarski položaj, delavnost ljudstva in njegovi odnošaji do svetovnega mira. Vsakemu Angležu je predvsem važno, dali je kaka država za mir in za raz-

oroževanje, ali pa je zarodek nemira in vojne. S tega stališča ocenjuje Anglež države na celini, pa naj je politično liberalce, konservativce ali laburiste.

Dopisnik »Timesa« piše, da je Češkoslovaška ena izmed onih držav, o katerih se malo govori po svetu in ki nudi tulim poročevalcem malo prilike za senzacionalna poročila o katastrofah, revolucijah in političnih potresljajih. Čsl. politiki vse take pojave že naprej odstranijo, čisto celo v samem začetku. Mlada čsl. država je vso svojo pozornost in vso svojo energijo osredotočila na gospodarsko življenje in njeno dovršena socialna in politična mašinerija ne dopušča take zaostritve razmer, ki bi lahko povzročila notranje nezadovoljstvo. Tudi sosedom ne povzroča skrbi. »Morda bi samo Madžarska lahko ugovarjala temu faktu,« pravi članek, »vendar je močno verjetno, da bo Češkoslovaška v ev. bodoči vojni nevtralna, ako ne bo direktno napadena.«

Vendar pa ima tudi Češkoslovaška svoje težave in slabosti. Te so predvsem finančne značaja. Industrija se mora bojevati za odjemalca Najtežja naloga države pa je bila zadovoljiti narodnosti: Nemce, Madžare, Slovake in Rusine, toda tudi ta naloga je bila uspešno rešena. »Nekateri primerjajo Češkoslovaško po njeni zemljepisni legi s slepim črevesom Evrope in zahtevalo, da ga je treba odstraniti z operacijo s sveta. Vendar doslej živi to slepo črevo v prav dobrem zdravju.«

Najvažnejše dejstvo je po mislih angleškega novinarja sedanja vladna koalicijska, stvorjena l. 1926., v kateri sede poleg Čehov tudi Slovaki in Nemci. Zlasti vstop Nemcev v vlado dokazuje, da se niso samo Nemci pomirili z državo in nje obstojem, ampak tudi Čehi z dejstvom, da so Nemci tu in da so gospodarsko in kulturno silno močni. »Nemške pritožbe zoper češko nadvlado se sicer čujejo še vedno, ali to je le jadikovanje ljudi, ki so vajeni privilegijev. Živeli so vedno na prvem mestu, zdaj pa se morajo zadovoljiti z drugim. Pritožbe teh nikakor niso resne.«

Zaslugo za tako stanje stvari pripisuje dopisnik predvsem Masaryku in Benešu ter ugotavlja, da ima Češkoslovaška takih malo, kar je državi in njenemu nadaljnjemu razvoju v škodo.

Proti slednji ugotovitvi je odločno nastopilo glasilo republikanske stranke »Venkov« češ, da je napadna in se nesmiselno ponavlja vedno in povsod brez pametnega razloga. Razvoj države dokazuje, da se je vedno v najresnejši trenutkih našel pravi mož na pravem mestu. Vsaka funkcija je dobro zasledena, čeprav tega v naprej ni mogoče vedeti, kakor se ni moglo vedeti da bo Rašin tak izvrsten finančnik. Vzglodov za to pa je več. Ako bi bil kdo pred vojno Švehl delal, da bo čez deset let dalekoviden predsednik čsl. vlade za celo vrsto let, bi bil Švehla čiste na tihem pozval svojega slugo in mu naročil: »Gospod Suchomel, tu je neki blaznik. Spravite ga ven na prav lep način.« »Venkov« je mnenja, da se zato tudi sedaj ne sme reči, da češki narod nima mož ki bi bili sposobni vršiti v bodoče navlahe in najvažnejše funkcije v državi.

Naši kraji in ljudje

Zadnje žrebanje srednješolskih nagrad

Par popravkov
Tiskarski skrat je v zadnji objavi o žrebanju srednješolskih nagrad v »Jutru« od 22. t. m. izpustil na treh krajih par vrst, tako, da niso rezultati žrebanja v vseh podatkih prav točni. Zato popravljamo napake točke:

Državna dekleška meščanska šola v Celju. 3 nagrade: Barle Marija, III. razred — Album Slovenije, Urek Vera, IV. b razred — Amicis: Srce in Erjavce: Mladinski spisi, Dolenc Vera, IV. razred — »Življenje in svet« — 4 knjige v zlati vezavi.
Druga drž. dekleška meščanska šola v Ljubljani: 2 nagradi: Ljčen Zora, IV. razred — kopalna obleka in čepica, 1 manikir; Keše Ljudmila, IV. razred — »Življenje in svet«, 4 vezane knjige.

Mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani. 4 nagrade: Suhadolnik Kamila, II. b razred — Album Slovenije, Zdešar Sonja, IV. a razred — 2 knjigi: Simon Jenko in Janko Kersnik: Mladinski spisi; Umnik Alojzija, IV. a razred — dve knjigi: Stritar in Valjavec: Mladinski spisi; Kemperle Marica, IV. a razred knjigo: Z ognjem in mečem.

Državna deška meščanska šola v Mariboru: dve nagradi: Kolbič Gabrijela, II. b razred, — 2 knjigi: Boj za Mount Everest in Leteče senice; Sinkovec Emanuel, IV. b razred — turistovska garnitura: turist, steklenica, aluminijasta čaša in škatlja, turistovski klobuk in dve samovoznici.

Slednji popravljamo ime Vodlak Stanislav pravilno: Vodlak Stanislava, iz I. razreda II. drž. realne gimnazije, ki dobi Album Slovenije.

Dodatno moramo tudi spopolniti naše prvotno nepopolno poročilo, da je bila splošna nagrada za dijake nižjih razredov z odličnim in prav dobrim uspehom: kolo znamke »Atlas«, poklonjeno od znane ljubljanske tiskarne J. Gorec, določeno po žrebu Josipu Poljanu, dijaku IV. a razreda na drž. realni v Mariboru.

Prvi pomiloščenci zapuščajo zapore

Takoj, ko je bil objavljen kraljev pomiloštevni ukaz, so se začeli v hladnih zaprtih ljubljanskih deželnih sodišča živahni pomenki, kdo bo deležen svobode še pred končano kaznijo? Mnogi so upali, a malo je bilo izvoljenih, ker besedilo ukaza je bilo blagohotno stilizirano, toda navezano na gotove pogoje, ki jih seveda ni imel vsak obsojenec.

Ze večerj dopoldne so se po ljubljanski jetnišnici raznesle govore, da bodo pušeni na zlato svobodo prvi pomiloščenci. Pri deželnem sodišču so se dopoldne zbirali in pregledovali spisi. Treba je bilo v markiserkem primeru seči daleč v arhiv. Bilo je res precej posla. Okoli poldne so bila formalna dela končana, nakar je dobila z zadornimi sklepi deželnega sodišča jetniška uprava popoldne veliko kopo aktov, da se ona sama prekontroliira in ugotovi, kdo izmed pomiloščenih naj prvi zapusti jetniške prostore. Upravni aparat je brezhibno funkcioniral. V najkrajšem času je bilo ugotovljeno, da bo zapustilo zapore ali ječo — 14 obsojencev.

Pomiloščene so okoli 16. po končanih formalnostih odpustili. Mnogi izmed njih so imeli prestat prvo svojo kazen zaradi raznih deliktov, v obsegu pa od dveh do 12 mesecev. Slovo od vzorne jetniške uprave in paznikov je bilo prav lepo. Nekateri pomiloščenci so izražali hvalo zaradi pomiloščenja ter zatrjevali:

— Enkrat in nikdar več v življenju ne bom v arestu!

Revizija procesualnih aktov, ki se nanašajo na nadaljne pomiloštive, je zelo težavna in obsežna. Treba bo nekaj časa, da se končno dožene število vseh pomiloščenecv pri deželnem sodišču v Ljubljani, kjer prestajajo kazen tudi mnogi, ki so obsojeni na 18 mesečno ječo in teh ne pošiljajo več v mariborsko kaznilnico. V ljubljanskih zaporih se nahaja tudi več ljubljanskih tipov, ki so v svoji prešernosti računali, da bodo že snoči zvižali razno sladkosti ljubljanskega periferijskega življenja, toda tem so bili za enkrat še računski prekršniki, ker je potrebno točno proučiti njih kazensko akte. Pred kaznilnico so se že popoldne zbirali znanzi pomiloščenecv, ki so sploh zadnje dni hodili oprezovat, kdaj se bodo odprla vrata....

„Zeleni prazniki“ v Mariboru

Velika vsedržavna strelska tekma, ki se bo vršila od 6. do 13. septembra na voljaškem strelišču v Radvanju pri Mariboru, obeta že danes postati velik dogodek ne samo za mesto Maribor, temveč za vso državo. Veliki strelski dnevi pa bodo imeli tem večji pomen, ker bo istočasno v Mariboru tudi kongres vseh jugoslovanskih šumarjev, ki bo brez dvoma istotako privabil mnogo gostov v mariborsko okolje. Bodo to nekakšni »zeleni dnevi«, ki bodo dali mestu Mariboru več dni posebno obležje. Ker je prometno ministrstvo dovolilo posetnikom obeh prireditelj 75 % popusta na železnica, je pričakovati velik naval občinstva iz vseh delov naše države. Velik obisk se pričakuje zlasti iz južnih krajev naše domovine.

Trenutno je Maribor v znamenju širokopoteznih priprav za to veliko prireditev. Strelšče v Radvanju je že skoro popolnoma pripravljeno, kar je stalo mnogo truda in denarja. Vabila in sporedi so že razposilani. Sporedi, iz katerih so razvidna podrobnejša določila za udeležbo pri posameznih skupinah nagradnega streljanja, se dobe pri vseh lovskih in strelskih dru-

Kdor hoče svež in zdrav ostati, naj popije en- do dvakrat na teden pred zajtrkom kozarec naravnega »Franz-Josefove« grenčice. Zdravniška poročila iz bolnišnic svedočijo, da radi pijejo »FRANZ JOSEFOVO« vodo zlasti bolni na črevesju, ledvicah, jetrih in žolču, ker brez neprijetnih občutkov in posledic promptno odjaja. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

štvi. Vsak član katerega v Uduženju lovskih društev v Beogradu včlanjene organizacije ali strelskega društva se lahko udeleži tekmovanja. Kdor se ni član enega ali drugega društva, lahko na licu mesta položi prijavnino. Sicer pa bo na razpolago za streljanje tudi ena splošna tarča, na katero bodo lahko streljali vsi brez razlike.

Ker so stroški za prireditve ogromni in sredstva, ki so prirediteljem na razpolago, zelo skromna, se javnost naproša, da jo čim bolj podpira bodisi z darili za nagrade, bodisi z denarnimi prispevki. Ta redki in veliki dogodek zasluži vsekakor vso pozornost javnosti, ki bo brez dvoma imela veliko neposredno ali posredno korist od te velike in edinstvene prireditve.

Oskar Pistor

Lani je umrl v Vučenici slikar Oskar P. Pistor, star 64 let. Njegova umetniška zapuščina: portreti, pokrajinske slike in motivi iz domačega življenja je na razstavi, ki bo danes odprta v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani.

Visok jubilej v črni umetnosti

Celje, 24. avgusta.
Včeraj je praznoval gosp. Franc Poderžaj, stavec v celjski Zvezni tiskarni, 40letnico svojega neumornega dela v tiskarski umetnosti. Redki so oni, ki vzdrže v tem težavnem delu cela štiri dolga desetletja.

Rodil se je gosp. Franc Poderžaj 23. marca 1873 na Grosupljem na Dolenjskem. Dne 23. avgusta 1889 je vstopil kot učencev v Ljubljani v nekdanjo Milčičovo, sedanjio Zadržno tiskarno, kjer se je tudi izučil in ostal nato še dalje časa zaposlen kot stavec. Pozneje je delal še v Narodni in končno v Katoliški tiskarni, leta 1905, pa se je preselil v Celje in od tedaj je zaposlen, izvemši vojna leta, v celjski Zvezni tiskarni, kjer je tako pri tiskarniškem vodstvu kakor tudi pri svojih tovariših splošno priljubljen.

Jubilant gosp. Poderžaj je bil vse svoje življenje odločen naprednjak in narodnjak ter se nikdar ni bal pokazati svojega naprednega in nacionalnega prepričanja. Širokemu krogu njegovih prijateljev se pridružujemo tudi mi in mu ključemo: »Se na mnogo srečna in zdrava leta!«

Blejsko pismo

Letošnje solčno poletje je pripomoglo Bledu do popolnega uspeha: stalno narasčajoči poset tujecev je povzdignil sloves našega najlepšega letovišča in mu dal po širnem evropskem kontinentu dobro ime. V obče hvalijo gostje, ko zapuščajo Bled, ne le rajsko lepoto in dobro podnebje, temveč tudi udobnost in komfort, katerega so našli med svojim bivanjem na Bledu.

Neki dopisnik se je v »Jutru« obregnil na nesnažno cesto od Topice do grajske kopeli. Če vrže na tej toliko frekventirani cesti kakšen pasant slučajno kakšno sadno pečko ali kak papirček na tla, še ni treba take kritike, češ, da to odtušuje Bled letoviščarji. Tudi v velemeštvu morajo pomagati lepo vsak dan snaziti ceste in ulice, kar se istotako redno godi na Bledu. Dobro bi pa bilo, da bi preskrbelo Društvo za tujski promet ali pa občina nekaj kočaric za odpadke po močno frekventiranih cestah, kakor jih vidimo v mestnih parkih.

Kar se tiče smradu iz gnojšč, bo treba v doglednem času misliti na kanalizacijo Bleda, česar pa občina ne zmora sama, temveč ji bodo morali priskočiti drugi činitelji na pomoč. Po našem mnenju naj li država sama uredila asfaltiranje cest, kanalizacijo in drugo ter postavila za poletno rezidenco vladarja potrebno vsoto v svoj redni proračun.

Par hotelirjev in podjetnih ljudi ne more ustvariti vsega, dasi so ti napravili zadnja leta na Bledu prave čudeže. Na vsak način bo treba predvsem tlakovati ali asfaltirati ceste, kar zahteva silno močan avtomobilski promet, katerega upoštevajo povsod drugod, le pri nas še imamo ceste, ka-

kor nekda v dobi poštnega in filakarskega klušeta.

Povzdignite Bled v mesto, saj je že precej obširen kraj, bolj kakor drugi kraji, ki so postali v zadnjem času mesta. Kraljeva poletna rezidenca mora postati mesto, moderno kopališče in zdravilišče svetovnega imena.

Doživljaj dveh turistov

V nedeljo zjutraj sta se odpeljala s turistovskim vlakom g. Franjo Zorko in g. Milan Žun v Kranjsko goro. Isti dan sta odšla iz Kranjske gore na Vršič, kjer sta prenočila. V ponedeljek sta odšla iz Vršiča do Koče na Gozdu, od tam pa v steno Prisanka. Na Vršiču sta še naročila kosilo, ker sta mislila, da prideta še isti dan nazaj. Toda izginila sta brez sledu. Seve v torek so našli oba popolnoma onemogla v strugi Pišence. Preneli so ju na Vršič, kjer sta se opomogla.

Poslušajmo, kaj pripoveduje Zorko: Z Milanom sva hotela iti po novi poti na Prisank. Točno ob 10. sva bila na njem. Potem sva šla po grebenu in po italijanski strani do Okna, ki slovi po svoji kruljivosti. Prišedši do Okna naju je zajela tako gosta megla, da nisva videla ne kod ne kam. Bila sva lačna, ker nisva ničesar zavžila razen čaja. Megle so se podile okoli naju in veter se je spremenil v pravcati vihar. Bila sva stisnjena k steni, okoli naju je žvižgalo kamenje. Po naši strani je izpeljana pot do Okna. Zato sem plezal kakih 30 m pod Oknom. Toda o kaki poti ni bilo ne duha ne sluha. Resnično, bil je zelo kritičen položaj. Začelo je deževati in voda je drla skozi Okno tako hudo, da je izpodirvala kamenje. Vse je grmelo preko naju, ki sva se stiskala k steni. Med tem se je zmrščilo. Mogoče bodo naju iskali, ker naju ne bo nazaj. To je naju še tolažilo. Čepela sva na ozki polici popolnoma premočena. Mrzaj je naju tresel, lačna in utrujena sva bila.

Proti jutru sva popolnoma oslabela. Obupala sva. Začela sva zopet iskati pot in markacijo. Milan je svetloval, naj se vrneva nazaj na italijansko stran. Toda ravno kakih 20 m od naju so stali italijanski stražniki. Zopet sva šla skozi Okno na našo stran in začela na slepo srečo plezati.

Pastirji iz Tamarja so našli oba pod steno. Povedala sta, da sta z zadnjimi močmi preplezala steno Prisanka od Okna do vstopa stene pod Oknom.

Paglavci

Krasna je slovenska zemlja od hrvaške strani in od vzhodne in zapadne meje gori preko Triglava in jo obkružuje vsak domaćin in tujec in nobeden se je ne more nagledati. Pogledite te nebotične snežnike, te z gozdovi porasle gorice, ta s žitom posejana polja, pašnike in travnike. Ali najdeti na svetu kaj lepšega? In po vsem tem prostranstvu so posejana mesta, trgi in vasi in nad njimi se vzpenjajo v nebo položni zvoniki in okajeni dimniki, znaniki dela in počitka. In ni človeka, ki bi šel preko te toplotne in monno nje in je ne bi obkroževal. Po nji se pasejo oči in po nji hrepeni duša, zaprta v zatohlih prostorih velikega mesta.

Da bi bila ta lepa narava tudi slehernemu dostopna, bogatemu in revežu, da bi jo mogel doseči in si jo ogledati v njenem najoddaljenem kotičku, v njenem najtem skrivališču, daleč od pogleda vsakdanjega potnika, zato skrbi že desetletja naše neumorno »Slovensko planinsko društvo«, naš »Putnik« in razna mestna društva za povzdigo tuiskega prometa. Veliko je bilo v tem pogledu storjenega v naših krajih, a veliko bo še treba, preden se bodo naši kraji lahko merili z onimi kulturnih držav na zapadu.

Na vse razgledne točke, na vse večje vrhove naših planin vodijo lepe stezice, skoraj vsa pota, ki se jih poslužuje ne samo domaćin, temveč tudi tujec, ako hoče doseči pot krajši ali zanimivejši poti iz kraja v kraj, so zaznamovane od gori imenovanih društev. Na lepih razglediščih, vrh vzponov, v senčnih kotičkih so postavljene klopice in celo mize, kjer se utrujeni popotniki lahko odpočijejo in navzije ne navadne lepote, ki mu jo s te točke nudi sicer tako neradodarna narava.

Hodiš uro in počiješ, hodiš dve, tri ure in že se ti zasmeje nasproti na lepem varnem mestu zgrajena planinska kočica, kjer se lahko okrepčaš in pripraviš za nadaljnje potovanje. Zaiti vso pot ne moreš, ker te tega varujejo markacije in kažipoti na vseh križiščih. Torej, človek, kaj hočeš še več?!

Da, vse bi bilo lepo in v redu, če bi le ne bilo — pobalnov. Toda paglavci, pa naj bodo mladi ali stari, preprosti ali štirudni, ti mnogokrat pokvarijo najnedolžnejše veselje.

Greš recimo iz Kamnika na Stari grad. Vodiš večjo družbo izletnikov. Vroče je, da bogopomazaj, pa tolažiš ljudi, le počakajte, kmalu smo v senci in tam pod skalo je miza in klop, pa se boste dovolj odpočili. In res prideš do označenega mesta, pa te namestu klopi in mize čaka le prazen štor. Nekdo je iz zgolj razposajenosti in postavljaja izruval klop in mizico ter razmetel njih sestavne dele po grmovju na vse štiri strani sveta.

In zopet gre večja družba v Kamniško Bistrico. Pot iz Kamnika do izvira Bistrice je tako znana in tako lepa, da je ne zgrešiš niti o polnoči. Pa prideš do mesta, kjer te je opozarjala lepa plošča planinskega društva, da je od tam pet minut stranpoti do enega najzanimivejših pojavov v naših Alpah, do naravnega mostu in lepega mogočnega slapa Bistrice: Predaseli. Toda pobalini, pa naj bodo stari ali mladi, so s palicami ali s kamenjem odbili leseno ploščo z napisom in jo vrgli bogve kam. In tuje ali človek, ki je prvi v teh krajih, gre mimo in niti ne slut, kako zanimivo stvar da je prezl.

Se en primer: V Kamniški Bistrici se pri mostu čez potok Belo odcepi pot na Konja in Olstrico. Greš od tod dalje po krasni belski dolinici dobre pol ure, pa se lepa pot zopet deli. Obe novi poti sta enako široki in enako razhojeni, toda po kateri naj gre neznanec, če ne bi bilo kažipota. Tako pa se ustavi in bere: Predaseli, Molčica Planina toliko in toliko ur v to smer, k slapu Ogrlice toliko in toliko v to smer. Ti zaupaš napisu in greš v naznačeno stran. Pa prideš ravno narobe. Pobalini, stari ali mladi, so imeli tudi tukaj svoje prste vmes, pa so izruvali drog z napisnima ploščama

Sezona je

Športa, sprehoda in izletov, lahkih oblek in svile, ki se morajo često prati. Iz bujne pene Lux mila v luškah izhaja osveženo barva in tkanina

V samo 100 Din. 9.- in 6.-

in ga postavili ravno v nasprotni ogel križ-pota. In na ta način je seveda vsa smer zgrešena in kažipot naravnost v napotje. Tukaj sem navedel le par primerov, na katere sem slučajno naletel v kamniškem okrožju. Da se pa to dogaja redno vsako leto povsod v vsej naši lepi domovini, o tem lahko pričajo potniki in turisti, domači in tuji, le vprašajte jih, pa vam povedo več, kakor si mislite.

In to se dogaja v krajih, koder hodi navadno le inteligenca, študenti in tako naprej. So pa tudi bližnjice, iz vasi v vas, čez hrib ali skozi gozd. Tjakaj turist redko zaide in teh potov se poslužujejo bolj domačini. Recimo iz Tuntje v Zalog. Tam je pot rdeče zaznamovana. Toda nepridipravi tudi tukaj ne mirujejo. Ker ni nobenih kažipotov, razen pri začetku poti, prečnih stezic pa seveda vse polno, pa ti gre takšen kujon, vzame nož ali kar sekuro in se spravi na znamenovano drevo, pa odkrhe menič tebi nič s predmetom zaznamovani del od debla, ali pa ga zamaže s prstjo.

Jaz mislim, da je v vsem tem početju poleg lahkomišelnosti in fantovstva večkrat tudi precej zlobe in sicer zlobe, ki povzroči lahko na nevarem mestu poleg zamude tudi potnikovo smrt.

Težko se je s takim zlom boriti, vendar naše občinstvo ne more čakati križem rok, da samo od sebe neha, temveč se je treba z vsemi močmi in sredstvi zoperstaviti. In jaz mislim, da bi v tej smeri, v pobljanju pobalinstva lahko neprecenljivo mnogo storila duhovščina s prižnico in učitelstvo v šolah. In potem bi tudi sodišča vseh vrst proti takim kršitvam zakona morala nastopiti z vso strogostjo, ker je po mojem mnenju zlovoljna nepotrebna poškodba in uničevanje tuje lastnine mnogo bolj kazni-va, nego li tatvina iz siromaštva. R. P. P.

Zanimivosti o bratomoru v lški Loki

Med Ižanci še vedno vlada napeto zanimanje za razplet sodne preiskave proti zakoncem Francetu in Mariji Kraljič, ki sta obdolžena, da sta umorila bogatega Amerikanca Martina Kraljiča. Po eskortiranju obeh zakoncev v ljubljanske zapore je ostalo na domu 6 nedoraslih otrok, starih od 9 do 16 let. Naravno, da je bilo otrokom, ki so delavni in marljivi, zelo hudo in mučno, ker sta jih roditelja spravila v tako sramoto. Sedaj so se tiho udali v usodo ter so se vsi poprijeli dela, da ohranijo kmetijo v redu. Zupanstvo je postavilo nekega starega invalida za časne-ega oskrbnika in nadzornika kmetije. Kraljičev posestev je bilo precej zadolženo. Amerikanec Martin je bratu posodil denar, da bi se izkopal iz dolga in da

bi spravil kmetijo na blagostanje. France Kraljič je moral zadnji čas plačati večji dolg pri neki posojilnici.

Ižanci so zelo radovedni, kako se godi Kraljičema v preiskovalnem zaporu. France Kraljič je popolnoma udan v svojo usodo. V samotni celici je miren, toda opazati je na njem, da duševno ni povsem normalen, marveč kaže znake duševne omejenosti, podrejenosti in hereditarne obremenitve. Ni izključeno, da psihijatri v toku preiskave preiščejo njegovo duševno stanje.

Zena Marija Kraljič, ki je zdrava in krepke telesne konstitucije, še vedno odločno in trdovratno vztraja pri svojem prvotnem zagovoru, ki ga je podala napram orožnikom na lgu. Vedno zatrjuje: »Jaz ga nisem, pa nisem. Če ga je moj mož, pa gvišno ne vem.« Oba sta bila od preiskovalnega sodnika dr. Stojkoviča ponovno posebej zaslišana in potem konfrontirana. Mož trdi svoje, žena svoje.

Kočevsko pismo

Kočevje, 24. avgusta.
Gasilci so imeli v nedeljo 18. t. m. poseben praznik v našem mestu. Ta dan se je izvršila slovesna blagoslovitev novega gasilskega doma, ki je eden izmed najlepših gasilskih domov v Sloveniji.

Iz Kočevja se te dni poslavljajo mestni kaplan g. Franc Fister, ki je bil vsled svoje iskrenosti in družabnosti povsod priljubljen, G. kaplanu, ki odhaja v St. Jernej na Dolenjsko želimo, da bo na novem službenem mestu imel ravno toliko prijateljev kot pri nas.

Kruh je v našem mestu sila drag. Zemlje polovico manjše kakor ljubljanske stanjejo tu ravnatoko 50 p. Dasi se je moka bela in črna v zadnjih mesecih silno pocenila se pri našem kruhu ne pozna tu prav nič. Smo mnenja, da morajo naši peki istotako s ceno navzdol ali pa morajo delati večji kruh.

Sadja zlasti jabolk in hrusk je silno veliko na trgu. Sadje je letos po naših krajih silno obrodilo.

Premoženjska uprava mesta Kočevje razpisuje te dni mesto plačanega tajnika. V četrtek smo bili priča ganljivi slavnosti, zlati poroki zakoncev Ane in Franca Altenreither. Kočevjari so napolnili cerkev do dobra, ker v naši fari že dolgo vrsto let ni bilo nikake zlate poroke. Zlatoporočnica, ki sta nosila zlato »pušljice«, sta se odpeljala s svojimi sinovi in hčerkami z avtomobilom g. Gabrovca na dom.

Na naši državni realni gimnaziji se bodo vršili ponavljalni izpiti iz vseh predmetov od I. do VIII. razreda v ponedeljek, torek in sredo.

V soboto se je vršil pri nas šentjernejev sejem, ki je bil prav dobro obiskan,

Samo še danes!

Danes zadnjikrat!

Šlager pesem v filmu:

„Poljubljam Vam rokó, madam...“

Simfonija ljubavi, ki jo dirigira ljubitelj vseh žensk ADOLF MENJOU. Glasba! — Cvetje! — Ljubav!

Šlager pesem »Poljubljam Vam roko, madam... — poje slovensko g. Mirko Jelačin, operni pevec v Berlinu.

Izven sporeda film: WEEKEND »ILIRIJE« in glasovanje za izvolitev

„Miss Flirije“

Danes zadnji dan glasovanja! ! !

Preskrbite si pravočasno vstopnice! Predprodaja vstopnic od 1/11. — 12. in od 2. dalje.

Ljudske cene Din 2., 4., 6., 8.—

Danes ob 3., 1/6., 6., 1/6., 9.

Telefon 2124.

»ELITNI KINO MATICA«

taču po kramarjih, kakor tudi po sejmari-
jih. Tudi je bilo včasih celo vreme po
dolgem deževju.

Veliko je bilo na trgu manufakture in
čevljev. Živine je bilo malo pripeljeno,
ker jo kmot še nered proda v času, ko ima
zunaj še večino svojih pridelkov. Več sre-
če so imeli prodajalci čebule. Čebule pri-
nesejo na naš trg predvsem belokranjski
Poljanci. Tudi sadja, ki ga prinese kmeti-
ce iz Banjaloke, Fara in Kostela, je bilo
veliko in se ga je prodalo izvanredno
mnogo.

V Starem logu pri Kočevju se je zgodil
la smrtne nesreče pri kopanju v vaški
mlaki. Rudolf Grčman, sin ogljarja
Grčmana, se je ponoči šel kopat v vaško
mlako. Z njim se je kopalo precej tova-
rišev, ki pa so kmalu na to odšli. V vodi
je ostal samo še Grčman. Ker ni bilo
drugi fanta na delo, so ga začeli iska-
ti po vodi, ker so sumili, da je tam utonil.
Več urasov se je premilo z drogov in
šili so iskali po mlaki nesrečnega Grčma-
na, katerega so tudi po dolgem iskanju na-
šli med vodnih rastlin. Ljudje sodijo, da
je postal fantu nenadoma slabo ali pa, da
ga je prijel krč in je tako utonil. Nesre-
ča je hotela, da ni bilo nobenega bližnjega
do hiše, da bi ga ob pravem času rešil pred smrt-
jo. Rudolf Grčman je bil šele 19 let star,
močan fant.

V Stražnem vrhu pri Majerju je bil pre-
tekli teden požar. Strela je zažgala hišo
Matije Wolfa in gospodarske objekte po-
sestnika Jožeta Rožiča iz Toplega vrha.
V hipu je pogorela hiša in dvoje gospo-
darskih poslopij do tal. V hlevu posest-
nika Matije Wolfa se je nahajala krava in
kokoši. Vse to je zajel ogenj in upepelil
vse. Ljudje so si rešili komaj golo življe-
nje. Prihitieli so sicer gasilci iz Majerja,
toda ogenj je bil silnejši in hitrejši. Od
vseh troje poslopij je ostalo samo zidovje.
Matija Wolf je bil kupil hišo šele pred
dobrim mesecem od posestnika Jožeta Ra-
buse, ki je odšel s ženo in otroci v Ame-
riko. Zato je njegova nesreča toliko večja.
Zavarovalna hiša je bila neznanstvena,
tako da škoda, ki jo je napravil požar, še
izdaleka ni krita. Strela je ob zadnjem
nevarju udarila še na mnogih drugih me-
stih, toda k sreči brez škoda.

Advokat

dr. Ivo Šestan

je otvoril svojo

advokat. pisarno

v Mariboru, Aleksandrova 35.

**Janez, ki je kradel obleke
v kopalnicah**

Ljubljana, 24. avgusta.

Prišlo je kar čez noč. Zjutraj so ga po-
klicali, mu izročili civilno obleko, v pisar-
ni mu je napravil ravnatelj še primerno
pridigo in čez dobrih deset minut je stal
tam zopet na cesti, na svobodi.

To je bilo pred dvema tednoma, nakar
je kmalu prišla ljubljanska policija do za-
ključka, da izvršuje največ tatvin po raz-
nih kopalnicah v mestu in okolici ena in
ista oseba. Morebiti možki, morebiti žens-
ka. Vsem je še v spominu, koliko tatvin
se je dogodilo na Savi, pozneje pa tudi na
Ljubljani, na »špicu«, v Kolesiji in pa tudi
ob Malem grabnu. Skoro v vseh primerih
je ostal uzumov neizsleden, kakor bi se
vdrl v zemljo. Preden so nastopili hladni
dnevi z dežjem, je bil menda poslednji
okraden pri kopanju neki pekovski pomoč-
nik ob Gruberjevem prekopu. Ko se je na
večer hladil v zeleni vodi Ljubljance, je
bil odločil svoj suknič in čevlje ter ostal-
o obleko na bregu blizu kopalnice »Primor-
ja«. Na breg se je povrnil že čez nekaj mi-
nut in tam na svoje ne malo presenečenje
opazil, da so izginili čevlji in pa suknič,
dočim so ostali drugi kosi obleke na mestu.
Okradenec je bil seveda malo jezen, pre-
ostalo pa mu ni nič drugega, kakor poča-
kati noči in oditi domov bos, nakar je do-
godek prijavil stražnici.

»Zopet edene, so zmajali glave na poli-
ciji.

Ukrenili so vse mogoče, da tatu izsled-
vendar ni bilo za njim ne duha ne sluha.
Uzmovč bi se morda skrival tudi še nade-
lje, da ga ni večkrat dopoldne zanesla pot na
Kongresni trg, kjer se je nenadoma poja-
vil pred očmi stražnika. Stražnik je fanta
ostro pogledal, kajti zdel se mu je nekam
prelepo opravljen in mu je bil posebno po-
znan suknič, ki ga je imel na sebi 18letni
Janez Ježek, ki je doma iz Viča in ki je
prišel šele pred dvema tednoma iz zapora.

»Na, Janez, kako pa prideš tu do tako
lepe obleke?« ga je nagovoril mož postave.

»I, — bil sem vedno čeden fant in držim
na obleko,« se je odrezal nagovorjeni, ki
mu pa stražnikova prijaznost menda ni bi-
la nič kaj po godu.

»Kje pa si kupil obleko?« je nadaljeval
radovedni stražnik.

»Eh no, naredil mi jo je krojač iz Vevč-
že za veliko noč.«

»A-a... za Veliko noč,« se je čudil
stražnik. — »Toda, Janez, ob Veliki noči si
bil vendar že v arestu.« je brnilni stražnik
in velel: »Kar z menoj pojdi, Janez!«

Na policiji so z zaščitvanjem nadalje-
vali in se je Janez Ježek gladko odrezal,
da je bil za veliko noč res v zaporu, kar
pa nič ne de. »Veste, tisti krojač je imel
tak mojo mero, mi je ukrojil obleko kar
tako — približno.«

»Saj ti res nič kaj dobro ne pristaja,« so
se pričeli smehljati gospodje na policiji.

Janez je pričel mendrati in se izvijati iz
zadreg. Ko pa so ga pošteno omedlili, se
je zlomil tudi njegov odpor in je priznal
svoje grehe, omiljujoč jih po svoje:

»No ja, prejle sem se zmotil. Obleke res
nisem naročil pri krojaču. Pač pa sem jo
kupil v parku pred sodiščem od nekega ne-
znanca.«

»Ne bo nič! Priznajte, kje ste kradli, Ja-
nez.«

In res je priznal.

Janez, ki je prišel iz zapora na svobodo
11. t. m., se je klatil okrog brez posla. Ob-
iskoval je vsa kopalnišča in kradel tuje ka-
kor sraka. Nakradeno obleko je prodal
Bosancem, ali pa na deželo. Izpovedal je
dalje, da se je polastil raznih kosov pred
trgovinami, kjer imajo navado razobešati
obleko nad vrata. Koliko tatvin je zagrešil
Janez, niti ni mogel natančno navesti. S
policije je romal komaj 18-letni grešnik zo-
pet na sodišče, kjer bo na jesen in zimo

delni poslara. Ni krivjane, da se v za-
poru dočkal prihodnjo kopalno sezono, ko
se mu bo zopet izplačalo priti v zlato svo-
bodo.

Novomeški dogodki

Novo mesto, 24. avgusta.

V Velikih Brunicah se je pred kratkim
pripetil žalosten dogodek, ki je povzročil
smrt 23letnega kočarjevega sina Lumpert-
ta. Slednji je okrog 10. zvečer izžival na
vasi z našuf biksoma posestnikovega sina
Jožeta Krašoveca, ga večkrat udaril s re-
meljnom po glavi in ramah, naskočil pa
tudi njegovega očeta. Ko je videl Jože
Krašovec, da je napaden tudi njegov oče,
je skočil domov, zgrabil tam motiko ter
z njo udaril Lumperta po glavi, da se je
zgrudil nezavestno. Lumperta so odpeljali
v bolnico usmiljenih bratov v Kandiji,
kjer pa je izdihnil.

Obtoženi Jože Krašovec se je moral ra-
di prekoračenega silobrana zagovarjati
pred tukajšnjim senatom. Obtoženo je
stavno opisal usodni dogodek in se za-
govarjal, da je udaril Lumperta z motiko
po glavi v razburjenju, ko je zaslišal stok
udarjenega očeta, ki ga je ranjki Lumpert
obdeloval pod seboj. Sodni senat je po
daljšem govoru Krašovečevega zagovornika
obsojil Jožeta Krašoveca na 3 mesece tež-
ke ječe.

Lesni podjetnik K. Ivan Šiška iz Ljublja-
ne je lastnik največjih gozdnih komplek-
sov na Dolenjskem na Gorjancih. Podjet-
je je prešlo v zadnjem času od oblasti
nalog za napravo celotnega gozdnega na-
črta. V to svrhu je treba ves stoječi les
na površini 850 ha zmeriti in preračunati,
da se bo vedelo za celokupno množino le-
sa, prihajajočega povprečje za sekanje. Za-
devno delo je bilo poverjeno agilnemu
šumskemu upravitelju K. Ivanu Zamljaku,
ki se je v svoji uvidenosti za to delo po-
služil novomeških srednješolcev in viso-
košolcev, in jim dal s tem priložnost, da pri-
dejo v počitnicah do zaslužka.

Gospodarstvo

Daljnje naraščanje izvoza v juliju

Napram lani povečanje na 25 %.

Generalna direkcija carin je objavila sta-
tistične podatke o našem izvozu v juliju,
iz katerih je razvidno, da je naš izvoz dosegel
v letošnjem juliju po vrednosti tako višino,
kakršne nismo zabeležili od julija 1924. V
juliju smo namreč izvozili 469.205 ton (ju-
lij 1928 405.163 ton) v vrednosti

621,3 milijona Din,
dočim je znašal naš izvoz v juliju 1928
493,8 milijona Din, 1927. 485,0 milijona Din,
1926. 451,9 milijona Din, 1925. 567,0 milio-
na Din in 1924. 686,3 milijona Din.

Napram lani se je torej naš izvoz v juliju
povečal po količini za 64.000 ton, po vred-
nosti pa za 127,5 milijona Din ali za 25 %.

To povečanje izvoza pa lahko zabeležimo
navzile temu, da so bile ogromne prodaje
pšenice, ki smo jih zabeležili v juliju, le
deloma elektrurane, bodisi da za izvoz nalo-
ženo blago še ni pasiralo obmejnih postaj,
ali pa da se je še nakladalo na šlepe. Ka-
kor smo že poročali, je bilo v juliju in
avgustu prodanih v inozemstvo okrog 30.000
vagonov pšenice. Od te količine pa je bilo
po izvoznih statistiki v juliju dejansko izvo-
ženih šele 2940 vagonov v vrednosti 67,6
milijona Din (lani smo v juliju izvozili le
500 vagonov v vrednosti 13,3 milijona Din).
Koruze smo v tem mesecu izvozili 588 vago-
nov v vrednosti 13,4 milijona Din. Od ostal-
ih glavnih izvoznih predmetov smo izvozili:
konj pa 6,7 milijona Din (lani 6,2), goveje
živine za 17,9 milijona Din (20,0), svinj za
15,7 milijona Din (14,2), drobnice za 12,3
milijona Din (15,7), svežega mesa za 14,5
milijona Din (14,5), jaje za 48,5 milijona Din
(37,1), bakra za 32,5 milijona Din (11,3), ce-
menta za 14,1 milijona Din (11,1) in rud za
13,5 milijona Din. Znatno povečanje izvoza
opažamo pri jajcih, bakru, cementu in ru-
dah. Poleg tega pa se je napram lani tudi
znatno dvignil izvoz lesa. Gradbenega lesa
smo izvozili 148.245 ton (lani 133.840) v
vrednosti 153,1 milijona Din (110,6), drv pa
za 14,4 milijona Din (12,2).

V posameznih mesecih se je naš izvoz gl-
bal naslednje (v milijonih Din):

	1929.	1928.	
januar	425,7	430,3	— 4,6
februar	385,1	439,0	— 53,9
marec	499,4	503,2	— 3,8
april	615,0	428,5	+ 186,5
maj	533,7	431,7	+ 102,0
junij	590,5	454,4	+ 75,8
julij	621,3	493,8	+ 127,5
	3610,4	3180,9	+ 429,5

V prvih sedmih mesecih tek, leta smo iz-
vozili za 429,5 milijona Din več kakor v
istem razdobju preteklega leta in celo za
119,6 milijona Din več kakor v prvem pol-
letju 1927.

Letošnji izvoz večji kakor lani in
predlanskim.

Važen odlok glede plačevanja rentnega davka

Po davčni noveli od 28. marca t. l. so pod-
jetja, ki so načeloma zavezana družbenemu
davku, dolžna pridržavati rentni davek in
ga oddajati državi blagajni: a) če izplaču-
jejo ali odobrujejo temu davku zavezane
obresti od izdanih vrednostnih papirjev; b)
če izplačujejo ali odobrujejo obresti od hra-
nilnih vlog v kakšnihkoli oblikah.

V praksi so nastali pomisleki, kako je
tolmačiti pojem »obresti od hranilnih vlog v
kakršnihkoli oblikah«. Posamezniki so za-
govarjali dobesedno tolmačenje in smatrali,
da gre v tem primeru samo za obresti od
pravih hranilnih vlog, ne pa za obresti iz
ostalih terjatev, ki bi bile potemtakem zave-
zane 15 % in ne 6 % davku na rente. Na ute-
meljene vloge gospodarskih korporacij s
Centralo industrijskih korporacij na čelu, je
finančno ministrstvo izdalo s odlokom od 17.
t. m. (št. 77.020) avtentično interpretacijo
in odločilo, da so delniške družbe in vse
ostale družbe, ki javno polagajo račune,
dolžne v vsakem primeru, kadar izplačujejo
obresti, pobirati od svojih upnikov samo 6 %
in ne 15 % rentni davek, ne glede na to, kje
upnik stanuje in s čim se delniška družba
bavi.

S tem odlokom se je finančno ministrstvo
postavilo na stališče, da je pojam hranilne
vloge tolmačiti v širšem pomenu besede in
da se nanaša na vse vrste dolgov, ne pa sa-
mo na prave hranilne vloge, ki jih smejo
prejemati le denarni zavodi. Ta ugodnost
velja tudi za inozemska posojila, ker odlok
izrecno navaja, da bivališče upnika v niče-
mer ne vpliva na izmero davka, zato morajo

Dijaki so ves dan na čistem, goriskem
vraku in jih je kar lepo gledati, ko pride-
jo ob sobotah več zagoreli in zdravi do-
mov. Skupina, obstoječa iz 15 oseb, si ku-
ha sama, druge gospodinjske potrebe, kar
jih rabi, pa vzame od doma. Dijaki
vstajajo že ob 4. zjutraj, od 12. do 13.
imajo odmor, nato pa prično ponovno z
delom in ga končajo ob 18. Po končanem
delu si pripravljajo večerjo, obstoječo iz
polente, slanine, mleka, a tudi kava se ne
pogreša. Po večerji se postavijo v krog in
zapojo kako lepo fantovsko pesem, za ka-
tero zanjejo pohvalo vseh navzočih poslu-
šalcev: svojih začasnih kolegov-profesio-
nalnih delavcev, uradnikov in turistov, ki
jih je letos izredno veliko na Gorjancih.

Zanimivo je, da podjetje tudi letos tu-
riste vsestransko podpira. Skoro vsi leto-
višarji in turisti se poslužujejo gozdne
železnice, ki se ovija okoli gorjskega
hraba od cerkvice Sv. Miklavža do parne
žage v dolžini 12 km. Ta železnica služi
za prevoz neobdelanega lesa na parno ža-
go, vagončke pa vlečejo tkzv. »saugass-
motorji«. Samo po tej gozdni železnici je
podjetje letos prepeljalo nad 1000 izletni-
kov in turistov brezplačno, da ne omenja-
mo še onih brezplačnih vozovnic za to-
vorni avto, ki prevažajo les na 22 kilometrov
dolgi progi z Gorjancev do železniške po-
staje Kandija, ki se ga izletniki istotako
poslužujejo.

Tu dni je obiskal skupino novomeških
dijakov in si ogledal naprave podjetja, ka-
terelega parna žaga z gospodarskimi in sta-
novanjskimi objekti stoji ob vznožju Tr-
dinovega vrha, sredi glavar K. Kaki. Go-
spodni glavar se je zelo laskavo izrazil o
študentih, ki so si postavili v gozdu svojo
barako z napisom »Vila Studente«, ter o
podjetju samem, ki zaposluje nad 200 de-
lavcev-domačinov iz okoliških vasi. Za-
nimivo je, da namerava podjetje v krat-
kem zgraditi žično železnico, ki bo spo-
ljana od parne žage do državnega gozda,
ki ga je izročila država temu velikopotez-
nemu podjetju v eksploatacijo.

delniške družbe, ki imajo inozemska poso-
jila, pri izplačilu ali odobranju obresti za
ta posojila, odbijati le 6 % rentni davek.

Tolmačenje se nanaša na vse vrste ob-
resti iz terjatev, izvzemši one, za katere po
členi 71. davčnega zakona ne obstoja dol-
žnost pobirati rentni davek z odbitkom. Za
posojila, dana proti menici, ne obstoja taka
dolžnost in se na obresti iz takih posojil,
omenjeno tolmačenje ne more nanašati.

Glede pobiranja rentnega davka je finan-
no ministrstvo izdalo na prošnjo zagrebške-
ga Udruga denarnih in zavarovalnih za-
vodov še drugo rešenje, po katerem se ima
na obresti in rente, ki se izplačujejo druž-
benemu davku podvrženim posojilom ali
zastopstvom inozemskih družb v naši drža-
vi, pobirati rentni davek le tedaj, če se te
obresti ali rente izplačujejo na račun ino-
zemskega podjetja in jih torej ni smatrati
kot dohodek posojilodavca; če pa se izplaču-
jejo ali odobravajo na račun teh podjetij,
tedaj so podvržene družbenemu davku.

— Ustanovitev ekspoziture Narodne banke
na Sušaku. Te dni sta se mudila na Sušaku
guverner Narodne banke gosp. Ignjat Bajlo-
ni in generalni direktor dr. Novaković v
zvezi z ustanovitvijo ekspoziture Narodne
banke na Sušaku, ki je bila sklenjena na
zadnji seji upravnega odbora Posle ekspo-
zituro, ki bo nameščena v prostorih Prve
hrvatske štedilnice, bosta vodila dva urad-
nika Narodne banke. Ustanovitev ekspo-
zituro se ima izvršiti glede na naraščajoč
promet Sušaka, kot važnega gospodarskega cen-
tra in naše največje luke za izvoz lesa, ka-
kor tudi glede na ponovno prošnjo tamo-
šnjih interesentov.

— Pred pogajanjimi za ureditev predvojnih
srbskih dolgov. Iz Pariza poročajo, da je
francoska vlada pozvala našo vlado k poga-
janjem za ureditev predvojnih srbskih dol-
gov v smislu dogovora o arbitraži od 19.
aprila 1928 kakor tudi v smislu nedavne na-
čelne razsode mednarodnega razsodišča
v Haagu, ki se tiče posojil iz l. 1925., 1902.,
1906., 1909. in 1918. Poleg tega pa bodo po-
gajanja obsegala tudi vprašanje ureditve
4 % posojil Uprave fondov (sedaj Drž.
hip. banke) iz l. 1910. in 1912., ki v haški
razsodbi niso upoštevane, kakor tudi vpra-
šanje ureditve srečk Srbskega rdečega
križa.

— Nov inozemski kapital v našem rudar-
stvu. Iz Pariza poročajo, da je francoska
družba »Penarroya«, ki ima znatne rudarske
interese v Španiji, sklenila ustanoviti ju-
goslovensko posestrimsko družbo z delniško
glavnico 10 milijonov Din, ki bo proučevala
in izkoriščala ležišča svineca in cinka v naši
državi.

— Vrednost 20 odstotnih kronskih honor.
S finančnim zakonom za tekoče leto je bilo
med drugim odredeno, da se sprejemajo 20 %
kronski boni (boni za 20 % odtegljaj pri ži-
gosanju kronskih bankovcev) za plačilo fi-
nančnih kazni, in sicer v polnem znesku, ne
glede na koga so bili izdani. Poleg tega
sprejemajo davčne uprave te bone za plačilo
davčnih zaostankov do l. 1926., in sicer od
oseb, na katere so bile izdane, odnosno od
njihovih naslednikov v polnem znesku, ne
glede na višino, od ostalih oseb pa v vred-
nosti 50 % ne glede na višino davčnega dolga.
Ker je računati, da bo država v prihod-
njih dveh letih na sličen način amortizirala
še vse preostale bone, znaša njihova dana-
šnja vrednost najmanj 75 % nominala, ne
glede na to, da imajo ti boni za osebe, ki
imajo plačati kako finančno kazen že danes,
polno nominalno vrednost. Kakor čujemo,
kupujejo sedaj razni agenti od nepoučenih
oseb te bone in jih plačujejo po 30 % nomi-
nalne vrednosti, kar je glede na iznešene
okolnosti gotovo preizkušnja cena.

— Vinarstvo in kletarstvo bo na letošnjem
kmetijskem oddelku jesenske razstave
»Ljubljana v jeseni« v polni meri prišlo na
svoj račun. Razstavljena bodo najboljša
sortna vina, poleg tega pa tudi razni kletar-
ski aparati in pripomočki za čiščenje vina,
za merjenje sladkorja, alkohola in kisline
v moštu in vinu, naprave za žveplanje so-
dov, dalje razne grozdne stiskalnice, mreže
za rebljanje, kipne vehe, sterilizatorji za
ohranjenje zdravega vina itd. Vsek naš vi-
nogradnik in kletar ima torej vzroka do-
volji, da si ogleda prireditelj, ki se bo vršila
od 31. t. m. do 9. septembra.

— Mlekarska razstava se bo vršila letos
v okviru splošne razstave razstave. V za-
družništvu zavzemajo mlekarske zadruge
odlično mesto in so za slovensko mlekarstvo
največjega pomena. Nad polovico mleka, ki
ga pride pri nas v predelavo, gre skozi zadr-
ge, ki imajo tako v mlekarski industriji od-
ločilni vpliv. Izdelki mlekarskih zadrug se

odlikujejo po dobri kakovosti in jim je v
vsakem oziru dati prednost pred izdelki ne-
zadrugnih podjetij. Zadruga, oziroma mla-
karska razstava se bo vršila v okviru vele-
sejske prireditve »Ljubljana v jeseni«.

— Razstava konj in goveje živine pinegav-
ske pasme v Solnogradu. V času od 31. t. m.
do 2. septembra se bo vršila v Solnogradu
I. avstrijsko - bavarska razstava konj nari-
ske pasme in goveje živine pinegavske pa-
sme. Razstavljenih bo okrog 300 glav.

— Razstava izbrane plemenske živine na
Dunaju. Tudi v okviru letošnjega medna-
rodnega dunajskega jesenskega sejma se bo
vršila od 5. do 8. septembra t. l. razstava
izbrane plemenske živine. Prireditelj bo ob-
segala okrog 120 konj in 230 goved avstrij-
skih pasem za plemo in rejo. Razstavo pri-
reja Nižjeavstrijska deželna kmetijska zbor-
nica na Dunaju.

— Dobave. Strojni oddelek direkcije dr-
žavnih železnic v Ljubljani sprejema do
3. septembra ponudbe glede dobave 800 lo-
pat za premog, 400 lopat za kurjenje in 400
lopat za sneg; splošni oddelek pa do 29. t.
m. ponudbe glede dobave ca 50.000 pol kon-
ceptnega, pisarniškega in dokumentnega
papirja; do 30. t. m. glede dobave ca 700.000
pol različenega pisarniškega, konceptnega in
ovojnega papirja in do 31. t. m. glede do-
bave 250 komadov peremnikov, ca 10.000 ko-
madov različnih svinčnikov, 120 klop. su-
kanca, 230 beležnic in 14 kg motvozja. (Po-
goji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.)
Direkcija državnih železnic v Subotici spre-
jema do 2. septembra ponudbe glede do-
bave, predelave in popravila postajnih ži-
gov. Direkcija državnega rudnika Breza
sprejema do 5. septembra ponudbe glede
dobave 500 kg olja za kompresorje in 510 m
kablo. Direkcija državnega rudnika Vrtnik
sprejema do 5. septembra ponudbe glede
dobave 6 sodov karbolineja, strokovnih
knjig ter 1 pisalnega stroja. Ministrstvo za
vojsko in mornarico, oddelek za mornarico
v Zemunu sprejema do 1. septembra po-
nudbe glede dobave konzerv. (Predmetni
oglasni so na vpogled v Zbornici za TOI.)
Dne 7. septembra se bo vršila pri dravski
stalni vojni bolnici v Ljubljani licitacija
glede dnevnih dobav mesa, mleka in kru-
ha za čas od 1. oktobra do 31. decembra t. l.
(Pogoji so na vpogled v pisarni omenjene
bolnice.)

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 24. avgusta.

Pretekli teden je bil devizni promet na
ljubljanski borzi nekoliko večji, kakor za-
dne tedne. Znašal je namreč 21,0 milijona
Din napram 13,9, 14,8, 13,8 in 15,5 milijona
Din. Večino potrebe je, kakor običajno, kri-
la Narodna banka. Tečaj deviz so tekom
tedna v splošnem popustili. Švicarski frank
se je namreč okrepil napram dolarju, kar
je zaradi nespremenjene relacije dinarja
napram švicarskemu franku povzročilo tudi
okrepitev dinarja. Tako je deviza na Dunaj
popustila od 8.0253 na 8.0219, deviza na
London od 276.22 na 276.03, deviza na New-
york od 56.87 na 56.82 in deviza na Berlin
od 13.57 na 13.56. Med efekti so bili tekom
tedna zaključki v Kranjski industrijski druž-
bi po 245 in v Vojni škodi po 406,5.

Zagrebško tržišče državnih papirjev je
bilo v preteklem tednu v znamenju čvrste
tendence za državne papirje, predvsem za
investicijske posojila in agrarne obveznice.
Ti papirji so večinoma v čvrstih rokah, zato
povzroča vsako večje povpraševanje takoj-
šnjo okrepitev tečaja. Kot interesi za te
vrednote nastopajo na trgu v veliki meri
zavarovalnice in slovenske regulativne hra-
nilnice. Pričakovati pa je, da se bodo ti
zavodi glede svoje potrebe po državnih pa-
pirjih za nalaganje rezerv v bodoče v večji
meri interesirale za Blairrove posojila, ka-
terege uvoz je po zadnjih olajšavah deviz-
nega pravilnika sedaj mogoč brez težav.
Večje povpraševanje po Blairovem posojilu
je najbrž že vplivalo na tečaj, kajti tečaj
7 % Blairovega posojila se je zadnji teden
na newyorški borzi že dvignil od 72 na 74,5
do 75 dolarjev za 100 dolarjev nominala. In-
vesticijsko posojilo, ki se je koncem zad-
njega tedna trgovalo po 88,5 — 89,5, je bilo
sredi preteklega tedna zaključeno že po 90,
agrarne obveznice pa so se dalje dvignile
od 58,75 na 54,25 (zaključki).

V Vojni škodi ves teden ni bila potrebna
nikakva intervencija od strani Pošne hra-
nilnice. Zaradi povpraševanja od privatne
strani se je tečaj sredni tedna celo dvignil
od 406 na 408, koncem tedna pa je zopet
popustil na 406.

Na tržišču zasebnih vrednot je bilo opa-
žati nekaj več zanimanja kakor zadnje
tedne, vendar je bil navzile temu promet zelo
slab. V bančnih papirjih so bili zaključki
v Praštediti po 855, v Unionbanki po 202,
v Srpski banki po 155 — 156 in v Jugoban-
ki po 81. Delnice Narodne banke s 4 dalje
čvrste pri 8300 — 8600 brez prometa. Med
industrijskimi papirji je zabeležiti okrep-
tev delnic Trboveljske, ki so se trgov

Domače vesti

* **Udruženje češkoslovaških žen kraljeviču Andreju.** Udruženje češkoslovaških žen v Beogradu je pripravilo lep dar kraljeviču Andreju. Sta to odedica in blazina, izdelani na tančici z motivi čeških narodnih vzorin. V sredini krasne odedice se nahaja jugoslovanski državni grb. Odedica in blazina sta delo samih članic Udruženja češkoslovaških žen. Dar češkoslovaških žen je bil poslan na Bled, kjer ga bo soproga kraljice Sebe izročila kraljici Mariji.

* **Odlikovanja v vojni mornarici.** V vojni mornarici so odlikovani: kapetan korvete Anton Klarin in poročnik bojnega broda Miroslav Gogala z redom Belegra orla petega razreda; poročnik bojnega broda Ivan Kern in poročnik fregate Franc Kozjak z medaljo za vojaške vrline; mornariško-tehniški kapetan Josip Zupančič in tehniški poslovođa Vekoslav Jureb pa z zlato medaljo za vestno službovanje.

* **Himen.** Na Brdu pri Lukovici bosta danes dopolne poročena g. dr. Leo Hribar, tajnik ministrstva za kmetištvo v Beogradu in gošča Monika Novakova iz St. Vida. Mlademu paru iskreno čestitamo!

* **Enoten srbsko-hrvatski pravopis v šolah.** Komisija za izenačenje srbsko-hrvatskega pravopisa je končala svoje delo in predložila prosvetnemu ministru poročilo o svojih sklepih. Minister je na podlagi tega poročila izdal pravopisna navodila, ki bodo objavljena v »Službenih Novinah« in bodo veljala za vse šole SHS. Zadevna naredba vsebuje med drugim: V vsej naših šolah se uporablja pravopis, ki temelji na jezikovni in pravopisni reformi Vuka Karadžića. Način pisave, kakor ga določajo ta pravila, se mora uporabljati tudi v vseh novih izdajah šolskih knjig. Nobena učna knjiga ne more biti potrjena za šolsko knjigo, ako ni napisana po teh pravilih. Uvedel se bo enotni srbsko-hrvatski pravopis v šole z l. 1929-30. S to naredbo bo gotovo storjen velik korak k izenačenju nepotrebnih razlik med Srbi in Hrvati.

* **Uradne ure pri sodiščih.** Ministrstvo pravde je za vsa sodišča določilo ure za september 1929. od pol 8. do pol 13. in od 16. do 18., od 1. oktobra naprej pa od 8. do 12. in od 15. do 18.

* **Telefonska zveza Ljubljane s Pištani.** S 1. septembrom bo uvedena nova telefonska zveza med Beogradom, Zagrebom, Ljubljano in Novim Sadom z ene. ter slovitim slovaškim kopalščem Pištani z druge strani. Pogovor iz Ljubljane bo veljal 4.35 zlatega franka.

* **Umetniška Matica v Ljubljani.** Vodstvo Umetniške Maticе je naknadno podaljšalo rok za prijave članov do 15. oktobra. Vse poverjenike prosimo, da do tega termina izpolnijo bloke in da pridobijo čim več članov. Publikacije in sicer monografije kiparja Tineta Kosa ter dve sliki dode člani za Božič. Članarina 24 Din je tako nizka, da lahko postane vsakdo član Umetniške Maticе. Prijave je pošiljati na naslov: Umetniška matica v Ljubljani Dunajska cesta 33.

* **Razstava poštinih znamk.** Slovensko filatelistično društvo v Ljubljani priredi ob svojih 10-letnici v Jakopičevem paviljonu 7. in 8. in 9. septembra društveno razstavo poštinih znamk. Na tej razstavi bo zastopana v prvi vrsti slovenska znamka, ki je bila izdana po znanem Vauoitičevem načrtu dne 3. januarja 1919 v vseh vrednostih. Posebna skupina teh znamk bo opremljena z žigi vseh poštinih uradov v Sloveniji. Razstava bo zelo zanimiva iz kulturno-zgodovinskega stališča. Zastopani bodo deli vsega bivših držav, ki so se združili z Jugoslavijo. Razstavljene bodo dalje znamke izven-evropskih držav kakor tudi znamke različnih kolonij. Zanimiva bo predvsem razstava tudi zato, ker bodo izložene ne-le starejše znamke na celih pismih, temveč tudi posebne dobrodelne znamke ter znamke značne pošte itd. Razstava bo nudila filatelistom-praktičen pouk o načinu zbiranja poštinih znamk. Ker bo prireditelj ob času veleselja, bo njen obisk za obiskovalce izven Ljubljane zelo ugoden.

* **Veliko srce pokojnega dr. Arhibalda Reissa.** Kakor znano, je mnogozaslusni znanstvenik in solunski borec dr. Arhibald Reiss v svoji oporoki izrazil željo, naj bo njegovo srce shranjeno v kapeli na Kajmakčalanu. Predvčerajšnjim je posebna delegacija prejela dr. Reissovo srce od prosekture beogradske državne bolnice. Srce je dvakrat večje od normalnega in je ta veličina posebno značilna, ako se upošteva, da se dr. Reiss nikoli ni pritoževal zaradi težav s srcem. Zdravniki niso mogli ugotoviti razloga takšne velikosti srca, ker ga niso odprli. Prenos srca na Kajmakčalan bo oskrbelo Udruženje rezervnih oficirjev, ki je dobavilo posebno marmorno žaro, v kateri bo srce saranjeno.

* **Smrtna kosa.** Včeraj je umrl v Mengšu g. Milan Jencič, posestnik in veletrgovec. Pokojnik je bil zaslužen in ugleden mož, ustanovitelj Sokola in dobrotnik raznih kulturnih in dobrodelnih ustanov. K večnemu počitku ga položijo na domačem pokopališču jutri ob 16. — V Ljubljani sta umrla: paznik v pok. g. Marko Matija Gorup, ki bo pokopan danes ob 17. in g. Rasti Ahl in trg. družabnik. Njegov pogreb bo jutri ob 16. na pokopališču pri Sv. Križu. Pokojnikom blag spomin, rodbinam iskreno sožalje!

* **Državna podpora za lovsko razstavo.** Iz Beograda javljajo, da je ministrstvo trgovine in industrije dovolilo gozdarski in lovski razstavi, ki se priredi v Ljubljani, na veleselju od 31. t. m. do 9. septembra, državno podpora 8000 Din.

* **Hrvatski planinci na Pohorju.** Člani zagrebške podružnice turističnega društva »Priatelje prirode« prirede danes izlet na Pohorje. Iz Zagreba so včeraj popoldne odotovali do Ruš. Danes zvečer se vrnejo v Zagreb.

* **Milijonski dar ameriškega rolaia.** V Koloradu v Zedinjenih državah živi Dalmatince Vaso Cuković iz Boke Kotorske, znan kot velik dobrotnik, ker se pokustu z znatnimi darovi sponima svojega domačega kraja. Te dni je svojemu rojstnemu kraju Risanu v Boki Kotorski nakazal

znesek 1.200.000 dinarjev za olepšanje kraja. Iz darovanja zneska se bo zgradil občinski dom, v katerem dobi svoje prostore tudi tamkajšnji Sokol.

* **Davčna uprava Ljubljana—okolica razglaš.** da so seznamki oseb, zavezanih pridobinji, ki vsebujejo predloge davčne uprave za odmero pridobnine za leto 1929 in dan razprave, razposlani županstvom v razgrnjetv za dobo 8 dni, da iia interesenti lahko vložijo.

* **Sveti Jernej v kožuhu.** Pišejo nam: Po nekaterih krajih imajo sv. Jerneja za prileteček jeseni. Zato obstoja prislovica: »Sveti Jernej pride v kožuhu«. Letos se je to uresničilo. Na včerajšnjega Jerneja smo imeli že prav hladen jesenski dan; posebnost smo to občutili jutraj. Ljudje, ki so se zgodaj jutraj vozili v Ljubljano, so tožili, kako jih je zeblo. To je prvi opomin, naj se počasi pripravimo na jesen. Sicer pa še upamo na če ne na včeraj pa vsaj na tople dneve. Ajda je šele v cvetu in bo slabo obrodila, če se bo hlad že kar stalno nastanil. Mraz tudi drugim jesenskimi sadovom ne bi del dobro. Čebelarji, ki se nadejajo ob ajdi najboljši paše za čebele, prav tako ne bi bili zadovoljni s tako zgodnjim nastopom jeseni. Sveti Jernej se je pač pokazal v kožuhu, a trdno upamo, da ga bo za nekaj časa še sčel.

* **Obisk westfalskih Slovencev.** Prihodnji teden obišče 150 naših rojakov iz Westfalske, Belgije in Holandije Slovenijo. Izlet teh naših rojakov priredi Zveza jugoslovenskih delavcev in podpornih društev v Nemčiji. Izletniki dosepejo na Jesenice v torek 27. t. m. z brzovlakom ob 17.50 in jim narodna društva na Jesenicah priredijo sprejem. Po sprejemu se gostje odpeljejo na Bled, kjer bodo prenočili. V sredo 28. t. m. si bodo izletniki ogledali Bled in se popoldne odpeljejo v Ljubljano. V Ljubljano dosepejo izletniki s popoldanskim vlakom ob 16.43 in jim priredijo narodna društva sprejem na glavnem kolodvoru, kjer bodo tudi pogosteni. Pri sprejemu bo sodelovala godba »Sloga«.

Samo še danes! Kino »Ideal«

Kralja smeja
»PAT IN PATACHON
kot zastojkarja«.

Din 2, 4, 6, 8 Ob 3 1/2, 5, 6, 1/2, 8, 9

* **Slovinci v Braziliji.** Kakor posnemamo iz pisma našega rojaka v Sao Paulo v Braziliji je naseljenih tamkaj približno 150 Slovencev, večinoma iz nekdanje Primorke, ki je po mirovni pogodbi pripadla Italiji. Naselili so se tamkaj pretežno v zadnjih petih letih. Imajo tudi dve slovenski kulturni organizaciji: Slovensko izobraževalno društvo »Ornuš« in slovenski pevski zbor »Primorje«. Vseh Jugoslovenov je tamkaj nad 60.000. Ustanovili so si jani svoj časopis »Jugoslovan v Braziliji«, ki izaja enkrat na teden. Razen tega so mnogi naročeni na »Slovenski tehnik«, ki izhaja v Buenos Airesu in je namenjen vsem Slovincem v Južni Ameriki. Mesto Sao Paulo leži 800 metrov nad morjem in ima zdravo podnebje. Sedaj se nahajajo tamkaj sredi zime, a to je le zima po imenu; v prirodi se ne opazi. Vse je v zelenju pozimi ali v poletju. Le redko kedaj pade živo srebro pod ničlo.

* **Letošnje premiranje konj v ljubljanski oblasti.** Letošnje premiranje plemenskih konj v ljubljanski oblasti priredi oblastna samouprava (oblastni odbor) s sodelovanjem Konjerejskega društva v naslednjih krajih: v četrtek 29. t. m. ob 8. v St. Vidu nad Ljubljano, v petek 30. t. m. ob 8. na Igu v nedeljo 1. septembra ob 8.30 v St. Jerneju, v ponedeljek 2. septembra ob 8. v Brezicah, v torek 3. sept. nora ob 8. v Kranju v sredo 4. septembra ob 9. v Lescah, v četrtek 5. septembra ob 9. v Mengšu v petek 6. septembra ob 8.30 v Vel. Luki V pošto pridejo za premiranje le konji, ki ustrezajo značilnemu tipu dotičnega plemenskega okoliša. Lastniki plemenskih konj morajo komisiji dokazati potom plemeničnega lista, da je konj potomec oblastnega, odnosno licenciranega žrebca. Izjema je dovoljena le pri plemenskih koblah, če dokaže posestnik, da je kobla že tri leta v njegovi lasti. Pri premiranju bodo predvsem vpoštevali one plemenske konje, ki so najspodobnejši za izboljšanje konjereje dotičnega okoliša. Prednost bodo imeli oni konji, ki dokažejo tudi potomstvo po materi. Ogledovanje in premiranje se bo vršilo za naslednje skupine: I. skupina: žrebce kobile in sicer pri mrzlokrvnem plemenu od njih 4 leta, pri toplokrvnih pa od 5 leta starosti dalje. Prednost bodo imele ob enaki kakovosti mlajše oziroma one z dobrim zarodom. II. skupina: triletni nepruščene ali 4 letne pripuščene žrebce toplokrvnih plemen ter 3 in 4 letne pripuščene žrebce mrzlokrvnih pasem. III. skupina: dveletne žrebce in 2 letni žrebički, ako obetajo postati dobro plemo. IV. skupina: enoletne žrebce in žrebički, ki obetajo postati dobri za plemo in dokažejo tudi materin rod potom plemeničnega lista. Živinski potni list je treba za vsakega konja prinesiti s seboj.

* **Gozdni delavci!** Nujno se potrebuje 20 gozdnih delavcev za podiranje bukovega gozda in za napravo bukovih drv. Nastop takoj. Pogoji in naslov pri borzi dela, Ljubljana.

* **Od Sofije do Subotice pod vagonom ekspresnega vlaka.** Obmejna policija v Subotici je v četrtek zvečer prišla na postajo iz natakaria Lupana Kovačeva iz Varne, ki je od Sofije do Subotice potoval pod vagonom Orientekspresa, držče se za osi. Fant je star 17 let in je hotel na ta način potovati brezplačno v Pariz. Pripoveduje, da je njegovo nenavadno potovanje od Sofije do Subotice bilo sicer naporno, toda

vendar še znošno. Vso noč ni smel zatisniti očesa, ker bi sicer zdrknili pod kolesje. Mladeniča je policija kaznovala zaradi nedovoljenega prestopa meje s 15 dnevnim zaporom, nakar bo izgnan nazaj v Bolgarijo.

* **Strela udarila v garažo.** V Dolu na Hrvatskem je preteklo sredo udarila strela v garažo tamkajšnjega trgovca Josipa Adlešića. Garaža je požorela in ž njo tudi avtomobil.

* **V vlakcu ukraden.** Predvčerajšnjim je iz Banove Jaruge z vlakom prišel v Zagreb osišeški švediter Danko Batori. Pri izstopu iz vlaka je opazil, da mu je iz vnanjega žepa suknje bila ukradena zlata doza za cigarete v vrednosti 7000 Din. Batori je za naiditelja doze določil nagrado 2000 dinarjev.

* **Mrlič z vrečo kamenja v vodi.** Iz Smedereva poročajo, da so pastirji našli v reki Moravi blizu vasi Škabalje truplo, na katero je bila okrog pasu privezana vreča kamenja. Vaščani, ki so truplo dvignili iz vode, so v pokojniku spoznali pred tedni izginulega bogatega posestnika Tanasija Pejića iz vasi Mihajlovca. Pejić je bil nedvomno oropan in umorjen. Za zločinci je uvedeno zasledovanje.

Krasne tlakove

(mozaične plošče) izdeluje

I. GOSTINČAR, cementarna
Pešata, p. Dol pri Ljubljani 101-5

* **Zaradi zloglasnega halduka Babejca,** na čigar glavo je razpisanih 100.000 Din, je veliki župan v Požarevcu stavil pod policijsko nadzorstvo okrog 200 sumljivih oseb iz Laznice, Suhega dola in Žagubice v homoljskem srezu, kjer ima Babejić svoja stalna zatočišča. Ni dvoma, da bi Babejić bil že davno v rokah orožnikov, ako ne bi imel vsestransko organiziranih zaveznikov, ki ga stalno obveščajo o kretanju zasledovalcev in ga skrivajo pred njimi.

ITO — zobna pasta najboljša!

* **Oblike kemično čist, barva, pišira in**

lika tovarna Jos. Reich.

* **Darujte Podpornemu društvu slepih**

Ljubljana, Ključavničarska ulica 3-III. 160

* **Prijatelji gasilstva,** v nedeljo 25. t. m. v

Domžale k proslavi 10 letnice kamniške

žrupe. Obenem bo velika vrtna veselica na

vrhu g. Volka. Paviljoni bogato opremljeni

z najboljšimi pijačami in leštinami.

* **Zvezni učni zavod za stavbištvo in**

umetno obrt v Gradcu, Brockmannsgasse 70

Vpisovanja bodo: 2. septembra dopolne za

stavbinsko šolo in umetno-obrtni oddelek

(4 letniki). Sprejemni izpiti 2., 3. in 4. sept.

Vpisovanja za posamezne učne predmete

umetne obrti: vzorčno in figuratno risanje,

modelliranje, vezenje, zgodovina umetne

obrti, obrtno risanje so od 1. oktobra za-

četkom vsakega meseca, vpisovanje v stav-

binsko strokovno šolo pa 14. oktobra do-

polne. Ta šola ima tri zimske tečaje. Spode-

rele in vsa navodila daje ravnateljstvo.

Telefon 30-23. 1083

* **Mednarodna alpska vožnja 7. avgusta**

1929. Ta prireditelj je dal zopet sijajne

dokaze o najboljši kakovosti Continental-

pnevmatike, kateri avtomobilisti po pravici

toliko zaupajo. Od 40 vozačev, ki so vožnjo

v redu dokončali jih je imelo 24 — 60%

vožnja s to pnevmatikoi in uspehi vožnje so

dokazali, da so pri opremi vozil najboljši

izbrali. Ostalih 40% je imelo pnevmatiko

šestih drugih znamk, ki so zastopane 10%

Tudi dva, ki sta redno dokončala vožnjo

z vozilj tvrdke Teams, sta se posluževala

Continental-pnevmatike. 1071

* **Ženska obrtna in gospodinska šola**

»Vesna« v Mariboru. Razredni izpiti bodo

6. septembra ob 8. Vpisovanje istega dne

od 9. do 12. in od 14. do 16. Začetek pouka

9. septembra. Internat »Vesna« sprejema

tudi učenke drugih šol proti mesečnim oskr-

binim Din 700. 1091

* **Ciril Metodova družba bo imela letos**

veliko skupščino v Kranju 15. septembra.

Na predvečer se bo vršil istotam zaupni

shod delegatov. 1088

* **Dijaški dom v Ptuju sprejema** gojence

za vse razrede realne gimnazije in me-

ščanske šole v popolno oskrbo in vzgojo.

Hranarina zmerna. Glasben pouk v zavo-

du. Prospekte in polasnila daje vodstvo

zavoda. 1087

* **Remington**

Division of

Remington-Rand, New-York

naznanja, da ima za SLO-

VENIJO GLAVNO ZASTOPSTVO

njenih

svetovnoznanih pisalnih

strojev trdka

A. PRELOG

LJUBLJANA

Marijin trg 8 — Wolfova 1

telefon 3456

Zahtevajte osebno,

pismo ali telefonično

pojasnila o naših novih

modelih.

Iz Ljubljane

* **Zahvala ljubljanskim gasilcem!** Zaradi nezadostnih lastnih sredstev smo bili primorani uvesti nabiralno akcijo za nabavo modernega gasilnega orodja, predvsem pa za odplačilo nove motorne brizgalne, ki je bila blagoslovljena 29. junija. Razposlali smo preko 5000 okrožnic na vse pridobitvene sloje mesta Ljubljane. Našemu klicu se je odzvalo častno število ljubljanskega meščanstva. Iskreno se zahvaljujemo vsem darovalcem, posebno g. oblastnemu komisariju, zavarovalnim družbam, denarnim zavodom, podjetjem in vsem onim, ki so nam priskočili na pomoč z višjimi zneski. Nismo sicer dosegli zaželenega namena in še ne moremo smatrati nove brizgalne za svojo last, vendar nas le že dosedanj uspeh uveril, da naš trud ni bil zastonj in da še vedno lahko računamo na podporo naših sočestnikov. Prepričani pa smo, da nam priskočijo na pomoč tudi oni, ki do sedaj tega še niso storili. Zagotavljamo, da bomo po zgledu naših prednikov vršili težko in odgovarjajočo gasilsko službo tudi v bodoče z vso vmo in se oddolžili s tem vsem onim, ki vemo ceniti plemeniti namen organiziranega gasilstva. — Prvo prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Ljubljani.

* **Poziv!** V sredo 28. t. m. dospe v Ljubljano 150 naših izselencev iz Nemčije, Belgije in Holandske. Da dostojno sprejmemo naše drage goste, vabimo vso ljubljansko javnost, naj se udeleži sprejema na glavnem kolodvoru ob pridođu vlaka ob 16.43. Naši dragi gostje naj vidijo, da nismo pozabili na nje in da jih z veseljem sprejmemo ob obisku domovine. Ljubljana je že parkrat pokazala, kako zna sprejemati tuje goste, pokažimo tudi, da znamo sprejeti svoje ljudi. V sredo 28. t. m. vsi k sprejemu na glavnem kolodvoru!

* **Skupina poljskih akademikov geografov iz Poznanja,** broječa 7 visokošolcev in 16 visokošolk, je prispela sinoči preko Jesenic v Ljubljano. Nastanjeni so v akademskem kolegiju.

* **Za volitev miss Mirle vlada v Ljubljani** prav za las manjše zanimanje kakor — recimo v Newyorku za volitev ameriškega prezidenta. V petek zvečer se je vršilo izredno močno obleganje kina Matice in so mnogi odšli brez vstopnic, gotovo pa si niso dali kratiti volilne pravice, ker je obisk bil tudi včeraj velik, da je bila dvorana pri vseh predstavah dobro zasedena. Glasovnice se ob zaključku predstave odajo v posebno volilno žaro. skrutinij pa vršijo konzul Dular, inž. Bloudek, prof. Šest in ravnatelj kina g. Vakseli. Posnetki so na platno prav dobri, a tudi film »Poljana itd.« ugaja. — V petek so bila za kandidiranje, ki jih je 7, oddana naslednja števila glasov: I. 137, II. 47, III. 184, IV. 72, V. 376, VI. 60 in VII. 40. Sinoči pa je bilo glasovanje naslednje: I. 297 (skupno doseje 434), II. 37 (84), III. 108 (292), IV. 42 (114), V. 164 (540), VI. 41 (101), VII. 25 (65). Vseh glasov je torej bilo v petek in včeraj oddanih 1630. Glasovanje se bo vršilo tudi še danes pri vseh predstavah in bo gotovo privabilo rekordno število obiskovalcev kina Matice.

* **Na naslov mestnega magistrata v Ljubljani.** Prejeli smo: V zadnjem času je bilo objavljeno, da namerava mestni magistrat napraviti novo cesto iz Streliske ulice mimo »Tička« na Ljubljanski grad. Ko smo to čitali, je nas stanovanec ob cesti Za Gradom navdalo upanje, da pride zdaj morda tudi ureditev naše ceste na vrsto. Nimamo namreč ne vodovoda, ne kanalizacije, dasi smo v neposredni bližini mestnega centra. Celo na Barje in v okoliški Rožno dolino je napeljan vodovod. Ob cesti Za gradom je navzlic ponovnim prošnjam še vedno 14 strank brez vodovoda; pešci pa se ob dežju do gležnjev pogrezajo v blato, ker ni pravega odtoka za vodo. Skrajni čas je že, da se nas mestni magistrat usmili, zlasti ker je vodovod naprava, ki se rentira, dočim bo imelo mesto od luksuznih cest samo izdatke.

* **Razstava slik.** Danes bo otvorjena v Jakopičevem paviljonu razstava slik pokojnega slikarja Oskarja Pistoria, ki je lani umrl v Vuzenici. Pokojni slikar je bil učenec znamenitega tirolskega slikarja Defreggerja. Predvsem je slikal portrete, prizore iz kmečkega življenja, na tudi pokrajinske slike. Razstava bo zlasti zanimiva po motivih iz Dravske doline.

* **Mestna zastavljajnica** zaradi preselitve v nove poslovne prostor na Poljanski cesti od četrta 29. t. m. do 9. sept. za stranke ne bo poslovala. Družba vseh v januarju 1929. zastavljenih predmetov se bo vršila izjemoma radi selitve samo 19. septembra od 15. dalje v novem uradnem prostoru na Poljanski cesti.

* **Novo mašo bo bral v nedeljo 1. sept.** v trnovski cerkvi Krakovčan Rudolf Paté. — **Ljubljanski trg.** Na ljubljanskem trgu je bila včeraj ozromna množina raznovrstneza sadja, pribellalnega iz bližnje okolice ter iz daljnih krajev Slovenije. Leno in zdravo sadje prihaja zlasti iz Štajerske, dalje iz Dolenske in v manjših množinah iz Gorenjske, kjer sadje ni letos posebno dobro obrodilo. Izredno lena jabolka so bila principiana iz Domžal. Jabolka so bila po 3-5 Din kg. lepe žlahtne hrške po 4-6 Din kg. češnje 3-4 Din kg. Škofioleške kumare so bile po 0.50 Din komad. Bilo iia je prav obilo. Krompir je cenišči: kg po 1-1.25 Din. Stroči fižol 5 Din kg. luščeni fižol 2.50 Din. zelinate glave po 1 Din. Jurčki 5 Din merica. Še vedno le na trgu mnogo borovnic, malin pa prav malo, ker so jih inozemski kupci pokupili po Dolenskem in Notraniski» v izrednih količinah.

* **Ženski Pokret** vabi svoje članice in ostalo žensstvo, ki se zanima za njegovo delo, na sestanek, ki bo v četrtek 29. t. m. v damski sobi kavarne »Emona«. — **Poročala bo** (pričetek točno ob 20.) predsednica družbe Angela Vodetova o kongresu svetovne aliance za državljansko delo žene, ki se je vršil v juniju letos v Berlinu. Vodetova je zastopala na tem kongresu poleg g. Aloizije Šteblieve naše slovenske žene.

Kino Ljubljanski dvor!

Telefon 2730

Trag »komedija ljubezni

Ljubezen
ni šala

Lysianne Bernhardt

Ob 3., 5., 6., 8., 9.

— Dar. Revni rodbini v Vodmatu je daroval g. Bitenc 60 Din. Srčna hvala.

— **Uprava Sentjakobskega gledališkega** odra vabi vse inteligentne gospodične in gospode, ki imajo veselje do dramske umetnosti k sodelovanju. Pritave naslovite na Sentjakobski gledališki oder. Florianska ulica 27/I. — Vaie se bodo pričele v torek 27. t. m. ob 20. Vsi dosedanj člani in članice kakor tudi oni, ki nameravajo sodelovati v letošnji sezini, nai

Iz Celja

e— Opozorilo drž. katastrske uprave lastnikom zemljišč. Državna katastrska uprava v Celju sporoča interesom, da bo posloval državni geometar v dnevih od 29. do 31. t. m. v občini mesto Celje v razvidnostnih (evidenčnih) zadevah. Pozivajo se vsi zemljiški posestniki, pri katerih posestvi so je izvršila kaka izprememba, da pridejo v omenjenih dnevih v pisarno drž. katastrske uprave v Celju in pokažejo vse razpoložljive listine in izkazuje o izvršenih izpremembah ali pa da podajo ustrezno potrebna pojasnila. V primeru posestnih prenosov, o katerih nimajo obični zemljiški posestniki nobenih listin v rokah, morata priti osebno prejšnji in novi lastnik.

e— Proslava visokega delovnega jubileja. Na drugem mestu poročamo podrobneje o jubileju g. Franca Puderžala, stavca v celjski Zvezni tiskarni, ki je slavil pretekli petek 40 letnico, odkar je vstopil v tiskarsko službo. Sinoči mu je priredilo tukajšnje poverjenstvo Saveza grafičnih delavcev Jugoslavije v Celju ob navzočnosti celokupnega članstva v njegovi dobro znani gostilni na Bregu pri Celju animirani slavnostni večer, ki je pokazal, kako zelo je g. Puderžal priljubljen med mlajšimi tovariši in pri svojem delodajalcu, ki vsi prav dobro vedo cenijo njegovo štiridesetletno nemorno delo v težki črni umetnosti.

e— Amnestiran kaznjenci v Celju. Ob priliki krsta kraljeviča Andreja je bilo amnestiranih in izpuščenih iz zaporov celjskega okrožnega sodišča 30 civilnih kaznjencev. Amnestiran in izpuščen je bil tudi 1 vojaški kaznjenec.

e— Današnja občinska seja. Danes dopoldne ob 9. bo v sejni dvorani mestnega magistrata seja celjskega mestnega občinskega sveta, na kateri se bosta volila dva obč. odbornika v okr. cestni odbor Celje.

Iz Maribora

a— Pričetek vaj v našem gledališču. Te dni so se vrnili v Maribor še zadnji člani našega gledališča, ki so bili na počitnicah v Primorju in drugod in pričele so se redne vaje tako v dramu kakor tudi v operi. Program za novo sezono je v glavnem že izdelan in se nameravajo v prihodnosti tudi nekatere lažje opere. Definitivno pa sta te dni zapustila Maribor dosedajni glavni režiser g. Rade Pregarc, ki je odšel v Beograd ter g. Janko Rakusa, ki bo v novi sezoni nastopal v zagrebški drami.

a— Vodstvo obrtnonadaljevalne šole naznanja: Vkljub temu, da se vsi vpisovanec je ves teden, se je do sedaj prijaviло takšno neznatno število vajencev in vajenk, da ne bo mogoče vpisovanja do dne 9. sept. zaključiti, ako se ne bodo prijave vršile polnoštevno. Zato opozarja vodstvo še enkrat delodajalce in delodajalke, naj pošlje svoje vajence in vajenke nemudoma k vpisovanju na mestni magistrat.

a— Pretakovanje križišča Aleksandrovo in Meljske ceste. Po dolgotrajnih pripravah je pričela mestna občina pred nekaj tedni s pretakovanjem in aplanacijo križišča Aleksandrovo in Meljske ceste. Dela napredujejo tako, da bodo že v kratkem dovršena. Ker se pa pred novo Vlahovičovo hišo ter pred hišami na Meljski cesti do železniškega viadukta stavijo tudi novi asfaltirani in zelo razširjeni pločniki, bi bilo želeto, da bi se ob tej priliki zamenjali tudi že skrajno škandalozni kameniti pločniki od Meljske ceste do kolodvoru. Ker je ta pločnik prvi, na katerega stoji tujece po prihodu v Maribor, je že zaradi zunanega izgleda mesta potrebno, da se razširi in asfaltira kar ostali sosednji pločniki.

a— Ante Banović. Včeraj jutri je umrl v Mariboru po dolgem bolehanju v 52. letu starosti g. Ante Banović, komisar obmejne policije v Mariboru. Pokojnik je bil doma iz Boke Kotorske, izredno vreden in v sposoben uradnik, odločen narodnjak ter dober in iskren prijatelj. V Sloveniji je deloval od l. 1923, ko je bil imenovan za obmejnega komisarja v Kotorbi, v Mariboru pa od l. 1925. Dan pred smrtjo mu je bilo še izročeno kraljevo odlikovanje. Pogreb bo v ponedeljek, ob 18. uri v mestni pokopališča na Pobrežje. Bodi blagi slovenski duši lahka slovenska zemlja, ki jo je tako ljubil!

a— Stranišče v mestnem parku je vsakakor poglavje zase, ki nikakor ni v čast našemu mestu. Čeprav je mest. občina postavila v zadnjih letih troje modernih podzemskih stranišč in odstranila trole starih, ki so bili naravnost v sramoto, pa se za javno stranišče v mestnem parku nihče ne zmeni. To stranišče že naravnost razpada in je posebno v sedanjem poletnem času naravnost odvratno. Ker vra tega osramoča tudi vsa okolica, je res že skrajni čas, da se popravi vsaj vodovodna naprava, ki zdaj ne funkcijonira. S tem bi se preprečil vsaj najhujši smrad ob vročih dneh. Priporočljivo bi pa tudi bilo, da bi od časa do časa pogledal v ta Avžilev hlev tudi kak mestni znailec in odstranil glavno nesnago. Ako že ne morda iz estetičnih, pa je to gotovo potrebno vsaj iz higijenskih razlogov.

a— Dr. Fran Marink, Maribor. Trubarjeva ulica 11, zopet redno ordinira. 1082

Otvoritev nove avto-proge

Ljubljana-Smartno-Skaručna-Vodice-Cerklje-Kranj

Vozni red:

Od postaje:	ODHOD:			
	Jutraj	Popoldne	Zvečer	
Ljubljana (Figove pred trg. Novotny)	5.45	13.15	17.45	
Smartno	6.10	13.40	18.10	
Skaručna	6.20	13.50	18.20	
Vodice	6.30	14.00	18.30	
Cerklje	7.05	14.35	19.05	
Šenčur	7.30	15.00		
Kranj, Stara pošta	7.45	15.15		

Od postaje:	ODHOD:			
	Jutraj	Popoldne	Zvečer	
Kranj, Stara pošta	7.50	15.30		
Šenčur	8.05	15.45		
Cerklje	8.30	16.10	19.15	
Vodice	9.05	16.35	19.50	
Skaručna	9.15	16.45	20.00	
Smartno	9.30	16.55	20.10	
Ljubljana	9.50	17.30	20.35	

• Vozni samo ob nedeljah in praznikih in le od Cerkelj.

Izven navedenih postaj se ustavi avtobus tudi v drugih večjih krajih navedene proge. Natančen vozni red se objavi.

Sedanjí vozni red velja le do preklica.

Udobna vožnja z najmodernejšim in komfortnim AUSTRO - FIAT avtobusom!

Cenjenemu občinstvu se priporoča

Autopodjetje O. Žužek, Ljubljana.

Iz Kranja

a— Vážno za hišne posestnike. Mestno županstvo opozarja vse hišne posestnike, da se bo samostojna občinska vodovodna naprava tudi letos odmerjala po lanskem iznosu in ne na podlagi letošnje nove odmerjene zgradarine. Vsi oni, ki so že plačali vodovodno naklado, odmerjeno na osnovi letošnje zgradarine, naj dvignejo difference napram lanskemu iznosu v mestni občinski pisarni.

a— V Strževem privodi sokolsko društvo v Kranju vrtno vesitico na vrtno gostilno gospe Kul. Včeraj je Strževce prejelo električni tok iz Završnice.

a— Kino v Narodnem domu bo predvajal danes ob 3. 6. in 9. popoldne prekrasen film »Nampaa, ki je vzbudil večeraj veliko pozornost.

Iz Trčica

a— Naprava novih poti za delavce. Tovarna Peko je napravila na svetu tržiške predelnice z njenim dovoljenjem pot bližnjo od glavne oblastne ceste na kolodvorsko cesto, ki se odcepi malo pred naselbino Zg. Preska in pride pri Sp. Preski na kolodvorsko. Dosedaj so delavci, ki največ rabijo to pot, hodili kar povprek po travnikih in jih ni ovirala nobena reč, ne obcestne tabele, ne kazni in ne drugo. Ko človek hiti v tovarno, gleda, da si skrajša pot čimbolj, vse drugo mu je nič. Sedaj je temu pomagano in imajo lepo izvedeno javno pot, ki bo svojemu namenu dobro služila. Prav tako je napravil novo pot kovaški občinski odbor od Bistrice na klovor po Bornovem svetu in s pomočjo Bornovo. Zaradi odličnega peska, ki se rabi za betonske stavbe, se je morala ta stara bistriška pot v enem delu prepraviti. Obe poti sta po 1 m široki in vsaj malo nevarna mesta so ograjena, da se človek lahko prime. Bistrščani pogrešajo le še vozne poti, ki je bila prej in so se je prav radi posluževali za prazne vozeve, ker so si tako prihranili 20 minut ovinka skozi Trčico.

a— Prenavljanje stavb. Sedenji lastnik hotela »Pri pošti« g. Karel Globočnik daje svoji lepi stavbi na zunaj in znotraj popolnoma novo lice. Slog tega hotela je v Trčico gotovo najlepši. Znotraj bo tako rekoč vse prezidano, v prvi vrsti pa kuhinje v vseh treh etažah. Dela izvršuje staveniški Varšek in bodo do jeseni gotova. Posednica Ana Globočnikova preureja svojo hišo na spodnjem koncu trga, ki jo je kupila od prejšnjih lastnikov Kren in kjer si hoče urediti lokale za čevljarstvo in delo in pa za antikvarno gostilno. Ta hiša je bila postavljena l. 1775. In kaže zopet na svoj način, kako nesmoteno so takrat zidali zidali in koliko nepotrebnih luknj in vseh vrst kotov so v hišo naravnost nasuli. Hiša je enonadstropna, pa ne najdemo v njej dveh sob, ki bi imeli tla v isti višini. Na zunaj pa ima tudi ta hiša vidni znak tedanje dobe, namreč da imajo odprti hodniki one za Trčico tako značilne stolpe, ki nosijo oboke. To hišo prezidava zidarSKI mojster Rotar, ki skuša ohraniti starinske vrednosti, čeprav bo izravnal luknje in kote in dvignil vse stropne v eno višino.

a— Posipanje oblastne ceste. Tržiška oblastna cesta je znana po svoji lepoti. Vendar je letos zaradi izredno velikega prometa že v resnici kazala rebra. Sedaj jo skozi Trčico, kjer je bila najbolj potrebna, popravljajo. Hvale vredno je, da se za nasipanje uporablja poleg debelejšega gramozu tudi prav droben pesek, in to za tiste male jamice, kjer ne ostane pod avtomobilskimi kolesi gramoz. Vselej bi se bilo voziti z avtobusom iz Trčice v Ljubljano, če bi bila skozi taka cesta, kakor je tržiška. Tako pa se dolgi Joperci začno jame in jamice, ki premetavajo še tako težak voz zdej na levo zdej na desno ali pa navzgor, da se človek še oddahni ne more in da je velika nevarnost, da dobi morsk bolezen, Joperci! To je poglavje zase. Zadnjič je nekdo izrekel sodbo, ki ne sme ostati nenatisnjena. Konstatiral je, da se zgode vse nesreče v smeri od Kranja proti Ljubljani, in to podprl z dokazi, ki se ne dajo ovrči. In še to je povedal, zakaj se zgode nesreče.

Cesta ni kriva, temveč le predobro vino, ki se toči po Gorenjskem. Menda bo imel možak prav.

Iz Trbovelj

a— Direkcija drž. železnic je sporočila županstvu, da bo ograja pri kolodvoru v Hrastniku odstranjena v toliko, da bo mogoč dostop do žel. skladišča. Svoječasno je namreč napravila žel. uprava pri kolodvoru v Hrastniku ograjo, zaradi katere je bil dostop do skladišča onemogočen. Županstvo je interveniralo pri žel. direkciji in dobilo ugoden odgovor.

a— Gospodarski odbor se je ustanovil pri županstvu ter bo imel nalogo, nadzirati ter sestaviti pravilnike za vsa občinska gospodarska podjetja. V ta odbor so bili izvoljeni tudi strokovnjaki izven občinskega odbora. V odboru so gg.: Zmave Jože, hater, Krušič Ivan, ključavničar, Pavlin Vinko, trgovec in posestnik, župan Sitter Ign., podžupan Vodusek Gustav, Berger Ivan, trgovec, Deu Rajko, živinodar, dr. Jesterle Janez, rud. zdravnik, Jordan Avgust, ključavničar in gostilničar, Letnik Jože, rud. poduradnik, Klenovšek Jakob, elektropodjetnik, Korinšek Martin, občinski uradnik, Križnik Filip, ključavničar, Plavšak Robert, solski upravitelj in občinski tehnik Ranzinger. Prvi trije gospodje tvorijo nekaj ožji izvršilni odbor. Tak gospodarski odbor je bil potreben že zaradi tega, ker je občina investirala v svoja gospodarska podjetja velike vsote in je potrebno, da bodo ta podjetja rentabilna.

a— Novi trgovski lokali. Dr. Baumgarten je preselil svoj zobni atelje v svojo novo vilo. V isti vili sta bila oddana dva trgovska lokala in sicer eden trgovcu Knezu iz St. Jurja, kjer je otvoril speertično trgovino, drugi pa trgovki s sadjem g. Kavšek. To je prva trgovina v Trbovljah, kjer se bo prodajalo vsakovrstno sadje.

a— Prostovoljno rudniško gasilno društvo, ki je imelo velik uspeh s svojo tombolo, se zahvaljuje vsem, ki so s posetom, prispevki in drugače pripomogli k uspehu.

Iz Hrastnika

a— Oddaja del pri dolski soli. Kakor je razvidno iz »Uradnega lista« št. 85, se ne vrši dne 2. septembra, temveč dne 3. septembra ob 11. licitacija za oddajo del za instalacijo vodovoda, električne razsvetljave in centralne kurjave — v občinski pisarni na Dolu pri Hrastniku.

a— Slabo mleko. Anonimno so se nekatere rudarji iz Hrastnika pritožili pri županstvu Trbovlje, da je zadnje čase kakovost mleka slaba. Zaradi tega je županstvo uredilo: Vsakdo, ki misli, da je kupljeno mleko zmešano z vodo, naj ga prične v občinsko ekspozituro v Hrastnik. Mleko mora biti kupljeno pred prico in prinešeno takoj sveže v politrski steklenici v hrastniško občinsko pisarno, kjer zapечатijo steklenico in pošljejo v nadaljnjo strokovno preiskavo v Trbovlje. — To je že sedaj razglašeno teden dni, a do danes še ni nobeden prinesel vodenega mleka v strokovno preiskavo. Občani, poslužujte se oziroma ravnajte se po gornji zelo umestni občinski odredbi, če hočete doseči v tem oziru uspeh in si zboljati kakovost kupljenega mleka.

a— V enem tednu dve nesreči v familiji. Poročali smo v petek, da je zblaznel Jože Mastnak, ki je doma pri Škrabarju pod Kovčkom. Sedaj pa je bratu Francu odtrgal tri prste pri premikanju vozovčkov v jami.

Iz Novega mesta

a— 17 amnestirancev. Pri tukajšnjem okrožnem sodišču je bilo amnestiranih 17 kaznjencev, ki so predvčerajšnjim veselih obrazov zapustili kaznilnico. Amnestiranih jih bo še več, kakor hitro se uredi gotove formalnosti.

a— Smrtina kosa. Umrla je ga. Stalcerjeva, soproga uglednega krojaškega mojstra. Pogreb se je vršil včeraj ob udeležbi mnogostevilnega občinstva na novo pokopališče. Rodbini neke iskreno sožalje!

a— Dragocena Brlečeva knjižnica, ena največjih zasebnih knjižnic na Dolenjskem je še vsa skupaj. Dobro bi bilo, če bi se za odkup te knjižnice zanimalo kako kulturno društvo.

Iz Konjic

a— Nagla smrt. Nenadoma je preminul Mihael Grinčič, sin pokojnega cerkovnika iz Konjic. Sel je po prvi žez Dravinjo, bry se je prelomila, fant je padel v vodo, ki sicer ni visoka, fant vendar se je tako prestrašil, da je v par minutah potem na bregu Dravinje umrl zadet od kapi. Blag mu spomin!

a— Pri zadnji nevihti je udarila strela v zvonik nadžupniške cerkve ter odskočila iz strelovoda na električni vod za razsvetljavo in ga popolnoma uničila. Poškodovana je tudi strop v cerkvi. Škodo cenijo na okroglo 10.000 Din.

SPECIJALNI KIS za vlaganje sočivja dobite v drogeriji KANC, Zidovska ulica. 10077

Sport

I kolo tekmovalja za pokal LNP

Danes dopoldne in popoldne se vrši I. kolo tekmovalja za prehodni pokal LNP. Izžrebani so naslednji protivniki:

ob 8.30 Hermes : Krakovo,

ob 10.15 Sloven : Natak,

ob 15.30 Ilirija : Reka,

ob 17.15 Jadran : Svoboda.

Vse tekme se vrše na igrišču Primorja. Zreb je razen zadnje tekme določil večino za nasprotnike prvotrazredne klube napram drugotrazrednim in je radi tega računati z zmago prvotrazrednih. Iznenadenja pa niso izključena z ozirom na dejstvo, da je šele pričetek sezone in torej kondicija posrednih moštvev ni znana. Najzanimivejša igra bo vsekakor zadnja med Svobodo in Jadranom, torej dveh prvotrazrednih klubov. Zmago bo najbrže odločila boljša kondicija.

Tekme se vrše ob vsakem vremenu.

Ilirija : Maribor

Finale za juniorski pokal danes ob 15.30, igrišče Ilirije

Letošnji turnir juniorskih moštvev za prehodni pokal, ki ga je razpisal SK Ilirija, se zaključuje danes z odločilno tekmo med juniorskima moštvoma SK Ilirije in ISSK Maribora. Turnirja se je udeleževalo letos 17 klubov oz. moštvev iz Ljubljane, Maribora in Celja. Pokal brani od lani juniorsko moštvo SK Ilirije. Zmagovalca v tem turnirju se more popolnoma upravičeno smatrati za juniorskega prvaka Slovenije. Izmed letošnjih finalistov nam je seveda bolj znana Ilirija, ki se je v dosedanjih izločilnih tekmah pokazala z najboljšo strani ne samo po sigurnih zmagah nad Mladiko, Jadranom, Hermesom in Primorjem, temveč morda še bolj po svoji tehnični izvežbanosti in taktično izvrstni skupni igri. Team Maribora velja za enakovrednega nasprotnika, ki Ilirije glede vigranosti morda ne dosega popolnoma, ki jo pa utegne nadkriljevati v brzini in v vztrajnosti. Splošno se smatra, da grosta Ilirija in Maribor v finale z enakimi izglei. Tekma obeta najlepši sport, gotovo pa bo najboljša tekma v današnjem nogometnem programu.

Danes se odigra nadalje tudi juniorski finale za utešno darilo. Nasprotnika sta tu SK Sloven in SK Reka. Ta tekma se odigra ob 10. na prostoru SK Ilirije. Tudi od juniorskih teamov Slovana in Reke je pričakovati lepe in napete tekme.

Tretja današnja juniorska tekma je srečanje juniorjev II SK Ilirije s SK Mladiko, ki se odigra ob 17. po finalu Ilirija : Maribor.

Pričetek jesenske sezone v Mariboru

Danes se bo odigralo prvo kolo za pokal LNP. Izžrebana sta bila para: Maribor : Svoboda in Rapid : Železnikar. Tekmi bosta v marsičem zanimivi. Po daljši pavzi nastopijo vsi štirje mariborski klubi, o katerih kondiciji je trenutno težko sklepati. Maribor ima lahkega nasprotnika, ki ga bo brez težav odpravil. Tekma pa bo zanimiva tudi tega, ker bo pokazala formo, v katero se naš prvak nahaja. Mnogo zanimivejša bo druga tekma Rapid : Železnikar. Rapid ni v dobri formi, sodeč po njegovi zadnji tekmi s Šarmom. Moštvo manjka enotnost in tehnika. Njegov napad je brez vsake vezi in igra brezsmiselno. Železnikar pa ima nasprotno svoje najboljšo moč v napadu, zato ni izključeno, da se mu posreči premagati Rapida. Oba kluba sta močna rivala za drugo mesto v prvenstvu. Današnja tekma bo pokazala, kdo ima največ izgledov v jesenskem prvenstvu. Obe tekmi se vršita na prostoru Rapida. Pričetek je ob 15. uri. Maribor : Svoboda sodi gosp. Frankl, Rapid : Železnikar pa gosp. Mohorčič.

Službeno iz JLAS

Dvomeč Zagreb : Ljubljana se bo vršil 1. septembra na igrišču Ilirije, začetek dopoldne ob 9. popoldne pa ob 16. Ilirija postavi po dogovoru igrišče v tekmovalnem stanju z vsemi potrebnimi rekviziti na razpolago. Sodiška sekcija Ljubljana mora v soboto 31. t. m. pregledati igrišče po svojem delegatu.

Zaradi določitve atletov, ki bodo nastopali Ljubljano, se morajo javiti na igrišču Primorja v sredo 28. t. m. ob 16.50 naslednji atleti:

100 m: Pavšič, Stepišnik, Režek (Ilirija), Jug, Škok, Petrovič, Godunov (Primorje);

200 m: Pavšič, Stepišnik (Ilirija), Škok, Jug, Petrovič, Godunov (Primorje);

400 m: Žorž, Vlado M. (Primorje), Vidmar (Ilirija);

disk: Banko (Ilirija), Korček (Primorje);

kladivo: Rotar, Zupančič (Ilirija), Slamič (Primorje);

koplje: Cimpermann, Slamič, Jančič (Primorje), Illovar (Ilirija);

skok v vis: Gregorka, Gregorič (Ilirija), Medica, Korček, Svec, Pogodnik (Primorje);

skok v dalj: Pavšič, Ostrata, Režek (Ilirija), Korček (Primorje).

Atleti morajo prinesiti s seboj potrebno opremo in pripraviti se s svojim življenjem za start.

Ta izborno mišljenje bo odločilno na sestavo reprezentance.

V reprezentanco Ljubljane se odredi g. Pavšič (SK Ptulj), ako je SK Ptulj pripravljen nositi to zadnevno stroške.

V kolikor bi imeli klubi še atletov na razpolago, ki se nabajajo v dobri kondiciji, da bi prišli v postev za katerokoli disciplino, naj jih odredijo k imenovanemu izbirnemu mitingu. — Za JLAS: M. Kurec.

SK Ilirija, nogom. sekcija. — Postava moštva za današnje tekme s SK Reko in ISSK Mariborom je razvidna v članski knjigi v »Evropi« in na oglasni deski v garderobi. Garderoba za pokalno tekmo s SK Reko je na igrišču ASK Primorja; igralci naj bodo na mestu točno ob 15. Nacelstvo.

SK Svoboda : SK Olimp (Celje). Danes se odigra med kombiniranim moštvom ljubljanske Svobode in SK Olimpom prijateljska tekma v Gaberlji pri Celju. SK Olimp je za LNP nov klub, obstoja pa že dalj časa in si je že v več tekmah priboril dokaj ugodne rezultate. To bo prva javna tekma, ki jo odigra SK Olimp na svojem igrišču v Gaberlji.

SK Svoboda, Ljubljana : SK Svoboda, Jesenice. Kombinirano mladinsko moštvo ljubljanske Svobode odigra danes ob 17. prijateljsko nogometno tekmo na prostoru Svobode na Jesenicah. Preteklo nedeljo je imela jesenjska Svoboda v gostih beliške sportiške in je dosegla zelo ugoden rezultat. Tekma z mladimi ljubljanskimi Svobodaki bo zato zelo zanimiva.

SK Svoboda: Naslednje moštvo igra danes prijateljsko tekmo s SK Olimpom v Celju: Papler, Drnovšek, Rado, Slavko, Šusteršič, Pasotti, Starmann L., Potrat, Bagria, Okrupa, Starmann II., Jakša. Prosim točno do 12. ure na kolodvoru. Oprema se dvigne v garderobi. Proti SK Jadranu igrajo naslednji: Fagina, Zore, Gašperšič, Boncl, Batič, Habicht, Ozebek, Milosavljevič, Koser, Vrtačnik, Makovec, Cimpermann. Do 16. ure moralo biti v naši garderobi. Juniorsko moštvo igra z SK Svobodo na Jesenicah.

Iz JZSS (Smoško tehnični odbor). V ponedeljek ob 20.30 odborova seja v damski sobi javarne Emone.

Saučarski klub Ljubljana. V sredo 27. avgusta v kavarni Emone seja odbora. Prosim vsi in točno!

Službeno iz JZSS. (Smoško - tehnični odbor). Vsi oni smučarji, ki žele pomagati letošnjo jesen svetovne smučarske izpite za smučski tek, za skoke, naj javijo svoja imena do 1. oktobra 1929. Izpiti se bodo vršili začetkom novembra teoretično, kasneje, ko zapade smeg, pa tudi praktično. Kandidati morajo obvladati vse svetovne pravilnike in pravila, dalje organizacijo FISE in imeti tudi splošne pojme o razvoju smučarstva. Pravilniki, ki so izšli v tisku, prejmejo klubi, ki so jih že plačali, te dni in sicer po dva tova. Ostali klubi in posamezniki jih lahko naročijo pri saveznem blagajniku g. Komarju.

Kmetijski vestnik

Gobe golobice

Ko preneha pomladna, oziroma poletna sezona gobanov (jurčkov), t. j. julija do druge polovice septembra, dobe naši povprečni gobarji v gozdih le še manjševne liščičke. Gobar-strokovnjak pa tudi v tem času ne zahaja v gozde zaman, temveč prinaša za kosilo ali večerjo prav okusnih gob, to so golobice, ki rastejo nepretrgoma od rane pomladi do pozne jeseni.

Golobice spadajo med lističaste gobe (platičarke) ter jih je med vsemi vrstami gob največ (po celi Evropi nad 100). Zaradi različnih, pestrih barv so golobice pravi kras naših gozdov (vseh rdečih varijant, zelene, vijolčne, modre, rumene, zelenkaste, modrikaste itd.).

Med golobicami je ena strupena (bljuvna golobica — russula emetica), ena je sumljiva (kriška golobica — russula fragilis), par pa je nevarnih (n. pr. rumena smrdljiva golobica — russula foetens).

V suhih in vročih poletjih, kakršno je letos, je iskati golobice v senčnih gozdih na severni in zapadni strani, po takih pašnikih in celo travnikih n. pr. v Mestnem logu pri Ljubljani.

Golobice je lahko ločiti od drugih platičark, ker so beli ali rumenkasti lističi kakor palice na dežniku vedno napeti od koca do roba klobuka, t. j. da se lističi vedno dotikajo koca in roba klobuka, a nikoli ne segajo navzdol po kocenu. Istotako ni klobukov rob nikoli zaviljan navzgor ali navzdol. Golobice so navadno velike, krepke gobe s polnim, gladkim kocenom bele ali rdečkaste barve, ki nima nikdar kožnatega obročka (manšete). Kakor pa ni težavno ločiti golobic od drugih lističastih gob, tako je celo za večšaka težavno, razločevati posamezne vrste golobic med seboj. Posebno se ni zanešati na barvo klobuka. Ista golobica (n. pr. usnjata russula alutacea) se pojavlja v 5-7 barvah, tako da ni mogoče določiti njene temeljne barve. Nekatere golobice tudi izpreminjajo barve tekom razvoja, t. j. drugačne barve so, ko prodejo iz zemlje, drugačne pri popolnem razvoju in drugače na starost.

Odločilen je pri golobicah le okus. Pri nobeni drugi vrsti gob ni okus tako zanesljiv kakor pri golobicah. Užitne golobice so sladkega okusa kakor sirovi lešniki ali orehi, ako prežvečimo košček gobe. Ako pa nas pri tem zapeče na jeziku liki poper, je znak, da je goba strupena ali vsaj neuzitna. Nekatere golobice (n. pr. rumena smrdljiva golobica — russula foetens) pa tudi niso užitne zato, ker imajo zoperni duh. Ker sta med golobicami obe strupeni, oziroma smrdljivi (bljuvna in kriška) rdečice, oziroma rdečkaste barve, a neuzitna je rumena smrdljiva golobica, naj velja za lajka svarilo: izogibaj se vseh rdečic, rdečkastih in rumenih golobic, brez skrbi pa nabiraj vse ostale (zelene, zelenkaste, modre in modrikaste, rjave in sive. Izmed rdečih spozna vsakdo lahko zlato golobico ali zlatico (russula aurata), ker ima zlatorumene lističe ter je prav okusna.

Najbolj znane užitne golobice pri nas so:

- 1.) Užitna golobica (russula vesca), ki je najokusnejša med golobicami, toda ker je mesnat rdeče barve, je ne moremo priporočati nepoznavalcem. Lahko bi jo zamenjali z bljuvno golobico.

- 2.) Zelenkasta golobica ali sivka (russula virescens) je bledozelenkaste, belkaste ali modrikaste zelene barve. Na solcu vedno svetlejša.

- 3.) Modrikasta golobica ali plavka (russula cyamoxantha) je v mladosti navadno lilaste ali svetlovijoličaste, pri dorasli modrikaste, na starost olivno ali rumenkasto zelene barve.

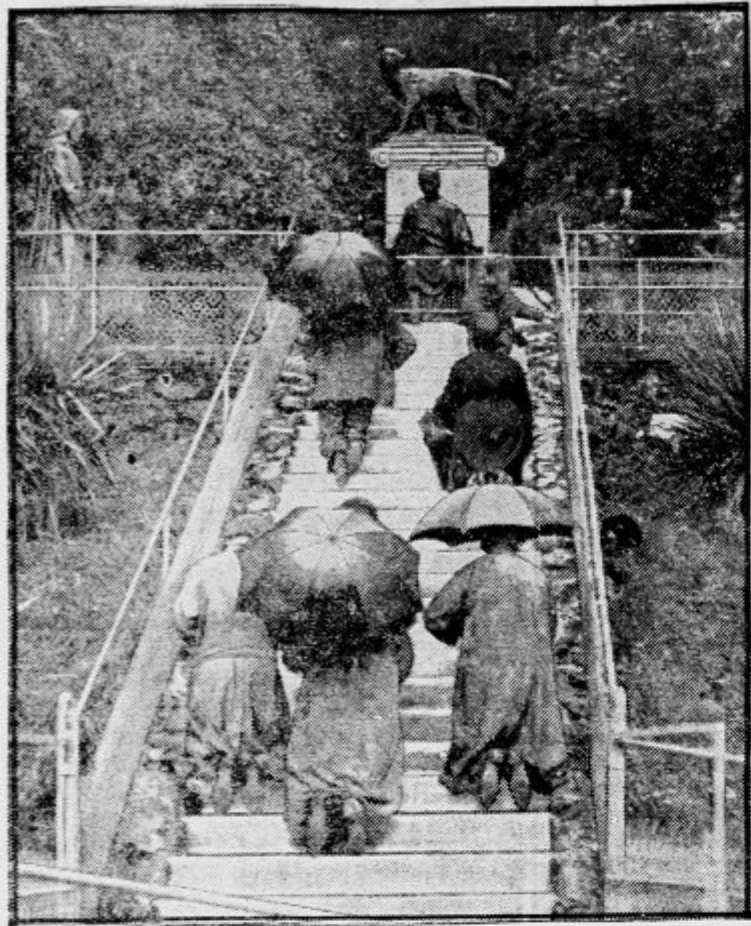
- 4.) Zelena golobica (russula livida) je olivno ali rjavo zelene barve.

- 5.) Zlatica (russula aurata) je svetlikasto rdeče ali oranžno rumene barve. Lističi so ob robovih zlatorumeni.

- 6.) Usnjata golobica (russula alutacea) je zelo različne barve: zelene, zelenorumene, rdečkaste, krvavordeče, rjavordeče, rjave. Nesigurni gobar rdeče ne bo pobiral.

Nadaljnje užitne golobice so še: osmoljenka (r. audata), črnkasta golobica (r. nigricans), krvava golobica (r. limaci), siv

Iz življenja in sveta

Po kolenih k odpuščanju Matere božje v Lurdu

Ob tem času je v Lurdu na Francoskem velika sezona. Na tisoče romarjev prihaja k Materi božji, da si izprosi milosti. Pot pokoro pa gre po kolenih čez mnogo stopnic in je tem bridkejša, če moraš v silni vročini razpenjati solnčnik, da se ubrani pripeke.

Kuhinja bodočnosti

Iz Newyorka poročajo: Če bomo v ne preveč daljni bodočnosti vobče še poznali kuhinjo; bo ta v glavnem sestojala iz neke pripravljalnice za jedila. Nič več ne bomo kuhali in pekli in v hiši pripravljena jedila bodo čez 50 let nekaj tako nenavadnega kakor na roko spletene nogavice. Tako vsaj trdi gospod Samuel Slotkin; toda pri tem je treba vedeti, da je Slotkin po poklicu ravnatelj velike tvornice konzerv. »Danes živimo v dobi veleobratov«, pravi Slotkin, »fuzij in trustov. Mali obrati izumirajo in kuhinja je njih poslednji ostanek. Zato mora izginiti.«

Čez 50 let bo slika tedaj nekako takle: Stanovanja bodo strogo racionalizirana, opremljena z mehaničnimi napravami, ki bodo opravile vse domače delo. V vseh stanovanjskih hišah bodo prodajalne, iz katerih boš lahko telefonično naročil vse vrste prepariranih jedi. Mesnice bodo prav tako estetične, kakor koristne, vsakovrstne kotle in steake bodo v umetniški zaobali prodajali čez pult. Mesnice s kosi sirovega mesa in skledami krvavih jedi bodo zapadle minulosti. Kadar se bo gospodinja zahotelo steaka ali kotleta, ga bo dobila že gotovega; treba ga ji bo samo nekaj minut segreti, preden ga bo položila na mizo.

Mr. Slotkin si obeta od teh reform srečnejše domove, ker se ženi ne bo treba več ukvarjati s kuhinjo. Pomivanje posode bo seveda oskrbela elektrika. Vse sobe se bodo mehanično čistile in snajile in vse bo lepo in krasno.

Samo da bi se to kmalu zgodilo!

Tam, kjer slučaj vrti kolo sreče in usode

Iz krupjejevih spominov — Edini, ki je pogodil sistem rulete — Kaj je Eleonora Dusejevo pregnalo iz igralnice — Usodna številka sedem

Kakšni sredstev se poslužujejo ljudje v igralnici v Monte Carlu, da si podvržejo boginjo sreče, popisuje Paul Ketchiva v knjigi »Krupjejevi spomini«.

Edini človek, ki se mu je posrečilo s poštenimi sredstvi znatno oškodovati igralnico v Monte Carlu, je bil inženjer Jagers iz Severne Anglije. Sklepal je čisto pravilno, da pač ni mogoče, da bi ruleta tako natančno in eksaktno funkcionirala, da bi se v teku nekaj dni ena ali dve številki ne pojavili večkrat od ostalih. Nastavil je sedem opazovalcev, ki so pazili na igro pri posameznih ruletah in beležili srečne številke. Na podlagi teh beležk se je Jagersu posrečilo v dve dni nekaj tisoč dolarjev. Uprava kazine je nato ruleto izmenjala in Jagers je sprva izgubljal. Toda kmalu se je znašel v izjemni situaciji: preštudiral je vsa kolesca tako natančno, da jih je zopet spoznal, čeprav so bila zdaj na drugem mestu kakor prej, in je je spet dobival. Tedaj je banka poklicala na pomoč konstruktorja in ta je izdobil, v katerih se kroglice umirajo, tako izpremenil, da so ruleto lahko vsako noč izpremenili. Zdaj je bilo Jagersove sreče konec. Toda bil je toliko pameten, da je s poslednjimi sto tisoč franki v žepu obrnil igralnico hrbet.

Eleonora Dusejevo je iz igralnice pregnal pretresljiv doživljaj. V njeni bližini je neke noči sedela mlada Italijanka, ki je brezumno stavila visoke vsote. Duse jo je zama opominjala; ko je mlada žena vnovič izgubila velik vložek, je naglo nekaj vtaknila v usta in se takoj zgrudila mrtva na tla. Eleonora Duse je ob tem pogledu pograbila ves svoj denar, ki ga je imela na mizi, in za vedno odšla iz igralnice.

Le malokaterim ženam se je posrečilo razbiti banko; med njimi je baronica Gronerjeva. A ko je vstala od mize, sta jo iznenada zgrabili od zadaj dve roki za vrat in ji iztrgali ročno torbico, okrašeno z novejimi peresi, v kateri je imela ves priigrani denar. Detektivji si niso vedeli pomagati. Toda ko je baronica zvečer sedela pri večerji, je opazila na hlačah nekega gosta novejše peresce. Poklicala je detektive, ki so gosta in njegovo spremljevalko aretirali; v njeni nogavici so našli ukradeni denar.

Eden izmed najnenavadnejših slučajev.

jev, kar jih je Ketchiva doživel, je gotovo ta-le:

Pri mizi št. 7 se je številka sedem demkrat po vrsti pojavila, in ta slučaj, kakršnega zgodovina rulete ne pomni, je sedem igralcev popolnoma upropastil. Družba teh sedmih ljudi, med katerimi sta bili tudi dve zelo lepi dami, je še tisto noč najela motorni čoln in odpeljala daleč ven na morje, odkoder se ni več vrnila. Pravijo, da so nesrečni igralci čoln prostovoljno potopili.

Gola žena kot dobitke

Ketchivo so nekoč pozvali v hišo nekega milijonara, da uredi v njegovi hiši ruleto. Ko so že nekaj ur igrali, je krupje opazil, da se kolo nenavadno počasi vrti. Prav takrat je rekel milijonar: »Gospoda, dovolj je igranja za danar. zdaj hočemo igrati za kaj drugega.«

S temi besedami se je obrnil proti steni dvorane, ki je bila zastirta z zaveso. Na njegov mig se je zavesa odgrnila in izza nje so gostje opazili krasno žensko, katero edina obleka je sestojala iz črne krmke na obrazu. »To je nagrada, za katero hočemo poslej igrati. Toda opozarjam vas, da vložki izpod deset tisoč frankov niso dopustni.«

Nato je dobila gola ženska v zaprtem ovitku neko številko in milijonar je izjavil, da dobi ženo tisti, ki bo igral na številko, katero je dobila tudi neznanca lepota. Igrali so več ko uro, a nihče ni pogodil prave številke. Naposled je prišla številka sedem. Srečni dobitnik je bil seveda milijonar.

Kakor sem pozneje zvedel, piše Ketchiva v omenjenih spominih, je tistega milijonara že delj časa iskala policija in ga pozneje tudi aretirala skupaj z njegovo ženo — ono lepo masko, ki se je naga razkazovala kot nagrada za srečnega dobitnika pri ruleti.

Uspela karikatura?

Ne, temveč samo bizarno delo narave, običajen krompir, ki mu niso človeške roke dodale ničesar drugega, razen kosček stekla, ki naj predstavlja oko v tej čudni glavi. Ta krompir je zrasel na vrtni g. Villeda v francoskem mestecu Garouge.

Junakinja Lemanskega jezera

Nizozemska plavalca gđ. Corry Leibbrand je preplavala Lemansko jezero pri Lausannu v Švici. Startala je pri Ouchyju in ostavila vodo v Zenevi (Port Noir). Preplavala je 60 km dolgo progo v 35 urah, 43 minutah in 37 sekundah.

Rumunski kralj Mihael se zabava v vodi

In jaše konjčka iz gume, ki mu je seveda poslušna.

Poldrug milijon Din za nameščence

Nedavno umrli lastnik hotela »Oesterreichischer Hof« v Salzburgu, Franc Irresberger, je v svoji oporoki določil, da pripade nameščencem podjetja po njegovi smrti vsa gotovina njegove zapuščine — 180.000 šilingov, kar znaša v našem denarju skoro poldrug milijon Din. Vsota se razdeli med osobe po letih službovanja. Denar dobe nastavljeni brez odbitka, ker je določeno za davke in odtgljaje posebno volilo. Gotovo je, da si žele nastavljeni povsod takih gospodarjev, ki bi njih delo priznali s sličnimi zapuščinami. Ni pa tudi dvoma, da najbrže nima vsak gospodar takšnega osobja kakor ga je imel Irresberger, ki mu je lahko vse zauspal in ga je na koncu življenja nagradil s tako bogato dediščino.

Prehrana in vitamini

Skoro ne mine dan, da ne bi se povdarjala važnost vitaminov za prehrano človeškega organizma. Še važnejši kakor za odrasle so pa vitamini za mladino, ki se razvija in dorašča. Vrednost naše vsakdanje prehrane ne leži v zavzivanju mesa, ampak v sočivju in sadju.

Vitamin A, ki je največje važnosti za rast otrok, se nahaja v posebnih velikih množinah v jajčnem rumenjaču, mleku, smetani in v maslu. Vitamini B, ki uvršča živce, je zastopan najboljše v paradižniku, grahu, šparglju in vseh vrstah žita. Vitamin C, ki odganja skorbut, najdemo v oranžah, citronah, paradižnikih in v vseh vrst zelenjavi, posebno v repi. Ker pa vitamin C ob preveliki vročini razpade, je treba paziti, da uživamo navedena živila, če le mogoče v surovem stanju, a če to ne gre, jih vsaj ne smemo dolgo prekuhati. Zelenjava je sploh najzdravejša, kar si lahko privoščimo. V špinaci so kar trije vitamini, zato je nadvse priporočljiva. Naj še omenimo, da ostru začimba jedi ljudem bolj škodi nego koristi. Gospodinje naj bi se zategadelj držale načela, da velja jedi kolikor mogoče milo začiniti.

Zora voda

proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo. Zak. zašt. Odobrena od zdravstvenega odseka po št. 1793—20. kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh siguren in trajen. Cena steklenici brez poštnine Din 35.—.

ZORA VODA I. OREL, Zagreb
Radičeva (Duga) ul. 32.
Lekarnam, drogerijam, parfumerijam, brivnicam in trgovinam mešanega blaga damo v komisijo.

Od solne zažarelo, zdravo kožo
bočete pač imeti. Vdrgnite torej svoje telo z

NIVEA-CREME

In potem ven na prosto, na zrak in solnce. NIVEAU-KREMA ojači paleči učinek solčnih žarkov in zmanjša nevarnost skeletne solnčnice. Toda subo mora biti vaše telo! Nikdar ga ne smete mokrega izpostaviti solnčnim žarkom! In poprej ga vedno natret!

Samo Nivea-krema vsebuje kožo negujoči Eucerit in v tem temelji njen učinek.

Dose po Din 3, 5, 10 in 22. Tube in škatle po 9 in 14 dinarjev.

min B, ki uvršča živce, je zastopan najboljše v paradižniku, grahu, šparglju in vseh vrstah žita. Vitamin C, ki odganja skorbut, najdemo v oranžah, citronah, paradižnikih in v vseh vrst zelenjavi, posebno v repi. Ker pa vitamin C ob preveliki vročini razpade, je treba paziti, da uživamo navedena živila, če le mogoče v surovem stanju, a če to ne gre, jih vsaj ne smemo dolgo prekuhati. Zelenjava je sploh najzdravejša, kar si lahko privoščimo. V špinaci so kar trije vitamini, zato je nadvse priporočljiva. Naj še omenimo, da ostru začimba jedi ljudem bolj škodi nego koristi. Gospodinje naj bi se zategadelj držale načela, da velja jedi kolikor mogoče milo začiniti.

Cerkev za gluhoneme

V Čikagu so otvorili novo cerkev, določeno izključno za gluhoneme.

Vsa božja služba se vrši v najglobljem molku; ne sliši se orgelj ne petja in ne mašniškega glasu.

Versko udruženje gluhtonemih obstoja v Čikagu že dalje časa, toda na zgradbo posebne cerkve za potrebe gluhtonemih niso mogli misliti, ker med njimi ni bilo duhovnikov.

Potem je dozorel v udruženju sklep, da napravijo semenišče za gluhoneme in duhovniki, izučeni v tem semenišču, vršijo sedaj v oni cerkvi službo in propovedujejo v jeziku gluhtonemih, to je z gestami in gibanjem ustnic.

Pes — rešitelj življenja

Berlinski listi javljajo o neobičajnem doživljaju, ki ga je bila deležna neka Berlinčanka. Žena je zakurila ogenj, da bi segrela jed, kar jo popade omedlevica, da pade na tla in obleži v nezavesti. Plamen ognja je medtem ugasnil in kuhinja se je napolnila s plinom iz ognjišča. K sreči je imela ženska pri sebi ovčarskega psa, ki je začel, ko je videl, da gospodinja leži na tleh, močno cviliti. Slednjič je skočil na kljuko in odprl vrata. Ko je videl, da se gospodinja le ne zbudi, je z zobmi pograbil za njeno obleko in jo vlekel na stopnišče. Tam je z lajanjem prikladal ljudi, ki so pozvali rešilno postajo. Da ni ženska imela ovčarskega psa, bi se bila gotovo zadušila v dimu.

Kako ohraniš zdravo barvo las

»S čvrsto voljo lahko obvladaš prirodno,« piše Angležinja Mulfordova. Še varnejše pa je, če se že vnaprej čuvaš, kajti že ženo nastopi grozen čas, ko ji začno svetiti lasje.

Mulfordova navaja več vzrokov, zakaj lasje sivijo. V prvi vrsti pospešuje sivenje glavobol, potem pa slaba hrana. Suhi lasje prej osive kakor mastni, zato najdemo pri Grkinjah in Italijankah, ki pripadati južnim plemenom in uživati mnogo olja, lasje lepo črne do pozne starosti. Mulfordova daje tudi svete, kako je treba negovati lasje. Za umivanje glave je pri črnotaskah najboljši tako zvani »zeleni čaj«, za pralovlaske pa kamilicni čaj, ki mu primešaš nekoliko konjaka.

Ultravijoletni žarki in kačji strup

V zadnjih časih so se bavili razni učenjaki z eksperimenti, da bi z ultravijoletnimi žarki paralizirali škodljivi učinek kačjega strupa. Poskusi pa so se končali z nepričakovano ugotovitvijo, da postane kačji strup pod vplivom imenovanih žarkov še bolj strupen, nego je v normalni obliki.

Sanje mogočnikov na haaški konferenci

Zgoraj: Kako se prikazuje Cheronu Snowden. — Spodaj: Kako vidi Snowden Cheronu.

Če uidejo levi iz kletke

Neki ekonom v Vzhodni Prusiji je doživel pred dnevi obisk, ki ga ne bo pozabil vse življenje.

V bližini posestva, ki mu je oskrbnik, se je nastanil potujoči cirkus Alberti. Podjetje se producira tudi z levi. Nekega jutra se je zverem posrečilo odpreti slabo zaprta vrata kletke. To priliklo so porabili trije levi za »izlet« v prirodo in sosedno vas, kamor so prišli, ne da bi jih kdo opazil.

Zjutraj je slišal ekonom, da krave v hlevu neobičajno mukajo. Skočil je na noge in šel čez dvorišče in skozi vrt proti hlevu — kar pade po njem težka šapa. Ko se okrene, vidi, da ga je »pobožal« lev. Od strahu je zatulil kar mu je dalo grlo. In glej, to je pomagalo, lev se je ustrašil in odstopnil. Seveda je gledal ekonom, da čim prej izgine na varno, zakaj v bližini prvega leva je videl še dve zverini, kako sta krivenčili repove. Z opreznostjo hladnokrvnostjo se je umikal za ograjo in se zaprl v sobo, kjer je počakal, da so prišli ljudje. Medtem pa so opazili tudi v cirkusu, da so zverine pobegnile. Sli so nad nje s kletko in železnimi ograjami. Po zelo zamudnem manevriranju se je dompterjem posrečilo, da so živali ugnali in jih spravili zopet v ujetništvo, potem ko je vsa vas trepetala za svoje življenje in imetje.

Sprejemnica japonskega cesarja (mikada) v Tokiju

V tej dvorani so na japonskem dvoru prošle dni sprejeli dr. Eckenerja in posadko »Zeppelin«. Častniki in moštvo so prejeli toliko darov, da so jih morali spraviti v posebne zabojnike in poslati z ladjo v domovino. Japonski letalci so poklonili dr. Eckenerja star japonski meč, okovan z žlahtnimi kamni. Dr. Eckener in tovariši so bili prvi smrtniki, ki so smeli stopiti v mikadovo palčo, ne da bi sezuli čevlje. Tam so jih pogostili s tortami iz marcipana, predstavljajočimi majhne Zeppelinke, s pristno japonskimi breskvami, nazadnje pa so jih še povabili na ribolov v park, kjer so imeli smole in niso nič ulovili.

ŠAH

Urejuje dr. Milica Vidmar

Najmlajši velemejster dr. Euwe ni do sedaj v Karlovi Varh dosegel prevelikih uspehov. Proti Capabianci je sicer imel dobljeno končnico, toda potem je popustil. Dr. Euwe igra začetka virtuozno. Teoretično njegovo znanje je silno obsežno, razen tega ima izrazit talent za fine manevre, čisto v hipernovem slogu.

V sledeči partiji, ki sem jo dobil, je dr. Euwe zopet krasno organiziral svojo pozicijo. Res je, da sem namenoma igral malo riskantno. Hotel sem se na vsak način izogniti remiju. Do gotovega momenta sem imel občutek, da stoji Euwe za malenkost bolje. Naenkrat pa je v tej igri, ki velja za enkrat za najlepšo turnirja, izbruhnil vihar. Zaradi lepega konca jo je telegraf pognal takoj po svetu, tudi v Ameriko.

Beli: dr. M. Vidmar. Črni: dr. Euwe.

1.) d2-d4 g3-g6

2.) g1-g3 g7-g6

Kraljeva indijska obramba je Euwejeva specialiteta.

3.) Lc1-g5

Nepravilno, vendar jako dobro, seveda samo v zvezi s celim sledečim sistemom.

4.) Sb1-d2 L8-g7

Beli hoče vleči c-kmeta.

5.) e2-e3 c7-c6

6.) Lf1-d3 b7-h6

Jako dobro je tudi Lf1-c4, ko črni ne more igrati d7-d5. V sistem obrambe gre namreč poteza d7-d6.

7.) e2-c3 b7-h6

Črni hoče zamenjati svojega skakača na f6 za lovca na g5. To se je dalo preprečiti in sicer z 8.) Lg5-h4 in nato h2-h3, ker črni vendar g6-g5 ne more igrati. Beli pa hoče komplicirati.

8.) Lg5-h4 d7-d6

9.) 0-0 d6-d5

10.) Dd1-b3

Interesantna poteza! Beli hoče ob priliki vzeti na c3 in prisiliti črnega, da vzame z d-kmetom. Razen tega kometira beli z grožnjo Ld3xg6, če črni rošira.

11.) e3-h4 Sb5x14

Črni se ne boji poteze 12.) Ld3xg6, ker lahko odgovori c5-c4!

12.) Ta1-d1 Sb6-c6

Silna poteza! Na 12.) ... Sb8-d7 bi sledilo d4-d5!, kar je sedaj zaradi Sc6-a5 nemogoče. Skakač napada vrhu tega kmeta d4.

13.) Ld3-b1! c5x44

Na Lf1x44 sledi seveda Lb1xg6.

15.) Sd2-e4 Sc6-e7

Črni bi rad postavil skakača na d5. Te krasne pozicije mu beli ne sme pustiti. Zato 16.) Dd3-a3! Se7-f5

Seveda bi d6-d5 ne bilo dobro.

17.) Td1-d2!

Beli hoče zamenjati skakača s Se4-g3. Takoj pa to ne gre, ker črni vzame na f3 (Lb7xf3) in d4-kmeta. Trdnjava d1 ne sme biti v napadu lovca.

17.) Dd8-e7

18.) Se4-g3 Sf5xg3

19.) f2xg3! Tf8-c8

20.) g3-g4! Tf8-c8

Začetek napada.

20.) Tf8-c7

21.) f4-f5 c6xf5

22.) g4xf5 g6-g5

23.) Tf1-e1 d7-f6

Črni opazuje vztrajno kmeta na d4. Interesantno je, da ta nesrečni kmet, ki je sigurno malo slaboten, pade ravno v momentu, ko je črni izgubljen.

24.) h2-h3

Seveda mora beli preprečiti g5-g4

24.) Ta8-c8

Grozit Tc7-cl. Za a-kmeta se črni ne boji, ker na Da3x47 beli izgubi figuro (Lb7xf3).

25.) Td2-d1 Tc7-c4

Se vedno črni misli, da je kmet d4 partija.

26.) d4-d5 a7-a5

Beli je že grozil Da3xa7. Najboljša šanca črnega pa je bila g5-g4!

27.) Sf3-d2!!

Odlučna poteza. Skakač napada trdnjavo, razen tega pa stremi na e4. Partija je na koncu pozicijske igre in napad postane divji.

27.) Df6-d4+

28.) Kg1-h1 Dd4-d5

Na 28.) Tc4-a4 sledi 29.) Da3x

29.) Dd5x48, 30.) Sd2-c4 Dd5x38, 31.)

Tel-11! s močno igro.

29.) Lb1-e4!

Ta ostra poteza je zelo daleč preračunana.

29.) Sd2x48 Dd5x18

31.) Se4xd6

Dama na a3 krije k sreči kmeta h3.

31.) Lb7xg2+

To je že obup. Seveda bi bila igra dveh lovcev proti dvema trdnjavama brez smisla.

32.) Kg1xg2! Tc8-c2+

Na 32.) Df5-c2+ ne sledi Kg2-h1? ker bi Lg7-e5! še celo dobilo partijo, temveč Kg2-f1! in beli dobi.

33.) Kg2-h1 Df5-f4

Črni grozi mat. Direktno beli kralja ne more kriti. Pač pa ima protinapad in črni kralj pade prvi. To vse je bilo treba videti v 27. potezi.

34.) Tel-e8+ Lg7-f8

Na 34.) Kg8-h7 sledi seveda Da3-d3+

35.) Te8xf8+ Kg8-f7

Če kralj ne vzame, odloči Tf8xf7

36.) Sd6-f5+ Kf8-g8

Seveda ne Tc2-c5 zaradi Td1-d8

37.) Da3-f8+! in mat v prihodnji potezi.

Kino

Nove maske Lona Chaneya

Lon Chaney ni neupravičeno dobil ime »človeka s tisoč obrazov«. Vrhu tega bi se lahko imenoval tudi »človek s tisoč teles«. Zakaj ne samo, da nastopa v vsakem svojem filmu z makar samo neznatno izpremenjenim obrazom, nego si vslede izpremenjenosti telo. Spominja se samo njegovih nepozabljenih kreacij v filmih »Človek, ki dobi klobuček«, »Grbec notrdamski«, »Fantom pariške opere«, »Vampir«, »Neznanece«, »Smeji se, bajazet« itd. V vsakem teh filmov nas je s čem radi vil, česar nam ne bi mogli dati nikdo drugi razen njega. Toda njegova veličina ni samo v tem. On je velik tudi v tem, ker nam z redko prepričevalnostjo prikazuje izvestno vrsto ljudi, tako kakršna je z vsemi napakami in dobrimi platmi. Nikoli on ne dela zla zato, ker bi v duši bil zel. On vobče ni slab. Zlega ga je napravila družba, v kateri je preživel svojo mladost. Zlega ga je napravila slaba vzgoja. Ni on kriv, da mu roditelji niso imeli dovolj denarja, da bi mu mogli dati pristojno vzgojo in mu izbrati poklic. Ni on sam kriv, da se je od rane mladosti moral toliki skozi življenje, da se je moral spustiti v težko borbo, v kateri slabšeji propadejo, močnejši pa zmagujejo. On domača zmerom igra take vloge in igra jih s tolikšno prepričevalnostjo, kakor da bi bil tudi v zasebnem življenju tak, čeprav je znano, da v Hollywoodu ni večjega dobrotnika od njega.

V svojih novih vlogah kaže Lon Chaney spet svoj izredni talent. V filmu »Zakon Konga« sicer res ne nosi nikake maske, zato pa je zohabljen. Ljubimec njegove žene ga je bil vrgel z visoke galerije, zlomil si je hrbtenično vretence in ne more hoditi. Tu spet prikazuje človeka, ki ga je življenje napravilo zlega. Prej je bil dober človek, oboževal je svojo ženo, ki pa ga je zapustila in pobegnila s propalco. Pozneje se je vrnila s majhno hčerko, toda Rolo — tako se v tem filmu imenuje Lon Chaney — misli, da je ta hčerka otrok njegove žene in onega drugega in se hoče maskevat nad otrokom, ker se že ne more nad očetom, in izroči dekletce v odganjanje v neko zanzibarsko javno hišo. Iz dobrega človeka je postal zver. Samo osveta mu je še mar. Nobena pot mu ni predolga, nobena stvar preizkušnja, da je ne bi storil, samo da se masčuje. Zelja po osveti ga končno pripelje v mračni Kong, kjer živi bivši ljubimec njegove žene kot prekupečevalce s slonovino. Rolo, bivši čarovnik postane naimočnejši svečenik zamorskega plemena. Svojemu protivniku kraje slonovino in ga privede na rob propada, a to mu še ni dovolj. Pripravi mu hoče še najbolj peklenko maskevanje, kar si ga je moči misliti: iz Zanzibara mu je privedel njegovo hčer in čaka primerne prilike, da mu jo pokaže. Razen tega je ukazal črncem, da naj na dano znamenje ubijejo njegovega sovražnika, obenem pa je razglasil, da je bela devojka hči tega človeka, ki mu je ime Crane. To je storil zato, ker je treba po zakonu Konga vsakega mrtvega sežgati, obenem z njim pa tudi njegovo ženo, a če te ni, njegovo hčer.

Rolo je ušakal čas svoje največje osvete. Crane je prišel k njemu in on mu je s peklenim veseljem pokazal njegovo propadlo hčer. Toda njegova osveta je šla predaleč in zato je imel biti kaznovan. Crane mu je izdal, da je dekle njegova. Rolova hči, a ne njegova, ker Rolova žena ni več marala zanj, ko je zvedela, da je

po Čranovi krivdi postal Rolo pobabljenec.

Crane je odšel in Rolo je hotel popraviti svojo pogreško, toda bilo je že prepozno: črnci so bili med tem Crane ubili in se pripravljali, da ga skupno z njegovo dozdevno hčerjo sežgo. Toda Rolo se je posrečilo rešiti dekle in sebe.

V drugem filmu, ki ima naslov »V šoltem carstvu«, igra Lon Chaney spet eksotično vlogo krotilca sveri v Siamu. Tudi tu se ne kaže takega, kakršnega je v resnici: dejanje filma bi bilo še strašnejše, kakor v filmu »Zakon Konga«, da ga ne oživlja Lupe Velezova s svojim humorom.

V tretjem filmu »Mašje okoli igra Lon Chaney vlogo detektiva, a ne kakega Sherlocka Holmesa, nego povprečnega detektiva, ki reši nedolžno dekle iz vrtincev vele-mestnih nevarnosti.

Takšen je Lon Chaney v svojih novih vlogah.

Ko je v Ameriki govoreči film potegnil s seboj široko maso ljudi, so počeli govoriti o tem, da Lon Chaney ne bo več nastopal v filmu in da ga ne bomo več videli. Toda to ni res. Lon Chaney sicer res ne bo nastopal v filmih z dialogi, igral pa bo v navadnih akustičnih filmih; ker pa oni filmi za enkrat pri nas še ne pridejo v poštev, je gotovo, da bomo še dolgo imeli priliko gledati na platnu velikega umetnika in velikega človeka Lona Chaneya.

Kako jim je v resnici ime

Henny Portanova je žena dr. v. Kauffmanna; Asta Nielsenova je žena Grigorija Chmure; Pola Negri, ki se je kot deklica imenovala Apolonia Chalupcova, je zdaj ločena žena kavkaškega kneza Mdivanija. Fern Andra, ki se je prej baje imenovala gospa Andrews, je zdaj ločena žena bivšega boksaarja in sedanjega šoferja v Chicagu Kurta Frenza. Ossi Osvalda, izgovori Ossi Spellingov, iz Pankova pri Berlinu, je bila poročena s pl. Koszianom. Mia Mayeva, žena svojega režiserja Joeja (čitat Josefa) Maya (čitat Mandla), se je z dekliškim imenom zvala Hermine Pfelegerjeva. Erika v. Thellmannova je mlada žena tenorista Tina Pattiera. Dagny Servaesova je žena Goldaberterjeva, Freu de Lieskejeva je žena Robinsonova, Claire Rommerjeva se v resnici imenuje gospa Strengerjeva.

Lya Mara, rojena Gerdovičeva, je žena Friedricha Zelnika, Erno Moreno so, prej ko je delovala še kot usmiljenka, klicali gospodično Fuchsovo. Ellen Richterjeva, kot dekle Käthe Weissova, je žena režiserja dr. Williha Wolffa, Gussy Hollova, prej žena Conrada Veidta, ima potni list na ime Gussy Janningsova, Hanna Ralphova, prva Janningsova žena, je danes žena dr. Fritz Wendhausova, Fritz Masarykova je Fritz Pallenbergova. Thea v. Harbou je žena Fritz Langa, prej pa je bila žena Rudolfa Klein-Roggeja. Lil Dagoverjeva je ime svojega prvega moža, igralca Daghoffa, nekoliko izpremenila; danes je poročena s filmskim strokovnjakom Wittom. Lia Eibenschützova je žena Curta Vespermana. Ameriška filmska diva Mae Murrayeva je Dunajčanka Mitzi Königova in Lee Parryjeva se je kot Monakovčanka preprosto imenovala Trude Benzova, pozneje se je poročila s svojim režiserjem in se je imenovala Mathilde Eichbergova, danes pa je zakonska žena berlinskega konfekcijskega trgovca Arturja Moldauerja. Roma Bahanova, prej zakonska polovica režiserja Carlheina Martina, je danes boljša polovica Mossejevega kritika Ericha Burgerja in se imenuje gospa Hamburgerjeva. Mady Christiansova, hči velikega igralca Rudolfa Christiansa, je žena Ullsteinevega urednika v. Müllerja. Njena tovarišica in nečakinja dr. phil. Crista Tordyjeva je (kot naslednica Käthe Dorschove) žena Harryja Liedtkeja. Maria Orska je bila Rahel Blindermannova. Johanna Hoferjeva, Katta Sterna in Maria Solvegova so si sestre in so se prej imenovala Johanna, Käthe in Maria Sternova. Grete Mosheimova je žena Oskarja Homolke, Maria Solvegova je žena Ernesta Matraya. Grit Hegesa je bila nekoč Grete Schmidtova, Johanna Terwinova je žena Aleksandra Moissija.

Georg Alexander je s pravim imenom Georg Alexander Lüdecke (njegova prva žena Aud Egede Nissen je danes žena Paula Richtera). Max Landa je v resnici Max Landau. Richard Oswald je uradno Richard OrNSTEIN, Paul Morgan je kot sin dunajskega odvetnika Morgensterna pristen Paul Morgenstern, Max Adalbert se potnem listu imenuje Max Krampf, Heinrich George je s polnim imenom Heinrich George Schultze in Karl Forest Karel Obertimpfler.

Salonit

cementno azbestni škrlit

je za pokrivanje zgradb najboljši material.

Radio

Izveček iz programov

LJUBLJANA (572 m), ZAGREB (307 m), BEOGRAD (429 m), PRAGA (342 m), BRNO (432 m), VARŠAVA (1411 m), DUNAJ (517 m), BERLIN (418 m), FRANKFURT (390 m), LANGENBERG (473 m), STUTTGART (360 m), BUDIMPEŠTA (550 m), LONDON (Davenport 1533 m), RIM (441 m), STOCKHOLM (Motala 1348 m).

Ponedeljek, 26. avgusta.

LJUBLJANA ne oddaja. — ZAGREB 16.15: Reprodukcijska glasba. — 20.30: Prosto za prenos z inozemstva. — BEOGRAD 12.45: Koncert radio - kvarteta. — 17.30: Popoldanski koncert pesne glasbe. — 20.25: Večerni koncert. — 21.30: Poročila. — 21.40: Koncert citraškega zbora. — 22.30: Reprodukcijska glasba. — PRAGA 16.30: Popoldanski koncert. — 19.05: Slovenski program iz Bratislave. — 20.30: Prenos programa iz Brna. — 22: Koncert lahke godbe. — 22.20: Reprodukcijska glasba. — BRNO 19.05: Slovenski program iz Bratislave. 20.30: Kabaretni večer. — 22: Prenos programa iz Prage. — VARŠAVA 16.40: Reprodukcijska glasba. — 18: Koncert lahke godbe. — 20.30: Orkestralni in pevski koncert. — 22.45: Godba za ples. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16: Koncert kvarteta. — 17.45: Glasbeno akademijo. — 19.30: Zabaven program. — 20.05: Koncert stare madžarske nar. glasbe. — 21.15: Orkestralni koncert lahke godbe. — BERLIN 17: Popoldanski koncert lahke glasbe. — 19: Slovenska vedra glasba. — 19.30: Silke s potovanja po Jugoslaviji. — 20: Orkestralni koncert. — Koncert godbe za ples. — FRANKFURT 16.15: Prenos koncerta iz STUTTGARTA. — 20: Prenos koncerta koncerta iz Stuttgarta. — 20.45: Kabaretni program. — 22.15: Reprodukcijska glasba. — LANGENBERG 17.35: Večerni koncert. — 20: Koncert vojaške godbe. — Orkestralni koncert lahke godbe. — STUTTGART 16.15: Popoldanski koncert orkestra. — 20: Koncert komorne glasbe na dveh klavirjih. — 21.30: Koncert vedre glasbe. — BUDIMPEŠTA 9.15: Koncert vojaške godbe. — 12.05: Koncert radio - tria. — 17.40: Orkestralni koncert lahke godbe. — 19: Ciganška godba. — 20.30: Pevski klavirski in violinski koncert. — 22.15: Pevski klavirski in violinski koncert. — 22.15: Reprodukcijska glasba. — LONDON 19.30: Koncert okleta. — 20.30: Mešan program. — 22.15: Pevski klavirski koncert. — 23: Plesna godba. — RIM 17.30: Popoldanski koncert. — 21: Večerni koncert lahke glasbe. — STOCKHOLM 18.30: Reprodukcijska glasba. — 19.15: Pevski koncert. — 19.50: Godba na starih instrumentih. — 21.40: Orkestralni koncert.

Torek, 27. avgusta.

LJUBLJANA ne oddaja. — ZAGREB 18.15: Reprodukcijska glasba. — 20.30: Seljski pevski zbor iz okolice Zagreba peje narodne in smetne pesmi. — BEOGRAD 12.45: Reprodukcijska glasba. — 17.55: Koncert radio - kvarteta. — 20: Ruske novele. — 20.35: Koncert srbskih ciganov. — 21.40: Poročila. — 21.50: Humoriistična poezija. — 22.45: Koncert radio-kvarteta. — PRAGA 16.30: Violinski koncert. — 17: Orkestralni koncert lahke godbe. — 19.05: Koncert godbe na pihala. — 20: Večerni koncert vedre glasbe. — 21: Prenos programa iz Solnograda. — 22.20: Koncert lahke godbe. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Prage. — 19.05: Orkestralni koncert. — 20: Veseloliga. — 21: Prenos programa iz Solnograda. — 22.20: Koncert iz Prage. — VARŠAVA 17: Reprodukcijska glasba. — 18: Poljudni orkestralni in pevski koncert. — 20: Prenos koncerta iz Solnograda. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16: Koncert orkestra. — 20.25: Grotoske. — 21: Prenos iz Solnograda: Orkestralni koncert Mozartove glasbe. — BERLIN 16.30: Popoldanski koncert orkestra. — 20: Koncert učiteljskega pevskega zbora. — 21.30: Koncert solistov. — FRANKFURT 16.15: Popoldanski koncert orkestra. — 20: Večerni koncert. — 21: Prenos Mozartove glasbe iz Solnograda. — STUTTGART 16.15: Prenos koncerta iz Frankfurt. — 20: Večerni koncert lahke godbe. — 21: Prenos koncerta iz Solnograda. — BUDIMPEŠTA 9.15: Pevski klavirski in violinski koncert. — 11: Koncert godbe na pihala. — 17.45: Koncert vojaške godbe. — 21: Prenos koncerta iz Solnograda. — 22.30: Ciganška godba. — LONDON 20: Pevski koncert in vojaška godba. — 22.15: Koncert seksteta. — 22.45: Plesna glasba. — RIM 17.30: Vokalni in instrumentalni koncert. — 21: Večer kašpanske opere. — STOCKHOLM 20: Orkestralni in pevski koncert. — 22.10: Lahka glasba.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

AEROXON

polovi vse muhe!

Se mnogo posname!! Torej zahtevajte izrečno "Aeroxon"

Celo mesto praznih stanovanj

Dočim vlada po vsem svetu stanovanjska mizerija, imajo v Srednji Franciji celo mesto praznih poslopj. Imenuje se Perorges, leži v krasni legi na griču in je ohranilo do malega svoje srednjeveško lice, tako da ga je vzelo prosvetno ministrstvo kot zgodovinski spomenik pod svoje pokroviteljstvo. Nobeno popravilo se ne sme izvršiti v njem, če ni v stilu. Ker bi pa vlado vzdrževanje starih poslopj preveč stalo, se je odločila, da jih podari interesentom. Seveda se morajo obvezati, da jih restavrirajo srednjeveškemu slogu primerno.

Po latinsko se je zagovarjal

Na nekem sodišču v srednji Franciji se je vršila razprava proti nekemu rusku emigrantu, ki je po poklicu odvetnik. Francozine ne zna in tolmača za ruski jezik seveda ni bilo pri roki. Kaj storiti? Predsednik sodišča je začel izpraševati ruskega odvetnika po latinsko in Rus je odgovarjal izborno. Tako se je mogla dovršiti razprava, po kateri je bil Rus oproščen obtožbe, ki je obsegala le neki neznamen pregrešek.

Križanka „Planinec“

Vodoravno: 2. sportna kratica, 4. važna geografski kraj zemlje, 6. podzvestno doživetje, 7. žensko ime, 8. merilo dni, 9. leta v francosčini, 10. zaimek, 11. vas pri Kamniku, 15. turško ime, 16. znak plemstva, 18. kemični znak za iridij, 19. voznik 20. cerkevna kratica, 21. mera v elektriki, 22. psovka, 24. otok v Dalmaciji.

Navpično: 1. kemični znak za živo srebro, 2. bližnja prebivalca, 3. slavni slovenski plezalec, 5. znameniti polarni raziskovalec, 12. fonetski znak za 6, 13. mesto v Slavoniji, 14. igralska karta, 17. indijski bog, 23. pregovor.

B. Br.:

Dogodivščina z vojaško čepico

Na ozki stezi v parku je naju s prijateljem dohitel človek srednjih let, s protezo mesto desne noge. Ozrl sem se in mu brž napravil prostor, da je mogel mimo naju svojo pot. Morda je bilo v moji gesti in v mojem pogledu preveč sočutja, kajti mož s protezo je srdito nekaj zamrmral in nama vrget tako strupen pogled, poln žolča in srda, kakor ga še nisem videl z lepa. Začuden pogledom prijatelja:

»Ali sem napravil preveč ostentativno in je siromaka zbolelo sočutje? Močne narave preneso vse, samo sočutja ne.«

»Pogled je veljal samo meni,« me tolaži prijatelj. »Mož me dolži, da sem jaz kriv njegove nesreče. V vojni je izgubil ного in od tedaj me preklinja s pogledi, kadarkoli se srečava.«

»Ali si bil njegov oficir na fronti.«

»Nikakor. Na fronti nisva bila skupaj, pač pa je on bil v zaledju moj predstojnik.«

»Kako pa naj mu boš kriv nesreče, bogme, ne razumem.«

»Dobro, povem ti. V drugem letu

svetovne vojne sem odrlil k vojakom in prišel kot enoletnik v oficirsko šolo. Dobro veš, kako so postopali tam z enoletniki. Najbolj surovi hlapci so bili ravno dovolj dobri za vzgojitelje bodočih rezervnih oficirjev. No, pa smo par tednov živeli znošno življenje. S podčastniki smo nekako izhajali, komandant Haulitschek pa je bil stara zapita dobričina. Rad nas je poslušal, ko smo z vežbiščar se vračajoči peli poskočno tržaško popevko, ki smo se je naučili od italijanskih tovarišev:

Gnanca 'I mus no la voi portar.

la bareta militar ...

Mož ni razumel niti besedice in silno mu je imponiralo, da pojo njegovi fantje v neznani jeziku. Nekega dne pa se je to veselje nehalo. Prišel je k nam par tednov s fronte častniški namestnik Čeliga — ravno ta mož s protezo — in takoj prvi dan smo dobili vsi kazni. Štirinajst dni domačega zapora v barakah, ravno zavoljo te pesmice, ki jo je Haulitschku pretolmačil Čeliga.

»Ha, ha, mora se reči: primerna pesmica za gojence oficirske šole.«

»Primerna za vojake, kakršni smo bili. Toda odslej se je začelo vražje trpljenje pri četi. Čeliga nas je tako gonil, da smo bili skoraj blazni. Za vsa-

ko senco prestopka zapor, po ponovnem zaporu pa na fronto kot navaden vojak. Čeliga je bil dober vojak in o njegovem junaštvu na fronti so se pripovedovale legende. Ali mož ni mogel preboleti enega: kljub junaštvu, zaslužen in neštetim odlikovanjem mu je bila zaprta pot do častnika. Bedaste dolžbe avstrijskega reglementa so zahtevale za častniško stopnjo neki cenzus namišljen izobrazbe, ki ga Čeliga ni imel. Njegova ambicioznost je trepla pod tem in strastno je zasovražil vsakogar, ki je imel okoli rokava tisti rumeni trak, znak inteligence, ki je čisto ni bilo. Častniški namestnik ni bil niti častnik niti podčastnik. Med častnike ni smel, med možno ni mogel. Tako je živ

Kraljestvo mode

Enostavno oblačilo za prehodno sezono

Ničesar ni v damski garderobi važnejše, kakor enostavna obleka, ona, ki jo lahko porabljaš za vsako priliko, ki jo imaš za železno rezervo v omari in jo smatraš za rešiteljico v vseh zadregah. Ni važno, kako izgleda taka obleka. Tudi ne, iz kakšnega blaga je. Poglavitno je, da dami dobro pristaja, da se ne zdi vsiljiva, marveč skromna, prikladna. V tem je ravno njena velika skrivnost. Že mnogokrat smo lahko ugotovili, da je prav za prav mnogo več takšnih dam, ki znajo svojo popoldansko garderobo fino sestaviti, bolje razumejo ustvariti kakšno originalno kombinacijo, kakor pa uveljaviti enostavno obleko v njeni osvajalici skromnosti. Seveda je tudi tisto, da z obleko samo še ni vse opravljeno, kajti ravno njena poudarjena enostavnost zahteva skladnost vseh ostalih toaletnih podrobnosti: ljubkega klobučka, apartnih čevljev, elegantnih rokavic in moderne ročne torbice.

Nova jesenska moda, o kateri se v velikih salonih že dajo videti te in one novosti, posveča »mali obleki«, kakor naj bo imenovana, prav posebno važnost, kar je seveda tudi razumljivo, ker ostaja nova linija še nadalje »sportna« in ravno zato upošteva tovrstne stvaritve. Takšni modeli so v obliki popolnoma nevsiljivi in nikoli ne nagibajo k temu, da bi se zdeli kakorkoli ekscentrični. Prinašajo prav za prav kon-

servativno noto, ki je bolj ali manj brezčasna, nič kaj podvržena dnevnim modim. Prednost ima torej tudi v tem, da se takšen model lahko čisto in dolgo neizpremenjen porablja.

Praviloma gre za ravne ali lahno zvončaste obleke, prav čisto pa vidimo tudi gube in slične efekte, ki so venomer deležni simpatije. Material je, kakor fazona, nevsiljiv, nevtralen. Opažamo enobarvne tkanine v volni in svili, kakor tudi vzorčasta volnena blaga, katerih desiniranje pa je dosledno skromno, nikdar kričeče, ker bi to takoj uničilo značaj enostavne obleke.

Osnovni pogoj je prezir vsakega okrasja. Učinki naj se zato poiščejo iz materiala samega, iz česar si lahko razlagamo veliko modo blend in robčkov.

Današnja naša skupinska slika predločuje pet prav enostavnih modelov, ki so lahko izgotovljeni iz svile, kakor tudi iz volnene blaga in utegnejo za jesensko sezono tvoriti bazo garderobe. Prva slika na levi predstavlja avtorčast svilen material, predelan v dolg, s pasom opremljen kazak. K temu se nosi zvončasto enobarvno krilo. Interesantno obleko z lopico v načinu bolera predstavlja druga slika. Jopica se ne da sneti, torej samo markira bluzo. Partija krila je razložena v dva ravna volana, zopet enkrat novost.

Tretji model je lahko upoštevan kot obleka za službo in poklice. Obstaja iz lahno-bluzastega gornjega dela, ki je opremljen s svetlo garnituro, in iz ravnega krila, čigar globoko vložene gube izvirajo iz živahnih blend.

Predzadnji model bo morda najumestnejše ustvariti iz svile, ker se nekoliko komplicirani gornji del ne utegne tako dobro podajati v blagu. Naravno pa se lahko ev. ogrtač, primeren za to obleko, kroji iz blaga. Enako je lahko tudi krilo, dočim naj bo bluzo le vedno svilen. V ostalem je tovrstni model priporočljiv tudi za nošnjo pod lahnim prehodnim krznenim plaščem.

Često se uporablja za obleke vzorčast material, toda nikoli močno desiniranje, marveč same v sebi ornamentirane tkanine. Mali kari, ne preveč izraziti pepitasti in slični vzorci so v ospredju. Z blendami v poljubnih smereh materiala se dajo doseči učinki, ki so elegantni, celo izredno mondeni. Model, kakor ga predstavlja poslednja slika na desni, uporablja tudi počez narejene blende, ki so čvrsto prileže in se v sredini zdijo zakopčane. Pod poslednjo

Veliko izbiro najnovejših modnih listov za jesen in zimo ima v zalogi knjigarna Tiskovne zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica 54

ga skušam razvedriti. »Med tvojo če-pico in njegovo protezo ni logične zve-ze niti pravne neksusa.«
»Vem, ampak ne vem kaj bi dal, ako bi se vse to ne bilo zgodilo.«
Zamišljena sva šla naprej, na koncu dolgega drevoreda, daleč pred nama pa je tonil v daljavo nesrečni mož s protezo.

Ostip Dimov:

Križanka

Trgovski pomočnik Pafnucij Smola je stopil na poti domov v električno, sedel, si potegnili hlače ob koljenih nekoliko gor in začel s slastjo premišljevat, da bo skoraj doma in obedoval. Voz je bil napol prazen. Njemu nasproti je sedela mlada deklica in strmela nepremično v časniki, ki ga je držala v rokah. Nje obraz z velikimi modrimi očmi se je zdel obžarjen kakor od neke globoke misli. Dražestni biserni zobki so ji nestrojno grizili kos svinčnika. Pafnucij se je naglji bližje in opazil, da rešuje križanko.

Je zelo mična, si je mislil s širokovr-njaskim znanjem 24 letnega mladega moža, ki ima na mesec 2500 Din plače, odštevši davke in bolniške prispevke. Besedo osmih črk za »norca« — je rekla deklica nenadoma in ga pogledala naravnost v oči.

Za »norca«? — je ponovil mladenič s podzvestno željo, da bi slišal še en-

krat nje glas. — Čakajte: blaznik...

To vendar ni osem črk...

Slaboumnež... Praznoglavce... To-poglavce...

Idiot? — je menila deklica in ga pogle-dala obenem vprašujoče in zaupajoče. Ne, gotovo ne — ji je hitel zagotav-ljat. — Ali mora biti res osem črk?

Da, pogledajte sem — je dejala in mu podala časniki.

Prisledel je k nji, si gledal na časniki, na lepa ramena, se dotaknil tu pa tam kakor nehoti njenih ročic in oba sta mrmrala, hoteč rešiti križanko: Bebec... osel... bik... tele... kretin... na-ivnež... bedak... kozel... neumnik... Mladenič je bil že davno prezrl svo-je postajališče, pozabil na glad in ko je devojka izstopila, se ji je ponudil za spremljevalca: gotovo se bo domislil po poti besede, ki bo izražala pojem »nor-ca« v osmih črkah.

A tudi po poti se je ni domislil. Šele za leto dni pozneje, ko sta že bila poro-čena in je dete v žilki vekalo in mu ni dalo niti en sam trenutek zaspati, je skočil trgovski pomočnik, ki je imel še vedno 2500 Din mesečne plače, nekoč sredi noči, kakor v nenadnem razsvet-ljenju, s postelje, oči so mu gorele in glas se mu je tresel od notranje prepi-člosti: Sedaj vem!... Sedaj sem na-šel!... Beseda, ki izražala pojem »norca« z osmimi črkami, se imenuje: Pafnucij! Pafnucij!... zapiši to... Ne pozabi!... Pafnucij!...

„To je zategadej“,

povdarja gospa Mica, „ker je otroče perilo slabo oprano. Od zapranega pe-rila dobi ubogi otročiček srbeče izpuš-čaje. Vporablja samo RADION in ne bo se ti več kaj takega pripetilo. Otroče perilo pere in razkužuje obenem, le

Schicht ov
RADION

blendo se nastavlja partija krila v zvon-časti obliki. Takšna obleka je posebno pri-merna za deževno vreme, za potovanje, za weekend.

Mala peresca

bodo v jesenski sezoni gotovo priljubljen okrasek klobučka. Učinkujejo vedno izred-no ljubko, mladostno. Uporabljajo se za sportni klobuček najraje petelinja, pa tudi primerno prirezana in s klobukom skladno barvana gosja peresa. Predstavljajte si klobuček iz velurja v moderni rjavii barvi z rjavim ali bež-barvnim peresom, pa boste dobro pojmlili model 2. na naši skici. Mo-del 1. pa predstavlja svetel klobuček s temnim, visoko postavljenim peresom, ki je

uprav idealen za počestno opremo. Zanimi-vo je dejstvo, da se nameravajo peresa uporabljati tudi za popoldansko modo, in sicer na ta način, da je mali peresnik po-barvan z zlatim, srebrnim ali bakrenim praškom, ki ustvarja k temnim oblikam pre-senetljiv kontrast.

Telovnik

bo poleg bluze v jeseni na vseh področjih mode igral prav pomembno vlogo, ker je zelo prikupljiv in posebno h kostumom, ki postajajo zopet moderni, izredno priklad-ni. Telovniki so za vsako opremo in za vsak čas upoštevani in tvorijo razliko sa-mo njihova izgotovitev in material. Naša

prva slika predstavlja za primer skromen, v sredini skopčan in s pasom spet telov-nik iz sportnega blaga, čigar robovi so ob-robljeni z usnjem. Za popoldan je zelo lju-bek telovnik iz pestrega blaga, nošen pod jopico kostuma, lahko pod okoliščinami tu-di metalno prevlečen. K baržunastim kom-pletom in sličnim komadom, ki so za je-senske večere zelo elegantni, priporočamo telovnik iz svetlega krep-satina, ki je po-čezno prekrizan in zakopčan.

O sušenju sadja

V prejšnjih časi se je pri nas mnogo več sadja sušilo nego dandanes, zlasti v letih, ko je sadje dobro obrodilo. O tem pričajo številne stare sušilnice (pušnice ali pašve), ki so pa večinoma podrti. Le v hribovitih krajih naletimo še na kako sušilnico, ki jo uporabljajo še dandanes.

Ako pogledamo staro sušilnico, vidimo, da bi se dala marsikatera od njih popra-viti. Bistvo sušenja sadja je namreč, da skrbimo ne samo za toploto, temveč tudi za prepih in za hitro odpravo dima, ki ne sme priti v dotiko s sadjem, ki je name-njeno za sušenje. Napravi naj se peč tako, da se ne bo sadje sušilo v dimu. Popravi naj se predvsem streha. V tako popravljeno sušilnico je dalje poskrbeti za ventila-cijo s tem, da se napravi strop in v njem vsaj dve luknji (10 cm v premeru); tukaj je sušilni prostor. Skozi te zračnike se po-tem odvaža vlaga, ki se dela nad sadjem pri sušenju. Slično je napraviti tudi dve odprtini skupaj ob strani, da prihaja potem zrak v sušilni prostor med lese, ki pa naj bodo z zaklopnimi oskrbljene, da se po-tem lahko regulira dostop zraka, kakor se želi.

Dandanes delamo izključno le zidane sušilnice, četudi so malo dražje. Primerni na-črti se dode pri Sadjarskem in vrtnarskem društvu, odnosno Kmetijski družbi v Ljub-ljani. Vsaka sadjarska in kmetijska podruž-nica bi si morala vzeti za svojo nalogo, da postavi v svojem okolišu primerno sad-no sušilnico in nabavi v ta namen pravo-časno material, eventualno preskrbi načrte in podporo. Večji posestniki si lahko na-pravijo sušilnice sami.

Pri napravi novih sušilnic je upoštevati predvsem zgoraj navedeno, to je dobro in ceneno izbrati kurjave, dobro izvedeno ven-tilacijo in odvod dima. Glede velikosti ma-le sušilnice veljajo te mere, in sicer da je od 2 in pol do 4 m dolga, približno 2 m široka in 2 in pol do 3 m visoka (ne vstev-ši strehe). Peč naj bo obokana s 7 do 8 cm debelim obokom in v sredini 35 do 40 cm visoka. Vrata pri peči naj bodo dovolj velika, da se lahko kurji. Dimnik je v zvezi s pečo, kjer je nameščena primerna za-klopnica, da se toplota lahko regulira. Nad pečo je sušilni prostor, kjer se namestijo lese v razdalji 30 cm druga nad drugo na lesenih drogih. Lese se vkladajo v sušil-nico ob eni podolžni strani. Sušilni prostor naj se da zapreti, in sicer vsaka lesa zase

s zaklopnimi vratni. Zelo praktično sušil-nico imajo na kmetijski šoli na Grmu. Ta sušilnica ima namreč tudi spredaj, kjer se dela, s streho pokrit prostor, da se more tudi ob dežju sušiti.

Sicer se pa da vsak manjši nizek in obokan prostor (klet) izrabiti za sušenje, kjer se lahko namesti železna peč. Paziti je predvsem, da se toplota dobro izrazi s tem, da se dimnikove cevi napeljejo vodoravno po prostoru, po katerih dim odhaja na prosto.

Ako je solnce vroče, se lahko sušijo češ-pelje tudi na solncu. Mnogo gospodinj je pa tudi, ki suše češplje na štedilnikih in v krušnih pečeh. V ta namen si lahko na-pravijo primerne lese, na katerih so na-mesčene mreže, kamor se polaga sadje. Okviri so lahko tudi oskrbljeni z nožicami, tako da se lahko lese postavijo druga vrhu druge.

Pri sušenju češpelj je važno, da jih ne izpostavljamo takoj veliki vročini. Sušenje naj se začne približno pri 40° C, ki naj se zviša potem tekotom ur na 80° C. Zelo se priporoča, da se na pol suhe češplje ohla-de in šele potem s sušenjem nadaljuje. V tem primeru postanejo mnogo bolj voljne in finejšega okusa. Češplje se suše toliko časa, dokler se ne dajo stisniti v kepo, od-nošno, da iz posameznih plodov pri pritisku ne priteče več sok. Kjer so jabolka obrodila, naj se napravijo tudi krhlji. Bolje je, če se iz njih delajo obročki, ki naj bodo olupljeni. Krhlji se suše toliko časa, dokler niso popolnoma suhi in dokler ne rožljajo. Preden jih shranimo, naj se na zraku do-bro ohladi.

Naprava mezge

Iz češpelj, pa tudi iz jabolk, se da na-praviti prav izborna sadna mezga. Treba bo zlasti letos našim gospodinjam posve-čati večjo skrb za napravo sadne mezge, da ne bodo šle vse češplje v žganje. Za mezgo je vzeti le najbolj zrele češplje, ki jih umiješ in potem razkuhaš in sicer brez vode. Na ta način dobimo redko tekočino, ki jo še vročo pretlačimo skozi sito. Brez sladkorja se potem ta brozga pri zmernem ognju (najbolje v bakrenih kotlih) vkuhava toliko časa med neprestanim mešanjem, dokler ni tako gosta, da se delajo kepe pri prelivanju, odn. dokler kuhovnica ne sto-ji v njej. Se vročo mezgo potem napolniš v prstene lonce ali pa v stekleno posodo s širokimi vrstavi. Tudi v pločevinastih pušicah in lesenih sodih se mezga dobro ohrani. Polno posodo je takoj zavezati s per-gamentnim papirjem. Dobro je, če se po-stavijo napolnjene posode tudi v krušno peč, da se napravi na vrhu skorja; v tem pri-meru potem mezga ne plesni. Čim gosteje namreč mezgo vkuhamo, tem bolje se drži, kajti vkuhanje mezge je prav za prav le sušenje. S tem, da se odpravi odvišna vlaga iz nje, jo tudi obenem konserviramo. Pri uporabi se pa lahko mezga zopet s pri-merno količino vode razredči.

Serravallo
Zeleznato Chino-vina
povzroča izvrsten tek, pojačuje živce, po-pravlja kri ter se rekonvalescentom in sle-bokrvnim od zdravniških avtoritet zelo pri-poroča.
Izborni okus.
Cez 10.000 zdravniških priznanj. Dobl je po vseh lekarnah. 3522

Zdravstvo

Zdravniška posvetovalnica

G. T. L. v H. Teoretskih pomislekov za ko-panje takih bolnikov v hladni vodi bi ne bilo. Izkušnja pa uči, da mnogo revmati-kov mraz, osobito moker mraz, slabo pre-naša. Prvotno infekcijska bolezen okvari v svojem poteku mnogokrat sklepe, kakor tu-di periferno živčevje, in vodi do kroničnih vnetij, ki se naklanjajo k ponovnim razbo-lenjem. Varnejše bo torej: odreči se mrz-lim kopeljem. — Krči, ki se pojavljajo pri pisanju, so skoro vedno jako trdovratni in zdravljenju težko dostopni. Tudi se radi obnove; v gotovih primerih so tudi neod-pravljivi. Še najuspešnejše je, da navadiš bolnika, da ne piše iz zapenega ali ko-molčnega sklepa, ampak ob olesneli lakti naravnost iz sklepa v rami. — G. B. L.

v L. Led je navadno pač samo pripomoček pri zdravljenju (n. pr. za obkladke) in tudi če ga bolnik požira po zdravniškem recep-tu (n. pr. pri notranjih krvavitvah, vzdigo-vanju, in bljuvanju itd.) ga je komaj sma-trati za zdravilo v navadnem pomenu be-sede. Zato mislim, da ne velja zahtevati, da bi ga morale imeti vedno icarne v za-logi. To gre po našem mnenju predaleč, dasi priznamo, da prav lahko prideš v za-drego, če je tvojemu bolniku treba neosna-ženega ledu. Dobiti ga je v mestni klav-nici, vendar samo v tako velikih količinah, da privatnik ne more reflektirati nanj. Da bi se ga moglo pa po n. pr. kilah dobiti vsaj v eni trgovini sredi mesta, to odlo-čujočim faktorjem ne pride na um. — G. dr. P. D. v S. (D). Možgani so najtežji organ človeškega telesa in tehtajo ob porodu kot vsi ostali organi skupaj. V prvih štirih le-tih, posebno v prvem letu, jako naglo ra-stejo in se lajšajo stopov po 50 letu. Po tisočih tehtanjih smatramo danes kot povprečno težo možgani Evropeev 1375 gr; ženski so za približno 130 gr lažji. To dejstvo, na katerem temelji nazor o duševnem prevladanju moškega nad žensko, je povsem reden pojav. Je n. pr. pri za-morcih, pri katerih je verjetno diferencija-cija duševnosti manj izrazita, in kjer znaša razlika samo 80 gr, prav tako stabilen. Iz-redno visoko diferenco izkazujejo možgani Parižanov in Parižank, katerih povprečna možganska teža zaostaja za možgani za celih 220 gr. Od dolžine telesa je teža mož-ganov skoraj nezavisna. Z ozirom na telesno težo pa prevladujejo ženski možgani moške. — Bela pasma glede teže visoko pre-kaša afriško in oceansko pasmo, vendar se odkljujejo Kafir, Japonci, predvsem pa Ki-jeni z visoko težo svojih možganov. Naj-manjše številke izkazujejo avstralski negroi-di s težami pod 1200 gr. — V poteku raz-voja človeštva je z njegovo telesno veli-kostjo in jakostjo narasla tudi teža mož-ganov. Na podlagi mnogoterih merjenj loban smatramo, da so pridobili tekon zadnjih 700 let Evropeci na možganih 35 kubičnih centimetrov. Možganska teža predzgodovin-skih ljudi je bila brez dvoma dokaj manjša od sedaj živčih. Teža možgan Duboisovega opičnega pokončnjaka (Pithecanthropus erectus) cenijo na kvečjemu 900, on Neander-talca prav tako na 1000 dr. — G. T. V. v Z. Pravega pripomočka za take poti ni. Ove-lost lahko sicer izhaja iz prav različnih vzrokov, navadno pa je konstitucionalna. Včasih se da kaj popraviti z redilno kuro in primerno masažo. Končno preostaja ope-racija odnosno napolnitev s parafinom. — G. M. G. v P. Brez osebne preiskave ni moči ničesar določene izreči. Če obstoja sum, da se je bolnica okužila, naj ne odlašaj in naj se predstavi kakemu strokovnemu zdravniku, ki točno dožene, ali je bolnica okužena ali gre za drugo bo-lezen. — G. dr. I. V. v L. Sečno-kisla dia-teza in fosfaturija nista identični bolezni, tudi ne stojita v direktni zvezi s funkcijo janičkov. Prva je bolezen prenosne, ki vodi do nabiranja sečne kisline v krvi: sma-trajo jo za težko in resno bolezen. Fosfa-turija je pogost pojav pri nervoznih ose-bah in je navadno brezpomemben. Ker ne vemo, za kaj gre, vam ne moremo nasve-tovati nobene diete. Z urota doletiti zdrav-nik. Poskusite morda s urotropinom (3krat po pol grama na dan) ali acitetranunom. Priporočati bi bilo morda tudi dajšo kuro s piperacynom (Piperacin Midy). — Slati-ne so umestne, osobito Radenska Slatina ustreza vsem zahtevam. — G. E. K. v R. K zdravniku! — »Dolores«. Brez vzroka ne izpadajo lasje. Ali je kaka splošna te-meljna bolezen, zaradi katere se to godi, ali kaka lokalna. Vsekakor bi bilo najbolje, da se napotite h kakemu dermatologu, da to preišče in ugotovi, odkod izhaja pojav. Dolej si pa izmijavajte lasišče s 1% salici-lovim ali 2% resorcinovim alkoholom. Lase si dajte ostrčiti, in hodite v senci brez po-krivala. — G. F. O. v K. Tako ustno vodo dobite v vsaki lekarni. Če si jo hočete dati napraviti na vsak način, eva vam recepta. Toda stala bo vas ta dokaj več, kakor enaka brez recepta v lekarni. Nageljevega olja 0,1, olja popr. mete 0,5, saljarina 0,05, mentola 2,0, salola 2,5, destilirane vode 8, nekofola 96% 90. G. M. T. v R. Škoda de-narja. Isto dobite za par dinarjev v vsaki lekarni.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Nad dvainpetdesetimi ledeniki

Tura celjskih alpinistov iz Zermatta na Matterhorn

Matterhorn! To je ime čarobnega velikan, ime najlepše gore celokupnih Alp. Že samo ob zvoku tega imena utripa srce hitreje in spomin pričara še enkrat vso ljubko domačnost zermattske okolice. Šele navaditi se morajo uboge oči na to nad vso krasno sliko, na ta novi svet ledu in snega. Nižje se penijo v divjih skokih skozi temne, pravljicne gozdove ledeniški potoki in drviijo v dolino.

Navpične konture Matterhorna se ostro odražajo v večernem nebu kot pastel smaragdnozeleno — modro — belo in vijoličasto. V polukrogu ga obdajajo njegovi ledeni trabanti, od Monte Rosa do Weisshorna. S krvjo je pisana njegova kronika in na zermattskem pokopališču je končal marsikateri obupni boj.

Ure in ure smo občudovali »Zermattskega leva« in mislim da ga bi lahko tedne in mesece...

V petih urah zložne hoje smo dospeli iz Zermatta peš mimo Schwarzseehotela v kočno na Hörnli. (Cabane du Cervin — 3300 m). Ta kočja je ena najlepših razglednih točk Švice. Urejena je zelo praktično, ima pa samo skupno ležišče, brez vsakršnega luksusa, ni oskrbovana, kratkoma — ideal pravega in skromnega alpinista. Zraven ležeči hotel »Belvedere« pa služi turistom, katerih najvišji cilj turistik je dobra jed in pijača. Sicer pa najdeš to kategorijo v obilni meri tudi pri nas. Za nas je bil ta hotel najvarnejša točka cele ture; kajti proti silno eksponiranim cenam ni pomagal ne cepin, ne vrvi, ne dereze. Kakor pri vsakem večjem hotelu v Švici, je bil tudi tukaj velik daljnogled, s katerim smo zasledovali plezalce natančno do vrha Matterhorna. Daljnogled ima avtomatično napravo: za 20 centimov lahko gledaš tri minute. Na našo srečo pa je bil aparat pokvarjen in mi smo to priliko izrabili ter ga okupirali za cele ure.

Na terasi pred kočjo so posedali turisti vseh dežel s svojimi vodniki in pogovor se je sukal največ okoli Matterhorna. Vodniki iz Zermatta in okolice kakor tudi iz Val Tournanche veljajo za najboljše v Alpah. Pravi gorski tipi, tehnično in praktično popolnoma izvedeni ter najmodernejše opremljeni. Napram turistom, ki hodijo brez vodnika, so navadno redkobe sedni, posebno kar se tiče informacij. Mi se zaradi tega ne moremo pritoževati, kajti z nami so bili prijazni in mi ne bomo tako zlahka pozabili veselih uric na Hörnliju. Izvedeli smo marsikaj interesantnega o njih življenju, o različnih rešilnih ekspedicijah, o lanskem snemanju filma »Boj za Matterhorn« in mnogo drugih zanimivosti.

Koča na Hörnliju je sicer majhna, toda prava akustična dvorana za turiste, ki si krajšajo čas s spanjem. Zunaj na terasi pa je vse živo. Komaj stopi turist pred kočjo, že mu vrže vodnik zanko okoli prs in ga še popolnoma zaspangane odžene v jasno mesečno noč. Tudi mi smo se podvživali ter navezali. Razdeljeni smo bili v tri partije, vsaka po dva moža.

Sedaj velja! Kolikokrat smo poprej govorili o tem vzponu, kolikokrat smo študirali pri Piskerniku v Logarski dolini Matterhornsko literaturo in kolikokrat smo fantazirali zopet in zopet o tem hribu! Če smo plezali po domačih stenah ali grebenih, če smo prečkali ledenike v tujini, vedno smo imeli pred očmi njegovo ponosno piramido. Vedno je bil Matterhorn cilj našega hrepenenja.

Plezanje samo na sebi treniranemu alpinistu ne dela nobenih posebnih težkoč. Vsekakor je pa treba vpoštevati nepredvidene težkoče, n. pr. padajoče kamenje, nenadna izprememba vremena, plezanje v temi, posebno pa gorska bolezen. Številne žrtve pričajo jasno dovolj o nevarnostih.

Vstop na takozvani »Absatz« je navpičen in vodi skozi celo vrsto kamninov hitro navzgor. Precej daleč nad nami zasveti tu in tam žarek električne svetilke, levo pod nami si išče druga celjska garnitura v temi, neprostovoljno, novo varijanto. Daleč doli pa preklinjajo kar v štirih jezikih, kajti kamenje, ki ga rušijo zgornje partije na nje, gotovo ni na programu njihovega dopusta. Mojemu tovarišu je vedno bolj jemalo sopo in konečno ni mogel več naprej. Nazadnje je rekel, da naj pot sam nadaljujem. Če bi si pa opomogel, bi se pridružil eni izmed naših dveh partij, ki so bile še za nami oziroma, bi čakal na naš povratek. Med tem pogovorom nas je dohitela tuja partija dveh gospodov in ene dame. Ko so videli, da sem brez vrvi, (vrvi sem pustil namreč za vsak slučaj tovarišu) so me povabili, naj se pridružim njim. Z velikim veseljem sem sprejel to ponudbo. Žalibog je trajalo to veselje le četrte ure, kajti kmalu sta začela dva izmed njih pešati zaradi gorske bolezni. Tako sem se pridružil še trem partijam in sem imel obilo prilike proučevati to bolezen.

Matterhorn

Dospeli smo do Moseleyeve ali — kakor smo jo mi krstili — »Mojzelesove Platte«. Ta plošča, na kateri se je ponesrečil znani alpinist Moseley, je baje najtežje mesto švicarskega grebena. Plošča je skoraj navpična, visoka kakih 15—20 m, ima pa varne in dobre prejeme in stopinje, tako da mi ni delala nikakih preglavic. Trebalo pa je tudi tukaj previdnosti, kajti do Furgg-Gletscherja bi celo brez vodnika našel pot v kakih dvajsetih sekundah.

Ko so prvi žarki vzhajajočega solnca začeli poljubljati vrhove Monte Rose, sem baš vlekel preko plošče gosposlično iz Pariza, ki pa je bila na last bolj težka kakor srčkana. Plošča prehaja v kratek kamin in ta nas dovede po nekaj metrih do Solvayeve kočje (4000 m). Ta stoji na čudovito eksponiranem mestu, kakor da bi bila prilepljena na steno. Okoli in okoli divje strmine, ki padajo z eno stranjo na Furgga z drugo pa na Matterhornov ledenik. Koča nudi v sili prostora dvajsetim do petindvajsetim osebam. Opremljena je vzorno. Prenočevati je tu strogo prepovedano, razven v sili; to pa zaradi kamenja, ki bi ga rušili turisti na spodaj idočo partije.

Noč in dan drve kamene lavine po obeh rebrih. Skale vseh kalibrov frčijo proti ledenikom, se raztreščijo na tisoč in tisoč drobcev in kamor priletijo, dvigajo oblake prahu. Zdi se, kot da bi ves hrib oživel, povsod slišiš tuleenje, ropotanje in prasketanje. Tudi mi na grebenu nismo bili varni pred obstrelejanjem, zato smo se večkrat nervozno stiskali k stenam in iskali zavetja pod previsi. Skrbeli smo pa samo za glave, za ostale »manj vredne« dele telesa ni bilo časa. Vodnik, ki je

bil isti dan stotideseti na vrhu, nam je pravil kako so pred nekaj dnevi reševali neko angleško damo, kateri je kamen izbil oko in popolnoma zdrobil zgornjo in spodnjo čeljust. Privezali so jo na nosilnico in jo spuščali po vrhah navzdol. Kadar se je zbudila iz neza vesti, je tako tulila, da so jo slišali v koči na Hörnliju.

V koči me je dohitel sopotnik, ki se mu je godilo približno kakor meni. Hodil je z različnimi partijami dokler ni priromal sam do mene. Vsa vesela sva se navezala in jo udarila proti vrhu. Greben je tukaj še bolj eksponiran in strm, zato pa mestoma zavarovan. Daleč pod nami so ostale druge partije, ki jim je primanjkovalo zraka.

Plezanje je nekoliko oviral nov sneg. Na nekaterih poledenelih mestih je bilo treba sekati stopinje. Blizu vrha, na takozvani »streh«, postane pot bolj položna. Od tu sva mi dva večkrat počivala, zadnjih petdeset metrov vsakih deset korakov — in kakor ribe na suhem lovila sopo. Končno sva prišla na vrh. (4505 m).

Razgled. Vse to, kar je zrla naše oko v teh dvajsetih minutah, ni mogoče popiati. Imela sva srečo. Bil je prekrasen dan, kakršnega tudi vodniki že dolgo niso pomnili.

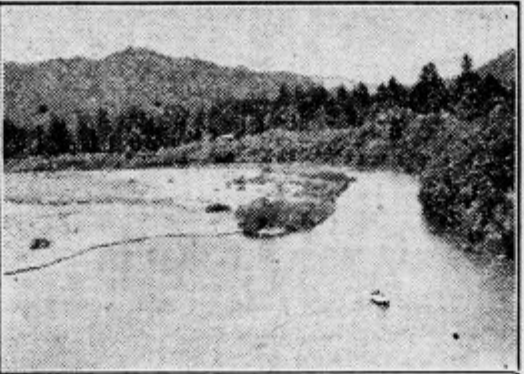
Človek vidi preveč na enkrat — predaleč. — Proti vzhodu te pozdravlja skupina

V kraljestvu rdečih gozdov

(The Redwood Empire.)

2000 do 2500 let stare Sequoie sempervivens — Ob Ruski reki — Gostje čudnega kluba, ki živi sredi gozda — Ko je Dante šel v pekel in je prišel Kolumb...

Severo-zapadna Kalifornija, dežela med San Franciscom in Portlandom, ima veliko budočnost, kajti tla so zelo ugodna za poljedelstvo, povsod je dovolj vodne sile, pa tudi razne rude ne manjka. Ker je poleg tega podnebje zelo ugodno, je to idealna dežela za nove naseljence in ni dvoma, da bo enkrat ena najlepših in najbogatejših dežel v Zedinjenih državah. Sestoji iz štirih pokrajin, ki se imenujejo Marin, Sonoma, Mendocino in Humboldt. Prva tri imena kažejo, da je bila dežela kolonizirana od Špancev in sicer od juga sem, iz Melike. Toda tudi tu so se morali Španci umakniti delavnejšim in bolj energičnim in podvzetnim Anglo-Američanom.

Ruska reka, do koder so nekoč segale ruske naselbine

Velik del te dežele pokrivajo zaenkrat ogromni gozdovi, ogromni po obsežnosti, kakor tudi po velikosti dreves, ki se tu imenujejo Redwood ali rdeči les. Latinsko ime za te velikane je Sequoia sempervivens. Mnogi imajo premer tri do štiri metre in so 2000 do 2500 let stara. Prepotoval sem južni, kakor tudi severni del tega gozdivja z avtomobilom na krasnih cestah, ki so vse asfaltirane. To so tako zване highways, ali kot jim Francozi in Italijani pravijo, avtostrade. Američani so jih na tisoče in desettisoče kilometrov razporedili po vsej državi, kar je stalo bajne vsote denarja. Ta denar pa so večinoma nabrali potom malenkostne takse na bencin, ali kot ga tu imenujejo gazolin, ali skrajšano gas.

Brez teh cest in brez avtomobilov Zedinjene države ne bi moge biti danes to kar so. Šele temu prometnemu sredstvu se imajo zahvaliti, da so danes v istini zedinjene in da so potom tega ujedinenja dosegle toliko moč. Zato pa tudi naše stoletje Američani ne nazivajo stoletja elektrike, kot mi v Evropi, temveč »the gasoline age«, stoletje bencina. Sicer bo pa to stoletje obstojalo menda le iz nekaj let, kajti pravkar so iznašli nove motorje na pogon s sirovim oljem, ki bodo nadomestili bencinske motorje pri avtomobilih in letalih. Ko se to splošno uvede, in to je le še vprašanje nekaj mesecev, pride novo stoletje, ki pa morda zopet ne bo trajalo dolgo.

Sredi Kraljestva rdečih gozdov sem našel na majhno reko, ki se imenuje Russian River ali Ruska reka. Na moje vprašanje, zakaj se imenuje tako, so mi povedali, da so nekaj prodrli Rusi iz Sibirije preko Behringove ožine in Alaske do semkaj, da so pa redke ruske kolonije izginile, ko je ruska vlada prodala Alasko Američanom. Za slovanski svet je bila to neizmerna škoda. Če bi se to ne bilo zgodilo, bi bil danes morda precejšen del Severne Amerike ruski in kmalo ve, kaj vse bi iz tega sledilo. Zanimivo pa je, da sta se tu sredi Kraljestva rdečih gozdov dotaknili mehičansko-španska in ruska kolonizacija, a sta bili obe vrženi daleč nazaj od Anglo-Američanov, ki so se med oba naroda vrinili kot klin ter njiju redko posejane kolonije poplavalili.

Redwood je imeniten les. Ne samo, da ne govori, temveč tudi skoraj nič ne gnije, in tako je bilo mogoče, da so kljubovala ta drevesa tisočletjem, med-

Mischabel, desno od nje se razprostira snežnobeli Monte Rosa s svojimi sedmimi vrhovi. Sledi nevarni Lyskamm, Castor, Pollux in široko se razprostirajoči Breithorn, kateremu pada hermelinasta odeja tja do Theodulovega prelaza. Na drugi strani se dvigajo iz ledenikov mogočne stene Dent d'Herens, Dent Blanche, Zinalrothorn in zasneženi Weisshorn. Proti severu leži Berner Oberland s svojimi štiritisočaki.

Zadaj proti zahodu se pa mogočno dviga ledena kupola kralja Alp — Mont Blanca, kakor monument prave lepote.

Pod nami okoli se pa blišči kot srebro, dvainpetdeset ledenikov. Preveč za teh bornih dvajset minut — preveč!!

Toda čas beži. Hitro nas je še na vrhu fotografiral za nama došli tovariš, nakar smo se spustili oprežno navzdol.

Zvečer sedimo zopet na terasi pred kočjo in naše oči se ne morejo ločiti od »njega«. Še enkrat preplezamo v duhu vso dolgo pot, še enkrat se ozremo na njegove strme grebene, potem nam oblaki zastro pogled. Mi pa nosimo doživljaja na tej turi v srcu — hvaležni, da smo bili obdarjeni z najlepšim, kar premorejo švicarske planine.

A. Kopinšek.

Slednjič dospemo do letovališča kluba. Sredi tisočletnih dreves so si dali klubovi člani zgraditi svoje hišice. V vsaki teh gozdnih koč stamuje po en član. Koče so tako razpostavljene v gosti šumi, da se od ene do druge ne vidi in da je tako vsakdo za časa svojega oddiha, ako želi, popolnoma sam. Notranjost teh »koč« je opremljena kar najmodernejše, elektrika in plin ne manjkata. Če kakšen član kluba noče vzeti svojega sluga s seboj, da mu kuha v njegovi koči, gre lahko jest v skupno jedilnico, ki je sredi te gozdne naselbine zgrajena poleg velike kuhinje. Tu je tudi garaža, kajti semkaj je mogoče priti na tako veliko razdaljo samo z avtomobilom. Samo ob sebi je umevno, da so klubovi člani le najbogatejši ljudje

Dva drevesna velikana: gornji je star 2500, spodnji 2000 let

v San Francisku. Edino ti si morejo privoščiti kaj takega. Navadno ni vedno bogastvo združeno z visoko inteligenco, toda člani tega kluba so tudi elita mestne inteligence. Vsako leto igrajo sredi gozda na okroglem prostoru eno Shakespeareovih iger. Igralci so izključno klubovi člani in priprave za to igro trajajo vse leto. Na slavnostni dan se pripelje izbrana povabljen družba iz mesta ter prisostuje igri v senci ogromnih dreves. Tedaj so tudi dame povabljene, medtem ko drugače nimajo dostopa v klub. To navado sem opazil skoraj v vseh klubih širom Zedinjenih držav. Moški hočejo biti tu sami zase. Človek ima vtis, da so ti klubi pribežališče moških pred ženskim svetom. Zanimivo je tudi to, da pri oficijelnih pojedinah nikoli ni ženskega sveta, tudi tu hoče biti Američan sam. Naravna posledica tega je, da se ženske združujejo v svojih klubih in delajo svoje društvene pojedine, pri katerih ni nikoli nobenega moškega.

Ogledali smo si zanimivo naselbino sredi gozda, med drugimi tudi kočjo, ki si jo je dal zgraditi sedanji predsednik Zedinjenih držav, Herbert Hoover, ko je bil v Kaliforniji rudarski inženjer. Po kosilu, ki smo ga imeli sredi gozda, nam je slavni avstralski tenor O'Sheer, ki potuje po Ameriki in ki je bil obenem klubov član, zapel nekaj pesmi. Sedeli smo na prastarih, od starosti podrtih deblih in na enem izmed njih sem na prezezu opazil zanimive napise: kot je vsakemu znano, se da po letnih obročih prežaganega debela določiti starost drevesa. Sredi prezeza je zabit žebelj in poleg njega napis:

Born 1300 Dante went to hell (rojeno t. 1300, ko je Dante šel v pekel).

Nato si sledijo v raznih razdaljah sledeči napisi:

A. D. 1400 when Columbus came (ko je prišel Kolumb).

1569 Drake arrive (prihod Drakea).

1776 American Independence (nezavisnost Amerike).

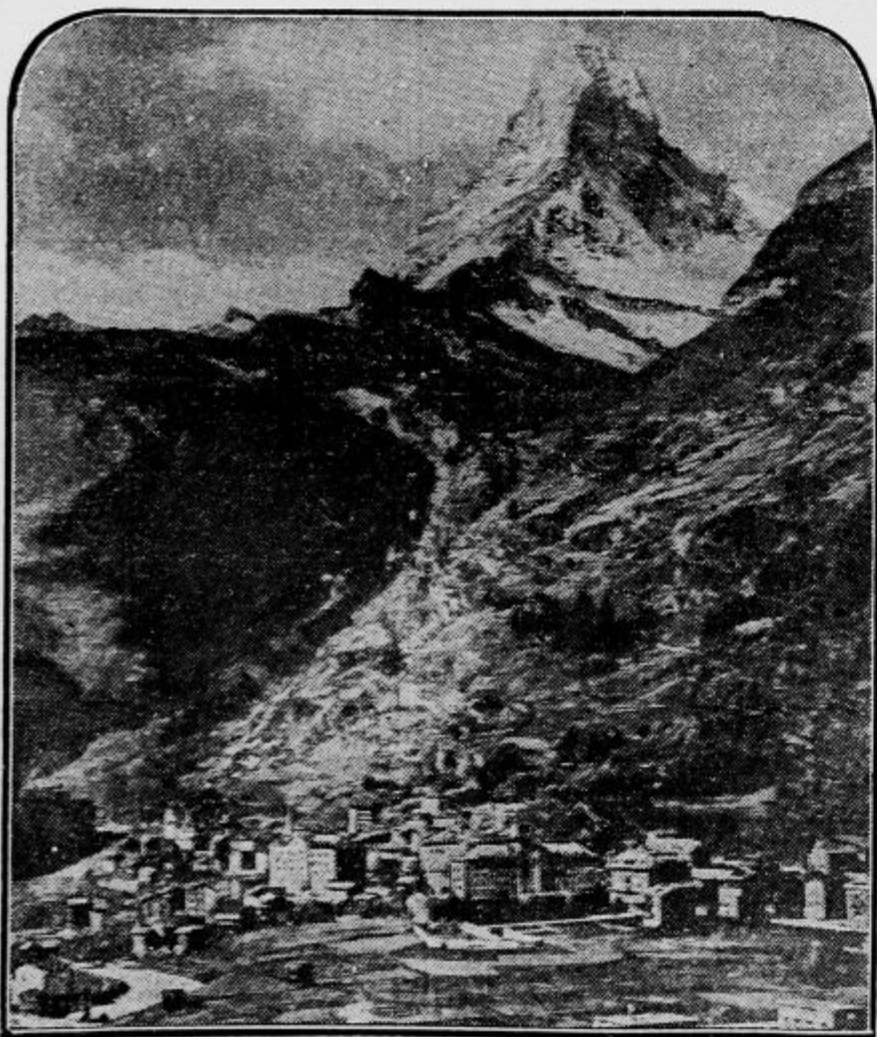
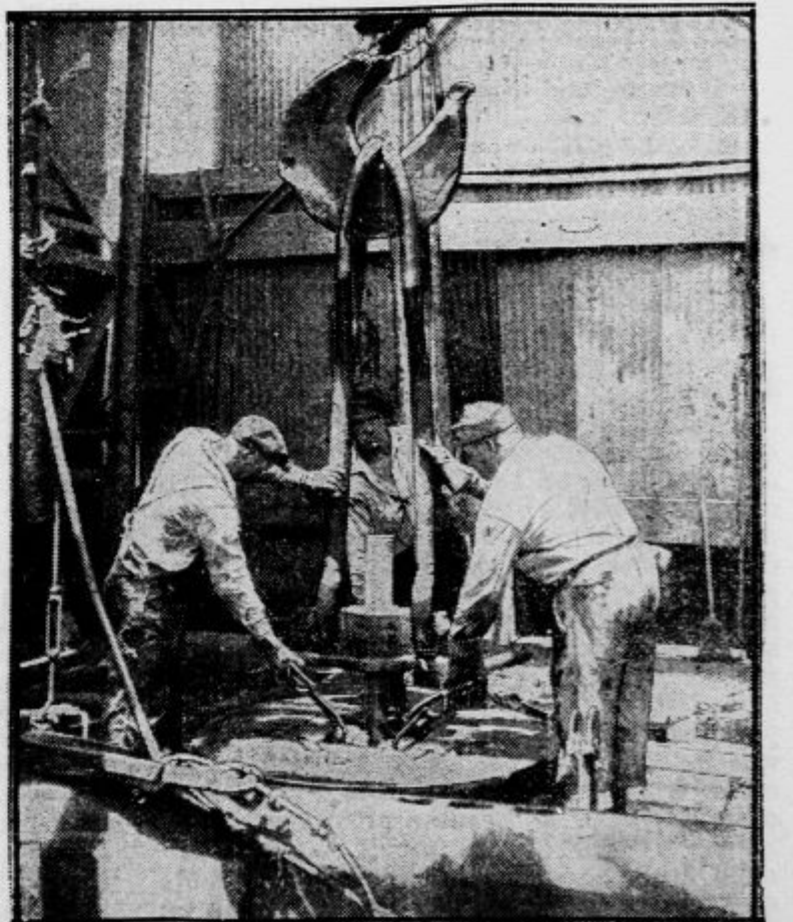
1900 Fell in storm (padlo v viharju).

Ob taki priliki človek vidi, kako malenkostno in kratko je njegovo življenje, saj celo drevesa prežive rodove in narode.

Dr. Pavel Breznik.

Najgloblja luknja na svetu

se nahaja v Kaliforniji in leži 10.000 čevljev globoko. Naša slika prikazuje moč v njej, ko vrta za novim petrolejskim vrelcem.

Zermatt, izhodišče v planine

MLADO JUTRO

Franka Lavrenčičeva:

Kikec nagaja

Mik in Muk sta dečka dva, ki jih Kikec rad ima.

Prvi riše, drugi piše, Kikec jima vse izbrše.

Mik vpiše, Muk se joka, Kikec pa od smeha poka.

Očka pride, nič ne reče, Kikec že na licih peče.

Vselej se tako zgodil, kadar Kikec priden ni.

J. W. Grimm:

Jorinda in Joringel

Nekoč je stal sredi velike, črne hoste star grad. Tam je živel čarovnica. Podnevi se je spreminjala v mačko ali sovo. Zvečer pa je spet postala človek. K sebi je znala zvabiti divjačino in ptice in jih je ujela, zaklala, skuhala ali spekla. Če se je kdo približal njemu gradu na sto korakov je moral obstati in se ni mogel premakniti z mesta, dokler mu starica ni dovolila. Če je pa stopila devotka v njen čarobni krog, jo je spreminila v ptico, jo zaprla v kletko in odnesla v grad. V gradu je imela že sedem tisoč takih kletk.

Nu, pa je tedaj živel devotka z imenom Jorinda. Lepša je bila od vseh drugih devotk. Ona in lepi mladenič Joringel sta se zaobljubila drug drugemu. Nedavno tega je bila zaroka in če ta le mogla sta ticala skupaj in si gledala v oči.

Nekoč sta šla v hosto na sprehod. Glej, da se preveč ne približaš gradu! je svaril Joringel.

Bil je lep večer. Zlati solnčni žarki so padali skozi črne smreke in glica je žalostno grulila na svetelni buki. Tedaj je Jorinda pričela plakati, sedla v solnčni žarek in tožila. Tudi Joringel je tožil. Pri srcu jima je bilo težko, kakor da morata umreti. Zmanjkalo jima je pota in steze. Iskala sta na vse strani, se zbegala in nista več vedela kod domov. Pol solnca je še gledalo čez goro, pol ga je bilo zašlo.

Ko je Joringel iskal poti po gošči, je

zagledal skozi drevje zidovje starega gradu. Prostratil se je in srce mu je vztrepetalo. Jorinda pa je zapela:

Moja ptička je žalostna in toži, toži toži, Tudi srce je žalostno in toži, toži... civit, civit, civit. Joringel se je ozrl k Jorindi. Jorinda je bila spremenjena v slavka in je pela »civit, civit, civit!...« Odnekod je priletela sova, trikrat obletela slavka in zaklicala: »Su, hu, hu, hu!« Joringel se ni mogel premakniti, bil je kakor okamenel. Ni mogel jokati, ne govoriti, niti ganiti z roko ne z nogom.

Tedaj je solnce zašlo. Sova je zletela v grm. Iz grma pa je stopila sključena starica, rumena in koščena, z velikimi, rdečimi očmi in krivim nosom, ki ji je visel do brade. Mrmraje je ujela slavka, si ga dala na roko in ga odnesla v grad. Joringel se ni mogel ne ganiti ne spregovoriti. Slavka ni bilo več.

Naposled se je starica vrnila in mrko zamrmrala čudne besede. Tedaj se je Joringel lahko premaknil. Pokleknil je pred čarovnico in jo zaklinjal, naj mu vrne Jorindo. Ona pa se je zaržala, mu obrnila hrbet in odšla. Joringel je klical, jokal in tožil. Vse zaman.

Tedaj je odšel iz gozda in hodil, hodil, da je prišel v tujo vas. Ostal je tam in pasel vaške ovce. Večkrat se je vračal v hosto k staremu gradu, a nikoli preblizu.

Nekoč se mu je sanjalo, da je našel krvavordečo rožo, v njeni čaši se je lesketal biser. Utrgal jo je in šel z njo do gradu; česar se je z rožo dotaknil, je bilo rešeno čara. Nazadnje se mu je še sanjalo, da so mu vrnilo Jorindo.

Ko se je zjutraj zbudil, je jel iskati po hribih in dolinah take rože. Iskal jo je devet dni, ko se je deseti dan danil, jo je našel. Bila je krvavordeča, v čaši se je lesketala rosa kakor velk, lep biser. Rožo je nosil vse dni in vse noči do starega gradu.

Ko se je približal gradu na sto korakov, ni okamenel. Ne, stopal je do grajskih vrat, dotaknil se duri in odprla so se na stežaj. Stopil je na grajsko dvorišče in poslušnil, kje je slišal kako ptico. Kjer je čivkalo in cvrčalo, tja se je napotil.

Prišel je do velike dvorane in vstopil. V dvorani je bila čarovnica in krmla začarana ptice v sedem tisoč kletkah. Ko pa je zagledala Joringla, se je razjezila. Strašno razjezila. Vreščala je ter puhala ogenj, žolč in strup proti njemu. A bolj ko na tri korake se mu ni mogla približati. On pa se ni niti zmenil zanjo, stopal je od kletke do kletke in se oziral po pticah; a bilo je slavčkov na stotine. Kako bi spoznal Jorindo? Ko je tako iskal, je opazil, da je starica skrivaj pograbila kletko in hitela z njo proti durim. Tedaj je skočil za njo in se dotaknil čarovnice in kletke z rožo. Čarovnica ni mogla nič več čarati in pred njim je stala Jorinda, lepa kakor nekdaj, in ga je objela.

On pa je spremenil vse ptice v devotke in odšel z Jorindo domov, kjer sta še dolgo in srečno živela.

Gustav Strniša:

Tekma

Škratelj je šel na košenici svetle cekine. Košenica je bila ozka, okoli in okoli obdana z žitnimi njivami. Škratelj je bil prepričan, da ga nihče ne vidi in ne sliši, saj ni bilo žive duše na polju. Čekini so pozvanjali, žito je pozvanjalo z njimi, cvetke so šušljale in ugibale, odkod ima škratelj to bogastvo.

Škratelj se je zadovoljno režal. Preštel je cekine, vzel z glave svojo rdečo kapico, stresel vanjo svoje bogastvo in zažvižgal. Nato je spet vzdignil kapico z glave, pa glejte, prazna je bila, cekini so bili izginili. Škratelj se je široko zarežal, se spet pokril s kapico in podražil murna:

»Murček, zamurček, ti si pravi jurček!«

»Zakaj, kaj sem pa storil tako neumnega?« je vprašal muren.

»Ničesar, prav ničesar ne; vse svoje življenje sviraš, pa še zdaj ne znaš,« se je norčeval škratelj.

»Ti boš tako govoril. Poskusiva, kdo je boljši svirač,« je dejal murček, prepričan, da se škratelj ne pojde kosat z njim.

»Dobro, pa se poskusiva, o mraku se oglašim pri tebi. Če me boš zmagal, ti prinesem polno kapico samih sladkih korenin,« je obljubil škratelj in odhitel po polju.

Murček je odšel v luknjo, kjer ga je že čakala njegova črna ženica in ga takoj vprašala, kod je hodil.

»I, s škratcem sem se prepiral. Obljubil mi je polno kapico sladkih korenin, če ga zmagam in zasviram lepše kakor on,« je odvrnil muren.

»Zmagal boš, moraš zmagati,« je odvrnila sladkosnedna ženica. Ki se je takoj razveselila sladkih korenin. Hitele je iz luknjice k samotarnu rogaču, ki je domoval na nizkem glugu tik gozda.

»Čuj me, boter rogač,« ga je nagovorila črna murnova ženica. »Čuj me! Moj mož dobi polno kapico sladkih korenin, če uzone škrate s svojo godbo. Napadi ga, takoj zdej ga napadi, ko spi pod širokim bučnim listom. Toliko časa ga podi okoli, da bo spehan, potem ga pa naženi k studencu in odleti,« je zaprosila rogača.

»Zakaj pa to?« je vprašal rogač.

»Spehal se bo škratelj in ne bo mogel svirati in peti s svojim lepim glasom,« je odvrnila črna murnova žena.

»Pa moje plačilo,« je vprašal rogač.

»I, na sladke koreninice te povabiva,« je odvrnila zgovorna murčica.

Rogač je takoj odšel nad škrate. Res ga je našel pod bučnim listom, kjer je spal in v snu piskal skozi nos, da se ga zbadljive mušice niso upale napasti. Ko je rogač prispel, je škrate pograbil s kleščami za kapico in jo stresel.

Škratelj se je zbudil, pogledal rovatca in se tako prestrašil, da je kar kihnil. Potem je skočil kvišku, pograbil kapico in zbežal. Rogač ga je nekaj časa pustil, potlej je pa pribrenčal za njim, ga dohitel in jel letati okoli njega.

»Po meni je,« je zavpil škratelj in še bolj bežal. Rogač ga je dolgo podil okoli. Oba sta se že utrudila. Škratelj se je tako znojil, da se je na tleh poznala mokra sled njegovih nog in se je rogaču že smilil. Nagmal ga je k studencu in odbrenčal.

»Rešen sem,« se je oddehnil škratelj in se ozrl. Zagledal je bistro vodico in začutil strašno žejo. Legel je na trebušček in se počeno napil. Mozek je bil pozabil, da vroč ne sme vode piti in glas mu je takoj postal hripav.

Ko je plaval nad zemljo večerna zarja, se je prikazal na košenici škrate, stresel cekine in jih jel šteti. Preden jih je preštel, ga je predramil muren:

»Zdaj pa le poskusiva, kateri ima

boljši glas!«

»Dobro, pa začniva,« je odvrnil škratelj. Poskusil je tenko svirati skozi nos, pa ni šlo, nahoden je bil. Hotel je zapeti, pa je bil ves hripav.

»Kakšno petje pa je to?« so se oglašali v travi murnovi bratci, ki so bili radovedni prispehi poslušat tekmo. »Se žabice v mlakah se pohujšujejo nad takim hripavim cvilenjem, češ, sramota je, da trpimo v polju take svirače,« so se hudovali murni.

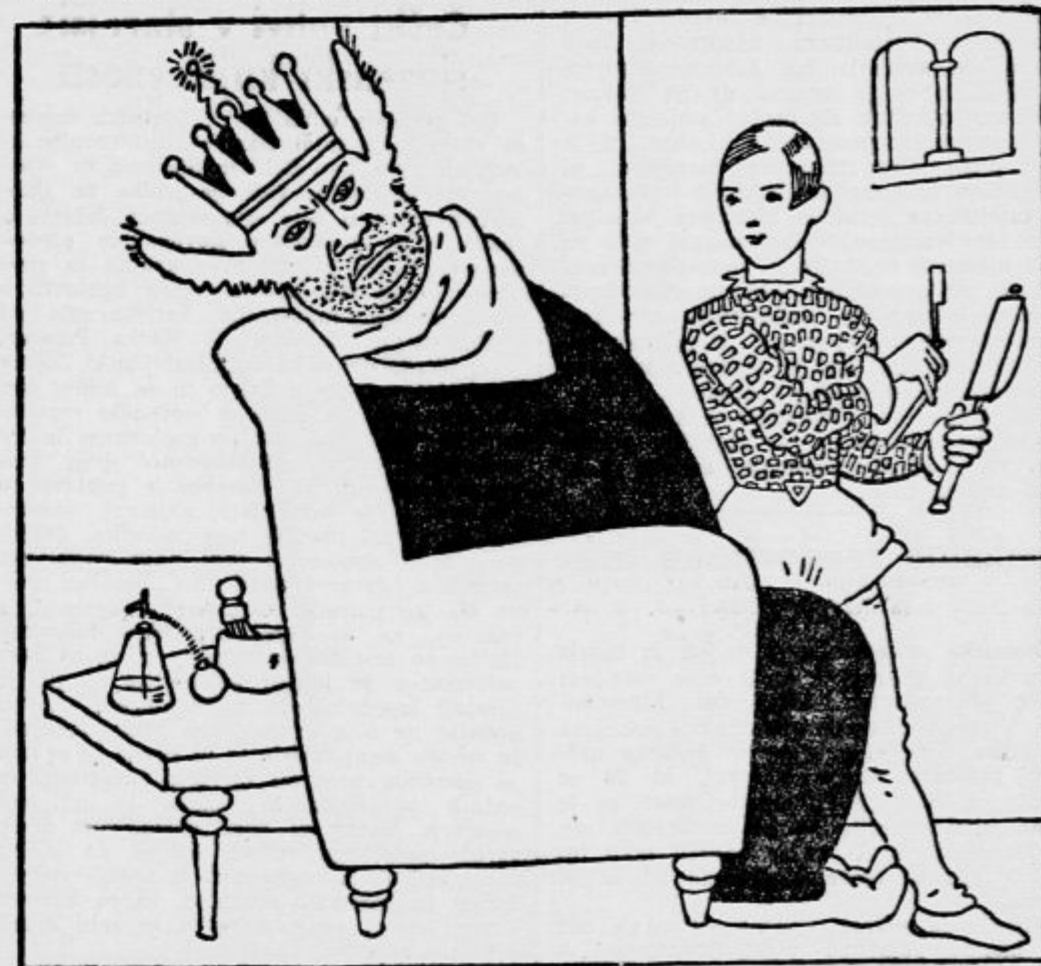
Škratelj se je ujezil. Murna niti po-

Car Trojan

Bolgarska pravljica.

Živel je car z imenom Trojan. Bil je dober in lep, edina njegova napaka je bila, da je nosil kozja ušesa. Skrbno jih je skrival, toda popolnoma jih ni mogel zakriti. Vsak dan je prišel v palačo bravec, toda niti eden je ni živ zapustil. Kakor hitro je bravec carja obrl, ga je kralj vprašal, kaj je zapazil na njem. Vsak je odgovoril: »Kozja ušesa!« in brivcu so odsekali glavo.

Neki bravec pa ni hotel priti v palačo. Javil je, da je bolan, in je poslal tja svojega vajenca. Kralj se je začudil, a ker bolnik ni mogel prisiliti k delu, je molčal. Vajenec je carja lepo obrl in seveda takoj opazil, da ima car

kozja ušesa. Ko ga je kralj vprašal, kaj je videl izrednega, je vajenec odgovoril: »Ničesar nisem videl, car!«

Car je bil zadovoljen; bogato je obdaril dečka in mu naročil, naj pride vsako jutro v njegovo palačo, da ga obrje.

Brivski mojster je svojega vajenca vprašal, kako je bilo, in deček je dejal: »Dobro, gospod mojster, odslej pojdem vsak dan k carju,« in pokazal je zlatnike, ki jih je dobil, a zamočal mu je, da ima car kozja ušesa.

Dolgo je že hodil v palačo brt carja, ki ga je vselej bogato obdaril, a o kozjih ušesih sta oba molčala. Ščasoma je postalo dečku molčanje mučno in začel je vidno hirati. Mojster je kmalu zapazil, da vajenca nekaj teži, in ga je vprašal, kaj mu je.

»Oh, je vzdihnil vajenec, »ko bi le smel povedati, kaj mi teži srce! Koliko laže bi mi bilo!«

Bravec mu je hotel pomagati, zakaj rad ga je imel, in mu je dejal:

»Sliša! ni. Zbežal je v gozd po stadke koreninice. Še na cekine je pozabil, ki jih je bil stresel po cravi.«

Preden se je škratelj vrnil, je dospel na košenico ubog starec, ki je prosjčil po hišah. Našel je cekine, jih pobral in bogat odšel domov.

Ko se je škratelj vrnil, je vrzel pred murna kapico sladkih korenin in hotel pograbiti svoje cekine, pa jih ni bilo nikjer.

Zažvižgal je kakor jezna kača in zbežal. Odslej ga ni bilo na polje nikoli več.

»Zaupaj se meni, obljubim ti, da te ne izdam in da ne bo nikoli nihče ničesar zvedel. Ali pa pojdi na polje, izkopli jama, v njo zakriči, kaj te teži in potem jama skrbno zakopli. Zemlja te ne bo izdala in miren se boš vrnil domov!«

Vajenec je storil, kakor mu je svetoval mojster. Šel je na polje in izkopaval jama in trikrat zakričal v njo: »Car Trojan ima kozja ušesa!« Nato je jama zakopala in odšel domov.

Minuli so dnevi. Iz jame, ki jo je izkopaval vajenec, je prirastla vrba, ki je vidno rasla in postajala vsak dan lepša.

Ob vrbi je pasel pastirček svojo čredo. Postalo mu je dolgočasno in odrezal je dve vrbovi šibi in napravil piščalko. Toda, čui, piščalka je zapiskala: »Car Trojan ima kozja ušesa!«

F. Freileben:

Zmaga „Volkulje“

V kanadskih gorah se je že dalje časa skrivala roparska tolpa. Napadala je potujoče družine, jih oropala, zažigala domačije in kradla konje, kjerkoli je mogla priti do njih. Zadnji zločin, ki ga je imela tolpa na vesti, se je odigral takole.

V kanadskih gorah se više državna avtomobilska cesta, po kateri prevažajo enkrat na teden pošto. Tako je bilo tudi pred nekaj tedni; poštni voz je krenil po samotni cesti navzdol k »zelejni reki«, tedajci pa so ga obkolili razbojniki in ga oropali. Naslednjega dne so našli farmarja voznika in potnike zvezane na tleh, o denarju in konjih pa ni bilo ne duha ne sluha.

Potniki so pripovedovali, da je glavni zloveseč tople mlado dekle, ki je nepopisno lepo in hrabro. Nikoli ni nihče zvedel, kako in zakaj je dekle šlo med roparje. Tudi pravega imena ji ni nihče vedel: njeni tovariši so jo klicali »Volkuljo«. Kdor je prišel mlademu dekletu v roke, je bil izgubljen, zakaj njeno srce ni poznalo usmiljenja. Tudi njeni tovariši, bolj rečeno njeni podložniki — odrasli bradatci možje — so se je bali.

Orožniški narednik Jackson je dobil ukaz, da uniči razbojniško tolpo in živo vjame »Volkuljo«. Kmalu jo je izsledil in jo začel preganjati iz skrivališča

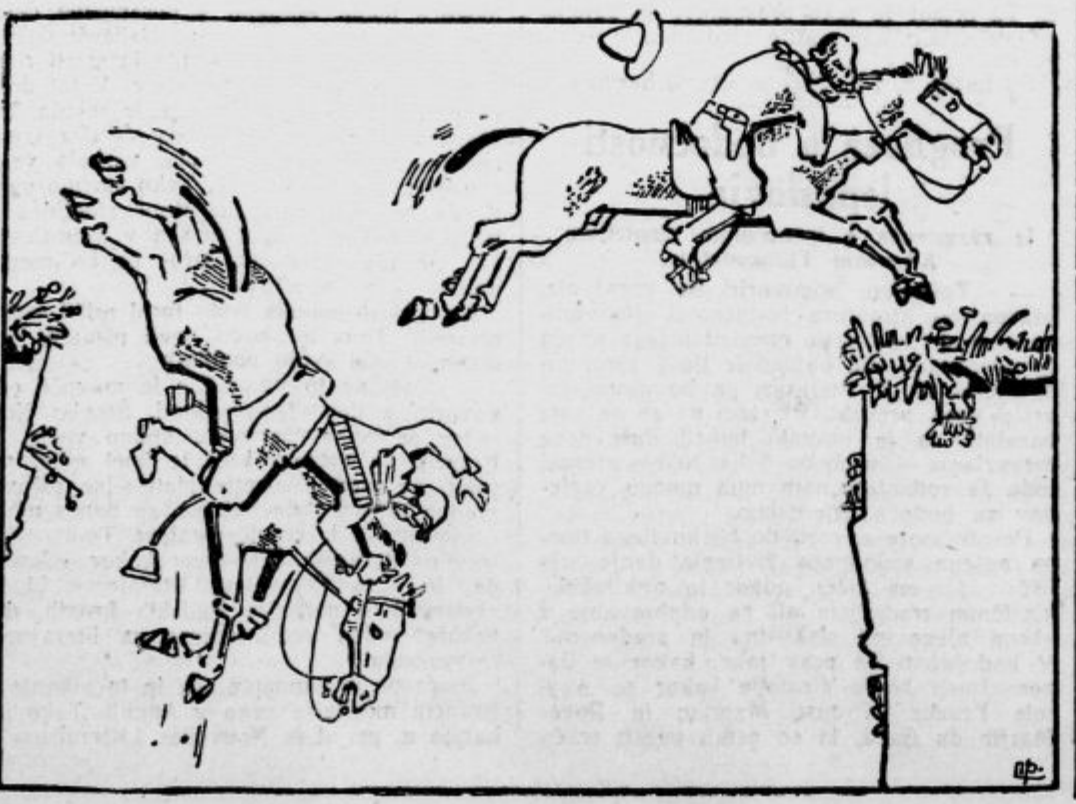
v skrivališče, vendar se mu ni posrečilo, da bi jo vjel. Jacksona so vsi poznali: vedeli so, da je poštenjak in neustrašen vojščak, ki vestno opravlja svoje dolžnosti. Nihče ni dvomil o njegovem uspehu.

Nekega večera se je približal kraju,

kjer so se zadnje dni skrivali roparji, in Jackson je velel svojim spremljevalcem:

»Pet mož naj odjaše v smeri proti »Leverlijevemu prepadu. Drugi pa za menoj!«

Tako so se ločili in Jackson je za-

mišljeno gledal pred se. Tedaj so počili strelji. Orožniki so skočili s konji in se poskrili v skalovje. Gledali so, odkod streljajo sovražniki, in Jackson jih je kmalu zapazil. Roparji so bili skriti med pečnami in so streljali na zasledovalce. Dva orožnika so ubili in tri hudo ranili. Jackson je zapovedal, naj tudi oni streljajo. Orožniki so oddali nekaj salvi in sovražnik je kmalu utihnil. Večina roparjev je bila hudo ranjena in ubita. »Volkulja« je smehljaje ležala v svojem zavetju in dajala povelja. Po vsej krajini so krožile govorice, da »Volkulja« sploh ni ranljiva, a vsaka njena krogla da pomeni smrt. Premišljevala je, kako naj se ogne sovražnikom, tedajci pa so počili strelji tik nad njeno glavo.

Volkulja je poskočila in zavpila:

»Obkolili so nas! Božite na planoto!«

In res je bilo tako. Tistih pet mož, ki jih je bil poslal Jackson k Leverlijevemu prepadu, so napadli tolpo z nasprotni strani. Kmalu so orožniki zapazili, da se tolpa unika. Sprožili so še enkrat, nato pa skočili na konje in oddirali za njo.

Na planoti je zagledal Jackson Volkuljinega belca. V tistem trenutku ni poznal druge želje, kakor ujeti smelo Volkuljo in jo privedi pred prestojnika, kakor mu je bil obljubil. Začel se je divlji lov in kmalu so ostali vsi orožniki daleč za njim.

»Pazite, Jackson!« so klicali tovariši

za njim, a on jih ni slišal. Nepremično je zrl na mlado jahadico, ki se ji je čedalje bolj bližala.

Volkulja je okrenila glavo in Jackson ji je za trenutek videl v obraz. Zdrnil se je, bilo mu je, kakor da je dobil sunek z bodalom v srce.

»Marija!« je zavpil, zakaj spoznal je bil svojo sestro, ki je bila pred leti neznanu kam izginila. »Bože, Bože, kaj naj storim? Zlostra mi je, edina ljubljena sestra! Zlostinka je in obljublja sem svojemu predstojniku, da jo ujamem!«

V njegovi duši se je borila bratovska ljubezen z uradno dolžnostjo. Tisti mah pa se je Volkulja, ki ni bila spoznala svojega brata, z divjim vriskom zagnala preko prepada in srečno pristala na drugi strani.

Jackson jo je videl in videl tudi prepad, čez katerega bi bil moral skočiti s svojim konjem, in mahoma je vedel, kaj mu je storiti. »Ne morem je izročiti sodišču, zakaj navzlic vsemu jo imam rad in mati, moja uboga mati bi umrla od sramu. A če zdaj odneham, bodo vsi vedeli, da je nalašč nisem prijel, in onečaste bom za vse življenje. Najbolje bo...«

Vzpodbodel je konja in skočil v prepad. Orožniki, ki so prihiteli za njim, so čuli še zamolklo bobnenje, nato je nastala smrtna tišina. Jackson je bil mrtev.

O Volkulji niso slišali nikoli ničesar več.

Kulturni pregled

Problemi katoliške literature v „Ljubljanskem Zvonu“

V 8. številki letošnjega „Casa“ je objavil prof. dr. Aleš Ušeničnik razpravo „O svobodni umetnosti“, ki je v glavnem odgovor kritiku Jos. Vidmarju, ki je v oceni spisov Ivana Preglja povdaril, da je Pregelj kot katoliški pisatelj omejen, moralno okupiran in nesvoboden. Dr. Ušeničnik je skušal dokazati, da umetnost sploh ni popolnoma svobodna in da je krščanstvo z umetnostjo združljivo.

V najnovejši (8.) številki „Ljubljanskega Zvona“ odgovarja Jos. Vidmar dr. Ušeničniku v članku „Božja misel in razodetje“. Vidmar naglašuje svoje že znane stališče, da je „vsak zavedni, zlasti pa v sistem urejeni in ne le krščanski svetovni nazor v umetnosti nevarna, da, umetniški svobodni nevarni.“ Dalje pravi, da šteje „krščanstvo za religio med religijami, a da ga v tolmačenju cerkva zanika. Po njegovem mnenju je umetniško oblikovanje, ki se vrši pod sugestijo krščanske dogme in morale, nepopolno. Zanimivo misli podaja Vidmar o vprašanju, ki se ga je bil dotaknil dr. Ušeničnik: Kakšno je razmerje med krščanskim dogmo in pravostjo na eni strani in umetnostjo na drugi. Njegovi sklepi: Umetnost in krščanstvo ali katera koli sama sebi prevladna miselnost sta nepomirljivo nasprotiva. Ali priznati za najvažnejše v sebi tisto, kar je ustvarjeno, zamisel človečnosti, ali pa biti vernik svoje resnice, kot najvažnejšega in najsvetjega v življenju. Ali verovati v nedvomno resnično „božjo misel“, ki jo čutiš v sebi in ki živi in se manifestira v tvojem jazu, in jo izražati, ali pa verovati v eno izmed mnogoterih „božjih razodetij“, in se odreči dejanskemu obhajenju z izvorom vsega preko globlin svoje osebnosti.

Vidmarjeva izjava o nezdružljivosti katoliškega svetovnega nazora s čisto umetniškim ustvarjanjem nazorno ilustrira nadaljnji članek iz peresa dr. St. Lebna: „François Mauriac ali osebni problem katoliškega romanopisca“. Dr. Leben, ki je dobri poznavalec francoske literature, se naslanja v glavnem na izpoved francoskega katoliškega pisatelja Mauriac v knjigi „Dieu et Mammon“, ter dokazuje tudi na vseh njegovih delih krizo katoliškega prepričanja pri ustvarjanju umetni. Med verkim življenjem in umetniškim ustvarjanjem leži notranje nasprotje, ki ga tako odkritostni pisatelj kot je Mauriac priznava brez ozira na levo ali na desno.

Oba članka — Vidmarjev in Lebno — sta idejno zelo tehtna in zaslužita pozornost vseh, ki jih zanimajo miselni konflikti našega časa.

Epohalno zgodovinsko delo o Sloveniji

Dunajska Akademija znanosti je izdala letos zadnji zvezek že pred vojno započete serije „Historischer Atlas der Alpenländer“. V tem zvezku je med drugim obdelana Kranjska. To veliko delo je prvotno prevzel profesor Anton Kaspret, ki pa je kmalu na to umrl. Po njegovi smrti ga je Akademija poverila vseuč. profesorju dr. L. Hauptmannu, ki ga je završil tako temeljito, kakor moremo pričakovati je od njega.

Atlanta za enkrat nimamo pri rokah, pač pa imamo pojasnilo („Erläuterungen“) k atlantu, ki obsega 175 tiskanih strani. Delo smemo po pravici imenovati epohalno: odpira nam poglede v one daljave preteklosti, ki so nam bile doslej zastrite s temo. Pisec ne raziskuje samo preteklosti kranjske dežele, največ se za zgodovino skora vse slovenske zemlje.

Prof. dr. Hauptmann je z nlemtu lastno silno pronicavostjo poiskal dokumente, ki so naši zemlji silno oddaljeni časovno in tudi krajevo. Umele je izluščiti iz njih nebroj novih pogledov na geografijo naše zgodovine in tako postaviti trdne temelje, ki bodo držali nadaljno stavbo naše domače zgodovine. Vsaka stran, da skora vsak stavek njegovega dela prinaša nove poglede in ker je delo pisano silno zgoščeno.

se nam ob vsakej stavku odpirajo cele knjige naše zgodovine.

Kako malo smo vedeli doslej o naši zemlji za daline dobe do l. 1070! V Hauptmannovem delu se nam dobe vse od predrimskih časov preko Rimljanov, Germanov, Avarov, Frankov in Nemcev odkriva kakor odprta knjiga: kovore nam z jasno besedo in temeljitimi dokazi. Izmed večjih izsledkov se nam zdi najvažnejši dokaz, da je prvotna Kranjska obsegala vse, tudi štajersko Zasiole tla do Konitske in Rogoske gore. S tega vidika nam je umljivo, da je prvo naše glavno mesto raslo v Kamniku. Ko je pa v l. 13. in 14. stoletju bamberško-habsburška ofenziva odtrgala Savinjsko marko od prvotne Kranjske, je zrasla politično-geografska vrednost Ljubljane, ki je morala iskati svoje nove pridobitve na juvzhodu do Kolbe in luzozahodu do morja, v Devinu, Trstu in Reki.

Tudi lokalni zgodovinar posameznih krajev kranjske dežele bo našel v Hauptmannovem delu veliko dragocenege pouka in zanesljiv kažipot za nadaljna raziskavanja. Saj so nam v drugem delu tega „Atlasa“ opisane vse bivše številne gosposčine od srednjega veka tla do l. 1848. Vsaka gosposčina ima našteje katastralne občine, ki je iz njih obstojala, dalje vse njihove glavne posesti in prehode iz posesti v posest. Seveda je vse podprto z neštetiimi citati.

Do te knjige smo imeli prav za prav le lokalno omejene zgodovine te ali one grofovske rodbine: iz Hauptmannovega dela pa puhti voni zemlje same in znola našega ljudstva, ki je dolga stoletja kvasil slovensko zemljo.

Zato lahko mirno trdimo, da je delo univ. prof. dr. Hauptmanna res epohalno: šele zdaj bo morala prava slovenska narodna zgodovina, upamo pa, da to po njegovem prehodu na zagrebško univerzo in njegovo slovo od naše ožje slovenske zgodovine.

Češki vplivi v starejši slovenski književnosti

Kot poseben odtis iz VIII. letnika časopisa „Slavica“ je izdal marljivi raziskovalec literarnih zvez med Čehi in Slovenci dr. Vavlar Burian, lektor češkega jezika na ljubljanski univerzi spis „Po stopah češtvosti v češki književnosti v staršim slovenskem pisemstvu“. V tej knjigi imao kratko in precizno zbrano vse, kar so mogla ugotoviti o naših zvezah znanstvena raziskavanja od brzišinskih spomenikov do Marka Pohlna, torej tik do dobe, ko dobi ljubljanski Zoisov krog stalne zveze s Prago in se posele oba kulturna svetova, češki in slovenski razvijata tako vzporedno (na jezikoslovnem in leposlovnem polju), da takorekoč drug drugega izpopolnjujeta. Posebno v poglavju o Pohlinu, ki je bilo doslej najmanj raziskano, je dognal pisatelj take izsledke, da jih bo morala poveljavati tudi naše popularna in šolska literarna zgodovina. Nemške vplive bo treba poselej marsikje nadomestiti s češkimi, ki so sedaj nepobito dokazani. Dočim so bile češkoslovenske zveze za časa reformacije že precej pojasnjene in jih je pisatelj izpopolnil le z nekaterimi novimi dodatki, je bila temna doba protireformacije mnogo manj raziskana in ravno tu se mu je posrečilo prodreti do zelo zanimivih in važnih zaključkov, ki kažejo, da tu naš ubogi p. Marko ni patil slovenskega sveta zaradi nemškega vpliva, ampak da je bil zvest učencem in pesnemovalcem čeških slovničarjev in duhovnih soborov, ki so bili vsi skupaj otroci svoje dobe in so zato delali vsi iste napake.

Pisatelj se je posrečilo dognati imena raznih čeških redovnikov, ki so pred reformacijo in posebno po reformaciji živeli v naših samostanih in tako kljub prevladujoči latinščini bili vendar glavni graditelji nekega skupnega dela, ki se je zdaj pa zdaj javljalo tudi v literarni poskušni.

Za časa protireformacije je bilo zelo važno, da so v samostanih, kjer so bile velike knjižnice v raznih jezikih, trčili skupaj nadarjeni sinovi raznih narodov, ki so se hoteli literarno udeleževati. Dobri zgledi enih so vzpodbujali druge k delu in zaradi različnosti jezikov je prišlo nehotno do preučevanja razlik „enakosti v slovenskih jezikih“. Tako se je M. Pohlin na Dunaju seznanil s češkimi soborci in njegova „Kraynska gramatika“ iz l. 1768. je tako podobna in enaka z Racovo „Češkoječnostjo“, da jo je skoraj dobesedno prepisal, kar nam je sedaj dr. Burian temeljito pojasnil. Ako to niti za Marka niti za nas ni bila ravno velika sreča, kajti slab mojster ne more vzgojiti dobrega učenca, ki prisega in „verba magister“, je bilo v vsem tem vendarle toliko dobrega, da je bila Pohlinova slovnica prva, ki je bila delana po drugi, če tudi slabi, slovniški slovnici, in da je iz nje p. Marko vzel tudi to, kar je bilo v nji najboljše, to je predgovor, ki ga je Pohlin le malo izpremenjenega dal na čelo svoji slovnici in ki je prva obramba slovenskega jezika.

Tako je postalo to poglavje naše literarne zgodovine, ki smo ga doslej obravnavali z neko površnostjo in gledali nanj kot na veliko zmolo slovenskega redovnika, vse bolj jasno in razumljivo in je odkrilo vse ono ozadje, iz katerega je izhajal ta naš prvi buditelj.

Marljivemu raziskovalcu, pa tudi sedanjemu sodrniku na polju češko-slovenskih zvez smo hvaležni za njegovo delo in nas veselja, da ima naša Alma mater Aleksandrina v njem vztrajnega sodrnika, naša javnost pa vnetega delavca za izpopolnitev češko-slovenskih zvez. Zelimmo samo, da tudi pri pouku literarne zgodovine v šoli te zveze ne ostanejo neizrabljene in da v njih smislu odkrivamo mladini naš skupni kulturni razvoj.

Ljudska vseučilišča v Vojvodini

V zadnjem času je opaziti v posameznih naših pokrajinah večje zanimanje za ljudska vseučilišča. Simptomatično je v tem pogledu predlog, ki ga je stavil dr. Milan Kostić novosadski „Matici Srpski“. Predlaga, da naj „M. S.“ prevzame sistematično organizacijo ljudskih vseučilišč v Vojvodini (Srem, Banat, Bačka) jih osnuje v vseh večjih mestih in že obstoječim aktivno pomaga in pospešuje njih delovanje. V ta namen naj osnuje „M. S.“ posebno svojo sekcijo.

O predlogu bo razpravljali prihodnji občni zbor, ki se bo vršil prve dni septembra.

Če bo sprejet, tedaj se je — če upoštevamo aktivnost in materialna sredstva Maticе Srpske — nadejati razmah ljudsko-vseučiliške gibanja v Vojvodini, ki sigurno ne bo brez dobrih rezultatov. Za sedaj ima Vojvodina samo tri ljudska vseučilišča: Pančevo, Sombor in Novi Sad.

Pri tem bi bilo treba misliti, kako bi se razširila organizacija ljudskih vseučilišč v rest državi. Centralistični načrt dr. Iskruljeva (letopis M. S. avgust 1929) smo na tem mestu že omenili. V Sloveniji deluje za sedaj samo še ljudska univerza v Mariboru, čije delo pa lokalni faktorji ovirajo in sicer v času, ko bi v drugih pokrajinah radi podpirali tako iniciativno in delo. Ljubljana ima delavno ZKD, ki prireja predavanja v mestu in na kmeth. Če bi se ustanovila zveza takih organizacij za vsa državo, bi se nemara upeljal v to delo smotrenejši sistem in večja ekonomija razpoložljivih sil. Ta kulturni problem bo dožorel in ga bo treba prej ali slej rešiti. Vse pa zavisi seveda od tega, kakšni ljudje se bodo lotili organizacije.

Felix Kanitz

„S. K. Glasnik“ z dne 16. t. m. se spominja v daljšem članku iz peresa Milojka M. Vasića stoletnice nemškega zgodovinarja Felixa Filipa Kanitza, ki je izmed vseh tujih znanstvenikov morda največ pripomogel, da je zapadna Evropa spoznala Srbijo in srbski narod.

F. P. Kanitz je mnogo potoval: v Srbijo je prispel prvkrat l. 1859. in je od tega časa do svoje smrti zahajal pogosteje. Spoznal jo je v raznih političnih fazah od kneza Miloša do Aleksandra Obrenovića. Za razliko od mnogih tujih, zlasti se nemških potopiscev in znanstvenih raziskovalcev je Kanitz vseskrat kazal iskreno in toplo stremenje po objektivnosti in zlasti po umevanju pojavov, ki so drugačni nego na zapadu. Zato so se njegove informacije o Srbiji in Srbih očitno razlikovale od

drugih takih publikacij v nemškem svetu. Kanitzova znanstvena stroka pa je bila zgodovina, zato je zlasti raziskaval srbsko preteklost, o čemer pričujejo njegovi spisi „Die römischen Funde in Serbien“, „Serbiens byzantinische Monumente“, „Die Zinzaren“, „Ueber alt- und neuerbische Kirchenbaukunst“, „Beiträge zur serbischen Alterthumskunde“. I. dr. Kanitz je prepotoval tudi srbske kraje, ki so še ječali pod turškim režimom. O tem potovanju je pisal v obširnem delu „Reise in Südserbien und Nordbulgarien im Jahre 1864“. Odlikuje ga iskrena simpatija do zatiranih narodov. Zelo informativno sliko o Srbiji je podal v spisu: „Serbien, historisch-ethnographische Reisestudien aus den Jahren 1859—1868“. Srbije se tiče tudi Kanitzov spis „Donau-Bulgarien und der Balkan“, ki je izšel tudi v francoščini. Posebnega pomena pa sta dva zvezka njegove knjige „Das Königreich Serbien und das Serben-volk“, ki sta izšla v Lipskem v letih 1904—1909, drugi zvezek že po avtorjevi smrti. Mnoge Kanitzove spise, ki so trajne vrednosti, je izdala dunajska akademija, kar jim je dajalo poseben ugled in je bil njih upliv tem večji. Brez dvoma je Kanitz ime, ki zasluži, da se ga spominjamo stoletnici rojstva in pet in dvajsetletnici smrti (l. 1904. na Dunaju).

Nazadovanje glazbe v Italiji

O italijanski glazbi podaja znani skladatelj Alfredo Casella v „Literarni Italiji“ zelo značilno mnenje:

Casella se na osnovi današnjega stanja vprašuje, ali Italija sploh še lahko velja za muzikalno deželo? Po triumfih, ki jih je dosegel Toscanini na Dunaju in v Berlinu, ne smemo presojati ostale italijanske glazbene umetnosti, ker daleč zaostaja za Toscaninijem. Res je, da so operne predstave v milanski „Scali“ višek vsega, kar more v današnjih dneh nuditi glazbena dramatska reprodukcija, toda ta operna scena je v Italiji čisto sivojzvesten pojav. Italijansko koncertno življenje je produktivno, ravno, programatično v celoti ne presega reproduktivnega nivoja, kaže zastarelost in nedozrelost za nove smeri. Italijansko glazbeno občutje je vseskozi konservativno, glazbena kritika je z malimi izjemami brezpomembna in nikdar ne daje tona, marveč se da voditi od javnega mnenja.

Edin napredek, ki ga kaže italijansko glazbeno življenje v zadnjih letih, je težnja po organizaciji koncertov in snovanje stalnih koncertnih orkestrorov, ki pa se doslej še niso mogli povzpeti na višino najboljših srednjeevropskih orkestrorov. Casella graja nadalje nedostajanje enotnega načrta pri delu onih, ki so v službi razvoja italijanske glazbe. Nazadovanje se kaže tudi v vzgoji naraščajoč, kar se najbolj čuti pri goslačih. Casella priporoča Italijanom, da bolj kot doslej goje muzikalne stike s tujimi narodi.

Očitno trmo glava izolacija in pretirana samovšečnost ne pospešujeta domačega umetnostnega in sploh kulturnega življenja.

Iwan Goll

To čudno, slovensko zveneče ime srečaje pogosteje v nemških literarnih listih in v izloženih knjižnih. Spominjam se ga zlasti iz tistih dni, ko je bil nemški ekspressionizem v cvetju: takrat je bil Iwan Goll avantgardist, kar danes ni več.

Medtem se je zgodila s tem literatom, ki pa ni slovenskega porekla, ker je doma iz Alzacije, nova metamorfoza. Iz nemškega pesnika je postal francoski pesnik in pripovednik. Naselil se je nekaj let po premirju v Parizu, se zaljubil vanj in postal Parizan. Prediskretno bi bilo vpraševati, koliko je pripomogla k temu njegova žena Claire, avtorica romana „Nemka v Parizu“, ki o njem trdi neki kritik, da je „čudovita ljubeznaka knjiga naših dni. Skratka: Iwan Goll se je po francoski, ne da bi bil prekinil vse tesnejše vezi z Nemci. Renegat? Zdi se, da take metamorfoze ne gre do v okvir nacionalističnih ideologij. Goll je Panevropski, duhovno enako doma v Parizu kot v Berlinu. Priznava pa v nekem razgovoru, da sedi med dvema stoloma. Toda v takem položaju je danes vsa Alzacija in Lorena.

„Zapeljal me je francoski jezik“, je dejal Goll ob neki priliki. „Ta jezik je sirenski. Kdor se stalno presadi na Francozsko, ne more odoleti njegovi mikavnosti. Sicer pa so inozemci ustvarili že lep del moderne

francoske poezije in čudno — Francozi so sprejeli te tuje cvetke na francoski zemlji uprav navdušeno. Grofica de Noailles in princesa Bibesco sta Rumunki, Jean Norčas je bil Grk, José Maria de Hérédia iz Južne Amerike, Guillaume Apollinaire Poljak. Vsak izmed njih je dal francoskemu jezikovnemu zakladu kak nov odtенок ali ton.“ Zanimivo je, kaj sodi Goll o svoji francosko pisani prozi:

„Preverjen sem, da bi isto snov obdelal docela drugače, če bi se bil poslužil na mestu francoskega jezika nemščine... Če bi bil Mannov »Zauberberg« spisan v francoščini, bi bil čisto drugačen...“

Iwan Goll je izdal v francoščini tri zvezke lirike in več knjig proze. Zanimiv je njegov lirčni esej »Eurokoke«, ki z nasmejljano ironijo razpravlja o propadu Evrope zaradi posebnega kulturno-patološkega kokka. Gollovi francoski verzji so jasnejši in preprostejši nego nemški. Primer iz pesmi »A Claire«:

L'ignore tout des crimes que tu réves,
Et combien de saquelettes
D'amants abandonnés
Blanchissent au fond de ton coeur?

(Ne poznam vseh zločinov, ki ti prthajajo v sanjah, ne vem, koliko okostij zapuščenih ljubimcev se beli na dnu tvojeja srca).

Novosti Šentjakobske knjižnice v Ljubljani

Priobčuje knjižničar Matija Roda.

(Nadaljevanje.)

Kolenc Fr.: A nieza ni... Povest iz svetovne voine. 447f.

Bradač Fr.: Slovar tufk. 447f.

Boucler Emma.: La cage aux lemmes. Choses ones. 728f.

Carco Fr.: Printemps d'Esquene. 729f.

Fontelroye Jacq.: Le bayser du voyage. Roman. 730f.

Docteur J.: Le mariage. Amour & Hygiène. Les orzanes génitiaux. La génération. 731f.

Lombard Jacq.: Cocktails adre amant. Roman fantastique. 732f.

Londres Alb.: Terre d'Ebene. La traite des noirs. 733f.

Mauriac Fr.: Trola nécta. 734f.

Maeterlinck M.: La grande iéerie. 735f.

Soupaull Phil.: Le coeur d'or. 736f.

Soupaull Phil.: En joue! Roman. 737f.

Thauf Jerome et Jema.: La rose de Saron. 738f.

Willy: Histories de la manucure. 739f.

Zweig St.: Vingt-quatre heures de la vie d'une femme. 740f.

Grey Zane.: Der verlorne Fluss. Roman. 1080f.

Maltzahn E.: Das ist sawisslich wahr! Roman. 1080f.

Lowell Joan.: Miss Lowell als Matrose unter Matrosen. Der Roman einer Jurend auf hoher See. 1081f.

Benolt P.: Der aussätzige König. Roman. 1081f.

Wassermann-Speyer Jul.: Jakob Wassermann und sein Werk. 1081f.

Balazs B.: Der sichtbare Mensch oder die Kultur des Films. 1081f.

Heberer H.: Gymnastik zu Zweien. 1081f.

Baum V.: Menschen im Hotel. Ein Kolportageroman mit Hintergründen. 1081f.

Viereck G. S. u. P.: Eldridge (Gustav Meyrink): Meine ersten 2000 Jahre. Autobiographie des ewigen Juden. 1081f.

Wertheimer P.: Brüder im Geiste. Ein Kulturbilderbuch. 1082f.

Wodehouse P. G.: Der schütterne Jungeselle. Ein lustiger Roman. 1084f.

Gross L.: Die Kokainschmuckier. Kriminalroman. 1083f.

Bernard Tristan.: Die Fahrt ins Unbewusste. Roman. 1079f.

Heyk H.: Der Aussenseiter. Roman. 1079f.

Valdes D. Arm. P.: Santa Rozella. Roman. 1079f.

Wallace Edg.-R. Heymann.: Das Kriminal-Magazin. 1067f.

Rundschau, die neue 1929. Mai-Juni. 1064f.

— Juli-Aug. 1064f.

—

Šentjakobska knjižnica v Ljubljani. Stari trg 11. izposoja vsak delavnik od 4. pon. do 8. večer slovenske, srbohrvatske, češke, ruske, poljske, nemške, francoske, italijanske, angleške in esperantske knjige ter modne liste vsakomur, kdor se zadoštno lekturira. Na razpolago tiskani imeniki knjig po 10 in 12 Din.

Gledališča v Ney-Yorku

V newyorško gledališče moraš stopiti čisto z drugimi zahtevami in pričakovanji, kakit tamkaj pozornika ni nikak hram etičnega dejanja in nehanja, pač pa samo kral zabave in prijetnih razdraženj. Vsako stiliziranje drame bi propadlo. Tu ti daieo voden naturalizem, ki ni še nič okužen z ekspresionizmom. Na nekaterih vršičah dejanja, ki se odražajo prizori lokanja ali pa umiranja se povzpno igralci prav radi v solzavo patetično deklamacijo, nekako po vzorcu Comedie Française, in to osladnost nazivljejo „melodramatično“ prednašanje. Sicer pa so ti izraci prvotnosti. Odlikuje jih tista popolna naravnost in neprisiljenost, do katere dospelo pri nas kmaj nekdaj je redki, prav genialni umetniki. Tem igralcem se niti ne pozna, da izražajo. Da so so resnični gospodje, trgovci, zdravniki, odvetniki, ki se tu kretajo, razgovarjajo, pozajajo in razburjajo. Prav kakor v življenju.

Najslavnejše delo zadnjih let je brezdvoma „Broadway“, ki ima nesporne teaterske prednosti. Dejanja se odražajo v težkem, spariemem ozračju, kjer se dogajajo najtemnejše stvari. Nad vsem pa bdi pozornost detektiva, mesečniškega in to-gosrepeka gentlemana s sinim, srkačim pogledom. Še bolj demoniki le samo še morilec, ki je zapeljal nedolžnega dekleta in ustrelil svojo zvezo tovariša. Ne morete si misliti, ali cinizma in boli zlobnega omorila, kot vam je ta, kadar se razkrije v svojih najtemnejših nazonih. Toda še bolj vas pretrese prizor, v katerem se bliža ubijalcu konec. Zdi se, da so mu zasledovalci za petami, kajti maščujoča se vovda umorjenega tovariša ga je kar na cesti ustrelila v klobuk. Tedaj zbeži k dobrodušnemu lastniku kabareta, proseč skrivatišča. Kako plašen je zdaj nizoz zbehan pogled, kako trdno je zdaj to sicer tako zversko gibko telo!

Komedija „Interference“, o kateri so mnogo govorili in razpravljali, se je izkazala v prav medli luči. Če jo gledamo raz vidik zabavajoče literature. Kajti, zdal

sploh več ne vprašujejo do literarni vrednosti drame, temveč samo, če je delo bolj ali manj mikavno in napeto — to naziranje pa je i cinizno, i dolgočasno.

V tem komadu umorilo neko damo prece dvomljive vrednosti. Izublenika je namreč žrtve prijatelja, ki je tudi že znan samrti. Njegovo pokašlevanje je znak brzo razvijajoče se sušice. S cigareto v ustih se potika brezupen in usodi predan. Morda iz naveličanosti, morda tudi iz sočutja natoči svoji lahkoživji prijateljič stupa, kar deluje učinkovito in straotno. V svo to zmedo na je zapletena tudi neka poštena zdravnikova družina. Po neprijetnih okoliščinah dozore sumničnja tako daleč, da jožno namikavati na ugledega zdravnika, češ, da je on zastrupilavelec. Jasno pa je, da se vse deanje ugodno in veselo skonča. Družina slavi svetel praznik, dočim odvedejo sušičnega morilca v zapor.

Čudak, ki bi se mu zahotelo literature, pa nai si ogleda gledališče slovite Eve le Gallienne. Poglavitno udeistvovanje te podjetne mlade umetnice je uprizaranje lisenovih dram. Zadnje čase so tu izrah „The Masterbuilder“, po naše „Stavbenik Solness“, lben je za to okolie nač naimodernejši avtor. Tu je že obenem tudi vrh in — konec.

Toda na Evropea očinkula res močno igranje nekega zamorskega ansambla, ki nastopa v lepem Theatre „Guild“-u z dramo „Porgi“. Pozorišče: dvorišče neke zamorske hiše v malem mestu južnih držav. O, v tej uprizoritvi se je poznala sodelujoča roka velikega režiserja! Kako ubrano so soglašali zvoki in barve, kako ritmično so spremljali odigravanje najvskandnejših šumi, kakor strkavanje predroz, pometanje, vriščanje otrok.

Dejanje te nekam grozotne drame ni niti najmanj konvencionalno, ker vpliva na najbolj notranjeja človeka. Na nekaterih mestih doseže to igranje celo umetniško višino rusko - židovskega zbora Habime. Takih učinkov posameznik nikoli ne doseže, zato je treba soigrati ljudi, ki so znožni popolno predanosti in prevzetosti. Po

sebo en prizor ostane neizbrisno v spominu. Žene in starčki žalujejo oioč in plesoč za umorjenim tovarišem. Kaka krivica se jim je storila, kajti policija je ukle nila in odvedla iz njihove srede povsem nedolžnega človeka, samo zato, ker ni mogla najti pravega krivca, ter je hotela tako usteiti „čut pravdnosti“ bele sodre.

Pojčoe žalovanje se povzome do tragične pretresljivosti, do strašnega kričanja, do viharne obtožbe. Nekaj žensk se dvigne v obupnem razponu rok. Tedaj se na pozornici stemni, le zadnja steba se še svetli. Po tej stemi se krečelo ozgromne sence poiočih in plesočih obtožencev. Dočim so se zviharjeni črni spioili v temno množico, se za njimi dvigajo demonske, straotne velike sence kakor duhovi, ki so vstali iz noči, da bi maščevali vsa ponižanja, ki jih je bel človek storil nad zamorci. Ta prizor le tako presunljiv, da zatemini vse ostalo, kar nudijo gledališča v New-yorku.

Po knjigi E. i K. Manna „Rund herum“.

Proгноza o bodočnosti leposlovja

Iz razgovora s francoskim pisateljem Albertom Thibaudetom.

— Težko je odgovoriti na vprašanje, kakšna bo literatura bodočnosti. Nedvomno pa bodo v stoletju prevladajočega stroja še nepoznane sile obvladale ljudi, torej tudi literaturu. V literaturi se bo moral izvršiti velik prevrat. Pri tem pa se ne sme pozabiti, da je estetski temelj duševnega ustvarjanja — svoboda duha. Nisem prerok, toda že sedanjost nam nudi mnogo vzgledov za bodočo orientacijo.

Pesnik more zavzeti do bliskovitega tempa našega sodobnega življenja dvoje stališče: Ali energičen odpor in priključitev klasičnim tradicijam ali pa odobravanje z vsemi njegovimi slabostmi in prednostmi. V bodočnosti bo prav tako, kakor je danes: Imeli bomo pisatelje kakor so Anatole France, Proust Mauriac in Roger Martin du Gard, ki so ostali zvesti tradi-

cijam psihološkega in analitičnega romana in ki se predvsem zanimajo za notranje življenje človeka. Toda že danes so pisatelji, ki so prevzeli nove oblike, ki umevajo in občudujejo bežne, hitre vtise našega življenja in so pravi ljubitelji radia, letala in gledanja v daljavo. Mislim na Paula Morauda, ki je dal s svojim „Ouverte la nuit“ signal za nov način pisanja. Sicer pa je že pred njim pokazal Jules Romain slične težnje.

Katero od obeh smeri smatrate za boljšo?

— Za obe je prostora pod solncem. Pisatelj kakor Luc Durtain opravičujejo nado, da bo imela literatura svobodna smer tudi svoje velike duhove. Mislim, da bodo v bodočnosti kljub amerikanizaciji Evrope in navzlic standardiziranju našega življenja prav tako veliki pisatelji, kakor je bilo vedno v preteklosti. Literarne zgodovine namreč ni mogoče točno razdeliti v posamezne dele. Vse je v medsebojni zvezi. Najlepši dokaz za to trditev je čas umiranja in smrti rimske države in rimske literature. V tej dobi se more jasno ugotoviti, da je mlada kršč

Slovanski svet

Skupščina lužinsko-srbskega dijaštva

Bukecy v saški Goraji Lufel.

L. 1876. je Arnošt Muka kot visokoletočnik prvi zborovanje lužinsko-srbskih študentov v Khróševici. Od tega časa se lužinsko-srbski dijakli vsako leto shajajo v kakem kraju Lužice k svoji zshadkovanki, ki je v teku let postala pravi narodni praznik. Prireditelj, ki se ob taki priliki vršijo, se ne udeležujejo samo dijaki, marveč tudi mnogo naroda iz cele Lužice. Pred njim podajajo dijaki poročila o svojem delovanju v preteklem letu ter skupno z narodom sestavljajo program za bodočnost. In baš v tem leži veliki pomen lužinsko-srbskih dijaških zborovanj.

Tako zborovanje se je vršilo tudi od 11. do 13. avgusta t. l. v Bukecy, prijazni vasi pod lužinsko sveto goro Čorneboh, kjer so še za časa Karla Velikega polabski Slovani darovali svojim bogovom. Vas je že precej pomembna in naseljena z nemškimi kolonisti, ali kljub temu je imela v dneh zborovanja popolnoma slovanske lice. Narodno zavedni Lužinci so se že dal časa pripravljali, da tim dostojne sprejmejo svoje goste. Mnogo hiš je bilo okrašenih s cvetjem, a s streh so ponosno plapolale lužinsko-srbske, modro-rdeče bele zastave. Kmetje so spremeniili svoja stanovanja v prave pravoslavne vojašnice, kajti skoro pri vsakem zavednem kmetu je prenočevalo do dvajset študentov. Sam učitelj g. Jurij Wjela, odlični narodni delavec, je imel v svojem stanovanju štirindvajset gostov, med katerimi sta bila tudi dva Jugoslovana: g. prof. Savo Popović Ivanov iz Sarajeva, ki je nekaj časa v Lužici elika motive iz narodovega življenja, ter g. Vekoslav Bučar, študent v Berlinu.

Zborovanje se je pričelo 11. zvečer s svečanim komercem, na katerem je bilo izrečenih več nacionalnih govorov. Drugi dan je bilo javno zborovanje, na katerem so govorili in podajali referate o svojem delu dijaki in starešine. Izredno navdušeno je bil od zbranega naroda, ki ga je bilo na 600, sprejel zastopnik jugoslovenskega dijaštva g. Bučar. Ovacij ni bilo ne konca ne kraja, posebno ko je predsednik zborovanja g. Jurij Benč naglasil, da je po 54. letih shajanja lužinsko-srbskega dijaštva prvič navzgor Jugosloven. Seže, ko se je g. Bučar javil k besedi, je nastala tišina. V lepem govoru je izrazil zborovalcem pozdrave jugoslovenskega dijaštva ter orisal borbo, ki jo je vodilo nacionalno dijaštvo za osvoboditev in ujedinitvenje jugoslovenskega naroda. Svoj govor je zaključil z vzklikom Lužici in vsevolanski mišli. »Nazdar! Zdravlo Slava!« je zadonel po dvorani in novo navdušenje je prevzelo zbrani narod. Zborovanje je bilo zaključeno s himno »Himno Serbstwa« njehubjene... ki se poje po nazvu »Hej Slovanci«.

Zvečer se je vršil zabavni večer s akademijo, ki je bila odprta s lužinsko-srbsko dijaško himno. Izvajal jo je odlični dijaški orkester. Mlad dijak je deklariral Šewčkovsko pesem »Ja sym Serb« tako odlično da je mnogim izval solze v obeh... Sledilo je več duetov, dve veseligrji, a vsaki pevski zbor je izborni zapel pod taktirko gosp. učitelja Wjela več narodnih pesmi. Akademija je bila zaključena z narodnimi plesi, katere so izvajali člani lužinsko-srbske kolonije iz Draždan v prekrasnih narodnih nošah. Ples je spremljal na klavirju silovalski skladatelj g. Bjarnat Krawe.

Po akademiji je bil ples, ki je nudil krasno sliko zaradi živopisnih narodnih noš, ki jih nosijo brhke Lužičanke.

Zadnji dan zborovanja so odhiteli študentje s mnogimi gosti na Čorneboh, kjer je bilo zaključeno zborovanje. Zvečer pa se je vršilo poslovilni večer v mali vasi Sowrlec, ob vznožju Čorneboha.

Lužinsko-srbski dijakli so lahko ponosni na svoje prireditelje, ki vlivajo narodu zavest, da mu še ne bje zadnja ura in da bo tudi lužinskim Srbom še zasijalo svetlečje solnce...

— Mednarodni turistiški kongres v Varšavi se bo vršil od 14. do 22. septembra. Poljsko ministrstvo javnih del je poverilo organizacijo tega kongresa Poljskemu turističnemu klubu. Na kongres so povabile turistične organizacije vsega državnih narodov. Na programu kongresa so predvsem te-le točke: promocija turistične v Ameriki, odprava potnih listov, pred vsem na vizumov za turiste, olajšave za turiste na železnicih, promocija turistične potovanja radia in filma in končno dolžitev kraja, kjer se bo vršil prihodnji kongres. Skoro iz vseh sredineevropskih držav so prilavile svojo udeležbo omdotne turistične organizacije, samo iz Jugoslavije ni dosel še nobene priizaslative. Kaj na dela Savez jugoslovenskih planinskih društev?

— Poset čehoslovski umetnikov v Jugoslaviji. Upravni odbor »Umelecke besede« v Pragi je sklenil, da priredi prihodnje leto ekscurzijo svojih članov v Jugoslavijo. Češki umetniki malo namen posetit pred vsem Beograd, na tudi vsa ostala večja jugoslovenska mesta. Napotilo se tudi v Južno Srbijo in Črno goro. Ekscurzija bi se priredila v času, da bi bilo umetnikom omogočeno, da se udeležijo odkritja spominke plošče slikarju Jaroslavu Čermaku.

Zlata medalja mesta Prage maršalu Petajnu. Francoski generalni armadni inšpektor maršal Petaj je dospel te dni na Češko ter se udeležil velikih manevrov čehoslov. vojske v okolici Kromeržja. Dne 24. t. m. se je vrnil v Prago, kjer je položil venec na grob neznanega vojak, Pri tej priliki so velikemu francoskemu vojskovodji izročili zlato medaljo mesta Prage, katero mu je v eni svojih zadnjih sel podelil mestni občinski svet.

Kongres v inozemstvu živčih Čehoslovakov. Spomladi l. 1930. se bo vršil v Pragi kongres v inozemstvu živčih Čehoslovakov. Pri tej priliki priredi Čehoslov. inozemski institut v Pragi s sodelovanjem ministrstva socialne narodstva in narodne prosvete, nadalje Narodna sveta ter raznih kulturnih in gospodarskih društev razstavo, ki bo obsegala vse, kar se nanaša na življenje in sodelovanje Čehoslovakov, živčih v tujni. Na izložbi bodo razstavljena dela Čehoslovakov iz celoga sveta, njih časopisi, knjige, šolski pripomočki, statistični podatki o čehoslov. društvih, o čeških solah v inozemstvu, o njih razvoju, podatki o gospodarskih razmerah v tujni živčih čehoslov. državljanov itd. Prireditelj razstave bodo posvetili največjo po-

zornost Čehoslovakov. ki žive v Jugoslaviji in na Madžarskem, pred vsem pa onim v Ameriki. Kongres se sestane ob otvoritvi razstave, ki bo naibvrže v drugi polovici meseca maja. Kongresa se udeležijo vsi odličnejši predstavitelji čehoslovski kolonij v inozemstvu. Ako bo moroče, se na kongresu osnuje tudi posebna organizacija, ki bo združila v mogočno zvezo vse v inozemstvu živče Čehoslovake in jih trdno navezala na domovino.

Odlikovanja

Z zlato kolajno za državljanske zasluge so odlikovani:

V mariborski oblasti

posestniki: Franc Cesar v Velenju, Jože Šajbal v St. Lenartu, Anton Domanjko v Kapeli, sodni sluga Franc Kranjc v St. Lenartu, kovač Jakob Leskovič v Studencih, upokojeni sodni poduradnik Franc Fekona v Slov. Bistrici, želar Jože Mavko v Okoslavcih, medičar Alojzij Saleg v Ormožu, posestniki: Martin Peteršič v Dornovi, Jakob Dogša v Središču, Jože Stoklasa v Ločah, Franc Stefančič v Ločah, Josip Planke v Blatu, Miha Justinec v Zg. Bistrici, Franc Cilenšek v Latkovi vasi, cementni mojster Melhijor Miheljak v Konjicah, Leopold Vajksler v Celju, delavec Anton Lipotnik v Gotovljah, posestniki: Karol Lešnik in Jožef Ribičič v Latkovi vasi, Jože Kuder, Gregor Golčar, delavec Anton Lilija, posestnika Franc Premk in Vinko Stajner, posestnik in zidarski polir Ivan Jordan, posestnik Fran Baša in Franc Kranjc, vsi v Gotovljah, posestniki: Andrej Kramar v Latkovi vasi, Franc Stiglic v Rečici, Anton Finiš v Trnovcu, delavec Anton Zlovšek v Ljubli, redar Anton Spruk v Mozirju, kovač Martin Medvešek v Mariboru;

posestniki: Franc Kitak v Rogatcu, Pr. Sušnik in Aleksander Skutnik v Guštaniu, Jakob Valentin v Dragoševem, Franc Vilčnik v Zg. Dupleku, Ivan Klemenčič pri Sv. Martinu, Franjo Rajšp v Lokavcu, delovodja Andrej Kukec v Slatkem vrhu, Avgust Siker v Velki, podžupan Ivan Janžekovič v Laftersbergu, župan Stanko Hauptman v Roštohu, posestniki: Franc Pihler v Berjanah, Anton Suen v Cagoni, Josip Murko v Blišu, Jurica Vračič v Senarski, Anton Trstenjak v Oseku, Franc Gunčar v Zg. Bistrici, Anton Podvršnik v Zg. Novi vasi, Karel Leskover v Sp. Ložnici, Anton Breznik v Kovači vasi, Ivan Koren v Smartnem na Paki, Faustina Prešer v Kalšah, Andrej Predan v Ritoznju, Franc Obersnel v Devinu, Jernej Franjš v Bohovi, Anton Vešnik v Zg. Hočah, Peter Lobnik v Razvanju, Franc Stern v Planici, Mihael Lešnik v Laznici, Stefan Polanc v Stanoškem, Alojz Pernat v Sv. Lovrencu na Pohorju, župana Jakob Urbanc v Lelihu in Anton Kasjak v Recenaku, posestniki: Pavel Brezovnik v Podveliki, Vinko Jezernik v Lučah, Jakob Plaznik v Podvolovcu, Franc Hribernik v Legenu, Peter Klančnik v Podgorju, Josip Hovnik v Selhi, Franc Repas v Vrhah, Franc Rotovnik v Pamečah, uradnik Hinko Gobeč v Soštanju.

Posestniki: Pavel Ačko v Goriskem vrhu, Franc Zagajšek na Muti, Tomaž Helbl pri Sv. Primožu nad Muto, Franc Pogorelec v Zg. Vižinji, Ferdinand Lečnik v Guštanju, privatni uradnik Anton Konečnik v Guštaniu, posestniki: Jože Rožar v Selembergu, Ivan Hribernik v Podkrajju, Fr. Hrustelj v Ljubnici, Vinko Cugmus v Ločah, Anton Košir v Žičah, Florijan Globovnik v Kotu, Alojzij Mernik v Podeskem vrhu, Josip Klinc in Franc Strmšek v Konjicah-okolica, Ivan Kramaršek v Brezovici, Martin Žnider v St. Vidu pri Grobelnem župan Alojzij Zorenc v St. Petru pod Sv. gorami, posestniki: Franc Mikl v Gajovcih, Ivan Babosek v Krčevini, Anton Borke v Gomili, Alojzij Janžekovič v Strljanu, Andrej Korpar v Oslušovcih, Ignac Muzek v Spodnjem Bregu, Franc Napast v Pletlju, Fran Prelog v Zagočah, Fran Škerlec v Vičancih, Jurij Topolovec na Ptujski gori, Franc Zupančič v Slovenji vasi, župan Friderik Irgolič v Sodincih, Vinko Ozmeč v Koračicah, Fran Solar v Zlatolju, Alojzij Žoržič v Spodnjem Bregu, Anton Stajnik v Vogričevcih, Anton Slavič v Bučevcih, Ferdinand Magdič v Cvenu, Andrej Roškar v Cvenu, Josip Topolnik v Banovcih, Anton Filipič v Radoslavcih, ekonom Iv. Prebil v Gresovčaku.

Posestniki: Jakob Stuhec v Stari Novi vasi, Janko Slavič v Vučji vasi, Franc Rožman v Grabonosu, župan Jakob Klemenčič v Ivanjcih, posestniki: Ivan Adanec v Lutvercih, Franc Milarič v Očeslavskem vrhu, Franc Žizek v Plitvičnem vrhu, Ferdinand Jurjovič v Paričaku, Ivan Rožman v Sratovcih, Nikolaj Hodošek v Zenkovcih, Ivan Horvat v Andrejcih, Jože Lipič v Pordašincih, Janez Jakš v Čekečki vasi, Stefan Horvat v Vučji gomili, Peter Čahuk v Brekovcih, Jože Kovač v Prosenjakovcih, Jože Hak v Celju, Jože Hujs v Ivanbvcih, Jože Zakoč v Fokovcih, Alojzij Maršič v Gornji Lendavi, Stefan Vunderl v Dolcu, Karol Handler v Boreču, Aleksander Batek v Zenavljah, Matija Fartelj v Mačkovcih, Adam Bohar v Stanjevcih, Aleksander Krčmar v Andrejcih, Jože Kalamar v Cetinju, Jože Kozica v Peskovcih, Alojzij Kardoš v Lucovanih, Josip Bakoš v Hodošah, Stefan Lutar v Krplivniku, Julij Bedič v Godinčih, Franc Stefanec v Salovcih, Henrik Hol v Markovcih, občinski sluga Ludvik Čahuk, posestnika Jože Harja v Domanševcih in Janez Vereš v Središču.

Župan Stefan Rainer v Krogu, posestniki: Janez Rainer v Rakicih, Jože Benko v Majtincih, Koloman Hečli v Nemčavcih, Nikolaj Frank v Markiševcih, Janez Tita v Cmelavcih, Nikolaj Balačič v Veščici, Josip Luthar v Sebeborcih, Franc Bencik v Moravcih, Ivan Kuhar v Tešanovcih, Fran šavel v Banečah, Stefan Banfi v Moščancih, Josip Cugel v Dankovcih, Jos. Zelko v Počarovcih, Josia Terek v Gorici, Franc Vlačič v Predanovcih, Karol Fratelj v Bokračih, Mihael Rogan v Sotinah, Jože Gomboc v Dol. Slavcih, Josip Kolmanek v Večeslavcih, Pavel Holseld v Fikšincih, Andrej Šroiner v Kramarovcih, Janez Gabor v Petančih, Franc Kuhar v Rankovcih, Fr. Ratnik v Vanči vasi, Franc Kolmančič v Borecih, Fr. Ciglit v Kupšincih, Stefan Lezen v Bratoncih, Jože Cigan v Črenšovcih, Jože Plei, istotam, Janoš Kolenko v Dolnji Bistrici, Stefan Florijan ml. v Melincih, Fr. Stefanec v Turnišču, Stefan Bakar v Nedelcih, Stefan Covic v Brezovici, Stefan Vurusič v Gornjem Zebancu, Miha Novak v Nedelcih, Adolf Krašovec v Kuršanču, Stefan Roiko v Prelozu, Mijo Malter v Kotoribi, Melko Ružič v Dolnjem Kravljcu.

Oskrbnik Martin Skale v Celju, posestnika Ivan Glinšek v Zg. Hudinji in Jurij Strelečan na Lavi, tovarniški čuvaj Blaž Košič v Zavadnji pri Celju, posestn. Valentin Samec v Runtoljih, Jos. Dremelj v Vojniku-okolici, Lenart Cenik v Škofji vasi, Jurij Ocvirk v Lipi, Gregor Ocvirk v St. Lovrencu, Jakob Pušnik v Vel. Grakovcih, Ivan Naraks v Zg. Ložnici, Martin Teržan in Martin Cokan v Vel. Pirešici, Mihael Salobir pri Sv. Jakobu, Matko Teršan v Vezonju, Jakob Vrančič v Prekopi, Gotard Bervar v Zaplanini, Franc Tomineš v Zgornjem Motniku, Matija Bašnik v Parizljah, Ivan Remic v Letušu, Martin Laznik v Mariji Reki, Stanko Jeloveš v Petrovcih, Franc Žuželj v Arli vasi, Jože Čretnik v St. Jurju, Stefan Vitez v Predanovcih, lvarski mojster Jakob Kokali na Ravnah, kovač Peter Rakež v Černi, upokojeni rudniški nadzornik Ivan Karšbaner v Podpečih, lončar Jak. Taler v Dravogradu in organist Aleš Pik v Černi.

V ljubljanski oblasti:

so odlikovani z zlato medaljo posestniki: Jože Molan v Armanem selu, Jože Robek v Kladju, Jože Vidmar v Čanju, Mihael Kostev v Podgorju, Josip Radej v Dolsem pri Rajhenburgu, Martin Stengešev v Drožanju, Miha Vrisk na Ledinah, Franc Vidmar na Vidmu, Jože Poček v Gorenčih, Ivan Pečarič v Curilah, Franc Perišič v Butoraju, Jurij Savr v Vimpolju, Ivan Škrinjar v Črešnjevcu, Franc Cerar v Dobličah, Martin Federberber na Verdu, Peter Mavrin v Dol. Podgori, Peter Rogina v Vel. Nerajcu, Ivan Guštin v Draščih, Jurij Zupančič v Gribljah, Janez Boh v Zastavi, Janez Šuklje v Dolenji Lokvici, Janez Grahek v Petrovi vasi, Andr. Brunskole na Planini, Ivan Smuk v Mlakah, Jože Krizan na Otoku, Ivan Kramarič na Radovici, Rudolf Lah v Mladenci, Jakob Suhorepec v Otovcu, Peter Panjan v Dragovanji vasi, Ivan Benetič na Goleku, Jurij Trempuš na Vinici, Josip Pečaver v Stranski vasi, Franc Reboli v Česnicah, Josip Adamič v Domalah, Andrej Hvastija v Kamniku, Anton Lap istotam, Valentin Pibernik v Suhadolah, Ivan Zupan na Brezju, Matevž Hočever v Trzinu, Josip Češarek v Nemški vasi, Josip Marinič v Potoku, Ivan Lončar v Kočevju, Josip Rus v Travniku, Franc Starc na Poljeli, Ivan Novak v Ribnici, Franc Grebinc v Dol. Lazah, Andrej Ilc v Gorici vasi, Ivan Kovačič v Sodražici, Franc Pirc v Žimarah, Franc Štupica v Sodražici, Jakob Povše st. v Stari Cerkvi, kovač Anton Pogorelec na Podaboru, čevljar Franc Levstek v Sušju.

Soremembe v železniški službi

Imenovani so: za svetilničarja dosedanjí sprevodnik Lemut Anton, zvan. II. kateg. Ljubljana gor. kol.; za avizerja: dosedanjí premikač Kraner Josip, zvan. II. kateg. Maribor gl. kol.; pisarniške slug: Erjavce Stefan, služitelj I. skupine, Ljubljana glav. kol.; Herzog Ivan, služitelj I. skupine, Maribor gl. kol.; Jermonšek Stefan, služitelj I. skupine, Ljubljana glav. kol.; snažilec vozov: Bezeliak Anton, služitelj I. skupine, Ljubljana gor. kol.; za pisarniške slug: dosedanjí blokovnik: Jokan Andrej, zvan. II. kat., Trbovlje; Playčak Franc, zvan. II. kat., Maribor gl. kol.; kretnik: Faganel Anton, zvan. II. kat., Rakek; premikač: Fatur Ivan, zvan. II. kat., Maribor gl. kol.; vozovni zapisovalec Selan Anton, zvan. II. kat., Rakek; prog. čuvaj Divjak Simon, zvan. II. kat., progovna sekcija Maribor gl. prog. avizerja: Blažina Josip, služitelj 2. skupine, Ljubljana gl. kol.; Mrak Ivan, služitelj 2. skupine, Ljubljana gl. kol.; za nadkretnika dosedanjí: blokovnika Birs Ivan, zvan. II. kat., Maribor glav. kol.; Donik Matevž, zvan. II. kat., Pragersko; kretniki: Bergoč Mihael, zvan. II. kat., Ljubljana gl. kol.; Boršnar Franc, zvan. II. kat., Ljubljana glav. kol.; Dolenc Josip, zvan. II. kat., Zidani most; Garbajs Ivan, zvan. II. kat., Ljubljana glav. kol.; Gerbec Izidor, zvan. II. kat., Jesenice; Jamnikar Karel, zvan. II. kat., Ljubljana gl. kol.; Jug Alojzij, zvan. II. kat., Jesenice; Kobil Franc, zvan. II. kat., Ljubljana gl. kol.; Kresnik Alojzij, zvan. II. kat., Zidani most; Mrežar Franc, zvan. II. kat., Zidani most; Pavlič Ivan, zvan. II. kat., Ljubljana gl. kol.; Petrič Ivan, zvan. II. kat., Ljubljana gor. kol.; Rjavec Evgen, zvan. II. kat., Ljubljana gor. kol.; Torelli Anton, zvan. II. kat., Ljubljana gor. kol.; Trošt Ivan, zvan. II. kat., Ljubljana glav. kol.; za kretnika dosedanjí: sprevodnik Kovač Ivan, zvan. II. kat., Kraljevec Prdog; blokovniki: Kuzl Matija, zvan. II. kat., Hoče; Mittoni Franc, zvan. II. kat., Litija; Kukovec Ivan, zvan. II. kat., Tezno; skladiščni paznik Ravnik Franc, zvan. II. kat., Bistrica Boh. jezero; nadpremičar Arman Alojzij, zvan. II. kat., Zidani most; premikač: Ambroz Josip, zvan. II. kat., Jesenice; Azman Alojzij, zvan. II. kat., Jesenice; Berdnik Jernel, zvan. II. kat., Poljčane; Brškin Anton, zvan. II. kat., Novo mesto; Brilej Konrad, zvan. II. kat., Zidani most; Cimalajt Stefan, zvan. II. kat., Ormož; Čepin Josip, zvan. I. kat., Ljubljana gor. kol.; Dremelj Vinko, zvan. II. kat., Zidani most; Ekat Simon, zvan. II. kat., Pragersko; Flucher Josip, zvan. II. kat., Gornja Lendava-Mačkovci; Gmeiner Anton, zvan. II. kat., Tezno; Gorican Fr., zvan. II. kat., kurilnica II. Ljubljana, gl. kol.; Koren Stefan, zvan. II. kat., Pragersko; Kovačič Josip, zvan. II. kat., Pragersko; Lah Franc, zvan. II. kat., Pragersko; Pirc Josip, zvan. II. kat., Bled-Jezero; Poganič Avgust, zvan. II. kat., Jesenice; Saje Josip, zvan. II. kat., Novo mesto; Schoper Henrik, zvan. II. kat., Zidani most; progovni čuvaj: Golob Karel, zvan. II. kat., Poljčane; Vrešak Ivan, zvan. II. kat., Vuhred Mareberg; Žaberl Ivan, zvan. II. kat., Maribor gl. kol.; kurjač Kropič Franc, zvan. II. kat., kuril. izpostava Jesenice; za premikača dosedanjí sprevodniki: Kokal Rudolf, zvan. II. kat., Maribor glav. kol.; Kogovšek Karel, zvan. II. kat., Ljubljana gl. kol.; Koprivnik Alojzij, zvan. II. kat., Maribor, gl. kol.; Krošelj Anton, zvan. II. kat., Ljubljana gl. kol.; progovni čuvaj Abram Franc, zvan. II. kat., Bistrica Boh. jezero; za progovnega čuvaja dosedanjí deseterji: Cesar Anton, zvan. II. kat., progovna sekcija Zidani most; Dujakovci Ivan, zvan. II. kat., progovna sekcija Zidani most; Gaves Franc, zvan. II. kat., progovna sekcija Zidani most; Jagodič Ivan, zvan. II. kat., progovna sekcija Zidani most; Korže Franc, zvan. II. kat., progovna sekcija Celje; Novak Anton, zvan. II. kat., progovna sekcija Zidani most; Rap Alojzij, zvan. II. kat., progovna sekcija Zidani most; Repin Josip, zvan. II. kat., progovna sekcija Celje; Škrbec Anton, zvan. II. kat., progovna sek-

cija Ljubljana glav. prog. avizerja: Martin, zvan. II. kat., progovna sekcija Maribor, glav. prog. kretniki: Dobovšek Franc, zvan. II. kat., Bistrica; Gardina Lovro, zvan. II. kat., Borovnica; Keršmanec Karel, zvan. II. kat., Borovnica; Koželj Alojzij, zvan. II. kat., Ptuj; Marchel Henrik, zvan. II. kat., Podnart-Kropa; za vozovnega zapisovalca dosedanjí sprevodniki: Krivec Josip, zvan. II. kat., Jesenice; pisarniški pomočniki: Berglec Ivan, zvan. II. kat., Tezno; Mlakar Josip, zvan. II. kat., Maribor kor. kol.; Rus Ivan, zvan. II. kat., Pragersko; Stepišnik Avgust, zvan. II. kat., Tezno; Wračko Ferdinand, zvan. II. kat., Maribor kor. kol.; postajni paznik Gruden Mihael, zvan. II. kat., Maribor glav. kol.; kretnika: Premk Anton, zvan. II. kat., Zidani most; Stefančič Karel, zvan. II. kat., Zidani most; premikač Zupan Franc, zvan. II. kat., Jesenice; skladiščni sluga Struc Aleksander, zvan. II. kat., Tezno; postajni sluga Meze Anton, zvan. II. kat., Ljubljana gor. kol.; čuvaj Krošl Vinko, služitelj I. skupine, Pragersko; za svetilničarja obrtnika dosedanjí: delovodja Pavlin Josip, zvan. I. kat., Ljublj. gor. kol.; svetilničar Bačič Josip, zvan. II. kat., Ljubljana glav. kol.; za čuvaja dosedanjí blokovnik Groblnik Mihael, zvan. II. kat., Maribor glav. kol.; nadpremičar Štirin Ivan, zvan. II. kat., Ljubljana gor. kol.; kretnik Klobasa Anton, zvan. II. kat., Zidani most; premikača: Markušek Viktor, zvan. II. kat., Zidani most; Šramel Anton, zvan. II. kat., Zidani most; strokovnika: Cergol Franc, služitelj I. skupine, kurilnica Ljubljana II. gor. kol.; Gasperlin Aleksander, služitelj I. skupine, kurilnica Ljubljana II. gor. kol.

Sokol

Drobiz iz slovenskega Sokolstva

Sokol na Viču priredi v soboto, 31. t. m. v dvorani Sokolskega doma »Slavnostno akademijo« v počaščenje vsem bratom ustanoviteljem in dobrotnikom društva. Ta slavnostni večer naj bo iskrena zahvala mlajše sokolske generacije starejši. Spored za ta slavnostni večer bo zelo pester, saj sodelujejo pri akademiji dramatični odsek, sokolski pevski zbor in telovadnih oddelki oboje dece in naraščajo. Ob tej priliki bo viški Sokol poklonil zaslužnim bratom ustanoviteljem spominke diplome. Vabimo na ta slavnostni večer članstvo ljubljanskih in okoliških sokolskih društev ter prijatelje Sokolstva. Točnejši spored bomo še objavili. Zdravlo!

Poživljeno sanmanje so sabljanje. V čem predvojnom Sokolstvu se je med redno telovadbo in tudi posebej gojilo sabljanje in fletetovanje. Po vojni je bila ta panoga precej časa zanemarjena. Letos pa je zopet več društev pričelo pridno vežbati ter je končno priredilo v Vršovicah pri Pragi sokolski turnir, ki je bil neobičajno dobro obiskovan. Zmagov v sabljanju in fletetovanju je odneslo društvo Vršovice, na drugem mestu je v sabljanju Praški Sokol, v fletetovanju pa Blansko.

Bolgarski Junaki so priredili pod vodstvom čehoslovških sokolskih učiteljev krasno uspevajoči vadiateljski tečaj v Varni, ki se ga udeležuje nad 60 telovadcev in 30 telovadki. Obenem pa se bo po tem tečaju vršil še poseben tečaj za sodnike. — Velik vpliv na deputacijo Junakov je napravil zlet v Plznju, ogled Tyrševga doma in nove telovadnice v Brnu od Sokola I. Objubil so že sedaj, da se jih udeležijo zleta v Pragi leta 1932. nad tisoč.

Priročna knjiga za župne kurse za vodnike deških oddelkov, je izšla v nakladi Češke Obce Sokolske v Pragi. Izdal je knjigo odsek za deco pri načelništvu ČOS in ji je cena 12 Kč. — V času, ko tako silno primanjkuje dobrih knjig za prednjake, bi bilo priporočljivo, da se prevede to delo tudi na naš jezik ter izda v nakladi JSS. Dokler pa to ni mogoče, naj si vsaj župe in društva nabavijo predmetno knjigo, ki jim bo sigurno dobro služila.

Raznosterosti iz telovadnega sveta. Na Dunaju se postavi veliki stadion, ki bo obsegal okoli 60.000 mest za gledalce ter veljal po proračunu okoli 6 milijonov šillingov ali ca 50 milijonov Din. — Tudi v Avstriji je priredilo vojaštvo javen telovadni nastop na Dunaju v Praturu, kjer je sodelovala celotna dunajska posadka v prostih vajah, redovnih vežbah, nastop vojaškega kolonarskega bataljona, orodno telovadbo, razne teke z ovirami in rajalne nastope konjenice. — V Nemčiji se bo vršila v jeseni velika mednarodna tekma telovadk Anglija - Nemčija iz vseh strok telovadbe: na orodju, prosti telovadbi itd. V vsaki panogi bosta smeli tekmovali le po dve zastopnici vsakega naroda. — Delavske Telovadne Enote v Čehoslovski so priredile svojo prvo prvenstveno tekmovanje v Pragi, ki se ga udeležilo 92 članov in 50 članic. V višjem oddelku moč je zmagalo društvo iz Brna, v nižjem pa vrsta iz Plznja. Pri članicah je odnesla zmago vrsta iz Hradca Královic. Pri prosti telovadbi pa so se odlikovale tudi druge vrste, tako da je končni rezultat sledeč: člani višji oddelk Moravska

Nizke cene!

KOLESA

GRAMOFONI

ŠIVALNI STROJI

Tudi na obroke!

„Tehnik“

J. Banjai,

Ljubljana

Pražakova ulica 19

V palači „Ljubljanski dvor“

Dobra gospodinja

in

milo „Gazela“

to je postal nerazdružljiv pojem, kajti kjer je vzorno gospodinjstvo, tam je v hiši vedno le milo „Gazela“. — Ono daje nadvse bogato peno, čisti, beli in varuje perilo. Zato perite tudi Vi dosledno le s pravim terpentinovim milom

„Gazela“

Ostrava, v nižjem Plzenj in pri članicah Dunaj. — V Angliji se je v zadnjem času zlasti ob sodelovanju vojaških in šolskih krogov pojavila tendenca proti gotovim sportnim panogam obenem s težnjo, da se bo izvršila popolna reorganizacija telesne vzgoje po načinu, kot ga ima v telovadnih združenjih Srednja Evropa. — V Belgiji postavi omdotna telovadna federacija velik spomenik svojemu ustanovitelju in dolgoletnemu predsedniku in voditelju N. J. Cuperusu. — Za mednarodno tekmo leta 1930. se pripravljajo iz Belgije skupno 17 borcev. — Luksemburška telovadna zveza elavi leta 1930. svojo 60letnico delovanja ter priredi jubilejne slavnosti hkratno z mednarodnimi telovadnimi tekmami.

Javni nastop Sokola Rimske toplice-Smarjeta. V poročilu pod tem naslovom se je vrnila neljuba pomota. Nastop je označen kot prvi oidekov, vendar je to prvi letošnji. Resnici na ljubo in odseku v čast bodo povedano, da je priredil že l. 1927., kratko po ustanovitvi, večji nastop, sličen nedeljskemu ter lani lepo notranjo prireditve (akademijo). Vsako leto je priredil tudi lepo proslavo sokolskega praznika poleg mnogih drugih sodelovanj in udeležb.

Za X. Olimpijado, ki se bo vršila leta 1932. v Ameriki v Los Angeles, vlada v Ameriki še sedaj silno zanimanje. Vlada USA je dala na razpolago 600.000 dolarjev samo za reklamo, za prireditve kot tako pa milijon dolarjev. V Los Angeles se postavi moderen stadion, ki bo imel prostora za preko 120.000 gledalcev.

Dopisi

LOKA PRI ŽUSMU. V nedeljo 18. t. m. je priredila loška inteligenca na vrtu gosp. Gajška veseloigro »Poslednji mož«, ki je bila dobro obiskana od blizu in daleč. Igralci, ki so lepo rešili svoje vloge, čestitamo!

OPLOTNICA. Otvoritev našega Sokolskega doma je bila praznik, ki bo marsikomu ostal v najlepšem spominu. Že ob 3 zjutraj je marljivo članstvo pripravljalo vse na malem, lepo okrašenem zletišču. Proslavo je ob 11. otvorila godba mariborskega Sokola s promenalnim koncertom. Kmalu nato so prispela bratska društva iz Maribora, Ronje in Slov. Bistrice. Ob 14. je odkorakala častna povorka k otvoritvi Sokolskega doma. Brat starosta Petelinšek je v svojem govoru podal lepo sliko dela in stremljenja našega Sokolskega društva. Društvu je čestital najprej brat Srečko Vitorij iz Središč, ki je bil prvi načelnik in ustanovitelj našega društva, za njim pa brat Julije Novak iz Maribora. Oba sta naglašala, da je naše društvo lahko ponosno na svoje uspehe in da je vzgled drugim sokolskim organizacijam. Izvršilo je uspešno tudi telovadno prireditve. Nastopilo je domače in konjsko članstvo in Mariborčani z bratom Primožem na čelu. Na telovadišču je brat notar Jereb v lepem govoru čestital društvu. Po telovadbi se je razvila prisrčna domača zabava. Oploitiški Sokoli se iskreno zahvaljujejo vsem posetnikom iz Maribora, Konjic, Slov. Bistrice, Studencev itd. Sokolski dom je res naš, sami smo ga zgradili in z nobenim dolgom ni obremenjen. Dom ima lično telovadnico v izmeri 150 m², hodnik in lepo društveno sobo. Na vrtu je lepo letno telovadišče.

LOKA PRI ČRNOMLJU. Ako te podede pot čez veličastni črnomljski most, ki je krasno delo moderne tehnike, se znajdeš v občini Loka. Ločani so ponosni na svoje ime, kakor stari Dubravčani ali pa hrvaški Turapolci. Drugače pa so do brodušini in mirne narave in bi gotovo najraje videli, če bi teklo vedno vse po starem. To je bil menda tudi vzrok, da rečnemu Tonetu niso privoščili kulture paražnikov in helmja. Loška občina je ravna, ima razorne ceste, zato pa Ločani žrtvujejo velike vsote za dragocene kapele. Repot motorja in naraščajoča industrija v našem kraju moti še danes Ločano kililano in patrijarhalno življenje. Povdariti pa je treba, da so Črnomlji in Ločani prav dobri sosedje in je razveseljivo dejstvo, da se je med samimi Ločani začela živahna akcija, da se Črnomlji in Loka zedinita v eno občino. Pozdravljamo ta korak z veseljem, ker smo prepričani, da bo Loka edino na ta način zagotovila bodočnost in lep napredek. — Ko je nedavno v Loka umrla Angela Kolbezen, ki je bila zvesta članica Črnomljskega Sokola, jo je članstvo v lepem številu sprejelo k večnemu počitku. — Nedavna tragična smrt Jožeta Šterka, ki so ga iz Dobličanske izveleki mrtvega, in Franceta Jermans, ki so ga našli obesenega za hišo, je vzbudila splošno pozornost. Kaj je gnalo v obup, še ni pojasnjeno. Omenimo naj končno, da je v Loka umrla bogata Smrekarica, ki je vse svoje premoženje zapustila za hiralnico v Črnomlju.

Novo mesto nekoč in sedaj

Novo mesto šteje danes okoli 2500 prebivalcev in je torej največji kraj na Dolenjskem. Meščani imajo radi, če ga imenujejo »metropolo Dolenjske«. Mesto ima lepo, celo romantično lego na široki, visoki kraški skalnati plošči, okrog katere se v velikem kolobarju ovija Krka, na nekaterih mestih 8—9 m globoka. Njeni bregovi so strmi. Posebno na južni strani padajo do 20 m globoko v vodo.

Okoli mesta se kopičijo proti severu z vinsko trto obsajeni holmci in se razširja valovit svet; na jugu zapirajo razgled Gorjanci, na zapadu odrasli kočevski gora, le proti vzhodu je odprto ter se s kapiteljskega hriba vidi čez šentjernejsko polje do Krškega in Brezja. Daleč tam v sinjem ozadiju pa vzpenjajo čez dolenjsko gričevje kamniške planine svoje bele snežne glave.

In kakor bi bil moral dati človek tej naravni lepoti še okras svoje roke, je obdal ta lepi kraj

z velikim vencom prijaznih in nekdanjih mogočnih gradov,

ki so se jim najlepše ure, seveda že davno, iztekle. Kot mogočen čuvaj nad mestom globoko doli ob njegovem vznožju je stal in še stoji Hmeljnik. Še višje nad mestom, a na njegovi južni strani in Hmeljniku nasproti se je vzpenjal prosluli grad Mehovo, od katerega so se nam ohranile le še razvaline. Dobro uro od Mehovega proti Novemu mestu stojita gradova Ruperčvrih in Poganci, četrta ure od mesta Grm, od kod je krasen razgled na glavni trg, ob Krki Graben, nad izvirkom Prečne na mogočni skali pa Luknja, nekdanji last Erazma Predjamskega. Gradovi Stari grad, Otočec, Zalog, Struga in drugi so spopolnjevali in še spopolnjujejo lepoto novomeške okolice.

Ta lepa, tudi trdna lega Novega mesta je menda dala največ povoda onim pravljicam, ki pripovedujejo o velikanskem mestu, ki se je raztezalo tedaj in sedaj v rimski dobi celo do Hmeljnika.

V tem velikanskem mestu je imel cesar Decius, tako pripoveduje pravljica, močno vojsko. Tudi siloviti Atila je drl tod mimo ter mesto tako razdeljal, da se pozneje niti poznalo ni več, kje je stalo.

Zagotovljena zgodovina Novega mesta se pričena šele l. 1366., ko je povzdignil Rudolf IV. ta kraj v vrsto mest in mu podelil tozadevne pravice. Mesto je imelo nalogo, polagoma priversti vso Slovensko marko — sedanjo Dolenjsko — pod avstrijsko oblast. Postalo naj bi središče avstrijskih posestev na Dolenjskem. V neki listini iz časa Leopolda I. so našle vasi, kjer je še veljala sodna oblast mestnega sodnika: Ločna, Mačkovec, Lesnica, Jelše, Česnjice, Trška gora, Zdinja vas, Dolenje in Gorjenje Kamne, Dobrava, Boršt, Daljni vrh, Hudo, Potočna vas, Velika in Mala Bučna vas, Bršlin, Kal, Prečna, Česča vas, Griblje, Irčna vas, Cegelnica in Paka. Brez dvoma je, da je dal ta obseg novomeške sodne oblasti tudi deloma povod oni pravljici o velikanskem starodavnem mestu, ki se je neki raztezalo do Hmeljnika.

Za časa turških bojev je Novo mesto z lahkoto odbijalo turške napade. Postalo je zbirališče brambovcev proti Turkom. Tu sem je pridrla skup vsa dolenjska vojska, če je zašumelo po deželi.

V mestu so bile velike žitnice in obilne shrambe. Trgovstvo je postalo silno živahno. Trgovci so prihajali sem posebno s Hrvaškega in Ogrskega. Priganjali so ponajveč živino in jo zamenjavali za tukajšnje blago. To je bila tista srečna doba, v kateri je nastal v Novem mestu lepi in prostorni Glavni trg najlepši in najprostornejši od vseh trgov pri mestih na Kranjskem. Škoda, da je zadela meščane v njihovi najljubši dobi velika nesreča. O postu l. 1540. je vpepelil grozen požar skoro vse mesto, porušil stolpe mest-

nega obzidja in tudi ozidje samo močno poškodoval. Komaj so mesto vnovič postavili, jih je zadel nov udarec. Z zavzetjem Kaniže po Turkih je bila zaprta pot ogrskim trgovcem, ki so prihajali poprej v gostem številu skozi Novo mesto na Dolenjsko.

Se groznejša nesreča je prišla nad mesto l. 1576. Pred postom l. marca je mesto vnovič pogorelo skoro do tal; ostalo je le par hiš. Pogoreli so mestni rotovž, kapitelj in kapiteljska cerkev z vsem blagom in listinami. Zgorelo je vse, kar so postavili in sezidali Novomeščani. Na stotine družin je ostalo brez strehe. Zgorela je stolna cerkev, pogoreli so oltarji v nji, razpela, zastave, podobe, ves cerkveni lišp, raztopili so se celo zvonovi. Tudi kmetom, podložnim kapitlju in mestu, je zgorelo vse.

Najhujši udarec pa je bil za mesto, ko je dal nadvojvoda Karol (od l. 1570. do 1580.) sezidati Karlovec, ki je potegnili nase vse dobrote, ki so doslej pritekale v Novo mesto.

Zbirališče za obrambo mej sklicanih vojakov je bilo prestavljeno v Karlovec, z njim pa tudi vsa vojaška skladišča. Za skladišči in vojniki je bila prestavljena iz Novega mesta vsa obila četa civilnih in vojaških uradnikov. Nalagaš za vojake zidane hiše so ostale po požaru posute, rokodelci so odpustili svoje pomočnike, gostilničarji so se zastoni ozirali po gostih, kakor vihar je pometel odhod vojakov vse blagostanje iz mesta.

L. 1583. je uničil požar mnogo novih, ravnokar sezidanih in pokritih postopij. L. 1605. je vpepelil velik ogenj nad 60 hiš.

L. 1664. pa je pogorelo mesto že zopet do tal; ostala je le tu pa tam kaka hiša. Prošnja, ki so jo poslali Novomeščani l. 1606. nadvojvodi, je živa slika bede, v katero so zabredli tekem nekaterih desetletij: »L. 1599. je razlil vsegamogočni Bog svojo pravično jezo čez nas, ko je razsajala kuga čez pol leta po mestu ter pobila k tlom ne le vse trgovstvo in obrtstvo, ampak tudi nad 800 ljudi, med njimi 149 gospodarjev. Polovica mesta je sedaj praznega, hiše so zapuščene in se podirajo...

O kugi pripoveduje Valvazor, ki pa jo deva v l. 1590., da je razsajala tako, da je Novo mesto skoro dodobra izumrlo; po glavnem trgu je rastla trava, da bi jo lahko kosili. L. 1625. se je vnovič pojavila grozna kuga, za katero je umrlo 322 ljudi, med njimi 15 gospodarjev.

V dobi od Marije Terezije do francoske okupacije je l. 1747. dobilo Novo mesto okrajno glavarstvo, dve leti pozneje pa prvič svojo garnizijo. Prvi polk, ki je tu bival v garniziji, je bil polk Palfy; pozneje so tu bivali polki Moltke, Browne, Botha, Thurn, Terry, nadvojvoda Jožef in drugi. L. 1766. je bila osnovana predilna šola, l. 1801. pa glavna vojaška bolnica in preskrbovalna zadruga (Verpflegsmagazin). Novo mesto je bilo obenem zbirališče vseh onih, ki so spadali k bolnicam v Kostanjevici, Karlovcu, Zagrebu in morebiti še drugje na Hrvaškem.

Zanimivo je, da je izvrševalo Novo mesto po svojem mestnem sodniku tudi

krvavo sodstvo,

ki so ga odpravili šele Francozi.

V Novem mestu je stal dobrih 100 let kapucinski samostan. Zatrli so ga leta 1786. na odlok takratne cesarske vlade. V poslopju so sedaj nastanjeni razni državni uradi. Poleg kapucinskega je imelo Novo mesto od l. 1470. tudi frančiškanski samostan, katerega prvi gvardijan je bil izvrsten slovenski pridigar p. Andreas. Pokopališče je bilo prvotno na kapiteljskem hribu »na Krokarih«, nato je bilo prestavljeno h kapiteljski cerkvi, kjer je ostalo do l. 1810. Takrat so ga premaknili na vznožje kapiteljskega hriba tik nekdanjega kapucinskega samostana, kjer je bil poprej kapucinski vrt; del tega vrta je še sedaj ohranjen. Cerkva je imelo Novo me-

sto šest. Ohranili sta se le dve: frančiškanska in kapiteljska.

Najelegantnejše zabavišče do francoske okupacije je bil mestni rotovž. Tu so se med drugimi zabavami vršile tudi gledališke predstave. Razne zabave so se vršile tudi v kavarnah, katerih lastniki so bili Italijani.

Za časa napoleonskih vojsk je bilo Novo mesto prvič v francoskih rokah l. 1805. Takrat je prišlo 1700 vojakov pod poveljstvom generala d'Espagneja, ki so zasedli vso Dolenjsko do hrvaške meje. V poznejših osvobodilnih bojih se je zlasti odlikoval novomeški brambovski bataljon, katerega komandant je bil poganški graščak Franc Ksaver Langer, praded sedanjega graščaka g. Langerja. Za njegove zasluge so po njegovi smrti povzdignili njegovega sina Fr. Henrika Langerja v plemenitaški stan.

Novomeški kapitelj je bil ustanovljen s pismom cesarja Maksimilijana I. leta 1493. Izvršitev tega cesarskega dovoljenja je naročil papež Aleksander VI. zatiškemu opatu, zapovedujoč mu, naj ustanovi kapitelj tako, da bo štel 13 kanonikov; prvi med njimi naj bo prošt, drugi dekan. Vsi kanoniki naj bodo pod eno streho ter obedujejo pri eni mizi. Proštu je dal pravico nameščati po farah, kapitelju podložnih, župnike popolnoma po svoji volji. Ob enem s temi pravicami je dobil kapitelj tudi svoj grb.

Mnogi novomeški prošti so zavzemali imenitna cerkvena dostojanstva. Eden od teh je bil nadškof (grof Attems), šest jih je bilo škofov, eden je bil protonotarj, štirje so bili generalni vikarji in štirje arhidijakoni (nadzorniki nad kapitolom in celo Dolenjsko). V šolskih zadevah se Novo mesto sme ponašati, da ni dosti zaostajalo za Ljubljano. Svojo šolo, ki je nadomeščala gimnazijo, je imelo že v sred. veku. L. 1778. je bila osnovana ljud. šola »normalna« s 3 razredi, ki se je preobnavala pozneje v 4 razrednico. Zanimivo je, da so morali hoditi v to šolo otroci iz vseh okoliških vasi, oddaljenih do tro daleč iz Novega mesta. Največ šolarjev je štela šola l. 1824. (254).

L. 1816. je dobilo Novo mesto tudi deklško šolo, dočim je dobilo gimnazijo že dolgo poprej (l. 1746).

Župan dr. Režek:

Gospodarstvo novomeške občine

Sedanja občinska uprava je naletela v povojnem času na velike ovire. Naloga, ki jo je čakala z izvolitvijo in poverjenjem obč. gospodarstva, je bila tem težavnejša, ker je bila ta uprava po svoji politični sestavi in pripadnosti jako pestrna. Poleg nedostatkov v gospodarstvu, katere je povzročila vojna doba, so čakale na rešitev mnoge neodložljive panoge občinskega gospodarstva še iz prevojnih časov.

Da se otresne obč. uprava političnega vpliva in da iztrebi vse nasprotujoče sile, je večina v tej upravi, ki ni nikdar pokazala, da je v večini, poudarila, da spada v obč. posvetovalno dvorano edino le reševanje gospodarskih problemov, da odklanja vsakotro vmešavanje političnih strank in da zaradi tega ne odklanja sodelovanja onih sestavnih delov obč. uprave, ki so se izven občinske dvorane strogo ločili ne samo po svojem političnem, ampak tudi gospodarskem programu. To je bila najtežavnejša naloga, kateri pa je bila občinska uprava kos in katero je tudi vršila do zadnjega časa, dasi je mnogokrat naletela na močno nasprotovanje, na katero pa se ni ozirala, ampak je šla preko tega na delo, ki je smatrala za svojo prvo in zadnjo nalogo.

Prvo gospodarsko vprašanje se je tikalo

zgradbe šolskega poslopja

katerega mestna občina sploh nikdar imela ni. Šolski prostori so bili nastanjeni po državnih in privatnih zgradbah, ki niso niti zdaleka ustrezale zahtevam vzgoje in higiene. Potrebo po lastnem šolskem poslopju je obč. uprava takoj uvidela in izrekla takoj v početku svojega delovanja, da je zgradba tega poslopja neobhodno potrebna in prav tako tudi neodložljiva. Kakor se je v načelnem vprašanju doseglo hitro soglasje, tako se je pojavila različna naziranja pri vprašanju, v kakem obsegu naj se to poslopje gradi in za katere in koliko razredne šolske tipe naj se šolski prostori predvidijo in zagotujejo. Še bolj pa so bila razna mnenja, od kod in po katerih potih naj se pridobijo viri, ki bodo služili za kritje gradbenih stroškov.

Uprava je v enem in drugem oziru premostila nasprotujoča naziranja in šla preko raznih ugovorov. Skenila je, da naj bo to poslopje tako veliko, da najde v njem prostora poleg osnovne deške in dekliške šole tudi meščanska šola, obrtno-nadaljevalna šola in končno tudi gospodinjinska šola. Poslopje, ki stoji danes dozdano, zadostuje vsem zahtevam navedenih šolskih tipov.

Druga nič manj važna panoga obč. gospodarstva

socijalna oskrba

je naletela na nič manjše težave. Ubožni zaklad mestne občine je bil docela izrpan. Vojno posojilo je ta zaklad docela uničilo. Radi tega je morala obč. uprava posvetiti tej panogi vso pažnjo, da je mogla kriti potrebe, ki so se sicer redno pokrivalo iz ubožnega zaklada. Zato je vse tekoče izdatke te panoge krila iz tekočih vsakoletnih proračunov, v katere je vnesla poleg tekočih izdatkov tudi večje zneske, s katerimi je obnovila izrpani ubožni zaklad in ga znatno povečala, tako da je mogla po par letih obč. gospodarstva misliti na to, kako zgraditi poslopje, ki naj bo last tega zaklada in v katerem naj najdejo zaščito vsi onemogli, starostne podpore in oskrbe potrebni občinarji.

Tretje vsekakor velevažno gospodarsko vprašanje je bila

rešitev stanovanjske krize

ki v tej občini ni bila nič manjša kakor drugod, zlasti ker je prišel večji dotok prebivalstva iz zasedenih krajev in uradništva v železniški upravi. Pri tem ni kazalo obč. upravi, da bi gradila lastne stanovanjske hiše, kakor se je to vprašanje reševalo v veliki večini v vseh drugih mestih. Ako bi

Župan dr. Režek

hotela občina zadostiti vsem zadevnim zahtevam, bi morala docela izrpati vso svojo finančno moč, ki pa itak ni bila nikdar velika. Zato je segla obč. uprava po radikalnejšem sredstvu. Dala je za zgradbo stanovanjskih hiš na razpolago svoja obsežna stavbišča proti minimalni odškodnini dinar za kvadrat meter in vrh tega zasigurala potrebni kredit pri Mestni hranilnici. Tako je Stavbna zadruga javnih službenecv in upokojencev na odstopljenem zemljišču sezidala do sedaj 23 stanovanjskih hiš in se pri tem posluževala kredita, ki ga je Mestna občina zasigurala. Le na ta način se je mogla sta-

Avtotaks Martin Hočevar, Novo mesto

Na razpolago limuzina in odprt voz.
Telefon št. 18. 12.280

Udovič & Lampe

Novo mesto. 12.279

strojno in stavbno ključavničarstvo. — Velika zaloga štedilnikov sadnih in vinskih stiskalnic. Postrežba solidna. — Cene nizke.

Mehanična delavnica

Josip Ferlič

Novo mesto, Ljubljanska c. 235

sprejema v popravilo kolesa, motorna vozila in vsakovrstne druge stroje.

Cene konkurenčne! 12.272

A. Midorfer

Novo mesto, Glavni trg

izdeluje vsakovrstne obleke za dame in gospode po najnovejšem kroju in modi. V zalogi vedno češko in angleško sukno. 12.275

Sikarstvo! Pleskarstvo!

Alojz Valantič

Novo mesto

Izvršuje vsakovrstna slikarska in pleskarska dela. 10.298

Po vzorcih. Cene brezkonkurenčne!

Avtopodjetje Josip Kos, Novo mesto

vzdržuje redni avtobusni promet med Novim mestom in Krškim preko Šmarjeških toplic. Vozj v obe smeri dvakrat dnevno z dvema luksuzno opremljenima vozovoma. Zveze ugodne. Cene brezkonkurenčne.

Matko Malović

Novo mesto

Kino „Meteor“ — Pogrebni zavod — Strojno mizarstvo — se p. n. občinstvu v obisk in naročitev vlijudno priporoča. 10.301

Ivan L. Žic, restavracija = Novo mesto

toči vsakovrstna pristna dalmatinska vina po namizijh cenah. Mrzla in gorka edila vedno na razpolago. Zaloga vina. 10.299

Postrežba točna in solidna.

Keramika

J. Klemenčič, d. z. o. z.

NOVO MESTO

Velika zaloga šamotnih peči, kompl. štedilnikov, šamotne opeke, keramičnih ploščic — flizne 15/15 cm za oblaganje štedilnikov, kopalnic, sten itd. Izvršuje vsa v keramično stroko spadajoča dela. — Jamči za kvaliteto in montažo. 10.297

Splošno ključavničarstvo in vodovodne instalacije

Knaflič & Mirtič

Novo mesto

Krojači! Čevljarji! Šivilje!

„SINGER“

šivalni stroji in njih nadomestni deli vedno na zalogi pri podružnici tvrdke

V NOVM MESTU :: GLAVNI TRG ::

Na novo preurejeni FRIZERSKI SALON

J. Križka,

12.277

NOVO MESTO

Ljubljanska cesta

se priporoča p. n. občinstvu!

STAVBNO PODJETJE

Martin Hočevar, Novo mesto

izde uje in prevzema nove stavbe, izvršuje načrte ter proračune solidno in po konkurenčnih cenah.

Telefon šte. 18. 12.276

Zaloga vsakovrstnega gradb. mater. jala

Tvrdba

Gregor Blažon

Novo mesto

nudi cenj. občinstvu po konkurenčnih cenah: ure, zlatnino ter optične predmete. — Ugoden nakup gramolonov, plošč radioaparatorov ter njih sestavn. h delov. 12.281

Avtotaks A. Kokalj

Novo mesto

je cenjenemu občinstvu vedno na razpolago. — Zaprt in odprt voz.

Stojal šče vis a vis hotela Koklič. :: Tele on hotela Koklič št 23. ::

Andrej Agnitsch

kleparstvo

Novo mesto

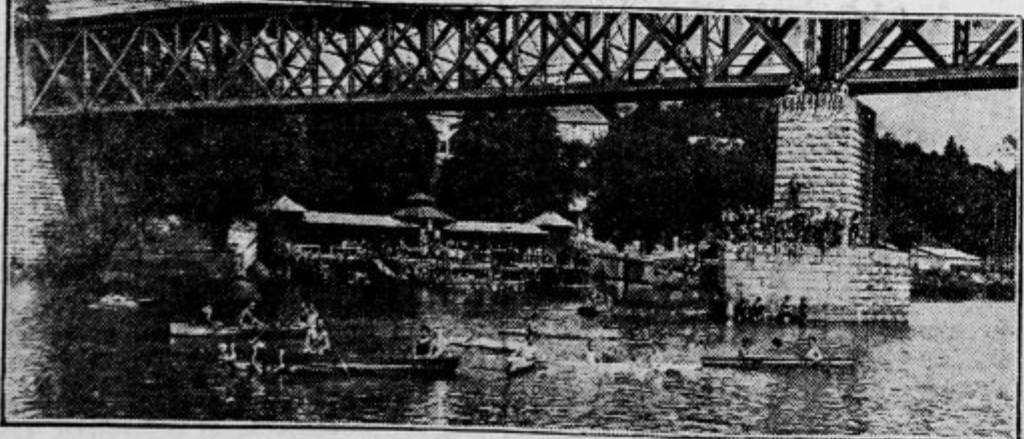
12.271

Tovarna pohištva

Jevšček & Dolenc

Novo mesto

izdeluje vsa umetna portalna, stavbna in pohištvena dela in konkurenčne cene! Izdelava solidna!

Mestno kopališče

novanjska kriza omiliti ne minimum, čeprav se ni mogla dočela odpraviti.

Posebno pozornost je posvečala občinska uprava telesni vzgoji mladine, kateri je odstopila brezplačno za igranje obsežne prostorne ob Krki, ki so po športnih društvi in raznih mladinskih organizacijah zasedeni ves čas.

Odstopila je brezplačne prostore za napravo tenišča in napravila, oz. dvakrat povečala že obstoječo obd. kopališče na Krki ter zagotovila posej vsem slojem. Najvišja vstopnina za celo kabino znaša 2 Din. Vrh tega je izrekla načelo, da v gotovih urah izdaja proste vstopnice vsem onim, ki tudi te vstopnine ne bi zmogli, zlasti šolski mladini.

S stališča higijene je obd. uprava zadela na vprašanje

Javne občinske klavnice

Kot kaže, obd. uprava ni imela. Zato je bilo izvrševanje veterinarske policije jako težko, če ne sploh onemogočeno, čeprav je imela mestna občina nastavljenega svojega lastnega veterinarja, ki bi službo redno vršil. Ker je moglo biti nedostatek odstranitve s zgradbo javne občinske klavnice, je obd. uprava zgradila rešitev tega vprašanja na pravem koncu in načeloma izrekla, da se mora zgraditi javna klavnica, ki ustreza vsem potrebam občine in zadosti vsem zahtevam higijene. V to svrhu je nakupila ob Krki v Kandiji stavbišče, dala izdelati po škodovih zavodih načrte in dela za zgradbo tega prepotrebne poslopja razpisala. V doglednem času bo ta stavba vršila svojo funkcijo.

Da da bodočemu razvoju mesta pravilno smer, ki zadošča prometnim priklanam, in se sklada z estetskimi zahtevami ter reši tudi vprašanje tujkega prometa, se je uprava odločila za

napravo regulacijskega načrta

Rešitev tega vprašanja ni bila baš lahka, ker so na eni strani terenske težkote precej velike, na drugi strani pa zadane vprašanje regulacije tudi na vprašanje finančnih virov, kateri morajo načrt izvršiti. To vprašanje pa je vsakakor ugodno rešeno, ker zagotavlja izdelani osnutek tega načrta bodoči razvoj mesta v vseh smereh in reši vprašanje prometa in lepote, ne da bi bili finančni viri pri tem preveč prizadeti.

Ostalo je le glavno vprašanje, kako pošešaji gospodarski razvoj in zagotoviti mestu razmah

Tu je uprava ugotovila, da obstoječi vadi po goji na prosep večje obrti in industrijskega mesta in njega okolice, da pa se ni prvo ne drugo ni moglo razviti, ker manjka prepotrebna cenena pogonska sila. Mala električna centrala v Luknji pri Novem mestu ne zmaguje niti zdaleka zahtev, ki jih stavi nanjo dnevna potreba mesta, obrti in male industrije. Vsa večja podjetja, ki so sicer priznala, da nudi mesto in okolica izredne ugodnosti v te svrhe, so si poiskala svoja središča drugod iz edinega razloga, ker si niso mogla zagotoviti električne struje.

To kardinalno vprašanje je obd. uprava rešila tako, da žrtvuje vse svoje sile in vse svoje finančne viro

zgradbi električne centrale na Dvoru

da elektrificira dolino Krke od Žužemberka do Novega mesta bodisi sama, bodisi s pomočjo vseh prizadetih ob Krki na levo in desno ležečih občin. S tem zadobi gospodarstvo potreben razmah, se pokrije potrebe v obratu, industriji, poljedelstvu in domačem gospodarstvu po vsej dolini in zagotavlja tem krajem ugodnejša in lepša gospodarska bodočnost.

Poleg teh glavnih vprašanj obd. gospodarstvene politike ni obd. uprava zanemarljiva

svojih dolžnosti v prosveti

katero je upoštevala v vsakem pogledu in vsakem obd. proračunu, po svojih finančnih močeh podpirala prosvetna društva, Glasbeno Matice in druga društva. Iz proračuna za dobrotno namene so se izplačevale redne in izredne podpore. Skoro da se ni nikomur odbila prošnja, ki se je v tem pogledu zatekel k obd. upravi za pomoč.

Da omogoči večji dotok učencev v gimnazijo iz dežele, je uprava predvidela v novozgrajenem šolskem poslopju vse potrebne prostore za

ustanovitve in vzdrževanje dijaške kuhinje

v kateri bodo našli brezplačno popolno oskrbo povsem revni in nadarjeni učenci z dežele.

Jugoslavija med skavti v Jamboreju Troje pisem našega posebnega izvestitelja

Dasi se naša le 20 skavtov broječa četa kar izgubi v silnem taboru, vendar smo deležni velike pozornosti. Vzbudivil jo je krasni nastop pri veliki paradi pred prestolonaslednikom princem Waleškim in časopisi. V zadnjih dneh pa nas gleda svet v filmu, kjer je nastop naših fantov ovekovečen. To čutimo v taboru. Ob 12. uri se namreč tabor odpre za občinstvo in dasi je strašno mnogo blata po prehodih, vendar je obisk tako ogromen, kakor si ga v jugoslovenskih razmerah ne moremo predstavljati.

Ljudje prihajajo k skavtom iz vse Anglije in tabor kar utone v občinstvu. Skavti — 50.000 jih je v taboru — se komaj opazi med njimi. V Birkenheadskih in Uptonkih kolodvorih drve vlak za vlakom in široka cesta do divnega Arrowe Parka je polna ljudstva. Naše taborišče se nato tako napolni. K nam majdejo pred vsem angleški bojovniki iz svetovne vojne, ki so na solunski fronti preživeli kri za nas. Nekateri so si še ohranili drobne našega jezika. Drugim pa moramo pripovedovati o naši domovini. Vse slike in brošure, ki sem jih prinesel s seboj, sem že razdal. Stotisoče bi jih rabilo. Le z eno in zadnjo sliko Bleda delam še reklamo za nas — in pa s podpis. Tu vlada avtogradska epidemija in vedno se moramo podpisovati. Naš neumorni Vito Pavlovič ali Tarzan se je včeraj 1350 krat podpisal. Včasih namreč pokrije naš tabor toliko ljudi kakor koblice in stisnejo nas v krog, iz katerega se moremo komaj rešiti. Naši fantje se seveda povsod dobro došli. Vedno in vedno prihajajo v tabor odpotniki drugih taborov, ki prirajo »mednarodne čaje« in zbirajo mladino vseh narodov in plemen. Posebno pisana družba se nas je zbrala zadnjič pri lordu Kamptonu. Tam je bil navzoč tudi lord Brandom. V taboru pa ni nobene razlike in z zaviranimi rokavi smo si skavti bratje. Skavti iz Nove Zelandije so nam nato predvajali zanimivo narodno igro Maorov.

Lord Brandom je dober prijatelj prince Pavla in je bil tudi doli na jugu v onih temnih dneh. Dolgo sva se razgovarjala o naših razmerah in s slikami sem mu tolmačil lepoto naše zemlje. Za naše dečke se je pričelo sedaj posebno prijetno življenje. Vsako jutro odpeljejo procesije omnibusov in vlakov desetstisoč v bližino in dajšo okolico in kot gostje Anglije so povsod navdušeno sprejeti in pogoščeni ter razkažejo jim vse zanimivosti, pred vsem zgodovinske in industrijske posebnosti.

Za nas starejše pa se je pričelo novo delo — mednarodna konferenca. Navzočih je 150 delegatov. Posebno zanimive osebnosti so tod predvsem naši stari, vedno dobrovoljni šef lord Baden-Powell, velikan lord Pickford, lord Mamton, Čeh Svojicki, Bulgar Trajanov, Poljak Strunilo, Amerikanci do brodelni milijonar Schiff in Rich, znameniti Dan Beard in West, neumorni, nad vse inteligentni Georges Bertier, grof Thoparensen, Jamil Effendi el Ravi iz Iraka, Naga Devahostin iz Siamu itd. itd. Jugoslovenske delegatke vodi moja malenkost. Zanimivo dejstvo je, da so med nami štirje admirali in nekaj visokih častnikov. Bo pač držalo, kar je rekel že davno Baden-Powell in pred nekaj leti tudi Hindenburg: Kdor vojno pozna, jo sovraži. Skavtizem pa je sredstvo zoper vojno.

Pri otvoritvi konference je Baden-Powell pred vsem povdarjal in naročal delegatom, da se skavti vzgajajo v

strijlivosti, ljubezni do drugih, k zdravemu življenju v prirodi, z eno besedo, v pravem skavtskem duhu. Od vseh strani pa so se nato glasile zahvale narodov za skavtizem. Mr. Schiff se je zahvalil v imenu ameriške vlade in naroda, kajti že več milijonov dečkov Združenih držav je šlo skozi skavtske vrste v življenje in postali so koristni ljudje in vodilni moškega ponašanja države. Posebno lepo zahvalo so izrazile tudi Japonska, Čehoslovaška, Brazilija in Liga narodov. Zadnja cenil skavtizem kot resnično društvo narodov in velikega zaveznika v boju zoper zlo vojne. — Toda predaleč bi me vodilo, da bi spisoval vse zanimive podrobnosti iz konference. Poudarim le, da se je z bolejšo omenilo, da Italija ni zastopana na Jamboreju, ker so tam vse mladinske organizacije razen Balile prepovedane. S skavtinjami vred šteje skavtizem ca dva milijona šeststotisoč članov. Povsod sodelujejo vlada in vzgojitelji, da se skavtizem, ki tako idealno združuje fizično in duševno vzgojo čim bolj širi in pogloblje, ker on more osrečiti ljudi in premostiti pot mladine silne prepade, ki ločijo narode in družbo. Želel bi, da bi vsaj iskrica tega plamena, ki po svetu vne-ma srca za skavtizem, zarezala tudi v naši domovini, pred vsem v Ljubljani.

II.

Zadnje slavnosti

Minilo je, izzvenelo pa je v nepozabni harmoniji vseh premožnih narodov, ki so prišli iz daljin naše zemlje tu sem na sestanek. Prav do zadnjega dne v zadnjem tednu nam je sv. Peter ostal milosten. Mogoče zato, ker smo prvi teden tako potrepljivo prenašali blato, ki je pač gotovo segalo do kolena, ne pa do srca. Ugodno je bilo to tem bolj, ker so vsi desetstisoči mladine preživeli zadnji čas na izletih, veseleč se izredne angleške ljubeznivosti in gostoljubnosti. Nam delegatom sicer ni bilo mogoče ogledati toliko zanimivosti kakor mladim skavtom, zato pa smo doživeli tem slovesnejše trenutke na zadnjih prireditvah. V nedeljo popoldne se je vršila v krasni gotski katedrali v Liverpoolu zahvalna božja služba, kjer so pod vodstvom liverpolskega škofa opravili slovesne obrede lord Baden-Powell, grof po-krajine Derby, lord Pickford in direktor mednarodnega skavtskega urada Martin. Kakor je pač angleška navada, je bilo vse to sika formalno in urejeno, a zato nič manj prisrčno in globoko. Sodelovanje vseh vodilnih osebnosti od vlade doli pa res prisrčne ovacije liverpolskega meščanstva so dokazale, kako vsi krog, bodisi bogati ali ubožni, vise na skavtizmu, ki daje mladini toliko dobrega v obeh oziirih, duševnem in telesnem ter trdno upanje v srečnejšo bodočnost človeštva. Govorov vseh velikih ljudi, ki so nam govorili in dokazovali svojo vdanost in pomen skavtizma, pač ne morem podajati zaradi obsežnosti. Iz-zvenela pa je svečanost v ponovno javno zaobljubo vseh delegatov na skavtske zakone.

Veselejši je bil nato sledeči del v veličastni glasbeni dvorani sv. Jurija, kjer je liverpolsko mesto pogostilo delegat in do 2000 povabljenec. Med zastavami, ki so krasile dvorano, se blesteli tudi totem ljubljanskega stega skavtov okrašen z našo državno zastavo. Skušali smo pač povsod podčrtati drago, daljno domovino, ki je v tujini tako malo poznana.

Med tem, ko je naša mladina v po-

streljaj odšla za slovo še enkrat na izlet, smo mi morali na dimer, ki ga je v Adelphum hotelu v divni dvorani priredila vlada. Kljub temu, da je prisostvovala dinerju vsa mogoča lordska gospoda, je bilo razpokoženje sijajno bratsko. Nad 70 narodnosti je bilo zastopanih. Pri mizi, kjer sem sedel jaz, so bili delegati iz Norveške, Danske, Čileja, Indije, Iraka (Bagdad), Am-nije, Francoske, Belgije, Nove Funlandije in Estonije. In tako je bilo povsod drugod, skrajno pisana družba, ki se je navduševala za bratstvo med narodi, za skupno sodelovanje. Med večerjo so prihajali brzjavni pozdravi. Med njimi pozdrav angleškega kralja, želeč skavtizmu največji razmah v dobro človeštvo. Jugoslavijo sem v tej odlični, blesteči in res mero-dajni družbi zastopal jaz s svojimi tovariši in res mi je bilo zelo težko, da je moja malenkost bila tod, ker kdo me bo pač poslušal v domovini, če bom jaz skavtizem priporočal? Ozkosrčni so, žal, premnogi rojaki in gledajo celo skavtski pokret, ki je tako zdrav in potreben skozi vsa mogoča politična očala. Dajmo, dvignimo se k delu in sodelovanju z drugimi narodi! Nam bo samo v korist in narodnostno in versko ne bomo ničesar utrpeli! Francija ima tri skavtske organizacije, katoliško, ki so ji vodje po večini duhov-niki, pravo Baden-Powellovo in še eno svobodno, versko nevtrarno. A glejte, kako lepo podpirajo druga drugo, so združene na zunaj in to enotno na-stopajo. Dvatisoč jih je. Skrajno dis-ciplinirani, zmnožni in Francija je po-nosna nanje. Domovina in veličastna ideja skavtizma sta jim nad vse, ose-bne koristi zastavljajo. — Sedaj smo z našimi dečki zopet v Londonu. Srca so nam polna vsega, kar smo doživeli. V orjaškem prenočevališču se zadnji-krat srečamo z brati iz daljin in se po-slavljamo od Avstralce in Avstrijce, od Amerikancev in Azijatov ter črnih Afrikancev. Kjer koli pa se v silnem Londonu pokažemo, tam nam uslužni Angleži nudijo kar morejo. Prijazen vodnik je vedno in brezplačno na raz-polago. Tod se učimo ljubeznivosti, uslužnosti in delavnosti. Bolj bogati kakor smo šli, se bomo vrnili v domo-vino.

III.

Mednarodna skavtska konferenca

Mednarodna skavtska konferenca se je zaključila dne 9. VIII. 1929. Med drugimi se je udeležil konference tudi bivši minister Landsbury, pozdravne brzojave sta poslala tudi danski kralj Kristijan in francoski ministri pred-sednik Briand. Po mnogih važnih pre-davanjih in poročilih se je sklenilo, da se bo vršil naslednji Jamboree l. 1933 v Združenih državah v Ameriki in si-cer pri Čikago, kjer bo tedaj svetovna razstava. Leta 1931 bo mednarodna skavtska konferenca v Salzburgu in v zvezi s tem sestanek roverov (skavtov od 17 l. dalje) v Kanderstegu v Švici. V Kanderstegu — divnem planinskem kraju — ima mednarodni skavtski biro svojo veliko hišo, ki je stalno shajališče skavtov-planincev. Tam ima razen Jugoslavije vsak narod svojo posebno in po svoje opremljeno sobo.

Izmed predavanj so bila posebno zanimiva o šoli in skavtizmu, o pogo-voru z znaki in o visokomorskih skav-tih. Ustanovitve zadnjih im namen združiti skavte mornarje, ki morajo službeno potovati križem sveta ter najdejo v tujih, daljnih pristaniščih le bolj domoljiva zavetišča in zabavo. Visokomorski skavti pa ustanovljajo v tujini svoje domove, kjer najdejo po dolgotrajni vožnji svoj dom in pred vsem dobro bratsko družbo. Visoki pomorski častniki in priprosti mornar-ji so včlanjeni v tem novem delu or-ganizacije.

Šesti seji je zopet predsedoval Baden Powell sam in zaključil konferenco s kratkim opisom dosedanjih vzgojnih uspehov skavtizma in z vzpodbujanjem k nadaljnjemu delu, da se dovede ves človeški rod, če ne v skavtske vrste pa vsaj v bratski objem, da bodo vojne v bodoče onemogočene. Skavte pa vzgojujmo in ljubezni, do dela in radostnega žrtvovanja samega sebe za dobro drugim.

Vsak dan so se sestajali tudi dele-gati slovanskih skavtov. Le Rusov iz sovjetske republike ni bilo. Bili pa so zastopani ruski begunci, ki imajo ši-rom sveta obilo skavtov. Sklenilo se je, da se bo vršil slovanski skavtski sestanek l. 1930 v poljski Tatri. Izme-njevali pa se bodo na taborih, pred-vsem na skavtskih kurzijah skavti raz-nih slovanskih narodov.

Zivljenje v taboru je — naj bo de-ž ali sonce — vedno bolj veselo in pri-jeteljsko. Vsakdo bo nesel domov spo-mine na brate iz najoddaljenejših de-lov zemlje ter njihove naslove. Drug od drugega smo se naučili marsičesa — reda, discipline, skavtskih spretno-sti itd. Dne 10. popoldne so se zbrale zadnjikrat vse skavtske čete na veliki areni in so vprči neštevilne množice poklonile Baden-Powellu krasen avto-mobil s priklopnim vozom za tabore-nje. Po defilaciji je B. P. poklonil vsa-kemu narodu po eno zastavo za spo-min. Predaja zastav se je vršila sve-čano in vsak vodilni delegat jo je spre-jel kleče ter jo nato podal zastavno-šč.

Ker je danes 11. VIII. zopet začelo deževati, je B. P. jahal od tabora do tabora. Prišel je tudi k nam, ki smo ga viharno pozdravili. Seveda ga je spremljala silna in glasna množica skavtske mladine. — Jamboree se za-

ključuje. Vse hiti iz tabora v tabor po slovo, po spomine. Vse se zamenjuje, rokuje in obljublja zvestobo in dopiso-vanje. Kmalu bodo romala le še pisma neštevilnih novih prijateljev iz dežele v deželo in preko dajnih morij. Danes

popoldne so vrši zaključna božja služba v Liverpoolski katedrali in jutri v slo-vo svečana večerja pri guvernerju v Liverpoolu, kamor smo povabljeni vsi delegati.

Pavel Kumaver.

Tehnični del stroja ureja avtomobilski oddelček Vaconan Oil Company D. D.

Nemška avtomobilska industrija v številkah

Nemška zavzema v produkciji avtomobilov priznano važno mesto. Gotovo bo naše čita-telje zanimalo vedeti, kako močan faktor predstavlja ta produkcija v nemškem go-spodarskem življenju.

Investicijska vrednost 11 tovarn avtomobilov, ki so njihove delnice zastopane na berlinski borzi, znaša 554.6 milijonov mark, razdeljenih tako-le:

Tovarna	Bil. voata	Kapital	skupaj
Adler	57.60	25.—	82.60
B. M. W.	39.19	16.—	55.19
Daimler	108.—	50.—	158.—
Hanomag	36.50	—	36.50
Horch	20.40	5.—	25.40
Magirus	12.40	5.—	17.40
N. A. G.	39.98	17.—	56.98
N. S. U.	55.90	10.—	65.90
Viktoria	5.28	2.48	7.76
Vomag	19.98	—	19.98
Wanderer	28.94	—	28.94
skupaj	424.12	130.48	554.59

Približno pravilno investicijsko vsoto do-bimo, če pristojemo bilancni vsoti prime-ren prebitok kot tihe rezerve — seveda, če podjetje ni imelo v dotičnem letu izgube. Bi se prištetih bilancni vsoti pri onih podjet-jih, ki proizvajajo izključno motorna vozila, ves kapital, dočim je pri ostalih dodatke iz-pušen. Menimo pa, da so tihe rezerve, ki so skrite na računih poslopij, zemljišč, za-loge itd., višje kot navedenih 130 milijonov mark.

Teh enajst tovarn pa tvori samo dve pe-tini nemške avtomobilske industrije. Med drugimi tremi petinami so privatna po-djetja in delniške družbe, ki njih akcije re-gistrirajo na ostalih borzah, n. pr. Büssing, Opel, Stoeber, Man, Maybach in drugi. Računajo, da znaša njihova investicijska vred-nost 831.9 milijona mark. Potemtakem bi znašala investicijska vrednost celokupne nemške avtomobilske industrije okroglo 1.4 milijarde mark.

V direktni zvezi s industrio motornih vo-zil dela kapital, ki je investiran v proizva-janje pripadajočih delov, kakor tudi večji ali manjši del kapitala, vloženega v proizva-janje sirovin. Nad dve petini produkcijskih strokov avtomobila odpadeta na pripada-joče dele, ki jih dobiva avtomobilska indus-trija — če popolnoma gotove ali pa skoraj go-tove. Tako n. pr. svetilke, ležaje, ročice, vse instrumente, okvirje za šasije, osi, pe-resa, krmilna kolesa, kroglične ležaje, hla-dilnike, kolesa, diferencialne in druge. Pri produkcijski vrednosti 907.6 milijona mark je l. 1927. odpadlo na sirovine, polfabrikate in gotove proizvode ter na pomožna dela 506.3 milijona mark. V to vsoto so pa všeti tudi stroški delavnice za montažo. Če te od-bijemo, dobimo zgoraj navedeno razmerje 2 : 8. Sodiijo, da predstavlja industrija za pripadajoče dele in sestavine, če upoštevamo samo one naprave, ki služijo povprečno direktno za avtomobilsko industrijo, in-vesticijsko vsoto, ki ne ostaja mnogo za ka-pitalom, investiranim v čisto avtomobilsko in-dustrijo.

Pomemben je tudi kapital, ki dela delo-ma direktno, deloma indirektno po indus-triji za pripadajoče dele za potrebe fabrika-cije motornih vozil, kot je n. pr. industrija železa in jekla, strojev, usnja, tekstilna in-dustrija, steklarstvo itd. Če upoštevamo pri teh panogah produkcije samo majhen od-stotek za avtomobile, dobimo že ogromne vsote. Tako je n. pr. l. 1928. porabila nem-ska avtomobilska industrija 214.230 ton jekla in železa.

Po vsem tem bomo lahko rekli, da pre-dstavlja investicijska vrednost obratov, ki so direktno zaposleni v avtomobilski indus-triji, 1.4 milijarde mark in odgovarjajoči delež onih industrij, ki indirektno delajo za av-tomobilsko, 2.2 milijarde, skupaj torej 3.6 milijarde mark, v naši valuti 48.816 milijard Din.

Grand Prix za motorna kolesa v Avstriji

Za to nagrado je vladalo veliko znanja-mje, kajti nad šesturna dirka pomeni vse-kakor veliko delo za motociklista. Udeležene-cje je bilo malo, zato je pa bila njihova kva-liteta odlična in vse udeležene države so poslane svoje najboljšje vozače.

Dirka se je vršila na znani krožni progi pri Vösendorfu pod Dunajem. Proga je dol-ga 10.41 km. Start in cilj se nahajata zunaj kraja in ležita tako, da se od njih lahko vidi velik del proge.

Takoj v prvi rundi je vodil Handley (Ang-lija) na Motocoechu, in sicer precej daleč pred Simcockom na Sunbeamu in Steinfel-lerjem na BMW. Angleški favorit Dodson je moral zaradi poškodbe na diferencialnem kolesu (Sunbeam) odstopiti. Handley je vo-zil sijajno in elegantno, tako da je bilo nad 30.000 prisotnih gledalcev navdušenih, in po četrty uri je bil že nad štiri runde pred Simcockom. Za tema je sledil Steinfeller na 750 cm BMW, ki je bil prvi v svojem raz-redu in je dobil kljub večkratnemu defektu na obroču prvo nagrado. Za tem je sledil Klein na DKW, ki je vedno bolj napredoval ter bil v tretji uri že tik Simcocka, ko se mu je zlomilo peto na zadnjem kolesu. Le svoji spretnosti se ima zahvaliti, da ni pa-del. Tako so Nemci izgubili znago.

V razredu 350 cm je vodil najprej Row-ley (Anglija) na AJS. V tem razredu se je dogodila edina neresca: Dva avstrijska vo-zača, Gobec in Voll, sta na ovinku trčila. Gobec je bil lažje ranjen, tako da so ga pre-neli v bolnico, medtem ko je Voll poskusil nadaljevati vožnjo, vendar ni šlo.

V najmanjšem razredu 250 cm je bil prvi Runtch (Dunaj) na OK-Supreme. V celo-kupnem številu kilometrov je skoraj dose-gel Rowleyovo progo. Za njim je vozil Friedrich na DKW in ga je kmalu pred koncem dohitel, ko mu je kar nenadoma

zmanjkal — bencinal Na ta način je mogel priti Puch na drugo mesto.

Tekmo je oviral dež, ki je pedal poldru-gu uro. Na drugi strani je pa treba omeniti, da je bila cesta mnogo boljše kot lani. Sim-cock je prevozil 8 km več kot lanskoletni rekorder Gall na BMW. V razredu 350 cm je delo nasprotno zaoostalo za 40 km. Edino 250 cm je skoraj ostal na višini lanskega leta. Najhitrejši rundo je dosegel Handley, in sicer 115 km na uro, kar pomeni za to progo rekord.

Cesta Delnice - Sušak (A. K.)

Cesta od Karlovca proti Sušaku, zlasti pa odsek Delnice - Sušak, je v takem stanju, da je vožnja z avtomobilom docela onemo-gočena. Do Delnic že še nekako gre in je par odsekov v razmeroma dobrem stanju. Od tu dalje pa je vožnja prava muka za potnika in le redkokdaj brez nezgode dose-že Sušak. Po cele odseke ni mogoče zvišati brzine 15—20 km na uro ter je celo pri tej brzini potrebna skrajna previdnost, ker je cesta v popravilu in je zaradi tega odprta za promet le ena polovica cestnega tira. Zlasti morajo biti opreza široka vozila.

Kot omenjeno, je cesta v popravilu in bi bilo le želeti, da bi bila dela že letos docela izvršena, kajti, kdor hoče priti z avtomobi-lom danes iz Slovenije na Sušak, mora iz-brati ali pot čez Italijo, preko Reke, ali pa napraviti velikanški ovinek iz Karlovca čez Ogulin, Novi in Crikvenico, katera cesta pa tudi ni ena najboljših. Da gre to na rovaš avtomobilskega turizma proti Hrvatskemu Primorju, je razumljivo.

Strože bodo gledali na avtomobiliste v Češkoslovaški. Novi zakon o avtomobilih bo določal mnogo težje pogoje za šoferske izpite kakor dosedaj in na ta način ubla-jo, da bodo znižali visoko število nesreč. Ra-zen tega se bodo vsa motorna vozila po zakonu vodila v uradnem registru.

Namesto bencina. Že večkrat smo pisali, kako skušajo nadomestiti bencin s surovim oljem, z bencolom, z derivati suhe destila-cije premoza itd. Tako sedaj pogostoma poskušajo v laboratoriju praktične teh-nike, kako bi ga lahko praktično pridobiva-li iz lesa.

Avtomobili v zastavljavnicah. Marsikate-remu avtomobilistu gredo stroški za zara-žno čez glavo, zlasti kadar deli časa ne po-trebuje avtomobila. Kot n. pr. nozimi. V Pa-rizu so avtomobilisti začeli čez zimo svoje avtomobile zastaviti, računaloč, da bodo na ta način ceneje izhajali. Ta razvada se je tako razpasla, da je sedaj sklenila pariška mestna zastavljavnica zgraditi lastno garažo za 200 avtomobilov.

Važno za avtomobiliste, ki potujejo v Avstrijo. Po novem predpisu avstrijskega finančnega ministrstva ne rabijo več avto-mobilisti, ki nameravajo v Avstriji ostati manj kot 10 dni, triotika, ampak samo »Vermerkschein« za 10 dni, ki se lahko do-bi na obmejni stražnici za 5 šilingov.

Padanje cen avtomobilov. Indeks veletr-govine za osebane avtomobile je znašal v juniju tega leta 61.4 napram 100 leta 1913. To je najnižja številka, ki smo jo dosedaj zabeležili.

»6-dnevna« motociklistična vožnja. Za internacionalno 6-dnevno vožnjo se je pri-glasilo do sedaj 171 vozačev iz 13 držav. Najmočnejše je zastopana Anglija (64) in za no Nemčija (56).

Novi ameriški koncern. Kakor znano, sta sedaj v Ameriki naihuiša nasprotnika Ford in dobro organizirani ostromni kon-cern General Motors Corporation. Kakor čujemo, se bo sedaj organiziral še tretti koncern, ki bo obsegal trdike Hudson, Packard, Nash, Willys - Overland in Durant.

Inserati po radiu ne zaležejo

V Zedinjenih državah so razne za-sebne družbe, ki imajo lepe dohodke z eksploatacijo radija v oglasne svrhe. Kakor pa je ugotovila pred kratkim po-sebna anketa, se ta vrsta inseriranja prav slabo obnaša. Statistiki Radson je dokazal s številkami, da velja v raz-merju z uspehom brezlični oglas in-se-rata desetkrat več nego običajni oglas v listih. Tako so oddali za poskušno brezlični inserat v petih mestih in so prejeli manj 222 odgovorov. Dva dni pozneje so isti inserat uvrstili v petih vodilnih dnevnikih istih mest za isto ceno in so prejeli v istem času 4000 odgovorov.

V vodi sta zgorela

Konsumno društvo v Levici na Slo-vaškem ima pod prodajalno veliko k'et in to je prikliti zadnjega deževja zalila voda tako visoko, da so skušali pro-stor izprazniti. Poslali so pod zemljo dva fanta, ki sta bila tako neprevidna, da sta se podala pod zemljo s tlačima cigaretama, čeprav sta vedela, da se nahajata v širambi tudi bencin. Čim je prišla cigareta v dotik z vodo, se je te-kočina vnela in fanta sta jela vpiti na pomoč. Kljub temu, da sta bila do vrata v vodi, pa sta zgorela pri živem telesu. Poznejša preiskava je dognala, da se je v kleti prevrnil sod bencina, ki se je po-mešal z vodo. Pri reševalnih delih je prišlo celo do eksploziji. Ko so noterni trupi obeh mrličev iz goreče vode, sta bili tako disformirani, da ju skoro niso prepoznali.

Cene malim oglašom!

Za oglaš, ki služi v posredovalni in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelček »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglaš priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din.

Telefonske številke 2492, 2493

Mali oglasi

da se mu pošlje po pošti naslov ali kako drugače
Kdor hoče informacijo tičečo 2 Din sicer ne bo prejel odgovora!

Cene malim oglašom!

Zenitve in dopisovanja ter oglaš trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je upoštevati obenem z naročilom, sicer se oglaš ne priobči. Številka čekovnega računa pri Poštni hranilnici v Ljubljani, 11842.

Službe dobi

Kuharica in natakarica

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23499

Navijačko

Sehna krajeno, kakor tudi učenko. 23506

Žagar

Sehna krajeno na vseh mestih, dobrih strojih. Takošen mestni. A. Toman, Ljubljana, Priloga 17. 23506

Več brivskih pomočnikov

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Kroj pomočnika

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Trgov. učenca

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Prodajalka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Samostojen krznar, pomočnik

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Samostojnega knjigovodja

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Čevlarskega prirojevalca

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Učenka za modifikator

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Nekaj tesačev

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Vajenka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

G. Th. Rotman:

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Gospod Kozamurnik

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

in njegov avtomobil

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

G. Th. Rotman:

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Gospod Kozamurnik

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

in njegov avtomobil

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

G. Th. Rotman:

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Gospod Kozamurnik

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

in njegov avtomobil

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

G. Th. Rotman:

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Gospod Kozamurnik

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

in njegov avtomobil

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

G. Th. Rotman:

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Gospod Kozamurnik

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Za poštno pomočnika

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Čevlarskega pomočnika

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Plastični natakar

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Vajenka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Fotografski pomočnik

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

3 čevlarske pomočnike

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Učenka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Več tesarjev

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dobro kuharico

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Zoboteknika

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Kolar

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Trgov. vajenka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Izjavljena pletilja

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

učenka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Šoferja

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Zoboteknika

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Kemikarja praktika

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Blagabnikarko

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Trgov. pomočnik

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Snazilca oken

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Pisar, praktikanti

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

in trg. vajenka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Kuharico

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Potnik (co)

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Šivilja, krojača

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Kuharico ali služkinjo

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Tapetarskega vajenka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dobra pletilja

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Trgovskega pomočnika

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Vrtinarka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Krojaškega pomočnika

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dva vajenka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Blagabnikarko

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Učenka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Natakarico

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Služkinjo

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Mesar. pomočnika

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Učenca

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Kontopijenta

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Krepkega vajenka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Učenka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Varuhinjo

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Trgov. pomočnik

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Snazilca oken

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Pisar, praktikanti

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

in trg. vajenka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Kuharico

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Potnik (co)

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Šivilja, krojača

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Kuharico ali služkinjo

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Tapetarskega vajenka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Modifikator

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Učenka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Učenka

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Mizar

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Zastopnik

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Sehna stalno mesto v hotelu »Belvedere«, Ljubljana. Reflektira se samo na prvo mesto. 23506

Dekle

Kostime Celovniko
Jumperje Puloverje
Otroške obleke
Maje Šale Cepice
i. t. d.

Export: samo lastnega izdelka!

Strojno pletilstvo
-SAVA-
LASTNIK
J. KOCMUT
KRANJ

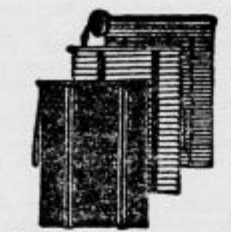

Prave gozderje
lovske in športne čevlje
kna v zalogi in izdeluje
po meri

ZALOKAR
Gospodarska 8.

**Lisičje, pol-
hove kože**

iz vseh drugih divjih ali
vali kurje, ali skor
samo leto D. Zdravil
na Ljubljana Florjan
ka ulica 9 1889

Žaluzije

lesnih tekstilnih
rolet (dervonitki)
rolete iz gradelna
se dobe najceneje
pri tvrdki

PETER KOBAL
Kranj - Slovenija
Tel. interurb. 32

A. KIFFMANN
specijalist sam. bojilšč. in
Maribor 36-a

Sadje in zelenjad
vsake vrste vkuhavajte samo
v originalnih **WECK-ovih**
pripravah za vkuh. v. n. Zahtevati

WECK-A

pet vseh trgov. Tovarniška založba FRUCTUS.
Ljubljana, Kerkov trg 10. — Zastopstvo v Mari-
boru: Carl Lotz in Pinter & Leonard, Celje: Josip
Jagodič.

Veliki ilustrovani cenik dobite zastonj
Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL & HEROLD

tvornica glasbil gramofonov in harmonij
R. Lörger MARIBOR, št. 101-B

Violine od Din 95 Ročne harmonike od Din
85. Tambure od Din 98 Gramofoni od Din
345 dalje.

Vinski kamen

kupuje po najboljši ceni

Ed. Suppanz, Prištava

VORBERG KEMPER GILBARTLANN JIANEIA INSTRA-
DRUŠA Z.OZ. LJUBLJANA

PRVOVRSTNI MATERIAL-NIZKE CENE!

Oblastveno koncesionirana

šoferska šola

I. GABERŠČIK, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana,
Bleiweisova c. št. 52. Praktični in teoretični pouk na podlagi
najmodernejših pripomočkov. — Prihodnji redni tečaj prične
1. septembra. Podučujem tudi privatno. 10194

Štev. Pr. 1174-L. ad.

10313

Razpis.

Obl. samouprava mariborske oblasti
sprejme takoj v začasno službo dva
inženjerja - arhitekta

za dobo dveh let proti mesečnemu honorar-
ju, ki bi se določil po dogovoru.

Prosilci za t. dve mesti morajo dokazati,
da so strokovno popolnoma usposobljeni in
morajo pravilno kolko vani prošnji priložiti
kratek curriculum vitae.

Prošnje je vložiti pri komisariju obl. samo-
uprave najkasneje do 15. septembra 1929.

V Mariboru, dne 22. avgusta 1929.

Komisar oblastne samouprave:
dr. Leskovar, s. r.

Enodružnška hiša

poleg železniške postaje v Sav. dolini
s tremi sobami, kuhinjo itd., električno
razsvetljavo ter zemljiščem
zelo ugodno napravljen.

Naslov v oglašnem oddelku JUTRA.

**PEČ FIREPLACE-
RADIONA**

zračno cirkulirana peč, prihrani
50% ku i va, ogreva 3-8 sob

Amercan Commercial Agency Maribor.

Sivi lasje

se v rešnici največji so-
vratnik mladosti, a gotovo
kvarijo lepoto vaše dame

EXCELSIOR HENNE
od dr. Doraine & Cie.,
Paris, barva las, perfek-
no in enako v vseh nian-
sah, ne poškoduje las, ne
povzroča neugodja. Ne ma-
ka, roke glave niti perila
popolnoma neškodljivo za las
in za opeh vakuu
amčino Garnitura 36 Din

CENTIPOLIA, kozmetički zavod Zagreb Jurčičeva 8
— Zahtevajte brezplačne ilustrirane propekte! 226 a

Mengeška godba naznanja
tužno vest, da je njen dobrot-
nik gosp.

Milan Jenčič

posestnik in veletrgovec

danes, dne 24. avgusta ob pol
14. preminul.

V Mengšu, 24. avg. 1929.

Mengeška godba.

Vecja tovarna usnja sprejme takoj več dobrih

usnjarskih pomočnikov

in sicer curlhterje ter 2 dobro izvežbana blansirerja.
Služba je stalna. — Pismene ponudbe je poslati na upravo
„Jutra“ pod značko „Slovenija“.

Prostovoljna dražba.

V konkurznem postopanju o imovini št. A. Perc se vrši
dne 2. septembra 1929 v Mariboru, Slomškov trg, prostovoljna
dražba blagovne zaloge, obstoječe iz različnih glasbenih
instrumentov, kakor gosel, mandolin, kitar, flavt, harmonik,
1 basa, trobent, ustnih harmonik itd., nadalje večje množine
glasbenih instrumentnih del, strun, trgovske opreme, delavni-
ške opreme, popravilnega orodja itd. Z dražbo se začne ob
9. uri dopoldne.

Podrobnejši pogoji se lahko vpogledajo pri podpisnem
konkurznem upravitelju med uradnimi urami.

Dr. Franc Brandstetter, odvetnik v Mariboru,
Aleksandrova c. 14, kot konkurzni upravitelj.

Čitajte vedno
naše oglašje!

**Radioaktivno termalno
kopališče**
Rimske toplice SHS

Odlčne, proti revmatizmu, protinu, išijas, nervoziteti in ženskim boleznim. Sezona: maj
— oktober. Penzion: Predsezona Din 60,
glavna sezona Din 80.— po osebi. Prospek-
te pošlje kopališka uprava brezplačno.

**Kupim stalno
kostenjevo taninski les**

smrekove škorje cele in drobljene, rab-
ljene sode od stroj in jedilnega olja
po najugodnejših cenah, takojšnje plačilo

FRANC OSET, Sv. Peter v Sav. Dol.

Dva livaria
(oblikovalca) sprejememo za takojšen
nastop. Vprašati: Osječka Ljevaonica
željeza i tvornica strojeva d. d. Osijek.

1 ali 2 frizerki
dobro izvežbani tudi v vodni ondula-
ciji se za Maribor takoj sprejmeta.
Porudbe z navedbo referenc in pla e
na upravo Jutra Maribor pod „Samo-
stojna moč“

Bratno in Sokolsko društvo v Mengšu naznanja tužno vest,
da je gospod

Milan Jenčič

Industrijalec

njihov dolgoletni predsednik in ustanovitelj Sokola v Mengšu da-
nes, v soboto 24. avgusta 1929, ob pol 14. preminul.

Pogreb se bo vršil v ponedeljek 26. avgusta ob 16. popoldne.
Ohranimo blagopokojnega brata v trajnem spominu.

MENGES, dne 24. avgusta 1929.

Bratno in Sokolsko društvo.

Milan Jenčič

posestnik in tovarnar v Mengšu

Nepozabnega položimo k večnemu počitku v ponedeljek, dne 26. t. m. ob 16. na farnem
pokopališču Sv. Mihaela v Mengšu.

MENGES, dne 24. avgusta 1929.

MARIJA roj. JANKOVIČ, soproga; INKA, MILAN, STAHL, otroci; MARIJA MACELJ, FRANC,
ANTON, sestre in bratje, ter ostali sorodniki.

Klavirji!

Prodam klapir, d
ogleda se bogato zalogo
govornih klavirjev. Pro-
dam najceneje, na naj-
manjše obroke, a garanci-
jo, brez vsakega pribitka
ali vračanja lakrniško-
li strosti. Lpsojevalnica
Warbink. Ljubljana, Gre-
goričeva 8 (v bližini Glas-
bene Matice). 28386

Klavirji!

Brokernjsko popravilo
klavirjev in harmonijev.
Kavir tudi čisto uglaše-
vane najceneje lgotavlja
kovarna klavirjev Warbi-
nek. Ljubljana, v bližini
univerze. 28400

Vijolina

Šes 30 let stara, s jako
dobrim glasom, napravljen
Naslov v oglašnem oddel-
ku Jutra. 28306

Živali

2 psi
Bomhardinske pasme, 6
letnih stare, proda J. Pre-
mer, Ljubljana, Galjeva
c. 28410

Airedal-Terrier

mladi, šestokrvni, na
prodaj. Pojavila daje Be-
senič, Ljubljana, Gospo-
darska cesta 5, telefon
2816.

Izgubljen

Mlad lovski pes
brak-jaschke, rjave bar-
ve s belo marog na prsih,
ki sliči na ime Aso, se je
izgubil. Najdišči naj ga
vrne proti nagradi v tro-
vini Elite, Prešernova ul.
28340

Kam pa kam!

Restavracija
L Rahne, Selo

se priporoča. — Tudi se
priznata stajarka in dalma-
cinca vina, dob se fina
hunka in razen prijetne
mizke cene. 28017

Letovišče

Piljuča!
Pljučne bolezni

odpravi dr. Pečnik, pljučni
svetov. (Privat-Lungenheil-
anstalt) Sečova, polka Bo-
gaška Slatina. Prospekt 3
dinarja. 26159

Pensionat Auer

Villa Imperiale, Merano,
Italija. Sijajna lega Park
in teniš. Nadvladovani
žaji. Moderni jeziki. Glas-
ba. Umetnost. Ples. Sport
Studijeka potovanja. Pro-
vovretne reference. Pro-
spekte pošlje ravateljica
M. Chr. Auer, do 1. sept.
Rogozica, Slatina,
Dragica II. 28394

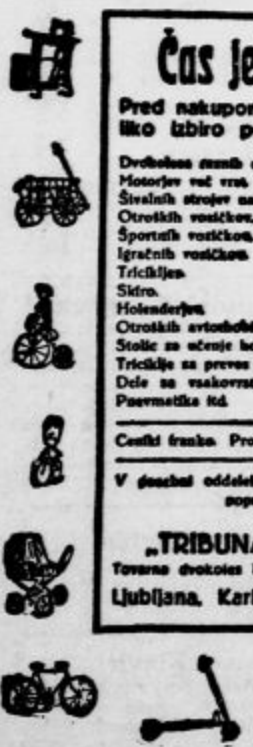
Pisalni stroji

Nov pisalni stroj
amenjam za starega. Na-
slov v oglašnem oddelku
Jutra. 28192

Opalograf

nov, prodam za polovično
prodajno ceno. Naslov v
oglas. odd. Jutra. 28375

Čas je zlato!
Pred nakupom ogleda si ve-
liko blago po najnižji ceni.

„TRIBUNA“ P. B. L.
Tovarna izdelkov in orodij
Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Michel Zévaco

208

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman

»Možite se,« je hladno odvrnil Pardaillan. »Najino trpljenje ne bo enako. Jaz sem močnejši od vas in imam s seboj živila, ki bodo zalegla za nekaj dni, če bom z njimi le količjak varčeval. Jasno je, da boste vi prvi umrli od lakote in žeje. Spoznal sem to muko in priznat moram, da je strašna. Ko boste vi mrliči, bom jaz lahko s bodalom okrajal svoj smrtni boj.«

Naj je bil Espinosa še tako krepak in še tako gospodar svojih čustev, vendar se je nehote zdrnil. Glas, s katerim je Pardaillan govoril te besede, je pričal, da je dolgo premišljeval svoje dejanje in da mu nobena človeška moč ne bi ubranila ravnanja tako, kakor je sklenil.

»Tudi najina žalost za življenjem ne bo enaka,« je nadaljeval Pardaillan z neizprosno mirnim glasom. »Edino, kar bom jaz obžaloval bo to, da se pred svojim odhodom v večnost ne morem pomeniti z gospo Favsto. O tem zadoščenju sem velkokrat sanjaril, zakaj bi tajil? A človek obrača, Bog obrne. Moja naloga je vzlic temu opravičena: kralj Filip ne bo nikoli več videl listine, ki mu je izročala Francijo, mojo domovino. Ali morete trditi, monsijor, da pojedete tudi vi tako zadovoljni s tega sveta?«

»Kaj hočete reči?« je zasopel Espinosa in se vzravnal, kakor da ga spekli z žarečim železom.

»To, kar sem slišal iz vaših lastnih ust: veliki inkvizitor ne sme

umreti, dokler ni opravil naloge, ki si jo je zadal v blagor svete matere Cerkve.«

»Peklenšček!« je kričnil Espinosa, bridko zadet v srce. »Po vsem tem vidite, da nisva v enakem položaju,« je neusmiljeno nadaljeval Pardaillan. »Jaz pojdem odtod brez obžalovanja, vi, monsijor, pa boste umrli obupani, z zavestjo, da pustite svoje delo nedokončano. To sem vam hotel povedati; zdaj bom čakal, da se sami vrnete k temu predmetu. Jaz ne bom več začel govoriti o njem. Kadar se odločite, mi povejte. Lahko noči.«

In ne da bi se delj menil za Espinosa, se je Pardaillan naslonil na zid, ogrnil se s plaščem in dozdevno zadržal.

Espinosa ga je dolgo opazoval, ne da bi se ganil. Misel, da bi se iznenada vrnil nanj, mu iztrgal bodalo, ga zaklal in zbežal, mu ni dala miru. Toda zavedal se je, da ljudi Pardaillanovega kova ni moči presenetiti. Vitezevo spanje gotovo ni bilo tako globoko, kakor se je delal; če bi navalil nanj, bi se samo nataknil na bodalo, ki bi mu ga pomolil naproti.

Zato se je odrekel tej nezanesljivi misli. A komaj jo je bil zavrnil, se je že oglasila druga. Zakaj se ne bi okoristil s Pardaillanovim dozdevnim ali resničnim spanjem, da odpre tajna vrata in uide? To se mu je videlo veliko lažje. Kaj bi tvegati? Prav ničesar ne. In če bi mu uspelo, bi bil on rešen, Pardaillan pa izgubljen. Z neskončno opreznostjo se je premaknil z mesta. Že se je bil približal tajnim vratom, ko se je Pardaillan mirno oglasil, ne da bi se ganil z mesta:

»Zdaj vem, v kateri smeri mi je iskati izhoda... kadar vas več ne bo. Toda, monsijor, vaša družba mi je tako dragocena, da nočem ostati brez nje. Izvolite se vrniti in prisesti k meni.«

Cez trenutek je osorno dodal:

»In ne pozabite: pri najmanjši sumljivi kretnji z vaše strani bi bil primoran, da vam porinem to bodalo v vrat. Če počeka skupaj odtod, vam prizanesem, če pa ostaneva, tedaj umreva oboje. A vi boste umrli prej od mene; in vrag bi moral biti, da ne bi našel izhoda zdaj, ko sem vas videl, kam ste iztegnili roko.«

Espinosa se je do krvi ugriznil v ustnice. Strašni nasprotnik ga je bil spet ugnal v kozji rog. Brez besede in brez jalovega upiranja se je vrnil, sedel k Pardaillanu, kakor mu je bil ukazal, ter se potopil v mirko premišljevanje.

Položaj je bil obupen. Smrti se ni bal in misel nanjo mu je bila dokaj prijetnejša od misli na to, da naj bi izpustil Pardaillana. A gotovost, da bo ostalo njegovo delo nedovršeno, mu je trgala srce.

Kako klaverno in smešno je bilo vse to. Kakšno sramenje bo nastalo po vsem katoliškem svetu, ko se razve, da je Inigo de Espinosa, kardinal, nadškof toledski in veliki inkvizitor, skrivnostno izginil baš v trenutku, ko je bilo treba izvoliti novega papeža in so se vse oči upirale vanj, da naznači naslednika Sikstu V.! Kako bodo strmeli, če zvedo, da je izginil o priliki svojega poseta pri nekem jetniku, v tem samostanu Sv. Pavla, kjer je bilo vse njegovo!

Ali se bodo grohotali, kadar bo znano, da se je dal on, globokomni politik in dovršeni diplomat, tako bedasto palniti v temno celico in ubiti — komu? Tujemu pustolovcu, ki ga je bil zaprl v podzemlje samostana in ga štirinajst dni zaporedoma moril s strupom in lakoto. Njegov spomin, o katerem je doslej vedno mislil, da bo bleščel in spoštovan, bo predmet vseobčemu posmehu!

Take so bile Espinosove misli, ko je ždel v svojem kotu.

Nič ni kazalo, da bi se Pardaillan kaj menil zanj. Toda Espinosa je vedel, da ne odtrga oči od njega in da mu je treba samo treniti, pa bo planil na noge.

Zahtevajte v vseh trgovinah samo:
Jugobanat-patent-moko
ker boste potem
s svojim pecivom zadovoljni!

Gledališke odre

opozarjamo na ljudsko igro

Rokovnjači

spisal Fr. Govekar III. izdaja.
Broširana knjiga velja Din 20.—
Knjigarna Tiskovne zadru-
ge v Ljubljani

S. Müller
- i sinovi -
prvi hrvatski gradi-
telji bilijardov
Zagreb

Pozor
ženini in neveste!

ZIMNICE

(matrace), posteljne
mreže, železne postelje
(zložljive), otomane, di-
vane, in tapetne iz-
delke nudi najceneje

Rudolf Radovan
tapetnik
Krekov trg št. 7.

Vreče

nove in rabljene
vseh vrst ter
juto za embalažo
ima vedno v zalogi
Mirko Miškar
Ljubljana,
Slomškova ulica 11.

Čitajte vedno
naše oglase!

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite najboljšo in najcenejšo
pri stari, priznani trgovci

H. SUTNER,

Ljubljana, Prešernova ulica 4, po-
leg frančiškanske cerkve.

Največja in najsolidnejša razpoš-
ilnica. Razpošilja v vse kraje tu-
in inozemstva.

**Zahtevajte
brezplačni cenik**

H. SUTNER, Ljubljana 4.

Lastna protokoliarna tovarna ur v
Švic, znamk
IKO, OMIKO, AXO

China srebrno je-
dilno orodje s 50-
letno pisarno to-
varniško garancijo.

Peči sistema „Luc“

vseh velikosti izdeluje tvrdka Srebotnjak & Co-
lob, Ljubljana, Puharjeva ulica št. 3. Prevzemo
tudi v popravilo in prezidavo vsakovrstne gori-
navedene peči in jih izvršuje strokovnjaško in
po najnižjih cenah brez konkurence. 128-a

Ne premišlujte

če potrebujete
občelo, ampak za-
htevajte še danes
od vodotrovin
Stermečki
nove vzorce, kjer
boste našli ogrom-
no izbiro suknja,
ševstva in kam-
garne za moške
občelo, krasnega
in modernega bla-
ga za damsko plašč, svile, žamet, par-
henta, platna in razne druge manufakture
za občelo in perilo. - Naročila čez 500 Din
poslija se prosto poštino. Novi ilustrirani
cenik s več tisoč slikami se pošlje vsakemu
zastoj in prosto.

VELETRGOVINA R. STERMECKI
Celje šte 20 — Slovenija 182

Nabava električnega materijala

Direkcija državnega rudnika Velenje
nabavi na dan 16. septembra 1929:

- 1000 m jeklenih brezšivnih cevi
13.5 mm
- 1000 m N. G. A. žice 2.5 mm²
- 1000 m N. G. A. žice 1.5 mm²
- 50 kmd. vodotesnih sklepal
- 200 kmd. vodotesnih sklepal
- 1000 kmd. distančnih sponk.

Ponudbo je predložiti najkasneje do
16. septembra 1929, katera mora biti
kolkovana s 5 Din. Natančnejši dobavni
pogoji se dobe pri podpisani.

Iz pisarne direktorja državnega rudnika
Velenje, št. 8135-II. 102-6

Mladost,
svežost, lepota!

CREME DARUVARY

Najbolj dovršen proizvod moderne in
znanstvene kozmetike. Kar po prvi upo-
rabi postane koža sveža, mehka in fina,
odstrani vso nečistost, mozolje, spušča-
je pege, rdečico nosu in drugo. Na za-
htevo smo razposlali okoli 30.000 po-
skušnih puščic ter na temelju tega pre-
jeli mnogo priznanje in nad 20.000 naro-
čil. Ne verujte nikomur, ampak zahte-
vajte brezplačno poskusno puščico, da
se prepričate. Pošljemo vam jo brez-
plačno, ako nam pošljete za stroške v
znakih Din 2.—. Originalne trioglate
puščice dobite po ceni od Din 15.— v
vsaki boljši strokovni trgovini. S pošto
pošljete: 112-a

Apoteka BLUM, Subotica 3.

Ko ste že vse drugo
poskusili in Vam ni
nič koristilo

tedaj vzemite Figol eliksir, preisku-
šeno in odlično sredstvo za okrepitev
želodca in čreves.

Prepričajte se tudi Vi, da Vam bo
Figol sigurno pomagal pri motnji
vseh prebavnih organov, t. j. želodca
in čreves ter z njimi v zvezi pri bo-
lezni ledvic, jeter, nespanju in he-
moroidih.

Figol proizvaža in razpošilja po
poštnem povzetju

lekarna dr. Semelič, Dubrovnik 2.

Cena 3 steklenicam 105 Din; 8 ste-
klenicam 245 Din; poskusni steklenici
40 Din. Zahtevajte na ogled prospekte,
mnogobrojne zahvalnice in priznanja.

Ocarinjenje

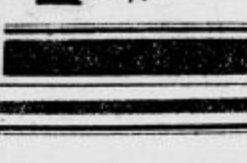
vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih
pošilk oskrbi hitro, skrbno in po naj-
nižji tarifi RAJKO TURK, carinski po-
srednik, LJUBLJANA, Masarykova
cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija
pravičnega zaračunavanja carine po
meni deklariranega blaga in vse infor-
macije brezplačno.

Lepota nog.

Nogavice iz gume dajejo
nogi vitko in dragejšo
obliko. Danes je moda
zahteva lepo in graciozno
obliko noge, a to se do-
seže samo z nošenjem
gumnatih nogavic. Noga
se ne utrjuje, a obenem
so pokrite vse nakupe.
kakor tudi krčne žile (Krampladen). Nogavice iz čiste
ameriške gume brez šiva, tenke, popolnoma prozorne.
dajo lepo vitko nogo do kolena od št. 2 do 7 Par
160 Din — iste nogavice brez šiva v barvi kože
(Fleischfarbe) par 180 Din — Za glečnje par 95 Din
Pletene gum. nogavice iz najfinjega trikoja za krčne
žile do kolena — do št. 10 stane par Din 290.—
Nogavice čez koleno in stegno stane po meri od 390
Din naprej.

Povolji iz najtanjše gume mojo nogam lepo
in estetsko drž. Ne morejo se opaziti nit-
izpod najfinjših flor nogavic. 1 par do
kolena 95 Din, 1 par čez koleno 150 Din
Lea hlačice (Monatskous) iz čisti in ideal-
ne gume, ker so elegantne lažje, iz
najfinjega batista, prevlečene s najtanjšo
gumo. Dobro čistijo, varujejo perilo in
posteljnino. Po zdravniških priporočilih.
— Izvanredna higijena. — Stanejo 130 Din
Ravno držanje telesa se doseže z noštvijo
»Sasa Gerad«-letarja. Pospejuje normalno
dihanje in pravilno delovanje pljuč. V 14 dneh se
priporogjen in grbaet hrbet popolnoma poravnava, 52 Din.

»CENTIFOLIA« Kozmetični
zavod — Zagreb, Jurjeveva
ulica 8. — Zahtevajte bro-
šurno ilustrirane prospekte

Potnika

za Slovenijo sprejme konkurenčna tvrdka kolonijal. stro-
ke. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Potnik
za Slovenijo.« 10244

Direkcija Drž. Željeznica, Gradjevinsko Odeljenje,
Sarajevo.

NABAVKA rebrastog lima, gvoždja i blok-lanaca

Na osnovu čl. 82. Zakona o Drž. Rač. Direkcija Drž.
Željeznica v Sarajevu razpisuje IV. javnu ofertalnu licitacijo
u skraćenom roku za nabavku: rebrastog lima, gvoždja ug-
ljatog i blok-lanaca.

Licitacija će se održati na dan 22. 9. 1929 god. u 11 časova
prije podne u Gradjevinskom odeljenju ove Direkcije.

Svaki licitant dužan je, položiti privremenu kavciju na
Glav. blagajni ove ili Generalne direkcije najdalje do 10 časo-
va na dan licitacije, i to naši državljani 5%, a stranci 10%
u ponudi označene vrednosti, a po odr. čl. 88 Zakona o drž.
računovodstvu i čl. 24 Pravilnika za izvršenje odredaba iz
odelka »B.« pomenutog Zakona.

Tačni uslovi, kao i sva ostala obaveštenja i uputstva
mogu se dobiti uz cenu od 10 Din u takšenim markama svakog
radnog dana od 10 do 11 časova prije podne u gradjevin-
skom odeljenju ove Direkcije, soba br. 116 - III.

Iz kancelarije Gradjevinskog odeljenja Direkcije
drž. Željeznica u Sarajevu
D. br. 2774, 1929 god.

Zahvala.

Za izraženo sočutje ob izgubi naše ljubljene hčer-
ke, sestre in tete, gospe

Marije Kranjč roj. Bizjak

se zahvaljujemo vsem najprizirnejše, posebno preč.
duhovščini, domačim in iz sosednjia župnij, pred vsem
pa čast. gosp. Preskerju za ganljiv govor ob
odprtem grobu, pevskemu zboru za pretresljivo petje,
gasilec iz Smartna in Paške vasi in vsem prija-
teljem in znancem za mnogobrojno spremstvo na zad-
nji poti.

Smartno ob Paki, dne 23. avgusta 1929.

10295

ZALUJOČI OSTALI.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

trga posebnega naznanila.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš pre-
dobri, skrbni oče, stari oče in tast, gospod

Marko-Matija Gorup

paznik v pok.

dne 24. t. m. po daljši bolezni, previden s tola-
žili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo,
dne 25. avgusta 1929 ob 5. uri popoldne izpred
hiše žalosti Vilharjeva ul. 3 na pokopališče k Sv.
Križu.

Maša zadušnica se bo brala v Sv. Petra cer-
kvi v ponedeljek 26. t. m. ob 8. uri jutraj.

V Ljubljani, dne 24. avgusta 1929.

ZALUJOČI OSTALI.

10304

Umrl nam je v cvetu mladosti naš preljub-
ljeni sin, brat, svak in stric, gospod

RASTI AHLIN

trg. družabnik

dne 24. t. m. po dolgi, mukepolni bolezni, pre-
viden s tolažili svete vere.

Pogreb bo v ponedeljek, 26. avgusta 1929
ob 4. uri pop. d doma žalosti, Celovška cesta
št. 56 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 24. avgusta 1929.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Zalujoči ostali.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predjumi in krediti vsake
vrste, eskompti in inkasno menia ter naka-
sila v tu- in inozemstvo sale - deposits
ltd. ltd. ltd.

Brojke: Kredit, Ljubljana — Telefon
št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706 2306
87-L

M. Orlić Aleksandrovo restavracija in kavarna Otok Krk

Hrana in stanovanje dnevno Din 55.—. Javni uradniki popust.
Hrana: zajtrk: kava, 2 kruha; obed: pečenka, dve salate in
močnata jed; večerja: pečenka, salata, kompot, na zahtevo
tudi ribe. — Par minut od moderno urejenega kopališča. —
Grozdje po 4 Din kg.

Otvoritev
modnega salona

„La Femme Chic“
Anica Puhek,
Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/L

Cenjenim damam dovoljujem si kar najljubše naznaniti, da sem ot-
vorila z današnjim dnem modni salon. Z zagotovilom, da bodo cen-
dame kar najkvalitetnejše in odlično postrežene se letim blagobno
priporočam. 10263

Objava in priporočilo.

Cenl. občinstvu Gornje Radgose in okolice javljam,
da sem otvoril tam v novi občinski hiši moderen
higieničen brivski salon.

Trudil se bom, da bom p. n. občinstva v vsakem oziru najbolje postregel.
Za obilen poset se priporočam

FRANJO MOTOH, brivec.

10 dobrih zidarjev sprejemamo tako!

Stalno delo do zime, povečini pod streho.
Zgradba Hotel »ČRNI OREL« — Maribor.

Stavbena podjetja Kiffmann - Nassimbeni.

POLIRJA

z večletno prakso iščem za takojšen nastop, zglasiti se je
s pričevali pri tvrdki

Angelo Battelino, stavbenik

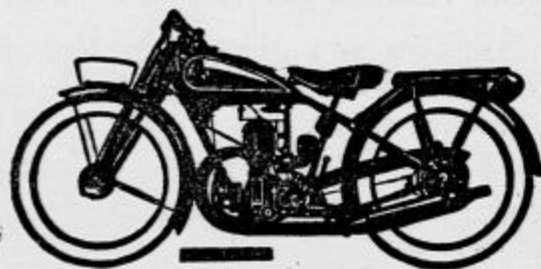
Ljubljana VII., Knezova ulica 32/1, dnevno od 13. do 14. ure
ali pa pismeno na isti naslov. 10305

Malinov sucus

večja količina se po
ugodni ceni proda.
Pisati do 1. septembra 1929 pod šifro
„Malinov sucus“
na ogl. odd. »Jutra“ 10294

Hiša naprodaj v Beogradu.

Na prometnem kraju z veliko bodočnostjo v bližini pristanišča
na Dunavu. Tramvaj 50 metrov proč. Oproščena davka do
l. 1940. Poseduje lepo kavarno, 4 prodajalne, 14 stanovanj z
10 kopalnicami. Letna renta okoli 340.000 Din. Veliki prostor
950 kv. metrov, ima parter, nadstropje in mansardo, pa se
more dvigniti še za eno nadstropje. Cena 3.000.000 Din. Dol-
guje preko 1 milijon. — Ponudbe na Jugo-Mosse, Beograd,
Terazije 25, pod »465«. 10254

Motorno kolo „Puch“, nova tipa, 250 ccm; dobite
pri tvrdki ALOJZ USSAR, trgovina s šivalnimi
stroji, kolesi in motorji, Maribor, Gosposka ulica 20.
145a

HALO! HALO! OGLEDALA

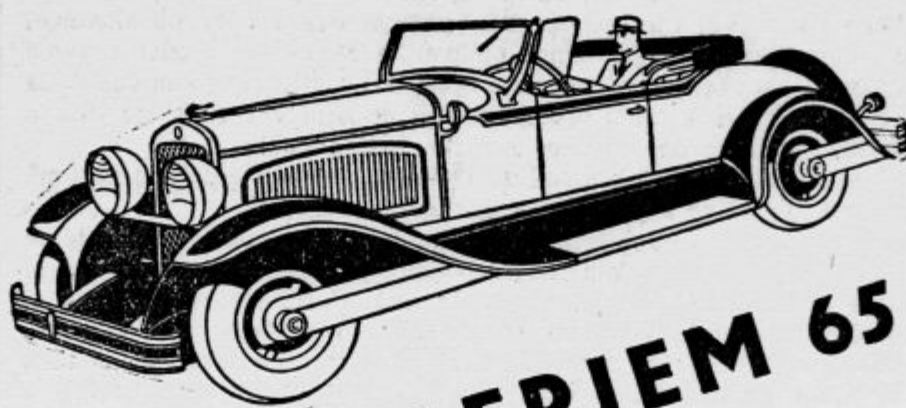
brušena in nebrušena, v vseh velikostih in oblikah iz
prvovrstnega kristalnega stekla 5—8 mm debelega, ka-
kor tudi navadna »fin« ogledala 2 mm debela ter raz-
novrstno steklo (zrcalno 6—8 mm, nadmočno 8—10 mm,
tanko 4—5 in 1/2 mm debeline, specialno, alabaster,
ledenasto), nadalje upognjene šipe, šipe za izložbe,
vstevanje v medenino, graviranje raznih ornamen-
tov, tudi po načrtih, montiranje avto šip ter popravila
starih, pokvarjenih ogledal, izvršuje po najnižjih cenah

„KRISTAL“ d.d.
tovarne ogledal in brušenega stekla.

MARIBOR LJUBLJANA VII.
Koroška c. 32, tel. interur. 2132 Sp. Šiška, Medvedova c. 38,
tel. int. 3075.

— — — — — ZAHTEVAJTE PONUDBE! — — — — —

BRZINA IN UDOBNOŠT

Z CHRYSLERJEM 65 ROADSTER

Brzina... kjer na slabih cestah drugi ne zmorejo —
kjer se na strmeh drugi ne upajo — Chrysler 65
Roadster obvladuje ta pota z mehko in tiho brzi-
no — Silber dom visoki vrtnčasti tok 6 cilindrskega
motorja zmoro z čudovito močjo in presenetljivo
akceleracijo — kar povzroča ročičasta gred na
7 ležajih — sunki so znižani na minimum vsled
dolgih peres, v gumiju montiranih in hidrauličnih
amortizerjev — notranje ekspanzijske hidraulične
zavore — samozenajujoče se — dovoljujejo
visoko brzino in dajo veliko varnost. Vožnja je
posvem varna in brez napora vsled enostavne
kontrole vseh naprav.

65 Roadster Chrysler neverjetno nizke cene in z
vsemi lastnostmi, ki so ga napravile znamenitim.
Že vsled komforta vam je vsaka vožnja velik
užitek. Moderne linije in barve-udoben in prostor-
en sedež za gosta. Idealen voz za 2 osebi, a tudi
dovolj prostora za 4 osebe. Preizkusite Chrysler 65
Roadster in spoznali boste njegove lastnosti.

Preizkusite Chrysler 65
in videli boste razliko

GENERALNO ZASTUPSTVO ZA KRALJEVINU S. H. S. W. H. SMYTH, POD-
RUŽNICA, SUDNIČKA 4, ZAGREB; STEVAN ADLER, VRŠAC; ING. ALBERT
SZILARD, SOMBOR; AUTOSTROJ, OSIJEK; AMERICAN MOTORS LTD.,
LJUBLJANA; AMERICAN IMPORT CO., MARIBOR; »DRINA“ D. D. SARAJEVO.
Chrysler Motors Detroit Michigan

„Spectrum“ d.d.

tvornica ogledal in
brušenega stekla

Ljubljana VII.,
Celovška cesta 81. Tel. 2343

Zagreb, Osijek, — Središnica: Zagreb.
Zrcalno steklo, portalno steklo, mašin-
sko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena
v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi
brušene prozorne šipe, izbočene plošče,
vstevanje v med. — Pina — navadna
ogledala. 82

Kyfhäuser - Technikum Frankenhausen, Nemčija

inženjski in delovodski oddelki za gra-
dimo strojev in avtomobilov, tehnika za šibki
in jaki tok. »Najstarejši poseben oddelki
za kmetijske stroje, avtomobilsko in letal-
sko tehniko«.

Najboljši v materialu in kon-
strukciji in najlepši v opremljenosti
šivalni stroji in kolesa
„Gritzner“ in „Adler“
za dom obrt in industrijo le pri

IOS. PETELINC

Ljubljana

poletje Prešernovega

spomenika ob vodi

»vsek razenja družbo«

Večletna garancija

Zahtevajte ponudbo

LOKOMOBILE

ASSMANN I STOK DER CANNSTATT

JARMENIKI

GEHR. LINCK OBERKIRCH

MOTORJI na sesalni

plin Diesel

MAG ZAGREB, VLASKA

UL 53

Specijalna mehanična delavnica

za popravilo vseh pisalnih, računalnih in kopirnih strojev, razmnoževalnih ap-
paratov in blagin.

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica šte. 6

Točna postrežba Konkurenčne cene Telefon 2980.

Velika razprodaja damskih biciklov „Peugeot“

po globoko znižani ceni od Din 1250.— do 1650.—

se dobijo pri tvrdki

10291

A. BREMEC, CELJE, Miklošičeva ulica št. 2

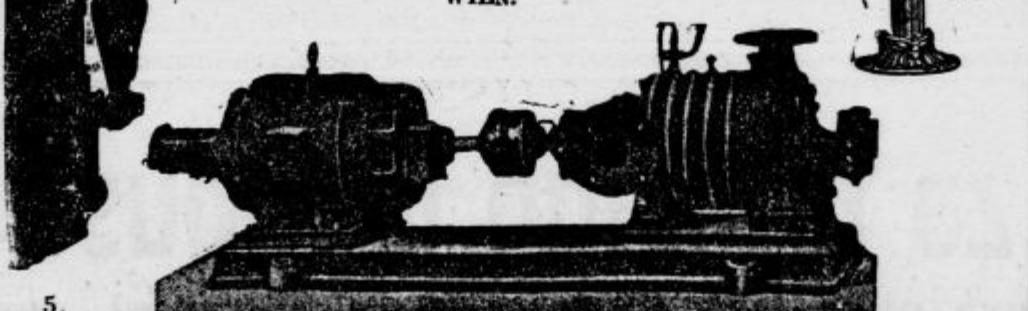
Črpalke

za vse namene in vse vrste pogonov, na-
prave za dobavljanje vode dobavlja naj-
ugodnejše

IG. DEUTSCH I BRAT,
ZAGREB,

Marovska ul. 20. Telefon 42-86.

Zastopstvo in skladišče: GARVENSWERKE,
WIEN.

Trgovski lokal

išče za takoj ali za pozneje
veletvrdka. — Ponudbe pod
„Stalna stranka“ na oglasni
oddelek „Jutra“. 10302-a

Več dobrih zidarjev

sprejme podjetje inš.
Dukič in drug Zdravitišče
GOLNIK na Gorenjskem
Delo bo trajalo do zime

KOLYNOS pasta je od najboljših
naših, od najboljših naših
nečesa, a vseh vseh zelo ekono-
mična.

I om KOLYNOSA se sliši ščerkati
nadostuje. Poskusite, pa se bo-
ste uverili, da je

KOLYNOS

naših pasta za zob.

Dobri se v vseh lekarnah, droge-
rijah in parafaracijah.

Kameninaste cevi

dobavlja vsako množino „MATERIJAL“ dr. z. o. z.
Ljubljana, Dunajska c. 36. Tel. 27-16

Dvokolesa najboljših svetovnih
znamk v veliki izbiri, zelo poceni
Najnovejši modeli otroških vozičkov
od preprostega do najfinejšega, in
igralni vozički v zalogi. Več znamk
šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika.
Ceniki franco. Prodaja na obroke.
»TRIBUNA« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov,
Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Najpopolnejši Stoewer šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter
za vsak dom Preden si nabavite
stroj, oglejte si to vrednost pri
tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana

Šelenburgova ulica 61.

Preizkusite: 100% 5-letna garancija

Telefon št. 980.

Ant. Rud. Legatov enoletni trgovski tečaj v Mariboru

(odobren od Ministrstva trgovine in industrije v Beogradu.)

Učni predmeti:

Enostavno, dvostravno in ameriško
književništvo,
Trgovsko računstvo,
Slovenska korespondenca in kos-
torna dela,
Srbohrvaški jezik in korespon-
denca,
Nemška trgovska korespondenca,
Gospodarski zemljepis,
Blagovništvo,
Slovenska stenografija,
Strojepis,
Lepopisje,
Slovenski jezik,
Nemški jezik,
Italijanski jezik,
Nemška stenografija.

Začetek dne 2. septembra 1929.

Lastni internat in lastni šolski bufet. Letni izpiti in izpitičevanja pod državnim nadzorstvom.

Prospekti in vpisovanja v trgovski tečaj

9194

ANT. RUD. LEGAT & Co., Maribor, Slovenska ul. 7, telef. 100.

Simmeringer

tovarniška d. d. za gradnjo strojev in vagonov

Wien XI.
Avstrija

Zerjavi in transportne naprave

Zastopstvo:

Inženirska pisarna Julius Breitwieser
Zagreb, Frankopanska 8